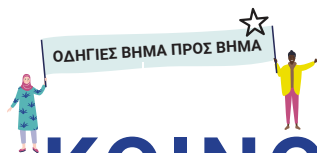

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΕΝΑΣ ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΝΑ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΕΝΑΣ ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020

Οι οργανισμοί που ευθύνονται για τη συγγραφή αυτού του βιβλίου συνεργάζονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συνασπισμού Κοινοτικής Ενέργειας (European Community Power Coalition). Θέλουμε να ευχαριστήσουμε όλα τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συνασπισμού Κοινοτικής Ενέργειας που επιμελήθηκαν και συνέβαλαν στη δημιουργία αυτού του οδηγού.

Το έργο υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για το Κλίμα (European Climate Initiative – EUKI) του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Προστασίας της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας.

Για οποιαδήποτε ερώτηση ή παρατήρηση σχετικά με τις πληροφορίες που εμπεριέχονται σε αυτό τον οδηγό, επικοινωνήστε μαζί μας:

Molly Walsh
Friends of the Earth Europe
molly.walsh@foeeurope.org
www.foeeurope.org

Myriam Castanié
REScoop.eu
myriam.castanie@rescoop.eu
www.rescoop.eu

ENERGY CITIES

Sara Giovannini
Energy Cities
sara.giovannini@energy-cities.eu
www.energy-cities.eu

All contents © Friends of the Earth Europe, REScoop.eu, Energy Cities (εξαιρουμένων των περιπτώσεων που αναφέρονται άλλες πηγές). Η οργάνωση Friends of the Earth Europe αναγνωρίζει με ευγνωμοσύνη την οικονομική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (πρόγραμμα LIFE), του The Minor Foundation, του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για το Κλίμα και την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για την Προστασία του Κλίματος (the European Climate Initiative - EUKI) του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Διατήρησης της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας (BMU) - που συγχρηματοδότησαν την έκδοση αυτού του εγχειριδίου. Το περιεχόμενο του αποτελεί αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζει τη θέση οποιουδήποτε από τους φορείς που συγχρηματοδότησαν την έκδοσή του και αναφέρονται παραπάνω.

Supported by:

based on a decision of the German Bundestag

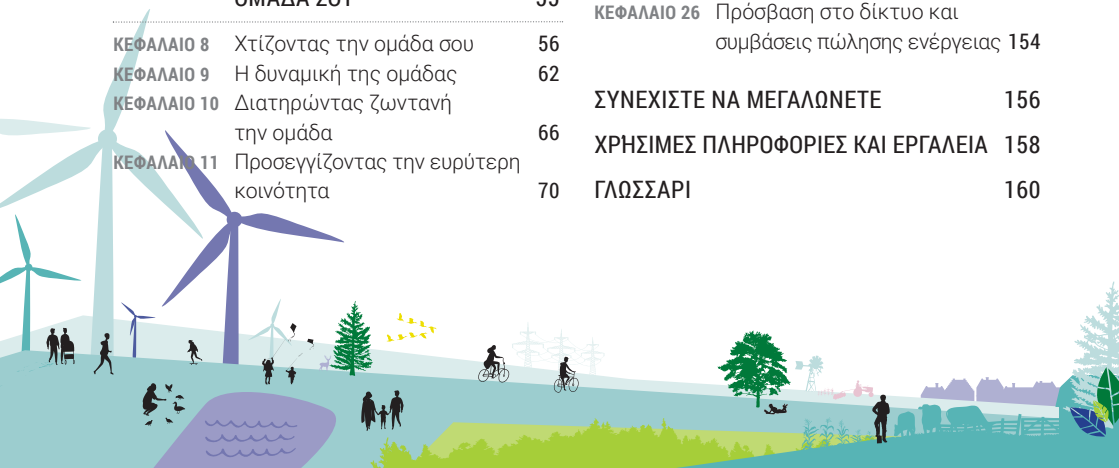
Αυτό το έργο είναι μέρος της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για την Προστασία του Κλίματος, του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Υπουργείου Περιβάλλοντος, Διατήρησης της Φύσης και Πυρηνικής Ασφάλειας

Εικόνα εξωφύλλου: μέλη του Enercoop ανιχνώνουν μία ανεμογεννήτρια. © Enercoop

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΕ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ	4	ΕΝΟΤΗΤΑ 4 ΕΠΙΛΕΓΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ	
ΠΩΣ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΙΣ ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ	6	ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ	
		ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΟΥ	77
ΕΝΟΤΗΤΑ 1 ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ:		ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12	Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας 78
ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΜΑΣ	7	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13	Διανομή ενέργειας 86
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 0	Η Δεκαετία μηδέν: δράσε τώρα! 8	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14	Προμήθεια ενέργειας 90
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	Η Ενεργειακή Μετάβαση	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15	Εξοικονόμηση ενέργειας και
	είναι στα χέρια σου 10		καταπολέμηση της ενεργειακής
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	Το Ευρωπαϊκό ενεργειακό	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16	φτώχειας 94
	σύστημα βρίσκεται σε ένα	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17	Θέρμανση 98
	σταυροδρόμι 13	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18	Ευελιξία, ιδιο-κατανάλωση και
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	Τα οφέλη της κοινοτικής		αποθήκευση 102
	ενέργειας 19		Μεταφορές και κινητικότητα 108
ΕΝΟΤΗΤΑ 2 ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ		ΕΝΟΤΗΤΑ 5 ΕΠΙΛΕΓΟΝΤΑΣ ΤΗΝ	
ΕΡΓΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ		ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΟΥ	113
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	27	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19	Αιολικά 114
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	Κοινοτική ενέργεια: η ιδέα 28	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20	Φωτοβολταϊκά 119
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	Συνεταιρισμοί 31	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21	Υδροηλεκτρικά 125
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	Σωματεία, καταπιστεύματα,	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22	Βιομάζα 130
	και άλλες νομικές μορφές 37	ΕΝΟΤΗΤΑ 6 ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	137
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	Δήμοι και οργανισμοί τοπικής	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23	Προετοιμασία για πιθανά
	αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ): ένας		εμπόδια και προκλήσεις 138
	ιδανικός εταίρος 43	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24	Σχεδιασμός και μελέτες
ΕΝΟΤΗΤΑ 3 ΔΙΝΟΝΤΑΣ ΖΩΗ ΣΤΗΝ			σκοπιμότητας 144
ΟΜΑΔΑ ΣΟΥ	55	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25	Εξασφαλίζοντας χρηματοδότηση 147
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	Χτίζοντας την ομάδα σου 56	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26	Πρόσβαση στο δίκτυο και
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	Η δυναμική της ομάδας 62		συμβάσεις πώλησης ενέργειας 154
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	Διατηρώντας ζωντανή	ΣΥΝΕΧΙΣΤΕ ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΝΕΤΕ	156
	την ομάδα 66	ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	158
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11	Προσεγγίζοντας την ευρύτερη	ΓΛΩΣΣΑΡΙ	160
	κοινότητα 70		

Η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΕ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ

4 |

Καλώς όρισε στον προσωπικό σου οδηγό κοινοτικής ενέργειας. Ένας οδηγός στον οποίο μπορείς να ανατρέχεις για ποικίλες οδηγίες, πρακτικές συμβουλές και εργαλεία με στόχο την έναρξη μιας Ευρωπαϊκής ενεργειακής επανάστασης βασισμένης στην τοπική, κοινοτική και καθαρή ενέργεια.

Η κοινοτική ενέργεια έχει κομβικό ρόλο στην απανθρακοποίηση της οικονομίας και αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Πρόκειται για κάτι παραπάνω από ανεμογεννήτριες και φωτοβολταϊκά. Η κοινοτική ενέργεια μπορεί να δημιουργήσει μία νέα ισορροπία ανάμεσα στις τοπικές οικονομίες και στην παγκόσμια οικονομία. Μπορεί να συνδράμει στη σύγκλιση της απόστασης που χωρίζει τις πόλεις από την επαρχία, να γεφυρώσει το χάσμα ανάμεσα στον Βορρά και στον Νότο, ανάμεσα στους πλούσιους και τους φτωχούς – ακριβώς επειδή ενδυναμώνει τις τοπικές κοινωνίες. Η κοινοτική ενέργεια οδηγεί

στην ενεργειακή δημοκρατία, καθοδηγούμενη από το όραμα μιας οικονομίας βασισμένης στη συνεργασία, αντί για τον ανταγωνισμό. Μιας οικονομίας που επίσης είναι εναρμονισμένη με τα φυσικά όρια του πλανήτη.

Είτε είσαι ένας πολίτης που έχει περιέργεια να μάθει περισσότερα, είτε μία ομάδα ανθρώπων που ξεκινάει το ταξίδι της στον κόσμο της βιώσιμης ενέργειας, είτε ένας Δήμος που σχεδιάζει την ενεργειακή του πολιτική, είτε ανήκεις σε έναν ήδη εδραιωμένο ενεργειακό συνεταιρισμό – αυτός ο βήμα-προς-βήμα οδηγός είναι για σένα.

**ΑΥΤΟΣ Ο ΒΗΜΑ-ΠΡΟΣ-ΒΗΜΑ
ΟΔΗΓΟΣ ΕΙΝΑΙ ΓΙΑ**

ΕΣΕΝΑ

ΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΑΥΤΟ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ

Αυτός ο οδηγός συν-δημιουργήθηκε από τρεις οργανώσεις που συνεργάζονται για να επιταχύνουν την ανάπτυξη της κοινοτικής ενέργειας στην Ευρώπη.

Friends of the Earth Europe

Το **Friends of the Earth Europe** είναι το μεγαλύτερο περιβαλλοντικό δίκτυο, οργανωμένο από τα κάτω, στην Ευρώπη. Αποτελείται από περίσσοτες από 30 εθνικές ομώνυμες οργανώσεις με χιλιάδες τοπικά παραρτήματα. Από το 2013, οι δράσεις του δικτύου Friends of the Earth Europe στοχεύουν στην προώθηση της περιβαλλοντικής και κοινωνικής δικαιοσύνης, καθώς και στη μετάβαση σε ένα δημοκρατικό ενεργειακό σύστημα το οποίο θα βρίσκεται στα χέρια των πολιτών.

ENERGY CITIES

Το δίκτυο **Energy Cities** αποτελείται από 1.000 οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης σε 30 χώρες. Το δίκτυο καθοδηγεί από την πεποίθηση ότι η ενεργειακή μετάβαση είναι κάτι παραπάνω από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και εξειδικευμένες τεχνολογίες: αφορά επίσης μία σφή διαχείριση των φυσικών πόρων, καθώς και την ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών στο πλαίσιο μιας δημοκρατικής Ευρώπης. Το δίκτυο Energy Cities στοχεύει σε μία ριζική μεταστροφή των πολιτικών που καθοδηγούν τα ενεργειακά συστήματα, δίνοντας τη δύναμη στους πολίτες να διαμορφώσουν οι ίδιοι ένα καθαρό και αποκεντρωμένο ενεργειακό μέλλον.

REScoop.EU

Η **REScoop.eu** είναι η Ευρωπαϊκή ομοσπονδία ενεργειακών συνεταιρισμών των πολιτών, και αντιπροσωπεύει πάνω από 1.500 συνεταιρισμούς στους οποίους ανήκουν 1 εκατομμύριο μέλη. Κατόπιν της ίδρυσής της το 2013 και χτίζοντας επάνω σε εμπειρίες αρκετών δεκαετιών στον χώρο των ενεργειακών κοινοτήτων, η REScoop.eu διασφαλίζει πως οι φωνές των πολιτών αντιπροσωπεύονται σε Πανευρωπαϊκό επίπεδο. Υποστηρίζει επίσης τις ενεργειακές κοινότητες μεταφέροντάς τους τεχνογνωσία, αναπτύσσοντας τις δεξιότητες των μελών τους και προσφέροντάς τους καθοδήγηση και υποστήριξη σε ζητήματα επικοινωνίας και διάχυσης πληροφοριών.

Αυτές οι τρεις οργανώσεις σου προσφέρουν αυτό τον οδηγό ο οποίος βασίζεται και στην ενεργή συνεισφορά δεκάδων ειδικών και τοπικών ομάδων ώστε να μπορέσεις και εσύ να γίνεις κοινωνός αυτής της μεταμόρφωσης του ενεργειακού τομέα πάνω στην οποία δουλεύουμε. Αν χρειάζεσαι επιπλέον βοήθεια επικοινωνήσε μαζί μας. Μπορείς να βρεις τις ιστοσελίδες μας και τα emails μας στο εμπροσθόφυλλο.

ΠΩΣ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΙΣ ΑΥΤΟΝ ΤΟΝ ΟΔΗΓΟ

6 |

Ελπίζουμε αυτός ο οδηγός να σε εμπνεύσει, και να σε βοηθήσει να εξοικειωθείς με όλα τα βήματα που απαιτούνται για τη δημιουργία του δικού σου έργου κοινοτικής ενέργειας.

Ο παρών οδηγός δεν μπορεί να καλύψει κάθε πτυχή που εμπεριέχει η διαδικασία δημιουργίας ενός έργου κοινοτικής ενέργειας αλλά έχουμε συμπεριλάβει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες και πρακτικές συμβουλές ώστε να σε καθοδηγήσουμε – έχουμε επίσης συμπεριλάβει συνδέσμους ώστε να μπορέσεις να εξερευνήσεις επιπρόσθετα χρήσιμα εργαλεία. Ο παρών οδηγός έχει φτιαχτεί για να εξυπηρετήσει άτομα και κοινότητες σε ολόκληρη την Ευρώπη (ίσως και παραπέρα), ενώ παράλληλα παρέχει εξειδικευμένες απαντήσεις σε πιθανές ερωτήσεις σου που αφορούν σε συγκεκριμένα χώρες της Ε.Ε.

Ελπίζουμε αυτός ο οδηγός να λειτουργήσει ως σύμμαχός σου στις προσπάθειές σου να καταπολεμήσεις την κλιματική κρίση και να επανακτήσεις τον έλεγχο πάνω σε θέματα που αφορούν την ενέργεια.

Όταν νιώσεις πως η σωστή στιγμή έχει φτάσει, οι ιδέες σου έχουν ζυμωθεί και έχεις συγκεντρώσει τους σωστούς ανθρώπους, αυτός ο οδηγός θα είναι εδώ και θα σε περιμένει. Μπορείς να επιστρέφεις σε αυτόν όποτε εσύ επιθυμείς. **Όσο πιο σύντομα ξεκινήσεις, τόσο το καλύτερο!**

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ: ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ ΜΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 0	Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΜΗΔΕΝ: ΔΡΑΣΕ ΤΩΡΑ!	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	Η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΕΙΝΑΙ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΟΥ	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	19

Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΜΗΔΕΝ: ΔΡΑΣΕ ΤΩΡΑ! ΚΕΦΑΛΑΙΟ 0

8 |

Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μία σύγκλιση πολλαπλών κρίσεων. Από το κλίμα, μέχρι την υγεία μας, την οικονομία, την κοινωνία, την δημοκρατία. Όλα τα παραπάνω είναι αλληλένδετα. Κοινότητες από ολόκληρη την Ευρώπη ήδη βιώνουν τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης, όπως έντονες ξηρασίες, εκτεταμένες καταστροφές και απώλειες αγροτικών καλλιεργειών, πλημμύρες και πυρκαγιές. Αυτές οι επιπτώσεις πολλαπλασιάζονται σε συχνότητα και ένταση σε χώρες του Παγκόσμιου Νότου, εκτοπίζοντας έναν συνεχώς αυξανόμενο αριθμό ανθρώπων.

Αυτός είναι ο ορισμός της κλιματικής αδικίας: οι χώρες που έχουν συμβάλει το λιγότερο στην κλιματική κρίση τώρα βρίσκονται αντιμέτωπες με τις χειρότερες επιπτώσεις αυτής. Η κλιματική κρίση απειλεί ειδικά τις ήδη περιθωριοποιημένες κοινότητες, για τις οποίες δεν υπάρχουν επαρκή δίκτυα υποστήριξης. Οι επιστήμονες κατ' επανάληψη μας προειδοποιούν πως δεν υπάρχουν περιθώρια καθυστέρησης. Δεδομένης της ιστορικής ευθύνης της Ευρώπης στην δημιουργία της κλιματικής κρίσης είναι καθήκον μας να πρωτοστατήσουμε στην αντιμετώπισή της.

Για να μεταβούμε σε ένα δίκαιο κοινωνικό μοντέλο χρειαζόμαστε μία άμεση απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό προϋποθέτει τη δημιουργία ενός νέου, δίκαιου ενεργειακού συστήματος, που βασίζεται 100% σε ΑΠΕ, βρίσκεται υπό δημοκρατικό έλεγχο και τελικά δεν διακυβεύει την ευημερία των μελλοντικών γενεών.

Οι κοινωνικά άδικες και αντιδημοκρατικές πρακτικές είναι συνήθως άμεσα συνδεδεμένες με την κλιματική κρίση. Οι μεγάλες εταιρείες

Γιορτή για την κοινοτική ενέργεια, από τον συνεταιρισμό Westmill Wind.
© Community Power

Η ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΜΗΔΕΝ: ΔΡΑΣΕ ΤΩΡΑ!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 0

αντιμετωπίζουν τα ενεργειακά ζητήματα ως ένα ακόμη πεδίο πιθανής κερδοφορίας και οι συχνά συγκεντρωτικές προσεγγίσεις τους εμποδίζουν την ενεργή συμμετοχή των πολιτών. Το κοινοτικό και συλλογικό πνεύμα έχει καταστρατηγηθεί από μία κουλτούρα ατομικισμού και ανταγωνισμού. Όπως είναι λοιπόν αναμενόμενο, πολύς κόσμος σήμερα είναι απαθής και νιώθει αποσυνδεδεμένος από το υφιστάμενο σύστημα. Από την άλλη, η πανδημία του Covid-19 ανέδειξε το πόσο γρήγορα τα ένστικτα της αλληλοβοήθειας και της συνεργασίας μπορούν να αναδυθούν εν μέσω μιας κρίσης.

Η κοινοτική ενέργεια αποτελεί ένα πρακτικό εργαλείο για την αντιμετώπιση πολλαπλών κρίσεων. Επανακτώντας τον δημοκρατικό έλεγχο του ενεργειακού συστήματος μπορούμε συλλογικά να αντιμετωπίσουμε ποικίλες κλιματικές και κοινωνικές προκλήσεις. Η κοινοτική ενέργεια μπορεί να αναβιώσει την τοπική οικονομία δημιουργώντας θέσεις εργασίας, μειώνοντας τους λογαριασμούς του ρεύματος και συμβάλλοντας στη διατήρηση χρηματικών πόρων εντός μιας κοινότητας. Η κοινοτική ενέργεια οδηγεί στην ενδυνάμωση των τοπικών κοινωνιών, καταπολεμά την ενεργειακή φτώχεια και παρέχει τα απαραίτητα εργαλεία στους πολίτες ώστε να μειώσουν την ενεργειακή τους κατανάλωση. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω μπορεί να συμβάλει και στην αύξηση της αποδοχής νέων έργων ΑΠΕ από την τοπική κοινότητα.

Η κλιματική καταστροφή δεν είναι αναπότρεπτη. Οι πολίτες παίρνουν τα πράγματα στα χέρια τους και συνδιαμορφώνουν ένα νέο ενεργειακό σύστημα που δουλεύει για όλους. **Ένας καλύτερος κόσμος μας περιμένει. Εσύ και η κοινότητά σου μπορείτε να συμβάλετε στη δημιουργία του!**

ΜΑΘΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Ένα διαδικτυακό εργαλείο που αποσαφηνίζει την πολυπλοκότητα της κλιματικής αλλαγής και εξηγεί γιατί είναι απαραίτητη μία προσέγγιση με γνώμονα την κλιματική δικαιοσύνη.
<https://www.climatejusticesyllabus.org>

ΔΟΚΑ (IPCC): τρία πιθανά σενάρια ενός θερμότερου κόσμου.

<https://www.ipcc.ch/sr15/multimedia/worlds-apart/>

50 εργαλεία και πηγές για την κλιματική δικαιοσύνη. Ένας κατάλογος σχεδιασμένος για τους Κουάκερους (Quakers).

<https://quaker-prod.s3.eu-west-1.amazonaws.com/store/cd693b937af26d7b17277076ebc82fa170e33599c49ef61f6eca4c22f15b>

Κινήματα, περιβαλλοντικές και αναπτυξιακές ΜΚΟ, συνδικάτα, θρησκευτικές και άλλες ομάδες της κοινωνίας των πολιτών, αξιολογούν συλλογικά τις κλιματικές δεσμεύσεις που προβλέπονται στη σύμβαση-πλαίσιο των Η.Ε. για τις Κλιματικές Μεταβολές (UNFCCC). <http://civilsocietyreview.org>

Η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΕΙΝΑΙ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΟΥ! ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

10 |

Αν νιώθεις καταβεβλημένη/ος από την κλιματική κρίση, δεν είσαι μόνη/ος. Πολλές φορές είναι εξαιρετικά δύσκολο να σκεφτούμε από που θα μπορούσαμε να ξεκινήσουμε. Το να υπογράφουμε ψηφίσματα, ή να συμμετέχουμε σε διαδηλώσεις μοιάζει ανεπαρκές μπροστά στο μέγεθος της κρίσης που αντιμετωπίζουμε. Επιπλέον, ενώ συχνά θέλουμε να δράσουμε, αποθαρρυνόμαστε από την αδράνεια των πολιτικών μας ηγετών.

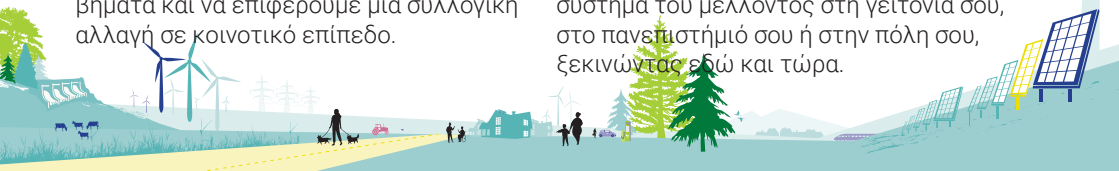
Χρειαζόμαστε ένα ριζικά διαφορετικό ενεργειακό σύστημα. Χρειαζόμαστε μία άμεση μεταστροφή από τα ορυκτά καύσιμα που αποσταθεροποιούν το κλίμα μας, προς αποκεντρωμένα συστήματα με 100% ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Για να πετύχουμε αυτή τη μεταστροφή πρέπει παράλληλα να μειώσουμε δραματικά την ενεργειακή μας κατανάλωση.

Μέσω αυτού του οδηγού, θέλουμε να σου προσφέρουμε τα κατάλληλα εργαλεία ώστε να «σηκώσεις τα μανίκια» και να δράσεις. Ένας από τους καλύτερους τρόπους για να κατευθύνουμε τα αισθήματα άγχους και παραίτησης που μας δημιουργεί η κλιματική κρίση είναι να υιοθετήσουμε μία σειρά από πρακτικά βήματα και να επιφέρουμε μία συλλογική αλλαγή σε κοινοτικό επίπεδο.

Εσύ και η κοινότητά σου δεν θα είστε μόνοι σε αυτή την προσπάθεια. Εκατομμύρια πολίτες σε ολόκληρη την Ευρώπη ήδη μάχονται για ένα καλύτερο αύριο, καλλιεργώντας το δικό τους φαγητό, επανα-χρησιμοποιώντας και κάνοντας αναβαθμιστική ανακύκλωση σε χρησιμοποιημένα προϊόντα, δημιουργώντας κοινοτικούς χώρους και ομάδες διαμοιρασμού και εκφράζοντας την αντίστασή τους στα ορυκτά καύσιμα. Ιδιαίτερα τα έργα κοινοτικής ενέργειας, μπορούν να αποτελέσουν ένα πολλα-υποσχόμενο εργαλείο για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Η μαζική συμμετοχή των πολιτών είναι απαραίτητη για την αναδιόρθωση του ενεργειακού μας συστήματος. Πρέπει να επεκτείνουμε τα σχέδιά μας πέρα από το ηλεκτρικό σύστημα και να συμπεριλάβουμε κοινοτικά έργα που δραστηριοποιούνται στους τομείς της θέρμανσης και των μεταφορών, κάτι με το οποίο ασχολούνται ήδη πολλές κοινότητες.

Το να απαιτούμε από τους πολιτικούς μας ηγέτες να δράσουν αποτελεί ένα πρώτο βήμα. Μπορούμε όμως ταυτόχρονα να δράσουμε και εμείς. Μπορείς να χτίσεις το ενεργειακό σύστημά του μέλλοντος στη γειτονιά σου, στο πανεπιστήμιό σου ή στην πόλη σου, ξεκινώντας εδώ και τώρα.

Η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΕΙΝΑΙ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΟΥ!

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Στη Γερμανία η ενεργειακή μετάβαση ονομάζεται Energiewende. Η Γερμανία κατέχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά διείσδυσης των ΑΠΕ στον κόσμο. Μία επιτυχία που σε μεγάλο βαθμό ευθύνεται στις παθιασμένες προσπάθειες ακτιβιστών και κοινοτικών κινημάτων οργανωμένων από τα κάτω.

- Το 42,9% του παραγόμενου ηλεκτρισμού στη Γερμανία το τρίτο τρίμηνο του 2019 προήλθε από ΑΠΕ, συγκριτικά με 31,6% το 2016.
- Το 42% του παραγόμενου ηλεκτρισμού από ΑΠΕ το 2016 στη Γερμανία προήλθε από έργα που ανήκαν σε πολίτες ή από έργα με μεγάλη συμμετοχή από το ευρύ κοινό.

Το να συμμετάσχεις σε ένα έργο κοινοτικής ενέργειας δεν είναι πάντοτε εύκολο αλλά μπορεί να φέρει ριζικές αλλαγές στην κοινότητά σου. Μπορεί να συμβάλει στη μεταμόρφωση του τοπικού ενεργειακού μοντέλου, ανακτώντας έτσι την ενεργειακή ανεξαρτησία της κοινότητας από τις μεγάλες εταιρείες και τους γνωστούς ρυπαντές. Ένα έργο

κοινοτικής ενέργειας αποτελεί αφορμή και ευκαιρία για κοινωνικοποίηση σε επίπεδο κοινότητας ή γειτονιάς, δημιουργώντας έτσι ένα νέο αίσθημα κοινωνικού «ανήκειν». Είναι εξαιρετικά ενδυναμωτικό και ικανοποιητικό να δουλεύεις μαζί με άλλες και άλλους και να βρίσκεις κοινές λύσεις απέναντι σε συλλογικές προκλήσεις.

Θα μάθεις νέους τρόπους να επικοινωνείς ζητήματα παγκόσμιοι βεληνεκούς, που όμως επηρεάζουν άμεσα την κοινότητά σου, όπως η κλιματική αλλαγή. Γεφυρώνοντας έτσι την παγκόσμια κλίμακα, με την κλίμακα της πόλης, της γειτονιάς, του σχολείου και του σπιτιού σου.

Αυτός ο οδηγός αποτελεί μία έκκληση για δράση. Μία έκκληση για να δραστηριοποιηθείς σε τοπικό επίπεδο, και άρα να γίνεις κομμάτι του ταχέως αναπτυσσόμενου κινήματος της ενεργειακής δημοκρατίας. Η ιστορία της τοπικής ενέργειας εκτυλίσσεται εδώ και δεκαετίες, ξεκινώντας από τα πρώτα κοινοτικά έργα ΑΠΕ στη Δανία τη δεκαετία του 1970. Τώρα εσύ και η κοινότητά σου μπορείτε να γίνετε κομμάτι αυτής της ιστορίας.

Μπορείς να ξεκινήσεις μία νέα ομάδα ή να ενταχθείς σε μία υφιστάμενη και έτσι να συμβάλεις και εσύ σε αυτό το γιγαντιαίο αλλά κρίσιμο έργο της ενεργειακής μετάβασης. Θα αντιμετωπίσεις εμπόδια και προκλήσεις, αλλά δεν θα είσαι μόνος/η.

Μπορείς να τα καταφέρεις!
Γίνε και εσύ κομμάτι της ενεργειακής επανάστασης.

Η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΕΙΝΑΙ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΟΥ! ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

10 ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΝΑ ΞΕΚΙΝΗΣΕΙΣ Ή ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΕΙΣ ΣΕ ΕΝΑ ΕΡΓΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1. Θα συμβάλλεις στη δημιουργία ενός ενεργειακού συστήματος κατάλληλα προσαρμοσμένου στην καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης.
2. Τα έργα κοινοτικής ενέργειας με βάση τις ΑΠΕ ανακατευθύνουν κεφάλαια που σε διαφορετική περίπτωση θα υποστήριζαν το ενεργειακό σύστημα των ορυκτών καυσίμων.
3. Ένα κοινοτικό έργο μπορεί να συμβάλλει στη μείωση της ενεργειακής φτώχειας στην περιοχή σου.
4. Θα σου δοθεί μία νέα ευκαιρία για να δικτυωθείς με τους γείτονές σου και να ενισχύσετε μαζί την κοινότητά σας.
5. Θα παράγεις την δική σου καθαρή ενέργεια.
6. Ένα κοινοτικό έργο δημιουργεί νέες ευκαιρίες για την εκπαίδευση του κοινού πάνω στα ζητήματα της ενέργειας, του κλίματος και ευρύτερα της δημοκρατίας.
7. Ένα κοινοτικό έργο συμβάλλει στη διατήρηση χρηματικών πόρων εντός της κοινότητάς σου.
8. Μπορεί να αποτελέσεις παράδειγμα προς μίμηση για άλλες κοινότητες.
9. Ένα κοινοτικό έργο συμβάλλει στη δημιουργία μιας πιο τοπικής και κυκλικής οικονομίας.
10. Θα συμβάλλεις στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου.

Η Ενεργειακή Μετάβαση προς την Ενεργειακή Δημοκρατία, από την REScoop.eu
<https://www.rescoop.eu/toolbox/the-energy-transition-to-energy-democracy>

Ενδυναμώνοντας τους Πολίτες – “Τα συνδικάτα για την Ενεργειακή Δημοκρατία”, έκθεση για τον Εκδημοκρατισμό της Παραγωγής Ηλεκτρισμού. <http://unionsforenergydemocracy.org/wp-content/uploads/2015/06/TUED-Power-to-the-Peoplefinal.pdf>

Η πλατφόρμα Energy-democracy.net δικτυώνει διαφορετικές ομάδες που παλεύουν για την ενεργειακή δημοκρατία σε ολόκληρο τον κόσμο. Είναι η πλατφόρμα ανοιχτών δεδομένων της διεθνούς Συμμαχίας για την Ενεργειακή Δημοκρατία. <https://energy-democracy.net>

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Το 2020, το μεγαλύτερο ποσοστό της ενέργειάς μας προέρχεται ακόμα από ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα. Τα νούμερα είναι σοκαριστικά: το 82% της ενεργειακής κατανάλωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση προέρχεται από ορυκτά καύσιμα και από πυρηνική ενέργεια. Εξίσου προβληματικό είναι ότι αυτό το ενεργειακό σύστημα βρίσκεται υπό τον έλεγχο μεγάλων κερδοσκοπικών εταιρειών.

Τώρα όμως το Ευρωπαϊκό ενεργειακό σύστημα βρίσκεται σήμερα σε ένα σταυροδρόμι. Το παλιό, συγκεντρωτικό, αποκλειστικά κερδοσκοπικό σύστημα που βασίζεται στην υπερ-παραγωγή ρυπογόνων ενέργειας αλλάζει. Ένα νέο σύστημα δημιουργείται με βάση τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Και ένα μεγάλο κομμάτι αυτού αποτελείται από ευέλικτα και αποκεντρωμένα κοινοτικά έργα πολιτών. Αυτό το σύστημα χτίζεται από κάτω προς τα πάνω, από ανθρώπους σαν και εσύ που θέλουν να αλλάξουν τον κόσμο προς το καλύτερο.

ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ: ΕΝΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΣ ΖΗΤΗΜΑ

Η μαζική πολιτική και οικονομική επιρροή των μεγάλων εταιρειών ενέργειας δημιουργεί σημαντικά προβλήματα στο περιβάλλον και την κοινωνία. Το ηλεκτρικό δίκτυο συχνά ανήκει σε αυτές τις εταιρείες, καθώς και στις θυγατρικές τους, δίνοντάς τους έτσι την δυνατότητα να ελέγχουν οι ίδιες το ποιος μπορεί να έχει πρόσβαση στο δίκτυο. Στη Γαλλία για παράδειγμα, το εθνικό δίκτυο μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ανήκει σχεδόν εξ ολοκλήρου στην Electricité de France (EDF) και στις θυγατρικές της Enedis και RTE. Οι τελευταίες εμποδίζουν την πρόσβαση στο δίκτυο σε μικρά και κοινοτικά έργα, παγιώνοντας και διαιωνίζοντας έτσι τις κοινωνικές αδικίες του παρόντος συστήματος.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΥΟ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ

Το παλιό, εταιρικού-τύπου σύστημα που βασίζεται στα ορυκτά καύσιμα συνυπάρχει σήμερα με το νέο, δημοκρατικό ενεργειακό σύστημα που βασίζεται στις ΑΠΕ – και το παλιό σύστημα αντιμάχεται το καινούργιο. Οι μεγάλες εταιρείες ενέργειας που ακόμα και σήμερα ελέγχουν σε μεγάλο βαθμό το ενεργειακό μας σύστημα, λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διαφυλάξουν την πλεονεκτική θέση τους στην αγορά, εξαπολύοντας συχνά δημόσιες επιθέσεις κατά των κοινοτικών έργων ΑΠΕ.

Συχνά αυτές οι εταιρείες επιδίδονται σε τακτικές δυσφήμισης, για παράδειγμα ισχυριζόμενες πως τα κοινοτικά ενεργειακά έργα ωφελούν μόνο μία μικρή προνομακή ομάδα. Μέσω των παραδειγμάτων που αναφέρονται σε αυτό τον οδηγό θα σου δείξουμε έμπρακτα πως αυτό δεν ισχύει. Αντιθέτως, τα πιο συνήθη κίνητρα όσον αναπτύσσουν έργα κοινοτικής ενέργειας είναι να υποστηρίξουν την τοπική τους κοινότητα ή να εκφράσουν έμπρακτα την αντίστασή τους στα ορυκτά καύσιμα. Αυτός ο οδηγός παρουσιάζει επίσης παραδείγματα έργων κοινοτικής ενέργειας που σκοπεύουν να επανακτήσουν τον έλεγχο ολόκληρου του ενεργειακού δικτύου και να το λειτουργήσουν προς όφελος των πολιτών, όπως συμβαίνει στην περίπτωση του Schönau στη Γερμανία που παρουσιάζεται στο κεφάλαιο 13.

Πρέπει να επιταχύνουμε τη μετάβαση στις ΑΠΕ και να δημιουργήσουμε αυτό το νέο ενεργειακό σύστημα όσο το δυνατόν πιο σύντομα. Και εσύ και η κοινότητά σου έχετε ένα σημαντικό ρόλο να παίξετε σε αυτό!

Η παραγωγή ενέργειας από κοινοτικά έργα στην Ευρώπη έχει πολύ μεγάλες δυνατότητες: βάση μιας πρόσφατης έρευνας το 50% όλων των Ευρωπαϊκών πολιτών – συμπεριλαμβανομένων των τοπικών κοινωνιών, των σχολείων και νοσοκομείων – μπορεί να παράγουν την δική τους καθαρή ηλεκτρική ενέργεια μέχρι το 2050, καλύπτοντας έτσι το 45% των ενεργειακών αναγκών της ΕΕ.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΝΟΜΟΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Το νέο νομοθετικό πακέτο για την ενέργεια που συμφωνήθηκε σε Ευρωπαϊκό επίπεδο το 2019 μπορεί να ενισχύσει σημαντικά τα έργα κοινοτικής ενέργειας. Οι ενεργειακές κοινότητες σε ολόκληρη την Ευρώπη έχουν πλέον κατοχυρώσει νέα νομική αναγνώριση, εξασφαλίζοντας έτσι την ενεργή συμμετοχή τους στην ενεργειακή μετάβαση. Για πρώτη φορά, η Ευρωπαϊκή νομοθεσία αναγνωρίζει το δικαίωμα και το ρόλο των ενεργειακών κοινοτήτων στην παραγωγή, κατανάλωση, πώληση και αποθήκευση καθαρής ενέργειας, θεσπίζοντας ένα σχετικό νομοθετικό πλαίσιο.

Δημιουργείται έτσι η ευκαιρία για μια συντονισμένη προώθηση νέων κοινοτικών έργων ΑΠΕ οργανωμένων από τα κάτω, που υποστηρίζεται από τις κυβερνήσεις των Κρατών-Μελών.

Η νομική αναγνώριση της κοινοτικής ενέργειας αποτελεί κομμάτι του Ευρωπαϊκού νομοθετικού πακέτου «Καθαρή Ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» που συμφωνήθηκε το 2019.

Το νομοθετικό αυτό πακέτο συμπεριλαμβάνει επίσης τους εξής στόχους για το 2030:

- 40% μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σε σχέση με το 1990,
- 32% συμμετοχή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο Ευρωπαϊκό ενεργειακό μίγμα,
- 32,5% αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας σε σχέση με το 2007.

Βέβαια τα δεδομένα αλλάζουν γρήγορα και (κατά τη σύνταξη του παρόντος οδηγού) φαίνεται πως αυτοί οι ανεπαρκείς στόχοι θα γίνουν πινό φιλόδοξοι στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

ΝΕΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

1) Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Οδηγία για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας που συμφωνήθηκε το 2019 εμπεριέχει νέους ορισμούς που αναγνωρίζουν πώς οι πολίτες μπορούν να εμπλακούν στις ΑΠΕ, μέσω των ενεργειακών κοινοτήτων. Πολίτες, ΟΤΑ και μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις μπορούν να δημιουργήσουν ενεργειακές κοινότητες οι οποίες είναι νομικές οντότητες με σκοπό την παραγωγή καθαρής ενέργειας. Η ΕΕ αναγνωρίζει έτσι τις ενεργειακές κοινότητες ως βασικό πυλώνα του ενεργειακού συστήματος, και καλεί τα Κράτη-Μέλη να δημιουργήσουν κατάλληλα υποστηρικτικά θεσμικά πλαίσια. Οι ενεργειακές κοινότητες αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο για την συγκέντρωση κεφαλαίων που επανεπενδύονται σε τοπικό επίπεδο και υποστηρίζουν τις άμεσες ανάγκες των πολιτών.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΝΟΤΗΤΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Στην Ελλάδα, ήδη από το 2018 με την ψήφιση του νόμου 4513/2018 (*Ενεργειακές Κοινότητες και άλλες διατάξεις*), έχει δημιουργηθεί σχετικό νομοθετικό πλαίσιο για τις ενεργειακές κοινότητες.

Σε μία ενεργειακή κοινότητα μπορούν να συμμετάσχουν πολίτες, μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις και οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης. Θεωρείται ένα καινοτόμο πλαίσιο που επιτρέπει στους συμμετέχοντες να δραστηριοποιηθούν στην παραγωγή, διανομή, προμήθεια, ιδιο-κατανάλωση, εξοικονόμηση, ηλεκτροκίνηση, αποθήκευση ενέργειας, παροχή συμβουλευτικής και άλλες δραστηριότητες και υπηρεσίες.

Στο Ελληνικό Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (Δεκέμβριος 2019), οι ενεργειακές κοινότητες παρουσιάζονται ως ένα σημαντικό όχημα και εργαλείο για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας, καθώς και για την άμεση συμμετοχή των πολιτών στην παραγωγή, εξοικονόμηση και διαχείριση ενέργειας.

Η ανάπτυξη των ενεργειακών κοινοτήτων στην Ελλάδα είναι ήδη σημαντική. Μία έρευνα του 2020 που πραγματοποιήθηκε για λογαριασμό της Greenpeace από την οργάνωση Electra Energy και την ερευνητική ομάδα SmartRue του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, κατέγραψε την ύπαρξη περισσότερων από 400 ενεργειακών κοινοτήτων στην Ελλάδα με μεγάλη γεωγραφική διασπορά και πολλαπλές δραστηριότητες, με κύρια την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς.

2) ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥΝΤΑΙ ΠΛΕΟΝ ΝΑ ΠΑΡΑΓΟΥΝ, ΝΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΟΥΝ, ΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΝΟΥΝ ΚΑΙ ΝΑ ΠΩΛΟΥΝ ΤΗ ΔΙΚΗ ΤΟΥΣ ΚΑΘΑΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Για πρώτη φορά η Ευρωπαϊκή νομοθεσία αναγνωρίζει το δικαίωμα των πολιτών στο να συμμετάσχουν ενεργά και να επενδύουν στο ενεργειακό σύστημα. Είναι πλέον καθήκον της κυβέρνησής σου να εξασφαλίσει πως δεν θα συναντήσεις νομικά εμπόδια όταν επιχειρήσεις να παράξεις, να αποθηκεύσεις ή πουλήσεις τη δική σου καθαρή ενέργεια.

3) Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΟΥ ΟΦΕΙΛΕΙ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕΙ ΕΝΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Όλες οι Ευρωπαϊκές χώρες οφείλουν να εξασφαλίσουν πως υπάρχει ένα κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο για την υποστήριξη της κοινοτικής ενέργειας. Ένα τέτοιο ευνοϊκό πλαίσιο θα μπορούσε να α) δημιουργήσει χρηματοδοτικούς μηχανισμούς για τέτοιου είδους έργα, β) να δημιουργήσει μία εξειδικευμένη συμβουλευτική υπηρεσία, και 3) να δημιουργήσει κατάλληλους ρυθμιστικούς κανονισμούς που να

εξασφαλίζουν την πρόσβαση έργων κοινοτικής ενέργειας στο δίκτυο.

4) Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΟΥ ΟΦΕΙΛΕΙ ΝΑ ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΕΙ ΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΑΝΗΚΟΥΝ ΣΕ ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Ένα σύνηθες εμπόδιο για τα έργα κοινοτικής ενέργειας είναι οι πολύπλοκες διαδικασίες υλοποίησης. Προετοιμάσου για αρκετή γραφειοκρατία, για παράδειγμα σε ότι αφορά στις αδειοδοτικές διαδικασίες, ή στις αιτήσεις για χρηματοδότηση. Χάρη στην Ευρωπαϊκή νομοθεσία, είναι πλέον καθήκον της κυβέρνησής σου να εξασφαλίσει πως αυτές οι διοικητικές διαδικασίες θα γίνουν όσο το δυνατόν πιό απλές.

5) Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΟΥ ΟΦΕΙΛΕΙ ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΙ ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Είναι καθήκον της κυβέρνησής σου να αξιολογήσει τα εμπόδια και τις προοπτικές της κοινοτικής ενέργειας στη χώρα σου. Οι Ευρωπαϊκές οδηγίες ορίζουν πως αυτό οφείλει να ολοκληρωθεί μέχρι το καλοκαίρι του 2021, αν και κάποιες εθνικές κυβερνήσεις έχουν ήδη ξεκινήσει να το δρομολογούν. Μάθε εάν η σχετική αξιολόγηση για τη χώρα σου έχει πραγματοποιηθεί και έχει δημοσιευθεί! Θα αποτελέσει μια χρήσιμη πηγή για τα εμπόδια που μπορεί να αντιμετωπίσεις στη χώρα σου.

ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΔΥΣΗ, ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Τα προσφάτως αναγνωρισμένα δικαιώματα που αναφέρθηκαν παραπάνω, θα είναι ιδιαίτερα χρήσιμα για το κίνημα της ενεργειακής δημοκρατίας στην Ανατολική Ευρώπη. Η συμμετοχή των πολιτών στον ενεργειακό τομέα είναι ήδη αρκετά διαδεδομένη σε χώρες της Δυτικής Ευρώπης, όπως η Γερμανία και η Δανία, σε αντίθεση με χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, όπου αποτελεί ακόμα ένα νέο φαινόμενο. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην δικαιολογημένη επιφυλακτικότητα των Ανατολικών χωρών απέναντι στους συνεταιρισμούς, λόγω της κατάχρησής τους κατά τη διάρκεια της κομμουνιστικής περιόδου. Αν πιστεύεις πως στη χώρα σου, η νομική μορφή της ομάδας σου μπορεί να δημιουργήσει επιφυλακτικότητα και σκεπτικισμό, τότε μην εστιάζεις εκεί αλλά προσπάθησε να δώσεις έμφαση στις δραστηριότητες της ομάδας, στα οφέλη που θα προκύψουν και στο πως αυτά θα μπορούν να διανεμηθούν ισότιμα στην κοινότητά σου. Προσπαθήσαμε να συμπεριλάβουμε παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών από την Ανατολική Ευρώπη σε αυτό τον οδηγό, αλλά δυστυχώς δεν υπάρχουν ακόμη όσα παραδείγματα θα θέλαμε. Τα περισσότερα παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών αφορούν την Δυτική Ευρώπη. Αυτό είναι κάτι που προσπαθούμε ενεργά να αλλάξουμε, και ελπίζουμε να συμβάλεις και εσύ σε αυτό!

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΡΩΝΤΑΣ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Αυτός ο οδηγός έχει δημιουργηθεί για να προωθήσει καινοτόμες δράσεις με σκοπό τη δημιουργία του νέου συστήματος που θέλουμε. Ορισμένες φορές ίσως χρειαστεί εσύ και η τοπική σου κοινότητα να οργανωθείτε και να διεκδικήσετε μεταρρυθμίσεις σε πολιτικό επίπεδο. Όσο γράφεται αυτός ο οδηγός, οι Ευρωπαϊκές οδηγίες μεταφέρονται σε εθνικά νομοθετικά πλαίσια, ορισμένες φορές με αργούς ρυθμούς και όχι τόσο αποτελεσματικά. Μπορείς να συμβουλευτείς τη REScoop.eu ή ένα παράρτημα των Friends of the Earth στη χώρα σου, ώστε να λάβεις όλα τα τελευταία νέα σχετικά με τη διαδικασία της νομοθετικής μεταφοράς.

Είναι επίσης σημαντικό οι πολιτικοί φορείς στη χώρα σου, όπως το Υπουργείο Ενέργειας και Περιβάλλοντος, να βλέπουν συνεχώς πολίτες και ομάδες πολιτών να πιέζουν για το δικαίωμά τους να συμμετέχουν στο ενεργειακό σύστημα. Θα μπορούσες για παράδειγμα να συντάξεις ένα γράμμα προς τον Υπουργό Ενέργειας ή άλλους αρμόδιους πολιτικούς εκπροσώπους, επισημαίνοντάς τους πως εσύ και η ομάδα σου είστε έτοιμες/οι να εμπλακείτε άμεσα στην ενεργειακή μετάβαση. Εξηγήστε τους επίσης πως για να επιτευχθεί η ομαλή λειτουργία του έργου σας, αναμένετε να γίνει πλήρης μεταφορά της Οδηγίας για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στην εθνική νομοθεσία.

Η Οδηγία για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας σου αναγνωρίζει σημαντικά δικαιώματα – διεκδίκησέ τα!

ΜΑΘΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Ο Ενεργειακός Άτλαντας – Γεγονότα και αριθμοί για τις ΑΠΕ στην Ευρώπη.

<https://www.foeeurope.org/energy-atlas>

Ένα όραμα με συγκεκριμένες προτάσεις για ένα Ευρωπαϊκό ενεργειακό σύστημα που είναι βιώσιμο, πλήρως αποδεσμευμένο από τον άνθρακα, κοινωνικά δίκαια και υπό τον έλεγχο και τη διαχείριση των τοπικών κοινωνιών.

<https://www.foeeurope.org/Community-Power-Coalition-Vision-statement>

Μία έκθεση/οδηγός για εθνικούς φορείς που έχουν αναλάβει τη μεταφορά του νομοθετικού πακέτου «Καθαρή Ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» σε εθνική νομοθεσία. <https://www.foeeurope.org/transposition-guidance-citizen-energy-policies>

Η συγκεκριμένη έκθεση εξηγεί πώς η νέα Ευρωπαϊκή νομοθεσία για την ενέργεια θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για τη μαζική δημιουργία έργων κοινοτικής ενέργειας, πλήρως απαλλαγμένης από τα ορυκτά καύσιμα.

<https://www.foeeurope.org/unleashing-power-community-energy>

ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

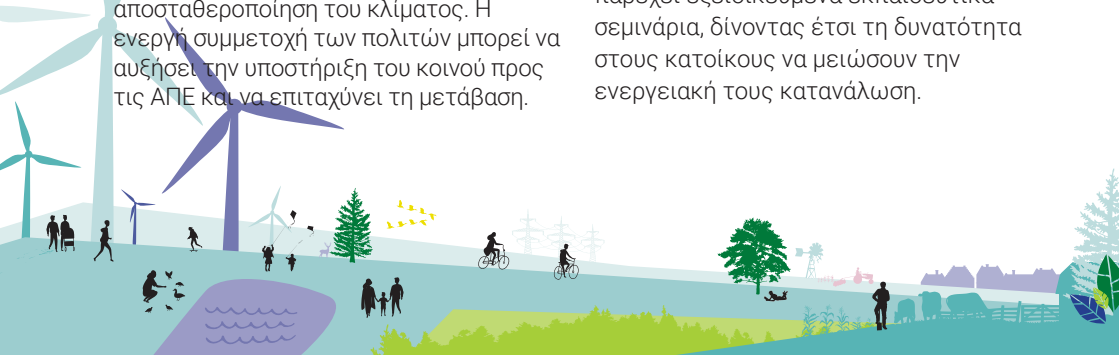
Αυτό το κεφάλαιο συνοψίζει τα πολλαπλά οφέλη της κοινοτικής ενέργειας, αναδεικνύοντας τα οφέλη της για το ενεργειακό σύστημα και γενικότερα την κοινωνία.

1. ΚΑΤΑΡΓΩΝΤΑΣ ΤΑ ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ

Τα έργα κοινοτικής ενέργειας μπορούν να αντικαταστήσουν τα ορυκτά καύσιμα, μειώνοντας έτσι σημαντικά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Υπολογίζεται πως το 50% των Ευρωπαίων πολιτών θα είναι σε θέση να παράγουν τη δική τους καθαρή ηλεκτρική ενέργεια μέχρι το 2050, καλύπτοντας έτσι το 45% των ενεργειακών αναγκών σε επίπεδο ΕΕ. Αυτό θα οδηγήσει σε μία ριζική απεξάρτηση από τα ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα, τα οποία ευθύνονται για τη αποσταθεροποίηση του κλίματος. Η ενεργή συμμετοχή των πολιτών μπορεί να αυξήσει την υποστήριξη του κοινού προς τις ΑΠΕ και να επιταχύνει τη μετάβαση.

2. ΜΕΙΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΜΑΣ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ

Πολλά έργα κοινοτικής ενέργειας, αναγνωρίζοντας πως η μετάβαση σε ένα αειφορικό μοντέλο προϋποθέτει και τη μείωση της ενεργειακής μας κατανάλωσης, εφαρμόζουν πρακτικές για τη βέλτιστη χρήση της ενέργειας. Μέσω πρωτοβουλιών ευαισθητοποίησης και μέσω επενδύσεων στην αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας, τα μέλη των έργων κοινοτικής ενέργειας αποκτούν πρόσβαση σε ποικίλα εργαλεία για να μειώσουν την ενεργειακή τους κατανάλωση. Για παράδειγμα, στο Μπρνο της Τσεχίας, μία ομάδα πολιτών που αγοράζει συλλογικά μονώσεις (και σχετικά προϊόντα και υπηρεσίες), παρέχει εξειδικευμένα εκπαιδευτικά σεμινάρια, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους κατοίκους να μειώσουν την ενεργειακή τους κατανάλωση.

ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΛΙΓΝΙΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ | ΕΛΛΑΔΑ

Η ελληνική κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να σταματήσει τη λειτουργία των λιγνιτικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής στη χώρα έως το 2028, μια εξέλιξη που θα επηρεάσει τις λεγόμενες "λιγνιτικές περιοχές" οι οποίες είναι η Δυτική Μακεδονία και η Μεγαλόπολη. Με στόχο την ομαλή και δίκαιη μετάβαση σε μια τοπική οικονομία που δεν θα είναι εξαρτημένη από τις εξορύξεις λιγνίτη, συντάσσεται ένα ολοκληρωμένο στρατηγικό σχέδιο - το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ). Σύμφωνα με το σχέδιο τα έργα κοινοτικής ενέργειας θα έχουν σημαντικό ρόλο και θα ενισχυθούν ποικιλόμορφα ώστε μέσω αυτών να ενθαρρυνθούν πολίτες, τοπικές επιχειρήσεις και ΟΤΑ να γίνουν καταλύτες της μετάβασης στη μετα-λιγνιτική εποχή.

Ήδη έχουν δημιουργηθεί πολλές ομάδες και ενεργειακές κοινότητες στις περιοχές αυτές. Δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η ενεργειακή κοινότητα Βλάστης και η ενεργειακή κοινότητα Proud Farm Group of Farmers. Ένας από τους βασικούς στόχους και των δύο εγχειρημάτων είναι η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας - ιδιαίτερα για τους νέους.

3. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΘΑΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η μεταστροφή σε καθαρές και ασφαλείς μορφές ενέργειας απαιτεί τεράστιες επενδύσεις. Παρόλο που αυτές οι επενδύσεις είναι κερδοφόρες, η κατασκευή ενός ενεργειακού έργου απαιτεί σημαντικά κεφάλαια.

Εκατομμύρια Ευρωπαίοι πολίτες τροφοδοτούν την κλιματική κρίση εν αγνοία τους, καθώς πολλές τράπεζες και συνταξιοδοτικά ταμεία επενδύουν τις αποταμιεύσεις τους σε ρυπογόνες μορφές ενέργειας. Με την άμεση συμμετοχή τους στην ενεργειακή μετάβαση, οι πολίτες μπορούν να ανακατευθύνουν ενεργά τα

χρήματά τους προς περιβαλλοντικές λύσεις και προς την στήριξη της τοπικής οικονομίας. Δίνοντας τη δυνατότητα σε μέλη της τοπικής κοινότητας να συνεισφέρουν οικονομικά μπορείς να συγκεντρώσεις σημαντικά κεφάλαια για το έργο σου καθώς και να αυξήσεις τη συμμετοχή του κοινού.

Ο παρών οδηγός αναδεικνύει τη χρηματοδότηση ως μια από τις βασικότερες προκλήσεις καθώς η συγκέντρωση των απαραίτητων κεφαλαίων μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό εμπόδιο. Αλλά όταν μια κοινότητα ξεπεράσει αυτή την αρχική δυσκολία και καταφέρει να σταθεί στα πόδια της, υπάρχουν ποικίλοι

χρηματοδοτικοί μηχανισμοί που μπορεί να αξιοποιήσει ώστε να συμβάλει στην ενεργειακή μετάβαση. Για παράδειγμα στη Γερμανία, η ενεργειακή μετάβαση (γνωστή ως *Energiewende*) οφείλεται κυρίως σε επενδύσεις από αγρότες, κοινότητες και καθημερινούς πολίτες.

4. ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΠΕ

Οι αντιδράσεις των τοπικών κοινωνιών μπορεί να αποτελέσουν κρίσιμο εμπόδιο για την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ. Συχνά τέτοια φαινόμενα είναι δικαιολογημένα, καθώς προωθούνται μεγάλες επενδύσεις χωρίς να δίνεται η παραμικρή δυνατότητα στους πολίτες να συμβάλλουν στη διαδικασία σχεδιασμού, να συμμετέχουν ή έστω να εκφράσουν τις απόψεις τους. Αλλά όταν ένα έργο σχεδιάζεται μέσω συμμετοχικών διαδικασιών, ή ακόμα καλύτερα, όταν ένα έργο ανήκει στην ίδια την τοπική κοινότητα, η αποδοχή και υποστήριξη του κοινού αυξάνεται εντυπωσιακά.

Πολλές έρευνες έχουν αναδείξει πως τα έργα κοινοτικής ενέργειας χαίρουν μεγαλύτερης εμπιστοσύνης από το κοινό. Η δημόσια στήριξη για τις ΑΠΕ στη Δανία αυξήθηκε σημαντικά κατόπιν της

δημιουργίας συνεταιρισμών αιολικής ενέργειας, καθώς και της δημιουργίας ενός θεσμικού πλαισίου που υποχρεώνει τους κατασκευαστές αιολικών πάρκων να προσφέρουν μερίδια στις τοπικές κοινωνίες.

Οι πολίτες είναι πολύ πιθανότερο να αναγνωρίσουν τα πλεονεκτήματα και να αποδεχτούν τα μειονεκτήματα ενός έργου, αν και εφόσον συμμετέχουν ενεργά σε αυτό. Επίσης, μέσω συμμετοχικών διαδικασιών, οι πολίτες μπορούν να συμβάλλουν στον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων ενός έργου. Για παράδειγμα, μπορούν να διερευνήσουν αναλυτικά τη βέλτιστη χωροθέτηση ανεμογεννητριών στην περιοχή τους - μιας και τη γνωρίζουν πολύ καλά.

Η δημόσια στήριξη προς τις ΑΠΕ είναι συνδεδεμένη με τα επίπεδα ευαισθητοποίησης του κοινού. Όσα περισσότερα γνωρίζει κάποια ή κάποιος για τα ενεργειακά ζητήματα, τόσο πιο πιθανό είναι να στηρίζει τεχνολογίες ΑΠΕ. Η μετάβαση σε ένα καθαρό και ασφαλές ενεργειακό σύστημα προϋποθέτει την άμεση συμμετοχή των πολιτών.

Πολλά έργα κοινοτικής ενέργειας ασχολούνται με το ζήτημα της εκπαίδευσης και της ευαισθητοποίησης του κοινού σε ότι αφορά την αποδοχή προς τις ΑΠΕ. Σκέψου λοιπόν και εσύ τρόπους για να συμπεριλάβεις εκπαιδευτικές δράσεις στο έργο σου.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

REPOWERING LONDON | ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Το Repowering London είναι ένας μη-κερδοσκοπικός οργανισμός που ιδρύθηκε το 2013 από τους Afsheen Rashid και Agamemnon Otero. Ο οργανισμός προέκυψε από μια εθελοντική ομάδα με σκοπό τη δημιουργία έργων κοινοτικής ενέργειας σε κοινωνικές κατοικίες. Τα πρώτα τους πέντε έργα έχουν δημιουργηθεί σε κοινωνικές κατοικίες στο Λονδίνο. Ο στόχος του Repowering London είναι να δώσει στους κατοίκους του Λονδίνου τη δυνατότητα να παράξουν τη δική τους ενέργεια, παρακάμπτοντας έτσι τις μεγάλες εταιρείες. Το Repowering London υποστηρίζει τοπικές κοινότητες στο να δημιουργήσουν έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας προς όφελος των πολιτών και της ευρύτερης κοινότητας.

Το Repowering London αναγνωρίζει την αξία της υποστήριξης συνεταιρισμών, όπου τα μέλη της κοινότητας έχουν άμεση επιρροή πάνω στην ανάπτυξη και διαχείριση των έργων τους. Η καθιέρωση ενός δημοκρατικού μοντέλου διαχείρισης αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την επιτυχία των έργων κοινοτικής ενέργειας καθώς ενδυναμώνει την κοινότητα και μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση σε

Μαθητεύομενοι νέοι από την κοινότητα. Brixton Energy Solar 2, Repowering Project/
© Repowering London

ότι αφορά το πως λειτουργεί η δημοκρατία σε κοινοτικό επίπεδο. Οποιοσδήποτε από την τοπική κοινωνία μπορεί να γίνει μέλος του συνεταιρισμού πληρώνοντας £1 τον μήνα, αποκτώντας έτσι το δικαίωμα ψήφου στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων του συνεταιρισμού. Οι διαδικασίες αυτές ενθαρρύνουν επίσης τις συνέργειες ανάμεσα στις τοπικές κοινότητες, τις τοπικές αρχές και τον δημόσιο τομέα.

Το Repowering London λειτουργεί με τη λογική του δημοκρατικού ελέγχου. Γι' αυτό ενθαρρύνει όλους τους/τις δημότες να γίνουν μέλη της ομάδας με το χαμηλό αντίτιμο της μιας λίρας (£1), χωρίς δηλαδή να χρειάζεται να επενδύσουν εκατοντάδες λίρες σε κάποιο έργο. Έτσι τα μέλη μπορούν να συν-αποφασίσουν για όλα τα έργα του Repowering London, όπως π.χ. για εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών σε κτίρια του δήμου. Σε όλα τα μέλη αντιστοιχεί μία ψήφος και το κάθε μέλος μπορεί ισότιμα να εκλεγεί στο διοικητικό συμβούλιο. Έτσι, είτε μέσω ψηφοφορίας κατά τη Γενική Συνέλευση, είτε μέσω της διοικητικής του θέσης, κάθε μέλος μπορεί να καθορίσει το πώς θα αξιοποιηθεί το χρηματικό απόθεμα της κοινότητας. Το απόθεμα χρησιμοποιείται σε έργα εντός του δήμου, επιτρέποντας στα μέλη να αντιμετωπίσουν ενεργά τα προβλήματα που τους αφορούν άμεσα.

Το Repowering London κρατάει περήφανα το αίσθημα της κοινότητας ζωντανό, διοργανώνοντας δραστηριότητες, όπως την εκδήλωση «Ζώντας πιο Πράσινα». Μία εκδήλωση κατά την οποία μέλη της τοπικής κοινότητας έχουν την ευκαιρία να μάθουν περισσότερα για την κοινοτική ενέργεια, καθώς και να δικτυωθούν με άτομα που έχουν αντίστοιχες ιδέες και προβληματισμούς. Παρομοίως, το Repowering London στέλνει αντιπροσώπους του σε σχολεία και άλλα κοινοτικά κέντρα με σκοπό τη διοργάνωση εργαστηρίων και διαλέξεων σχετικά με την κοινοτική ενέργεια. Παρέχει επίσης ένα πρότυπο και διαπιστευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για νέους από το οποίο μπορούν να λάβουν ειδική πιστοποίηση και να ενδυναμώσουν το βιογραφικό τους.

Το Repowering London θέλει να διασφαλίσει πως οποιοδήποτε μέλος της κοινότητας μπορεί να επενδύσει στα έργα του. Όταν κάποια/ος διαθέτει τουλάχιστον ένα μερίδιο, διαμένει στον δήμο και είναι, είτε κάτω των 25 ετών, είτε λαμβάνει κοινωνικό επίδομα, του επιτρέπεται να συμμετέχει επενδύοντας ακόμη και £50 (έναντι του ελάχιστου ποσού των £100 που ισχύει για όλους τους άλλους). Αυτά τα ποσά αντικατοπτρίζουν τη χαμηλότερη δυνατή τιμή που μπορεί το Repowering London να προσφέρει, λαμβάνοντας υπόψη και τα τραπεζικά και λειτουργικά έξοδα.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

REPOWERING LONDON | ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

«Δημιουργώντας αυτά τα έργα, αλλάζουμε το αφήγημα σχετικά με την ενέργεια, το τι εστί κοινότητα, και το πώς μπορεί να μοιάζει η ζωή μας. Προσπαθούμε να υποστηρίξουμε όσο το δυνατόν περισσότερα άτομα με το να μοιραζόμαστε αυτό το αφήγημα μαζί τους. Βλέπουμε επίσης πως όσο πολλαπλασιάζονται οι άνθρωποι με τους οποίους δουλεύουμε μαζί, τόσο μακρύτερα ταξιδεύει το αφήγημά μας. Και αυτό είναι το βασικό χαρακτηριστικό ενός καλού αφηγήματος: όσο πιο συχνά εξιστορείται, τόσο πιο αληθινό γίνεται. Ίσως μία μέρα να μην χρειάζεται πια να το διηγούμαστε σαν μία απλή ιστορία, αλλά το αφήγημα να γίνει η ίδια μας η πραγματικότητα.»

DAVE FULLER, ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΕ ΣΚΕΠΕΣ ΣΤΟ REPOWERING LONDON.

ΤΟ REPOWERING LONDON ΜΑΣ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ ΠΟΣΑ ΟΦΕΛΗ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΧΕΙ ΜΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

- Τα μέλη της τοπικής κοινότητας αντιλαμβάνονται την ενέργεια που παράγεται από φωτοβολταϊκά ως κάτι οικονομικά προσιτό, αυξάνοντας έτσι γενικότερα την αποδοχή προς τις ΑΠΕ.
- Παρέχει οικονομική στήριξη προς την τοπική κοινότητα, όπως π.χ. με το κοινοτικό κέντρο Loughborough, χρηματοδοτώντας 4.494 παιδικά γεύματα.
- Το Repowering London στηρίζει άμεσα και έμπρακτα ενεργειακά φτωχά νοικοκυριά, διοχετεύοντας το 20% των κερδών από το έργο Brixton solar σε ένα εξειδικευμένο πρόγραμμα για την ενεργειακή απόδοση σε κοινοτικό επίπεδο. Αυτό το πρόγραμμα ανακαινίζει σπίτια μέσω διαφόρων παρεμβάσεων, όπως π.χ. καλύτερα μονωτικά υλικά, και προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα για την μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης.
- Τέλος, το Repowering London εκπαιδεύει νέες και νέους που κατοικούν σε υποβαθμισμένες γειτονιές, προσφέροντάς τους τεχνική εξειδίκευση. Κατόπιν μιας πρακτικής εκπαίδευσης διάρκειας μερικών εβδομάδων, οι νέες και νέοι αποκτούν γνώσεις και δεξιότητες ώστε να είναι σε θέση να προσφέρουν εξειδικευμένη συμβουλευτική πάνω σε θέματα ενέργειας, καθώς και να αναπτύξουν οι ίδιοι νέα έργα ΑΠΕ.

Μία από τους ειδικευόμενους νέους από το έργο Brixton Energy Solar 2, Repowering Project. © Repowering London

5. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ

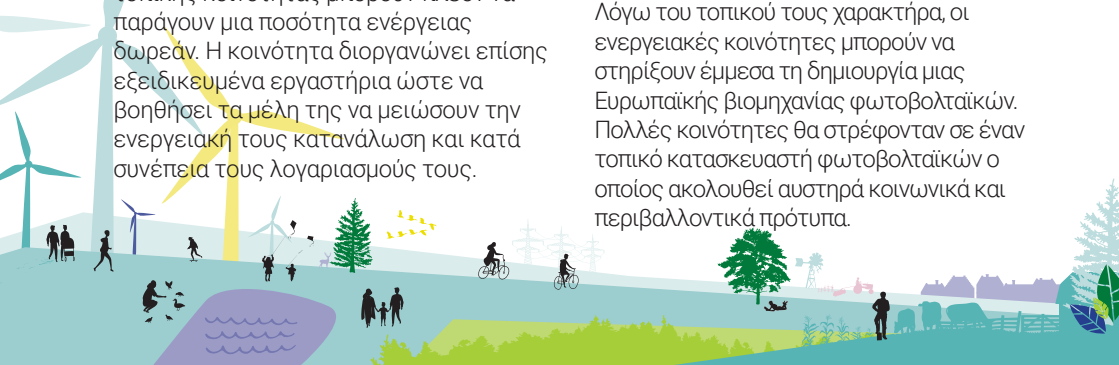
Πολλά κοινοτικά έργα διαθέτουν μια ποσότητα ενέργειας σε χαμηλές τιμές στα μέλη. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, πολλοί άνθρωποι που δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να πληρώσουν τους μηνιαίους λογαριασμούς τους για το ηλεκτρικό ρεύμα αναγκαζόντουσαν να πληρώνουν μέσω προ-πληρωμένων καρτών, κάτι το οποίο τους οδηγούσε στο να επιβαρύνονται τελικά ακόμη περισσότερο. Χάρη στο κοινοτικό έργο Brixton Solar και μέσω της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών σε οροφές διαφόρων σπιτιών, τα μέλη της τοπικής κοινότητας μπορούν πλέον να παράγουν μια ποσότητα ενέργειας δωρεάν. Η κοινότητα διοργανώνει επίσης εξειδικευμένα εργαστήρια ώστε να βοηθήσει τα μέλη της να μειώσουν την ενεργειακή τους κατανάλωση και κατά συνέπεια τους λογαριασμούς τους.

Όταν οι κοινότητες μπορούν να παράξουν τη δική τους ενέργεια, έχουν περισσότερο έλεγχο επάνω στα έξοδά τους, δεν έχουν κίνητρο να επιβάλλουν επιπρόσθετες χρεώσεις στα μέλη τους και δεν αυξάνουν τις τιμές του ρεύματος, όπως κάνουν οι μεγάλες εταιρείες ενέργειας. Μάθε περισσότερα για την κοινότητα Brixton Solar και την πρωτοβουλία Repowering London στην επόμενη σελίδα.

6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΣΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τα έργα κοινοτικής ενέργειας δημιουργούν από 2 έως και 8 φορές περισσότερα έσοδα για την τοπική οικονομία, συγκριτικά με ένα έργο που υλοποιείται από κάποιον εξωτερικό παράγοντα (όπως έχει αναδείξει η εμπειρία με τα έργα ηλιακής και αιολικής ενέργειας). Τα έργα κοινοτικής ενέργειας δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο και μπορούν να συμβάλλουν στη δημιουργία τοπικών αγορών ενέργειας όπου οι καταναλωτές μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στην ενέργεια σε σταθερές και δίκαιες τιμές.

Τέτοια έργα μπορούν επίσης να προωθήσουν καινοτόμες λύσεις σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Λόγω του τοπικού τους χαρακτήρα, οι ενεργειακές κοινότητες μπορούν να στηρίξουν έμμεσα τη δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής βιομηχανίας φωτοβολταϊκών. Πολλές κοινότητες θα στρέφονταν σε έναν τοπικό κατασκευαστή φωτοβολταϊκών ο οποίος ακολουθεί αυστηρά κοινωνικά και περιβαλλοντικά πρότυπα.

ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

7. ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

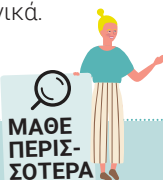
Τα πετυχημένα έργα κοινοτικής ενέργειας δημιουργούν ένα αίσθημα περηφάνιας και αυτοπεποίθησης στα μέλη τους. Οι συμμετέχοντες αναπτύσσουν σημαντικές δεξιότητες, ενώ παράλληλα ενισχύουν τις διαπροσωπικές τους σχέσεις. Είναι επίσης συχνό το φαινόμενο τα μέλη ενός έργου κοινοτικής ενέργειας να καταπιάνονται και με άλλα έργα που επίσης ωφελούν την ευρύτερη κοινότητα.

8. ΑΝΑΔΙΑΝΕΜΟΝΤΑΣ ΤΑ ΚΕΡΔΗ

Ο διαμοιρασμός των κερδών που προκύπτουν από κάποιο κοινοτικό έργο συμβάλλει στην ενδυνάμωση της κοινότητας και στην ενίσχυση της συλλογικής ταυτότητας. Μάλιστα, πολλά έργα κοινοτικής ενέργειας δημιουργούν χρηματοδοτικά εργαλεία ώστε να παρέχουν συστηματικά δωρεές σε τοπικές εθελοντικές ομάδες. Για παράδειγμα, το δίκτυο Waderbridge Renewable Energy Network (WREN) στο Ηνωμένο Βασίλειο, είχε στο παρελθόν εφαρμόσει μία μικρή

χρέωση για κάθε φορά που συνέδεε έναν καταναλωτή με έναν πάροχο ηλιακής ενέργειας. Τα μέλη του δικτύου μπορούσαν κατόπιν να αποφασίσουν ποιες ομάδες να στηρίξουν με τα χρήματα που συγκεντρώνονταν.

Η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε οροφές ιδιωτικών κατοικιών μειώθηκε δραστικά στο ΗΒ καθώς η κυβερνητική υποστήριξη σταδιακά μειωνόταν και τελικά διακόπηκε πλήρως. Αυτό το κενό ήρθε να καλύψει το δίκτυο WREN, διαχειριζόμενο έναν ετήσιο κοινοτικό προϋπολογισμό της τάξης των £70.000 που προερχόταν από τοπικά αιολικά και ηλιακά έργα. Το ποσό διανέμεται σε τοπικές μη-κερδοσκοπικές και εθελοντικές οργανώσεις, περνώντας από τον έλεγχο ενός δικτύου τοπικών επιτροπών. Χρηματοδοτικά σχήματα σαν το παραπάνω μπορούν να αναζωογονήσουν κοινότητες τόσο οικονομικά όσο και κοινωνικά.

Μία έκθεση από την οργάνωση Friends of the Earth Europe και την Rescoop.eu σχετικά με τα πλεονεκτήματα της κοινοτικής ενέργειας.

https://www.foeeurope.org/sites/default/files/renewable_energy/2017/the_benefits_of_community_ownership.pdf

CE Delft: Οι προοπτικές για τη συμμετοχή των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. <https://www.foeeurope.org/potential-energy-citizens-european-union-260916>

Επίσημη έκθεση από την Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την κοινωνική καινοτομία των Ενεργειακών Κοινοτήτων. <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/energy-communities-overview-energy-and-social-innovation>

ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΡΓΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ: Η ΙΔΕΑ	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΕΣ & ΑΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7	ΔΗΜΟΙ & ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ: ΕΝΑΣ ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ	43

Το Bro Dyfi Community Renewables Ltd (BDCR) είναι ένας ενεργειακός συνεταιρισμός από την Ουαλία. Στόχος του είναι να προωθεί αιολικά και άλλα έργα ΑΠΕ τα οποία να είναι προς όφελος της τοπικής κοινωνίας και στα οποία οι πολίτες να έχουν ενεργό ρόλο. © BDCR

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ: Η ΙΔΕΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

28 | Η «Κοινοτική Ενέργεια» αναφέρεται στη συνεργασία μεταξύ των πολιτών μιας κοινότητας στον τομέα της ενέργειας.

Αποτελεί μια ευρεία έννοια καθώς μπορεί να αφορά στη συμμετοχή σε μία συντονισμένη και συλλογική αλλαγή σε νέο προμηθευτή ενέργειας, στη συλλογική επένδυση σε φωτοβολταϊκά έργα, αλλά ακόμα και την ίδρυση μιας εταιρείας προμήθειας ενέργειας η οποία να ανήκει στους χρήστες της ή ακόμα και τη συλλογική ιδιοκτησία ενός δικτύου διανομής ενέργειας.

Σε κάποιες περιπτώσεις, πολίτες συνεργάζονται μεταξύ τους δημιουργώντας άτυπα σχήματα ενώ

άλλες ή άλλοι συστήνουν νομικές οντότητες. Ανάλογα με τις δραστηριότητες που αναπτύσσονται, ένα εγχείρημα κοινοτικής ενέργειας μπορεί να έχει διάφορες μορφές.

Οι διάφορες νομικές μορφές που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία τοπικών ενεργειακών κοινοτήτων περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: συνεταιρισμούς, κοινοπραξίες, εταιρείες συλλογικού σκοπού, μη-κερδοσκοπικούς οργανισμούς και ενώσεις. Η νομική μορφή που εσύ και η ομάδα σου επιλέγετε εξαρτάται από τις ανάγκες σας, καθώς και τους νόμους και κανόνες που ισχύουν στη χώρα σας σχετικά με τους συνεταιρισμούς και άλλους οργανισμούς.

Υπάρχουν επίσης και άλλες επιλογές που συνδυάζουν τις παρακάτω ιδέες, συνδέοντας τις δραστηριότητες μιας ενεργειακής κοινότητας με έναν υφιστάμενο οργανισμό. Σε κάθε περίπτωση, δεν έχει τόσο μεγάλη σημασία η μορφή που χρησιμοποιείτε, αλλά το τι στόχους έχετε και αν οι δραστηριότητες που υλοποιείτε υποστηρίζουν την ενεργειακή δημοκρατία.

Ηλεκτρικά λεωφορεία γρήγορης φόρτισης στο Ελσίνκι, Φινλανδία.
© P. Valeriya/Shutterstock

ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ: ΕΝΑΣ ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΘΕΡΜΑΝΣΗ, ΨΥΞΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ!

Σκεπτόμενοι την έννοια της κοινοτικής ενέργειας, στο μυαλό των ανθρώπων έρχεται συνήθως η εικόνα μιας χαρούμενης ομάδας που στέκεται μπροστά από ένα αιολικό ή φωτοβολταϊκό πάρκο. Όμως η Κοινοτική Ενέργεια δεν περιορίζεται μόνο στον ηλεκτρισμό. Η ενεργειακή δημοκρατία αφορά επίσης τους τομείς της θέρμανσης και των μεταφορών. Για να γίνει όλο το σύστημα πιο βιώσιμο, τοπικό και αποδοτικό, πρέπει να ληφθεί δράση εξίσου και σε αυτούς τους τομείς και όχι μόνο στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας.

Είναι σημαντικό να σκεφτόμαστε και να σχεδιάζουμε και στους τρεις αυτούς τομείς. Στον οδηγό συμπεριλαμβάνονται δράσεις και παραδείγματα που αφορούν στην κινητικότητα και στη θέρμανση, με σκοπό να εμπνεύσουν και να προσφέρουν πρακτικές ιδέες. Ίσως δεν θα ήταν καλή ιδέα να τα κάνεις όλα μαζί από την αρχή, αλλά καθώς το εγχείρημά σου μεγαλώνει, θα ήταν καλό να εισάγεις σταδιακά και νέες δραστηριότητες.

Υπάρχουν πολλές λύσεις για θέρμανση από ανανεώσιμες πηγές, ανάλογα και με τους πόρους της περιοχής σου. Θα ήταν ίσως ωφέλιμο να καλλιεργήσεις συνέργειες με περιοχές της υπαίθρου που θα μπορούσαν να προμηθεύσουν βιοενέργεια (π.χ. δασικά υπολείμματα, κοπριά, αγροτική βιομάζα, κλπ) ή να αξιοποιήσεις πλεονάσματα θερμότητας από τοπικές βιομηχανίες τα οποία θα μπορούσαν να διοχετευτούν σε ένα σύστημα τηλεθέρμανσης. Θα μπορούσες επίσης να συνεργαστείς με τον Δήμο για την αξιοποίηση των υποδομών διαχείρισης απορριμμάτων και λυμάτων ή και την εκμετάλλευση ενός κοντινού ποταμού.

Μάλιστα, όλες αυτές οι αποκεντρωμένες λύσεις μπορούν να ανήκουν σε πολίτες. Για παράδειγμα, στην πόλη του Eeklo στο Βέλγιο, οι τοπικές αρχές υλοποίησαν έναν διαγωνισμό για την κατασκευή ενός μεγάλου δικτύου τηλεθέρμανσης, θέτοντας ως προϋποθέσεις το να βασίζεται 100% σε ανανεώσιμες πηγές και να συμμετέχουν στο έργο πολίτες σε ποσοστό τουλάχιστον 30%. Η σύμπραξη που κέρδισε εγγυήθηκε την κάλυψη των προϋποθέσεων μέσω της συνεργασίας με τον Βελγικό ενεργειακό συνεταιρισμό Ecorower. Μπορείς να διαβάσεις περισσότερα για το έργο του Eeklo στο κεφάλαιο για την αιολική ενέργεια.

Πολλές λύσεις υπάρχουν και στον τομέα των μεταφορών και της κινητικότητας, όπως π.χ. σχήματα διαμοιρασμού της χρήσης οχημάτων και συλλογικά έργα εγκατάστασης και διαχείρισης φορτιστών για ηλεκτρικά οχήματα. Για παράδειγμα ο Partago είναι ένας συνεταιρισμός διαμοιραζόμενης χρήσης ηλεκτρικών οχημάτων ο οποίος ιδρύθηκε το 2015 και διαχειρίζεται έναν στόλο 74 ηλεκτρικών οχημάτων. Δες περισσότερα για τον Partago και το Mobility Factory στο κεφάλαιο για τις μεταφορές και την κινητικότητα.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ: Η ΙΔΕΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Υπάρχουν πολλοί τρόποι για να ορίσει κανείς την Κοινοτική Ενέργεια. Για τις ανάγκες του οδηγού αυτού, με τον όρο Κοινοτική Ενέργεια περιγράφουμε ένα έργο ή μια πρωτοβουλία όπου οι πολίτες έχουν μέρος της ιδιοκτησίας του, ή ενεργό ρόλο στο πως σχεδιάζονται και υλοποιούνται τα έργα και οι σχετικές υπηρεσίες. Έργα και δράσεις μέσω των οποίων τοπικές κοινότητες καταφέρνουν συλλογικά να μειώσουν την κατανάλωση ενέργειας, θεωρούνται επίσης έργα Κοινοτικής Ενέργειας.

Στο Πακέτο «Καθαρή Ενέργεια για Όλους», συμπεριλαμβάνονται δύο νομικοί ορισμοί για τα έργα Κοινοτικής Ενέργειας. Πρώτον, οι Ενεργειακές Κοινότητες Ανανεώσιμων Πηγών, οι οποίες ορίζονται στην οδηγία για τις ΑΠΕ και δεύτερον, οι Ενεργειακές Κοινότητες Πολιτών οι οποίες ορίζονται στην οδηγία για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Οι ορισμοί αυτοί είναι παραπλήσιοι και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δύο διαφορετικά τμήματα επεξεργάζονταν μια παραπλήσια νομοθεσία το ίδιο χρονικό διάστημα. Και οι δύο ορισμοί έχουν κοινά τα πιο σημαντικά και ουσιαστικά πράγματα. Και οι δύο απαιτούν οι Ενεργειακές Κοινότητες να έχουν μια αποστολή η οποία να είναι συνυφασμένη με την τοπική ανάπτυξη και τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές αξίες, αντί για το κέρδος. Και οι δύο απαιτούν ο έλεγχος των τοπικών έργων να βρίσκεται στους πολίτες, τους συνεταιρισμούς και τις τοπικές αρχές.

Υπάρχουν κάποιες διαφορές που αφορούν στη συμμετοχή των μελών και επίσης, θεωρητικά τουλάχιστον, μόνο οι Ενεργειακές Κοινότητες Ανανεώσιμων Πηγών έχουν ως όρο την δραστηριοποίηση αποκλειστικά σε ΑΠΕ. Σημασία όμως έχει να μην αφήσεις τους διάφορους νομικούς ορισμούς να σε μπερδέψουν ή να σε αποσυντονίσουν, μιας και όλοι οι ορισμοί αναγνωρίζουν πάνω από όλα την αξία της συμμετοχής των τοπικών κοινωνιών στην ενεργειακή μετάβαση.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Μια πολύ καλή επιλογή είναι να ιδρύσεις έναν συνεταιρισμό. Είναι μια ομάδα πολιτών που δουλεύουν μαζί επάνω σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο προς όφελος της τοπικής κοινωνίας. Οι συνεταιρισμοί καλύπτουν ανάγκες όπως η τροφή, η στέγαση, η κινητικότητα, η χρηματοδότηση και η ενέργεια. Πολλά Κοινωνικά Ενεργειακά έργα στην Ευρώπη υλοποιούνται από συνεταιρισμούς ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Σε ότι αφορά στον τομέα της ενέργειας, οι συνεταιρισμοί μπορούν να αναπτύξουν πολλαπλές δραστηριότητες (θα μάθεις περισσότερα στη συνέχεια). Όταν σκέφτεσαι τους συνεταιρισμούς, είναι σημαντικό να βλέπεις τι κάνουν, αλλά επίσης είναι σημαντικό να δίνεις έμφαση και στο πώς και γιατί το κάνουν.

Πρώτον, ο βασικός στόχος ενός συνεταιρισμού δεν το οικονομικό κέρδος, αλλά η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου της κοινότητας μέσα στην οποία βρίσκεται και δραστηριοποιείται.

Αυτό δεν σημαίνει ότι οι συνεταιρισμοί δεν παράγουν κέρδη, απλά τα κέρδη αυτά πηγαίνουν στα μέλη ή επαν-επενδύονται σε έργα προς όφελος της τοπικής ανάπτυξης, του περιβάλλοντος και της κοινωνίας.

Δεύτερον, ένας συνεταιρισμός είναι οργανωμένος με δημοκρατικό τρόπο, ανοικτότητα και διαφάνεια. Αυτό αφορά τόσο στην εσωτερική λειτουργία, όσο και στη λήψη αποφάσεων για οικονομικά ζητήματα. Για παράδειγμα, τα μέλη μπορούν να αποφασίζουν πώς θα χρησιμοποιήσουν τα κέρδη του συνεταιρισμού και πώς θα οργανώσουν την ομάδα τους. Ένα επίσης βασικό χαρακτηριστικό είναι ότι όλα τα μέλη έχουν μια ψήφο, ανεξάρτητα από το ποσό που επένδυσαν. Συνδυαστικά αυτά τα δύο χαρακτηριστικά διαφοροποιούν τους συνεταιρισμούς από τις συμβατικές επιχειρήσεις.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Μερικοί από τους πιο παλιούς συνεταιρισμούς ξεκίνησαν στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1840 όταν εν μέσω ενός λιμού μια ομάδα υφαντουργών συνεργάστηκαν ώστε να προμηθευτούν από κοινού τρόφιμα για να τα δώσουν σε ανθρώπους της κοινότητάς τους που πεινούσαν.

Στην Ιταλία αρκετοί ενεργειακοί συνεταιρισμοί ιδρύθηκαν στις αρχές του 20ου αιώνα στις Άλπεις και ασχολήθηκαν με υδροηλεκτρικά έργα σε απομακρυσμένες περιοχές οι οποίες δεν είχαν πρόσβαση στο κεντρικό δίκτυο. Για παράδειγμα η SECAB, Società Elettrica Cooperativa dell'Alto But ιδρύθηκε το 1911 και ανέπτυξε πολλαπλά κοινωνικά οφέλη, όπως δωρεάν προμήθειες ηλεκτρικής ενέργειας, διευκολύνσεις και επιδόματα σε φιλανθρωπικά ιδρύματα και σωματεία, καθώς και δωρεάν εκπαίδευση για νέους ηλεκτρολόγους.

Ένα άλλο παράδειγμα της βιομηχανικής εποχής είναι ο συνεταιρισμός Vooruit από το Ghent (Βέλγιο), ο οποίος ιδρύθηκε από ακτιβιστές των σοσιαλιστικών κινημάτων για να αποτρέψει και να ανακόψει τις αρνητικές επιπτώσεις της βιομηχανοποίησης, όπως η εργασία κάτω από επικίνδυνες συνθήκες, ο υποσιτισμός και η φτώχεια. Το κίνημα ίδρυσε και συνεταιριστικές τράπεζες, καθώς και σουπερμάρκετ για να καλυφθούν οι ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Σε μερικές χώρες, στην ανάπτυξη του ηλεκτρισμού συμμετείχαν και πολλοί συνεταιρισμοί. Για παράδειγμα στη Δανία και τη Γερμανία αγρότες και τοπικές κοινότητες της υπαίθρου οργάνωσαν το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στις περιοχές τους. Στη Γερμανία περισσότεροι από 6.000 ενεργειακοί συνεταιρισμοί έφεραν τον ηλεκτρισμό στις περιοχές τους.

Μερικοί ενεργειακοί συνεταιρισμοί δίνουν έμφαση μόνο σε μια οικονομική δραστηριότητα όπως π.χ. η κατανάλωση ή η παραγωγή (κατ' αναλογία με παραδοσιακούς συνεταιρισμούς καταναλωτών, εργαζομένων και παραγωγών). Άλλοι, συνδυάζουν διαφορετικές οικονομικές δραστηριότητες (π.χ. παραγωγή και κατανάλωση).

Κάποιοι συνεταιρισμοί χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη ευελιξία ως προς τη γκάμα δραστηριοτήτων τους. Άλλοι συνεταιρισμοί περιορίζονται σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και αντίστοιχους προκαθορισμένους ρόλους για τα μέλη τους.

- Μερικοί συνεταιρισμοί απαιτούν από τους καταναλωτές να είναι μέλη,
- Άλλοι δίνουν τη δυνατότητα σε όποιον θέλει απλά να επενδύσει,
- Άλλοι συνεταιρισμοί δίνουν τη δυνατότητα να είναι κάποια/ος καταναλωτής, χωρίς να χρειάζεται να επενδύσει. Αυτό είναι εξάλλου κάτι το οποίο μπορεί να προσελκύσει περισσότερα μέλη.

Υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι διακυβέρνησης ενός συνεταιρισμού οι οποίοι συνήθως στηρίζονται στις 7 συνεταιριστικές αρχές της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας (ICA), βασιζόμενες στις αρχές του Rochdale. Η REScoop.eu, η Ευρωπαϊκή ομοσπονδία ενεργειακών συνεταιρισμών, έχει ενσωματώσει τις αρχές της ICA στον καταστατικό της χάρτη.

Παρότι πολλές χώρες έχουν δημιουργήσει νομικά πλαίσια για συνεταιρισμούς, οι αρχές της ICA μπορούν να εφαρμοστούν και από άλλες νομικές μορφές. Ένας τρόπος για να γίνει αυτό είναι να ενσωματώσουν τις αρχές στα καταστατικά τους. Όλο και περισσότεροι

ΟΙ ΕΠΤΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. Εθελοντική και ανοιχτή συμμετοχή
2. Δημοκρατικός έλεγχος των μελών
3. Οικονομική συμμετοχή των μελών
4. Αυτονομία και ανεξαρτησία
5. Εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση
6. Συνεργασία μεταξύ των συνεταιρισμών
7. Φροντίδα για την κοινότητα

οργανισμοί διαμορφώνουν το μοντέλο της εσωτερικής τους διακυβέρνησης γύρω από αυτές τις αρχές.

Μια κοινή πρόκληση για τους συνεταιρισμούς είναι ότι τα περισσότερα μέλη τους συμμετέχουν σε εθελοντική βάση. Αυτό επισφραγίζει την ανάγκη του να υπάρχει κοινή κατανόηση, κοινές αξίες και στόχοι, υγιής επικοινωνία και κατάλληλη κατανομή του εργασιακού φόρτου μεταξύ των μελών.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Ο ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΛΟΥΣ: ECOPEWER | ΒΕΛΓΙΟ

Όλα ξεκίνησαν γύρω από ένα μικρό τραπέζι ενός συνεργατικού εγχειρήματος μέσα σε έναν παλιό νερόμυλο στο Φλαμανδικό χωριό Rotselaar στο Βέλγιο πριν 30 χρόνια. Ο Dirk Vansintjan, ένας παλιός ακτιβιστής, αντιλήφθηκε ότι οι συνεχείς εκστρατείες εναντίον της πυρηνικής ενέργειας δεν ήταν αυτό στο οποίο ήθελε να δαπανήσει όλη του την ενέργεια. Ήθελε επίσης να βρει τρόπο για να γίνει και μέρος της λύσης.

34 |

Βλέποντας των παλιό νερόμυλο, ο Dirk και άλλα μέλη της κοινότητας αναρωτήθηκαν: “Πως θα ήταν άραγε αν μπορούσαμε να ξανακάνουμε τον νερόμυλο να λειτουργήσει και να παράγει ενέργεια;”. Έτσι ξεκίνησε ο συνεταιρισμός Ecopower. Τη δεκαετία του 90’ άρχισε να παράγει ηλεκτρική ενέργεια από τον υδροστρόβιλο του παλιού αυτού νερόμυλου. Ο Dirk μένει μέχρι και σήμερα σε αυτό το όμορφο μέρος που μοιράζεται με την οικογένεια και τους φίλους του.

Αργά αλλά σταθερά, το έργο αυτό εξελίχθηκε σε έναν ενεργειακό συνεταιρισμό και η είσοδος νέων μελών βοήθησε στο να εγκατασταθούν νέες ανεμογεννήτριες και φωτοβολταϊκά. Σήμερα, ο συνεταιρισμός τροφοδοτεί με 100% καθαρή ενέργεια περισσότερα από 50.000 σπίτια.

Ο νερόμυλος στο Rotselaar όπου γεννήθηκε η Ecopower.
© Ecopower

Η Ecorpower δεν έχει κερδοσκοπικό χαρακτήρα: όλο το πλεόνασμα επαν-επενδύεται σε νέα έργα ανανεώσιμης ενέργειας και σε έργα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης. Όλα τα μέλη του συνεταιρισμού μπορούν να αγοράσουν έως και 20 συνεταιριστικές μερίδες και το κάθε ένα από τα 60.000 μέλη έχει μία ψήφο στη γενική συνέλευση. Έχουν προβλεφθεί και ειδικές λύσεις σε περίπτωση που κάποια ή κάποιοι δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να αγοράσει ένα μερίδιο.

Σήμερα, ο συνεταιρισμός προμηθεύει περίπου το 1,64% της οικιακής ηλεκτρικής ενέργειας στη Φλάνδρα με 23 ανεμογεννήτριες, 3 μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς, 1 μονάδα συμπαραγωγής και 322 αποκεντρωμένα φωτοβολταϊκά συστήματα στις στέγες σχολείων, δημόσιων κτιρίων και σπιτιών. Η Ecorpower εξοικονομεί επίσης ενέργεια καθώς έχει βοηθήσει τα μέλη της να μειώσουν κατά το ήμισυ την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από το δίκτυο. Τα μισά μέλη έχουν εγκαταστήσει φωτοβολταϊκά πάνελ στη στέγη τους. Δίνοντας τη δυνατότητα στους πολίτες να κατέχουν ανεμογεννήτριες, ηλιακούς σταθμούς, μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς και ένα εργοστάσιο πέλετ, η Ecorpower έχει παρατηρήσει ότι έχει αυξηθεί η αποδοχή των ΑΠΕ από την τοπική κοινωνία.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Το 2013, η Ecorpower ίδρυσε το REScoop.eu, την Ευρωπαϊκή ομοσπονδία συνεταιρισμών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας το οποίο πλέον είναι ένα ταχύτατα αναπτυσσόμενο δίκτυο 1.500 Ευρωπαϊκών ενεργειακών συνεταιρισμών και των 1.000.000 μελών τους.

Η Ecorpower υπήρξε επίσης πρωτοπόρος στη συνεργασία με πόλεις και δήμους όπως οι Eeklo, Ghent, Antwerp, Leuven, Beersel. Ήταν ένας από τους πρώτους ενεργειακούς συνεταιρισμούς που ανακάλυψε τη δυναμική που εμπεριέχει η συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών και τοπικών αρχών.

Ο Dirk πιστεύει ότι το συνεταιριστικό μοντέλο βοηθά στο να χτιστεί μια οικονομία που υπηρετεί τους ανθρώπους και την κοινωνία και έχει ως προτεραιότητα τον οικολογικό και κοινωνικό αντίκτυπο έναντι του κέρδους.

«Τις τελευταίες δύο δεκαετίες στη δυτική Ευρώπη, έχουμε δει ένα κύμα από πρωτοβουλίες πολιτών που στοχεύουν στο να ενισχύσουν την ενεργειακή μετάβαση από ορυκτά καύσιμα και πυρηνικά σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, από ένα συγκεντρωτικό σε ένα αποκεντρωμένο ενεργειακό σύστημα και από τη σπατάλη ενέργειας στην ορθολογική της χρήση. **Αυτή είναι μια μοναδική ευκαιρία για τους πολίτες να δραστηριοποιηθούν και να εμπλακούν στο μοντέλο παραγωγής και διανομής ενέργειας του μέλλοντος.**»

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

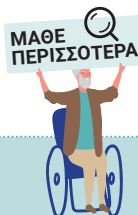
ΕΠΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΑΥΡΙΟ

Έχει αποδειχθεί ότι οι συνεταιρισμοί είναι μεταξύ των πιο σταθερών μορφών κοινοτικών ενεργειακών έργων επειδή οι άνθρωποι μεταφέρουν και το πάθος τους σε τέτοιου είδους εγχειρήματα. Στις συμβατικές μας δουλειές ορισμένες φορές αναγκαζόμαστε να συμβιβάζομαστε όταν κάτι μας είναι δυσάρεστο. Στην εθελοντική εργασία η

ειδοποιός διαφορά είναι πως αυτό που μας παρακινεί είναι ένα βαθύτερο κίνητρο να κάνουμε τον κόσμο λίγο καλύτερο. Αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το πώς αισθάνεσαι μέσα στην ομάδα και γι' αυτό είναι ζωτικής σημασίας να αφιερώσεις χρόνο και προσπάθεια για να δημιουργήσεις μια ομάδα με υγιείς σχέσεις.

Θα δούμε περισσότερα για αυτό στο κεφάλαιο 8, συνέχισε να διαβάζεις!
Και ξεκίνα να συνεργάζεσαι με άλλους!

36 |

Στους «Σπόρους της αλλαγής» θα βρείτε εξαιρετικό υλικό για τους συνεταιρισμούς: <https://www.seedsforchange.org.uk/resources>

Ο καταστατικός χάρτης του REScoop.eu: <https://www.rescoop.eu/toolbox/rescoop-eu-charter>

Ενημερωτικό δελτίο για τους ενεργειακούς συνεταιρισμούς από τη Γερμανική οπτική: https://compete4secap.eu/fileadmin/user_upload/Fact_Sheets_English/7._Fact_Sheet_Energy_Cooperatives.pdf

Τα πλεονεκτήματα της κοινοτικής ενέργειας – από τη Σκωτία: <https://www.localenergy.scot/communitybenefitstoolkit>

Οδηγός για τις ενεργειακές κοινότητες από την Ιρλανδία: <https://www.rescoop.eu/toolbox/sustainable-energy-communities-handbook-ireland>

ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Οι συνεταιρισμοί είναι μια νομική οντότητα που διασφαλίζει τη συλλογική ιδιοκτησία και τη δημοκρατική διαχείριση του ενεργειακού σου έργου. Ωστόσο, δεν είναι η μόνη λύση καθώς υπάρχουν και άλλες επιλογές διαθέσιμες. Σε ορισμένες χώρες, η δημιουργία ενός συνεταιρισμού είναι μια μακρά διαδικασία με πολύπλοκους κανόνες και γραφειοκρατία. Άλλες μορφές μπορεί να είναι πιο κατάλληλες για τα πρώτα σου βήματα και η ομάδα σου μπορεί να μετεξελιχθεί σε συνεταιρισμό σε κάποια επόμενη φάση. Είναι πολύ χρήσιμο να ελέγξεις ποιες είναι οι νομικές προϋποθέσεις στη χώρα σου. Για τα περισσότερα από αυτά που θα δούμε παρακάτω, χρειάζεσαι μια απλή έγγραφη δήλωση της αποστολής σου ή ένα καταστατικό. Το να τα συντάξεις μπορεί να αποτελέσει ένα πολύ χρήσιμο βήμα για την ομάδα σου.

Στη Γερμανία, ίσως θελήσετε να επιλέξετε το σχήμα ενός Verein (e.V.) για να εγγραφείτε ως σύλλογος/οργανισμός, που σημαίνει ότι θα έχετε μέλη αντί για μετόχους και τα κεφάλαια μπορούν να συγκεντρωθούν μόνο ως άτοκες συνδρομές ή δάνεια μειωμένης

εξασφάλισης. Σε κάθε περίπτωση, σε ένα σύλλογο τα κοινωνικά και περιβαλλοντικά κίνητρα έχουν προτεραιότητα, έναντι των επιχειρηματικών ζητημάτων.

Εναλλακτικά, μπορείτε να εγγραφείτε ως εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, είτε κερδοσκοπική (GmbH), είτε μη κερδοσκοπική (gGmbH). Αυτό είναι ίσως καταλληλότερο σχήμα σε περίπτωση που οι δραστηριότητές σας ποικίλλουν. Ωστόσο, μια GmbH καθιστά δυσκολότερη την άμεση συμμετοχή πολιτών σε περίπτωση που σκοπεύετε να συγκεντρώσετε κεφάλαια πέρα από δάνεια μειωμένης εξασφάλισης. Η συντριπτική πλειονότητα των αιολικών πάρκων που ανήκουν σε πολίτες στη Γερμανία είναι στην πραγματικότητα είτε συνεταιρισμοί, είτε συμπράξεις περιορισμένης ευθύνης (KG), με τους πολίτες ως μετόχους και τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (GmbH) ως εταίρους. Αυτή η συμπράξη σχηματίζει μια οντότητα γνωστή ως GmbH & Co. KGs.

Στην Ελλάδα ίσως να θελήσεις να φτιάξεις μια Ενεργειακή Κοινότητα και να έχεις μέλη τα οποία θα αποφασίζουν, θα επενδύουν σε σχετικές δραστηριότητες και έργα και θα ωφελούνται άμεσα από αυτά.

ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Ίσως, σε πρώτη τουλάχιστον φάση, θα μπορούσες να δημιουργήσεις και μια άτυπη ομάδα σε επίπεδο γειτονιάς ή να δημιουργήσεις έναν σύλλογο, ένα σωματείο, μια ΚΟΙΝ.Σ.ΕΠ. ή μια ΑΜΚΕ.

Θα μπορούσες ίσως να δημιουργήσεις και εταιρικά σχήματα (π.χ. ΑΕ, ΙΚΕ, ΕΠΕ κλπ) αν και στην περίπτωση αυτή η συμμετοχή των πολιτών θα ήταν δυσκολότερη.

Στην Ελλάδα, το κύριο νομικό σχήμα στον τομέα της κοινοτικής ενέργειας είναι οι Ενεργειακές Κοινότητες.

Στο Βέλγιο, μια μη-κερδοσκοπική ένωση ονομάζεται asbl ή vzw και αυτός ο τύπος οργανισμού δεν έχει το κέρδος ως βασικό του κίνητρο. Το κέρδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για σκοπούς που δεν εξυπηρετούν κάποιο ιδιωτικό συμφέρον και δεν μπορεί να διανεμηθεί άμεσα ή έμμεσα σε ιδρυτές, μέλη, διευθυντές ή σε οποιονδήποτε άλλη ή άλλο. Τα μέλη, η/ο πρόεδρος και το διοικητικό συμβούλιο «επιτηρούνται» από τη γενική συνέλευση και υποχρεούνται να δίνουν πλήρη αναφορά σε αυτή.

Στην Ιρλανδία, η απόφαση για την επιλογή της καταλληλότερης νομικής μορφής για ένα έργο κοινοτικής ενέργειας δεν προκύπτει μέσα από μια απλή γραμμική διαδικασία. Συνήθως οι ομάδες πολιτών τείνουν να έλκονται από το συνεταιριστικό μοντέλο κατά κύριο λόγο, ωστόσο η ιρλανδική συνεταιριστική νομοθεσία χρονολογείται από το 1893, καθιστώντας τους συνεταιρισμούς ένα σχετικά δύσκολο

σχήμα για έργα παραγωγής ενέργειας. Ο συνεταιρισμός ενέργειας Aran Islands και ο συνεταιρισμός Claremorris Energy είναι δύο καλά παραδείγματα που αποδεικνύουν ότι το σχήμα των συνεταιρισμών μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά.

Μια άλλη επιλογή είναι η ίδρυση μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, ωστόσο αυτή η νομική μορφή επιτρέπει μόνο 149 μετόχους, κάτι το οποίο είναι περιοριστικό για την κατασκευή ενός συλλογικού κοινοτικού έργου που ανήκει στην κοινότητα μιας και δεν καλύπτει μια βασική προϋπόθεση της κοινοτικής ενέργειας: την δυνατότητα ανοιχτής συμμετοχής πολλών ανθρώπων. Το αιολικό πάρκο Templederry ιδρύθηκε ως ανώνυμη εταιρεία.

Πολλοί οργανισμοί και κοινωνικές επιχειρήσεις έχουν συσταθεί ως εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (CLG's). Ωστόσο, αυτή η νομική μορφή δεν έχει μετοχές ή μετόχους και δεν επιτρέπει την πληρωμή μερισμάτων. Ως αποτέλεσμα, οι επενδύσεις σε αυτές τις εταιρείες αποτελούν στην ουσία δωρεές χωρίς κάποια προσδοκία επιστροφής.

Οι δημόσιες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (PLC's) είναι ίσως η πιο ελκυστική νομική μορφή για τη δημιουργία ενός κοινοτικού ενεργειακού έργου. Από νομικής απόψης, η PLC είναι μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης που μπορεί να διαθέσει μετοχές στο ευρύ κοινό, ενώ οι αγοραστές αυτών των μετοχών έχουν περιορισμένη ευθύνη και ταυτόχρονα

μπορεί να είναι απεριόριστες σε αριθμό. Μπορούν επίσης να συσταθούν μέσω της σύνταξης μνημονίων και τα καταστατικά τους μπορούν να γραφτούν με τέτοιο τρόπο ώστε να περιλαμβάνουν πολλές από τις αρχές των συνεταιρισμών, καθώς και διατάξεις για καινοτόμες και μοντέρνες οργανωτικές διαδικασίες και συνθήκες εργασίας. Παρ' όλα αυτά δεν υπάρχουν ακόμη τέτοιες εταιρείες στην Ιρλανδία.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο και τη Σκωτία, υπάρχει η περήφανη παράδοση των καταπιστευμάτων. Για παράδειγμα, μόνο στη Σκωτία, υπάρχουν πάνω από 140 αναπτυξιακά καταπιστεύματα τα οποία έχουν δημιουργηθεί με σκοπό να δώσουν στην κοινότητά τους μεγαλύτερο λόγο στις αποφάσεις που τους επηρεάζουν μέσω της ιδιοκτησίας ή της διαχείρισης ενός περιουσιακού στοιχείου ή μέσω ενεργού ρόλου στη συνολική ανάπτυξη του τόπου τους.

Τα αναπτυξιακά καταπιστεύματα είναι κοινοτικές οργανώσεις οι οποίες:

- Ανήκουν στην τοπική κοινότητα, η οποία και τα διαχειρίζεται,
- Στοχεύουν στην αναζωογόνηση της κοινότητας με βιώσιμο τρόπο και στη διαχείριση μιας σειράς οικονομικών, κοινωνικών, περιβαλλοντικών και πολιτιστικών ζητημάτων.
- Είναι ανεξάρτητες οργανώσεις αλλά επιδιώκουν τη συνεργασία με ιδιωτικούς,

δημόσιους και άλλους οργανισμούς, όπως φιλανθρωπικά ιδρύματα,

- Είναι μη κερδοσκοπικά.

Σε αντίθεση με άλλες χώρες, οι ενεργειακοί συνεταιρισμοί στο Ηνωμένο Βασίλειο περιορίζονται σε μεγάλο βαθμό στη δημιουργία εισοδήματος για τα μέλη τους μέσω της πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας. Οι κοινωφελείς ενώσεις του Ηνωμένου Βασιλείου (ή αλλιώς Bencoms) αναδείχθηκαν εν μέσω ενός πλαισίου το οποίο καθιστούσε πολύ δύσκολο για τους ενεργειακούς συνεταιρισμούς να προμηθεύουν ηλεκτρική ενέργεια στα μέλη τους καθώς επιβάλλονταν πρόστιμα από τη ρυθμιστική αρχή για αυτή τους τη δραστηριότητα.

Οι Bencoms λειτουργούν με παραπλήσιο τρόπο με τους συνεταιρισμούς (βλ. Συνεταιρισμός Κοινοτικής Ηλιακής Ενέργειας του Εδιμβούργου), συμπεριλαμβανομένης της αρχής ένα-μέλος-μια-ψήφος. Ωστόσο, οι Bencoms διαφέρουν από τους συνεταιρισμούς στο γεγονός ότι ένα μέρος του παραγόμενου κέρδους πρέπει να επιστρέψει στην τοπική κοινότητα. Με άλλα λόγια, εκτός από τα μέλη, πρέπει να αποφέρει οφέλη και στην υπόλοιπη κοινότητα. Ως εκ τούτου, οι Bencoms συχνά χρηματοδοτούν δράσεις με σκοπό την τοπική ανάπτυξη. Οι δράσεις αυτές έχουν ένα πολύ μεγάλο εύρος και μπορεί να αφορούν από έργα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης έως και εκπαιδευτικές υποτροφίες.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΔΙΜΒΟΥΡΓΟΥ ECSC | ΣΚΩΤΙΑ

Ο Συνεταιρισμός Κοινοτικής Ηλιακής Ενέργειας του Εδιμβούργου ιδρύθηκε με σκοπό να δώσει στους κατοίκους του Εδιμβούργου την ευκαιρία να προωθήσουν και να αναπτύξουν την παραγωγή ενέργειας χαμηλών εκπομπών άνθρακα από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι ιδρυτές εξέτασαν πολλές διαφορετικές νομικές μορφές. Αυτό που ήταν σημαντικό για αυτούς ήταν να κατασκευάσουν ένα μεγάλη κλίμακας φωτοβολταϊκό έργο στην πόλη τους. Ο συνεταιρισμός που εν τέλει δημιούργησαν ονομάζεται Συνεταιρισμός Κοινοτικής Ηλιακής Ενέργειας του Εδιμβούργου και στην ουσία είναι ένας bencom.

40 |

ΕΝΤΟΠΙΟΤΗΤΑ

Δημοτικό σχολείο γιορτάζει τη δημιουργία του Συνεταιρισμού Κοινοτικής Ενέργειας του Εδιμβούργου! © Edinburgh Solar Coop

Ο συνεταιρισμός ξεκίνησε μια προσφορά μετοχών το 2015 για να συγκεντρώσει κεφάλαια για την εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών σε διάφορα δημοτικά κτίρια σε ολόκληρο το Εδιμβούργο. Έκαναν κάλεσμα σε ανθρώπους από ολόκληρο το Εδιμβούργο να γίνουν μέλη του έργου αγοράζοντας μετοχές των 250 λιρών. Το κάλεσμα θεωρείται ιδιαίτερα επιτυχές καθώς συγκέντρωσε συνολικά 1,4 εκατομμύρια λίρες.

Τη στιγμή της δημιουργίας του συνεταιρισμού στα τέλη του 2013, το Εδιμβούργο είχε μικρότερο αριθμό ηλιακών συλλεκτών σε σύγκριση με άλλες πόλεις στο Ηνωμένο Βασίλειο. Αντιλήφθηκαν ότι αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι πολλοί άνθρωποι ζούσαν σε κατοικίες που δεν είχαν πρόσβαση στη στέγη.

Μέσω της συλλογικής ιδιοκτησίας των ηλιακών συλλεκτών που είναι εγκατεστημένα σε δημοτικά κτίρια, ο συνεταιρισμός προσέφερε στους κατοίκους του Εδιμβούργου τη δυνατότητα να κάνουν κάτι θετικό για την κλιματική αλλαγή, βοηθώντας το Εδιμβούργο να γίνει μια καθαρότερη και πιο πράσινη πόλη, παρέχοντας παράλληλα οικονομικό όφελος στους κατοίκους και την τοπική κοινωνία στο σύνολό της. Αυτό ήταν τελικά και το πιο σημαντικό πράγμα - και όχι τόσο η νομική μορφή που επιλέχθηκε.

Σήμερα ο συνεταιρισμός συνεχίζει να παράγει ηλιακή ενέργεια από φωτοβολταϊκά συστήματα που είναι εγκατεστημένα σε 24 κτίρια και διανέμει κέρδη τόσο στα μέλη, όσο και στην κοινότητα μέσω του Κοινοτικού Ταμείου που τέθηκε σε λειτουργία το 2018. Έχουν επίσης αρχίσει να εργάζονται πάνω στην υλοποίηση μιας δεύτερης φάσης ανάπτυξης που ελπίζουν ότι θα έχει ως αποτέλεσμα την εγκατάσταση περισσότερων ηλιακών συλλεκτών και τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας σε νέες τοποθεσίες.

Ο συνεταιρισμός συνεργάζεται στενά με τον τοπικό δήμο και το 2012 το δημοτικό συμβούλιο του Εδιμβούργου δεσμεύτηκε να «ενθαρρύνει την ανάπτυξη κοινοτικών ενεργειακών έργων». Ο Συνεταιρισμός Κοινοτικής Ηλιακής Ενέργειας του Εδιμβούργου ήταν ένας από τους πρώτους που εκμεταλλεύτηκε αυτήν τη δέσμευση.

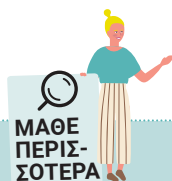

ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΚΑΤΑΠΙΣΤΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Όλα αυτά τα παραδείγματα από διαφορετικές χώρες μας δείχνουν πώς υπάρχουν πολλές επιλογές και πώς τα εθνικά πλαίσια συνήθως διαφέρουν πολύ. Το κύριο πράγμα που πρέπει να θυμάσαι είναι ότι οι διάφορες νομικές μορφές προσδίδουν στην ομάδα μια νομική οντότητα η οποία είναι ανεξάρτητη από τα άτομα που τη αποτελούν, επιτρέποντας έτσι μεγαλύτερη λογοδοσία και διαφάνεια.

Όταν προσπαθείς να χαρτογραφήσεις το τι συμβαίνει στην κοινότητά σου, αναζητήσε τι είδους νομικές μορφές υπάρχουν διαθέσιμες, τι λειτουργεί στην περιοχή σου και συζήτησε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα διαφόρων νομικών μορφών με άτομα που έχουν σχετική εμπειρία. Λάβε επίσης υπόψη σου ότι η νομική μορφή δεν είναι η πιο σημαντική απόφαση που θα λάβεις - η νομική μορφή είναι κατά κύριο λόγο ένα εργαλείο για την επίτευξη των στόχων σου.

**ΜΑΘΕ
ΠΕΡΙΣ-
ΣΟΤΕΡΑ**

Πως να ξεκινήσεις έναν σύλλογο - γενικές κατευθυντήριες γραμμές:

<https://www.wildapricot.com/articles/how-to-start-a-club>

Οδηγός πληροφόρησης για Ιρλανδούς πολίτες σχετικά με τη δημιουργία ενός συλλόγου. Περιλαμβάνει πολλές χρήσιμες συμβουλές που μπορούν να εφαρμοστούν σε παγκόσμια κλίμακα:

https://www.citizensinformation.ie/en/travel_and_recreation/sport_and_leisure/setting_up_a_new_club.html

Χρήσιμες πληροφορίες από τη Σκωτσέζικη ένωση αναπτυξιακών καταπιστευμάτων:

<https://dtascot.org.uk/resources/publications>

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΟΤΑ): ΕΝΑΣ ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Ανεξάρτητα από το μέγεθος και τη μορφή της ομάδας σου, είναι σημαντικό να συνεργαστείς με τις τοπικές σου αρχές: τα πιο επιτυχημένα κοινοτικά ενεργειακά έργα στην Ευρώπη είναι εκείνα όπου οι τοπικές ομάδες συνεργάζονται με τις τοπικές αρχές. Οι τοπικές ή περιφερειακές αρχές μπορούν μόνο να κερδίσουν από την ενίσχυση υφιστάμενων έργων κοινοτικής ενέργειας στην περιοχή τους, ενώ μπορούν επίσης να συμβάλλουν και στη δημιουργία νέων επιχειρημάτων και έργων.

Οστόσο, παρά την αυξανόμενη δημοτικότητα της κοινοτικής ενέργειας σε όλη την Ευρώπη, πολλοί Δήμοι εξακολουθούν να δυσκολεύονται να μετουσιώσουν τις ιδέες σε πράξη. Πολλοί τοπικοί δήμοι έχουν δεσμευτεί για συγκεκριμένους ενεργειακούς ή κλιματικούς στόχους, αλλά η επίτευξή τους δεν είναι πάντα μια εύκολη διαδικασία. Συνήθως είναι εύκολο να έρθουν ιδέες αλλά το να πραγματοποιηθούν είναι κατά τι πιο δύσκολο.

Το Energy Cities, ένας από τους οργανισμούς που δημιούργησαν αυτόν τον οδηγό, είναι ένας εξαιρετικός φορέας για να αρχίσεις να αναζητάς επαφές και χρήσιμες πληροφορίες. Υπάρχει διαθέσιμο πλούσιο υλικό και δίκτυα σε όλη την Ευρώπη για όσες προοδευτικές τοπικές αρχές θέλουν να συμμετέχουν στην ενεργειακή μετάβαση.

Αυτό το κεφάλαιο σου παρέχει μια επισκόπηση των διαφόρων σταδίων της διαδικασίας και τους διαθέσιμους μηχανισμούς για να γίνεις ένας πρωταθλητής κοινοτικής ενέργειας, είτε εργάζεσαι για έναν δήμο, είτε θέλεις να συνεργαστείς με έναν δήμο.

Το πρώτο βήμα είναι να προωθήσεις την ιδέα στο δημοτικό συμβούλιο. Αυτό είναι μια δουλειά για την ομάδα σου αλλά και για τους εργαζόμενους στο δήμο και τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου με τους οποίους συνεργάζεστε. Αν η τοπική σου αρχή δεν έχει ακόμη υπογράψει το Σύμφωνο των Δημάρχων, μπορείς να ξεκινήσεις μια μίνι εκστρατεία για να τους ενθαρρύνεις να το κάνουν. Επισήμανε το παράδειγμα των πόλεων στη χώρα σου οι οποίες έχουν εγγραφεί στην πρωτοβουλία και ανάδειξε κυρίως τα παραδείγματα δήμων που θεωρούνται πρωτοπόροι.

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΟΤΑ): ΕΝΑΣ ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΩΝ ΔΗΜΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ

Το Σύμφωνο των Δημάρχων της ΕΕ είναι ένα δίκτυο χιλιάδων τοπικών κυβερνήσεων που έχουν δεσμευτεί εθελοντικά να υλοποιήσουν τους στόχους της ΕΕ για την ενέργεια και το κλίμα. Προκειμένου να μετατρέψουν την πολιτική τους δέσμευση σε πρακτικά μέτρα και έργα, οι υπογράφωντες καλούνται να υποβάλουν ένα Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ) όπου περιγράφονται οι βασικές δραστηριότητες που σκοπεύουν να υλοποιήσουν.

Όλες οι τοπικές κυβερνήσεις που έχουν υπογράψει το Σύμφωνο των Δημάρχων δεσμεύονται για τρεις στόχους:

- επιτάχυνση της απανθρακοποίησης στην περιοχή τους,
- ενίσχυση της ικανότητάς τους να προσαρμοστούν στις αναπόφευκτες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής,
- Υποστήριξη προς τους πολίτες ώστε να έχουν πρόσβαση σε ασφαλή, καθαρή και οικονομικά προσιτή ενέργεια.

Για να δεις εάν η τοπική σου αρχή έχει εγγραφεί στο Σύμφωνο των Δημάρχων, ρίξε μια ματιά στον χάρτη στη διεύθυνση:
<https://www.covenantofmayors.eu/about/covenant-initiative/covenant-figures.html>

Τα κοινοτικά ενεργειακά έργα μπορούν να θεωρηθούν από την τοπική σου αρχή ως περίπλοκα ή ως κάτι αρκετά διαφορετικό από τις συνήθεις δραστηριότητές της. Ακολουθούν ορισμένα επιχειρήματα που μπορείς να θέσεις ώστε να ξεπεραστεί μια πιθανή αρχική απροθυμία των δήμων όταν αρχίζεις να εργάζεσαι με αυτούς:

1. Η εμπιστοσύνη σε συνεταιρισμούς και άλλες συλλογικές νομικές μορφές οικοδομείται συχνά γρήγορα και αναπτύσσονται ισχυρές σχέσεις μέσω των οποίων και τα δύο μέρη μπορούν να χτίσουν μακροπρόθεσμες συνεργασίες και να ενισχύσουν από κοινού τις δυνατότητες τους. Δεδομένου ότι τόσο ο συνεταιρισμός όσο και η τοπική αρχή καθοδηγούνται από μια αποστολή και έναν κοινωνικό σκοπό και όχι από το κέρδος, μοιράζονται τους ίδιους μακροπρόθεσμους στόχους. Στο Βέλγιο, για παράδειγμα, αρκετές πόλεις έχουν αποκτήσει εμπειρία και έχουν ωφεληθεί από την υποστήριξη του ενεργειακού συνεταιρισμού Escorower για να αναπτύξουν και να υλοποιήσουν το Σχέδιο Δράσης τους για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ).

Covenant of Mayors
for Climate & Energy
EUROPE

2. Τα κοινοτικά ενεργειακά σχήματα προσφέρουν πολλαπλά τοπικά οφέλη, πέρα από τη συμβολή τους στους κλιματικούς στόχους. Τα έργα που σχεδιάζονται και υλοποιούνται από ενεργειακές κοινότητες με ισχυρές δημοκρατικές δομές διακυβέρνησης δεν μειώνουν μόνο τις εκπομπές CO₂, αλλά συμβάλλουν και σε άλλους στρατηγικούς στόχους τοπικής πολιτικής. Έργα που συντονίζονται από τοπικούς συνεταιρισμούς ή μη-κερδοσκοπικούς οργανισμούς έχουν βοηθήσει τις τοπικές και περιφερειακές αρχές στα παρακάτω:

- Να βελτιώσουν την ενεργειακή απόδοση και να μειώσουν την ενεργειακή φτώχεια, είτε μέσω φθηνότερων τιμολογίων, είτε μέσω ειδικών προγραμμάτων που αποσκοπούν στην υποστήριξη ευάλωτων καταναλωτών (βλ. Κεφάλαιο 15 σχετικά με την ενεργειακή απόδοση και την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας).
- Διευκολύνουν τους πολίτες να γίνουν πιο συμμετοχικοί και ενεργοί καθώς αυτές οι πρωτοβουλίες ενθαρρύνουν τους κατοίκους να εμπλέκονται περισσότερο σε ζητήματα που αφορούν τη γειτονιά τους, ενθαρρύνοντάς τους παράλληλα να συμμετέχουν και σε άλλες δραστηριότητες όπως η αστική γεωργία, πρωτοβουλίες ανακύκλωσης, εγχειρήματα που έχουν ως στόχο τις επισκευές, την κινητικότητα και ούτω καθεξής.
- Ενισχύουν την τοπική οικονομική ανάπτυξη, καθώς έργα που ανήκουν σε μέλη της τοπικής κοινότητας μπορούν

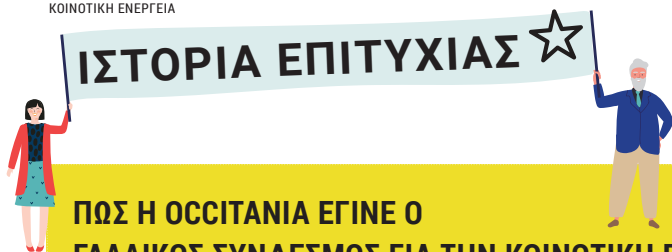
να συμβάλουν έως και 8 φορές περισσότερο στη δημιουργία τοπικής προστιθέμενης αξίας.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους η τοπική αυτοδιοίκηση μπορεί, είτε να υποστηρίξει, είτε να εμπλακεί άμεσα στην ανάπτυξη έργων κοινοτικής ενέργειας.

Ένα σημαντικό πρώτο βήμα είναι να διασφαλιστεί ότι οι τοπικές αρχές δεσμεύονται πολιτικά για την ανάπτυξη της κοινοτικής ενέργειας μέσω ενός μακροπρόθεσμου σχεδίου. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει δεσμεύσεις για την πιο άμεση συμμετοχή πολιτών στη χάραξη πολιτικής για την ενέργεια και το κλίμα (π.χ. μέσω της διοργάνωσης συζητήσεων ή της δημιουργίας συμμετοχικών σχεδίων προϋπολογισμού κ.λπ.)

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν επίσης να υιοθετήσουν συγκεκριμένους μακροπρόθεσμους στόχους που να σχετίζονται με την παραγωγή ενέργειας, όπως π.χ. το να θέσουν ένα στόχο για τον ποσοτικό προσδιορισμό παραγωγής ενέργειας από έργα ΑΠΕ τα οποία να ανήκουν σε κοινοτικά σχήματα. Ο στόχος μπορεί είτε να προβλέπει ένα συγκεκριμένο μέγεθος σε μεγαβάτ, είτε να οριστεί ως ποσοστό επί των συνολικών μεγαβάτ που εγκαθίστανται μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Τα σχέδια δράσης για την αειφόρο ενέργεια και το κλίμα είναι ένα παράδειγμα αυτού και αναπτύσσεται λεπτομερέστερα παρακάτω. Οι πολιτικές δεσμεύσεις μπορούν επίσης να υπερβούν τον ενεργειακό τομέα - το Δημοτικό Συμβούλιο του Εδιμβούργου δεσμεύτηκε να παρέχει υποστήριξη γενικότερα στις συνεταιριστικές επιχειρήσεις.

ΠΩΣ Η OCCITANIA ΕΓΙΝΕ Ο ΓΑΛΛΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ OCCITANIA | ΓΑΛΛΙΑ

Η Γαλλική Περιφέρεια της Occitania άρχισε να προσφέρει οικονομική και υλικοτεχνική υποστήριξη σε κοινοτικά ενεργειακά έργα το 2014 και έγινε η θερμοκοιτίδα των δύο πρώτων 100% κοινοτικών φωτοβολταϊκών πάρκων της χώρας (του «1,2,3 Soleil» και του «Le Watt citoyen»). Η τοπική αυτοδιοίκηση της περιοχής έχει δεσμευτεί να γίνει η πρώτη Περιφέρεια θετικού ισοζυγίου ενέργειας στην Ευρώπη έως το 2050.

Προκειμένου να επιτύχουν αυτόν τον φιλόδοξο στόχο, πραγματοποιούν τακτικά προσκλήσεις για κοινοτικά ενεργειακά έργα σε συνεργασία με τον Γαλλικό Οργανισμό Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ADEME) ώστε να υποστηρίξει οικονομικά τη δημιουργία τοπικών ενεργειακών συνεταιρισμών και ενεργειακών εταιρειών που ανήκουν σε πολίτες.

Ο συνεταιρισμός «Πρωτοβουλία πολιτών για μια εναλλακτική ενέργεια» (ICEA) συγκεντρώνει 364 πολίτες που έχουν δεσμευτεί να κάνουν τον κόσμο καλύτερο. Εγκατέστησαν ηλιακούς συλλέκτες στις στέγες δημόσιων κτιρίων της πόλης τους. Το έργο επωφελήθηκε από την υποστήριξη του Γαλλικού Συνδέσμου της Occitania, καθώς και από οικονομική βοήθεια από την Περιφέρεια. © ECLER

Μαζί με τον ADEME, δημιουργήθηκε επίσης το δίκτυο ECLR (Energies Citoyennes Locales et Renouvelables) το 2014, για να υποστηρίξει την ανταλλαγή τεχνογνωσίας και να δημιουργηθεί ένας χώρος συζήτησης μεταξύ των πολιτών. Μέχρι σήμερα, το ECLR έχει καταφέρει να δικτυώσει περισσότερες από πενήντα ομάδες πολιτών, επαγγελματίες και κοινότητες που ασχολούνται με την ανάπτυξη κοινοτικών έργων ΑΠΕ, ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί ως το βασικό σημείο πληροφόρησης για την κοινοτική ενέργεια στην περιοχή.

Χάρη στην υποστήριξη αυτή, τα κοινοτικά ενεργειακά έργα έχουν ανθίσει! Από το 2014, 46 έργα έχουν χρηματοδοτηθεί, πολλά από τα οποία παράγουν ήδη ενέργεια, ενώ συμμετέχουν σε αυτά περίπου 3.000 πολίτες της περιοχής και 40 κοινότητες. Συνολικά έχει διατεθεί κονδύλι περίπου 800.000 ευρώ σε περιφερειακές ενισχύσεις το οποίο έχει οδηγήσει σε τοπικές επενδύσεις αξίας 2,6 εκατομμυρίων ευρώ.

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ Ο ΔΗΜΟΣ ΣΟΥ;

1) ΕΥΝΟΪΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να υιοθετήσουν συγκεκριμένους κανονισμούς, σχετικά με τη χρήση γης ή τη χρήση των κτιρίων, που να ευνοούν την ανάπτυξη κοινοτικών έργων ΑΠΕ. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να είναι εξαιρετικά σημαντικό για την υλοποίηση του έργου σου.

- Η Βαρκελώνη ήταν η πρώτη πόλη που υιοθέτησε ένα «ηλιακό θερμικό διάταγμα», καθιστώντας υποχρεωτικό τα νέα και ανακαινισμένα κτίρια να καλύπτουν το 60% των απαιτήσεων τους σε ζεστό νερό μέσω ηλιακής ενέργειας.
- Στη Δανία, όπου τα περισσότερα από τα συστήματα θέρμανσης ανήκουν σε κοινότητες ή στον Δήμο, οι τοπικές αρχές έχουν τη δυνατότητα να απαιτήσουν από υφιστάμενα ή νέα κτίρια να συνδεθούν στο δίκτυο τηλεθέρμανσης.

Οι κανονισμοί και οι επιδοτήσεις που υποστηρίζουν την κοινοτική ενέργεια εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από ένα κατάλληλο νομικό πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο. Σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία της ΕΕ, τα κράτη μέλη πρέπει να εγγραφούν την υποστήριξη αυτού του πλαισίου, αφού πρώτα υλοποιήσουν μια εμπεριστατωμένη αξιολόγηση των δυνατοτήτων και των εμποδίων που συναντούν τα εγχειρήματα κοινοτικής ενέργειας. Απαιτείται επίσης να αναπτύξουν τις ικανότητες των τοπικών αρχών ώστε να είναι σε θέση να υποστηρίξουν κοινοτικά έργα ΑΠΕ σε τοπικό επίπεδο.

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΟΤΑ): ΕΝΑΣ ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

2) ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Η εκπαίδευση σε ενεργειακά ζητήματα είναι κάτι πολύ σημαντικό και πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη: όσο περισσότεροι οι άνθρωποι ασχολούνται με δραστηριότητες που σχετίζονται με την ενέργεια, τόσο περισσότερο κατανοούν το ενεργειακό σύστημα. Η τοπική σου αρχή μπορεί να είναι το κλειδί για την υποστήριξη της ενεργειακής παιδείας. Με το να μοιραστείτε εσύ και η ομάδα σου την τεχνογνωσία σας, όχι μόνο με συμπολίτες σας αλλά και με τον Δήμο σας, θα καταφέρετε να τον εμπλέξετε αποτελεσματικά.

3) ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΡΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

Για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών των δημοτικών κτιρίων, οι τοπικές αρχές μπορούν να ευνοήσουν και να ενθαρρύνουν προμήθειες ενέργειας από «πράσινα» και «κοινοτικά» έργα. Στο Βέλγιο, πολλές πόλεις στην περιοχή της Φλάνδρας έχουν αρχίσει να θέτουν ειδικά κριτήρια στις προσκλήσεις για τις δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ενέργειας που σχετίζονται με το να προέρχεται η ενέργεια αυτή από κοινοτικά έργα ΑΠΕ. Αυτή ήταν και η περίπτωση της πόλης Eeklo, η οποία έθεσε ως κριτήριο για την κατασκευή ενός δικτύου τηλεθέρμανσης το να συμμετέχουν στη σύμβαση πολίτες σε ποσοστό τουλάχιστον 30%.

Μια άλλη επιλογή που μπορεί να ληφθεί υπόψη για δημόσιες εγκαταστάσεις που

έχουν μεγάλη κατανάλωση ενέργειας είναι η υπογραφή συμβάσεων προμήθειας ενέργειας (PPA) από ενεργειακές κοινότητες. Αυτές οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις παρέχουν ασφάλεια στις κοινότητες, επιτρέποντάς τους να έχουν μια σταθερή ροή εσόδων (βάσει μιας σταθερής τιμής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας για μια μακρά περίοδο), αντί για την παροχή επιδοτήσεων.

4) ΠΑΡΟΧΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΩΝ ΚΑΙ ΕΓΓΥΗΣΩΝ

Ένα κοινό εμπόδιο που αντιμετωπίζουν τα κοινοτικά ενεργειακά έργα είναι η πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να παίξουν σημαντικό ρόλο παρέχοντας εγγυήσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ώστε αυτά με τη σειρά τους να δανειοδοτήσουν τα κοινοτικά έργα. Η άμεση συμμετοχή τους σε ενεργειακές κοινότητες μπορεί επίσης να προσδώσει αξιοπιστία και ασφάλεια στα εγχειρήματα αυτά, διευκολύνοντας έτσι την πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Οι τοπικές αρχές μπορούν επίσης να παρέχουν seed funding, για παράδειγμα μέσω ενός ειδικού ταμείου για κοινοτικά έργα.

Επιπλέον, μπορούν επίσης να διαθέσουν ένα μέρος των κονδυλίων του προϋπολογισμού που απαιτείται σε κάθε βήμα ανάπτυξης των κοινοτικών έργων, από τα αρχικά στάδια σκοπιμότητας και προγραμματισμού έως την υλοποίηση των έργων. Αυτό ισχύει και στο επιτυχημένο παράδειγμα CARES στη Σκωτία.

ΠΩΣ Η ΣΚΩΤΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ CARES | ΣΚΩΤΙΑ

Το πρόγραμμα CARES, που χρηματοδοτείται από την κυβέρνηση της Σκωτίας και την ευθύνη διαχείρισης έχει η Local Energy Scotland, παρέχει επιχορηγήσεις σε ενεργειακές κοινότητες για τη υλοποίηση διαφόρων ενεργειών που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη και ωρίμανση κοινοτικών έργων ΑΠΕ - συμπεριλαμβανομένων των μελετών σκοπιμότητας, των διαδικασιών αδειοδότησης, των δραστηριοτήτων ενδυνάμωσης των ομάδων, ακόμη και την κάλυψη μέρους του απαιτούμενου κεφαλαίου για την υλοποίηση των έργων.

Ακολουθώντας το σύνθημα «εφικτό, επιτρεπόμενο, κερδοφόρο», το σχέδιο αυτό βοηθά τις κοινότητες στα πρώτα τους - και συχνά χρονοβόρα και δαπανηρά - βήματα που απαιτούνται ώστε να συσταθεί η ενεργειακή κοινότητα, να ενδυναμωθεί η ομάδα και να σχεδιαστεί και να αδειοδοτηθεί το πρώτο έργο. Εάν τελικά το έργο προχωρήσει στη φάση υλοποίησης, αυτές οι αρχικές επιχορηγήσεις μετατρέπονται σε δάνεια που αποπληρώνονται σταδιακά από την ενεργειακή κοινότητα.

Δημοτικό σχολείο
Ratho, Σκωτία.

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΟΤΑ): ΕΝΑΣ ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

5) ΔΙΑΜΟΙΡΑΣΜΟΣ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Οι Δήμοι, ως ιδιοκτήτες μεγάλων δημόσιων κτιρίων, γης και υποδομών, μπορούν να παρέχουν χώρο σε κοινοτικά έργα, για παράδειγμα προσφέροντας τις στέγες των κτιρίων που κατέχουν. Στην περίπτωση του Κοινοτικού Ηλιακού Συνεταιρισμού του Εδιμβούργου, κάποια μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συνεταιρισμού ήταν και μέλη του δημοτικού συμβουλίου και έτσι μπόρεσαν να γεφυρώσουν έναν παραγωγικό πολιτικό διάλογο ανάμεσα στον Δήμο και στον συνεταιρισμό.

Μια άλλη επιλογή είναι ο Δήμος να διαθέσει ανθρώπινο δυναμικό στην ενεργειακή κοινότητα, ειδικά μιας και οι ενεργειακές κοινότητες συχνά εξαρτώνται από εθελοντές με περιορισμένη εμπειρία στο να συντάξουν το αναπτυξιακό τους σχέδιο. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, το Δημοτικό Συμβούλιο του Πλύμουθ υποστήριξε τη δημιουργία της Ενεργειακής Κοινότητας του Πλύμουθ (PEC), διαθέτοντας προσωπικό για να σχεδιάσει ένα επιχειρηματικό σχέδιο και να υποστηρίξει τη διαδικασία προσέλκυσης των 100 ιδρυτικών μελών.

Σε ότι αφορά κοινοτικά έργα θερμικής ενέργειας, οι δημοτικές αρχές μπορούν επίσης να παρέχουν πρόσβαση σε αστικά απόβλητα ή σε άλλους πόρους bioενέργειας.

6) ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΝΤΑΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές μπορούν να παρέχουν σημαντική υποστήριξη σε κοινοτικά ενεργειακά έργα σχεδιάζοντας ειδικά εργαλεία και προγράμματα. Για παράδειγμα στην Ιρλανδία, ο οργανισμός ενέργειας του Δουβλίνου παρέχει υποστήριξη σε περισσότερες από 80 ενεργειακές κοινότητες ορίζοντας έναν ειδικό «μέντορα» σε κάθε τοπική αρχή της περιοχής του Δουβλίνου για να καθοδηγεί ενεργειακές κοινότητες μέσω μιας μεθοδολογίας τριών βημάτων που ονομάζεται «Μάθε - Σχεδιάσε - Υλοποίησε».

Η χαρτογράφηση των δυνατοτήτων είναι ένας ακόμη αρκετά απλός τρόπος για να βοηθηθούν πολίτες και συνεταιρισμοί να ξεκινήσουν, παρέχοντας μια επισκόπηση του δυναμικού και των τοπικών διαθέσιμων ανανεώσιμων ενεργειακών πόρων. Για παράδειγμα στη Λισαβόνα ο Δήμος ανέπτυξε ένα ηλιακό κτηματολόγιο. Άλλες πόλεις αναπτύσσουν χάρτες θερμικής ενέργειας ή πλατφόρμες αποτύπωσης της σπατάλης θερμότητας (ώστε να αξιοποιηθεί και να μειωθεί) ή πλατφόρμες αποτύπωσης της διαθέσιμης γεωθερμικής ενέργειας στην περιοχή.

7) ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΔΙΑΛΟΓΟ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ

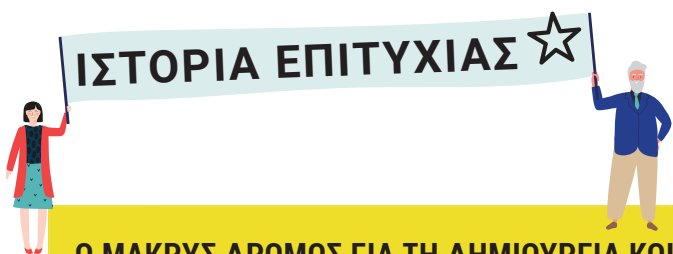
Οι μικρές ενεργειακές κοινότητες μπορεί να έχουν χρήσιμες επαφές και πόρους, αλλά οι τοπικές αρχές συνήθως έχουν μεγαλύτερη εμπέδεια. Η τοπική αρχή μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη στο να σας φέρει σε επαφή με οικονομικούς και άλλους κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και ενεργειακούς φορείς της περιοχής.

Διάφοροι ενεργειακοί οργανισμοί, φορείς και πρακτορεία μπορούν επίσης να συμμετάσχουν, καθώς ήδη συνεργάζονται στενά με Δήμους και μπορούν να υποστηρίξουν τη δημιουργία κοινοτικών ενεργειακών έργων - π.χ. με το να βρουν μέλη, χρηματοδότες, προμηθευτές πρώτων υλών (όπως π.χ. καλλιεργητές βιομάζας στην περίπτωση των συνεταιρισμών θερμικής ενέργειας) και να οικοδομήσουν μια καλή σχέση με τον διαχειριστή του συστήματος διανομής. Για παράδειγμα, στην πόλη Γκρενόμπλ της Γαλλίας, η τοπική αρχή βοήθησε την τοπική ενεργειακή κοινότητα να υπογράψει συμφωνία συνεργασίας με την Enedis που είναι ο διαχειριστής του δικτύου διανομής ηλεκτρισμού.

8) ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΩΣ ΜΕΛΟΣ ΣΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Τέλος, μια στρατηγικής σημασίας νομοθεσία της ΕΕ, ενθαρρύνει πλέον τις τοπικές αρχές να γίνουν ισότιμα μέλη και συνέταιροι σε ενεργειακές κοινότητες, μαζί με πολίτες και τοπικές επιχειρήσεις, χωρίς να αποκτούν τον πλήρη έλεγχο. Οι τομείς δραστηριοποίησης μπορεί να είναι η παραγωγή ενέργειας, αλλά και άλλες δραστηριότητες όπως η ηλεκτροκίνηση, η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, η σωρευτική εκπροσώπηση, η εξισορρόπηση προσφοράς και ζήτησης κ.λ.π. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα κριτήρια και τις ιδιαιτερότητες που σχετίζονται με τις ενεργειακές κοινότητες, δείτε στο πλαίσιο των ορισμών στη σελίδα 30.

Ο ΜΑΚΡΥΣ ΔΡΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΣΤΟ ΝΕΥΕΝΚΙΡΧΕΝ | ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Το έργο αιολικής ενέργειας Neuenkirchen είναι ένα μεγάλο κοινοτικό έργο στην ομοσπονδιακή πολιτεία του Σλέσβιχ-Χολστάιν στη Βόρεια Γερμανία. Αποτελείται από δώδεκα ανεμογεννήτριες ισχύος 3 MW εγκατεστημένες σε τρεις διαφορετικές περιοχές. Το έργο παράγει εισόδημα για τους αγρότες, τους ιδιοκτήτες γης και για την τοπική κοινότητα μέσω ενός «Bürgerverein» το οποίο είναι ένα είδος οργανισμού κοινής ωφέλειας. Ξεκίνησε από τους τοπικούς αγρότες και τους ιδιοκτήτες γης το 2007 επειδή ήθελαν να ενισχύσουν το εισόδημα τους μέσω νέων δραστηριοτήτων και να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στην τοπική οικονομία.

52 |

Ο διευθυντής του αιολικού πάρκου Neuenkirchen με μέλη τοπικών σωματείων που έλαβαν οικονομική ενίσχυση από το αιολικό πάρκο. © Neuenkirchen

ΕΝΤΟΠΙΟΤΗΤΑ

Οι πρωτοστάτες του αιολικού πάρκου του Neuenkirchen, Schleswig-Holstein.
© Daniela Wehrmeier, Neuenkirchen

Ο πρώην δήμαρχος και κάποια μέλη του δημοτικού συμβουλίου αντιτάχθηκαν στην πρόταση μιας ομάδας τοπικών ιδιοκτητών γης που ήθελαν να κατασκευάσουν ένα κοινοτικό αιολικό πάρκο και έτσι, χωρίς την υποστήριξη από το τοπικό δημοτικό συμβούλιο το έργο αποκλείστηκε.

Οι εμπνευστές του έργου συνειδητοποίησαν ότι έπρεπε να καταβάλουν μεγαλύτερη προσπάθεια για να αυξήσουν τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας και για να ενδυναμώσουν τη σχέση τους με τον δήμο. Αντιλήφθηκαν ότι πολλοί άλλοι δήμοι στην περιοχή τους συμμετείχαν σε αιολικά έργα από τα οποία αποκόμισαν σημαντικά οφέλη. Σκέφτηκαν ότι αυτός θα ήταν ένας πολύ καλός τρόπος για να πάρουν το τοπικό συμβούλιο με το μέρος τους.

Η κατάσταση άλλαξε μετά τις τοπικές εκλογές του 2008 όταν εκλέχθηκε νέος δήμαρχος. Ο νέος δήμαρχος ενδιαφέρθηκε για αυτό το έργο και ενθάρρυνε τους αγρότες να ιδρύσουν τον οργανισμό κοινής ωφέλειας. Ωστόσο, μια τοπική ομάδα πολιτών αντιτάχθηκε στο έργο και επιβράδυνε περαιτέρω την υλοποίηση του. Σε αυτήν την περίπτωση, η υποστήριξη του δήμου κατέστη ακόμη πιο σημαντική. Ωστόσο, δύο τοπικά δημοψηφίσματα, το 2009 και το 2011, ήταν αυτά που έδωσαν την τελική έγκριση για τις περιοχές εγκατάστασης του αιολικού πάρκου, σύμφωνα με το αντίστοιχο περιφερειακό σχέδιο.

Το 2013, μετά την έγκριση του περιφερειακού σχεδίου, ιδρύθηκε ο κοινωφελής οργανισμός «Citizen Wind Farm Neuenkirchen» και το αιολικό πάρκο τέθηκε σε λειτουργία 2 χρόνια αργότερα. 34 ιδιοκτήτες γης λαμβάνουν τώρα οικονομική αποζημίωση για τη χρήση της γης τους μέσω ενός μοντέλου μίσθωσης γης, ενώ οικονομική ενίσχυση λαμβάνουν επίσης και οι γειτονικοί ιδιοκτήτες. Οι πολίτες είχαν επίσης τη δυνατότητα να γίνουν συνέταιροι στο έργο με περιορισμένη ευθύνη. 145 από τους 1.000 πολίτες της περιοχής έγιναν μέλη. Ο δήμος επίσης αγόρασε μερίδια αξίας 20.000 ευρώ, αποδεικνύοντας έτσι έμπρακτα τη δέσμευσή του στο έργο και την υποστήριξη στους εμπνευστές του. Ο δήμος λαμβάνει επίσης τα έσοδα από τον δημοτικό φόρο επιχειρήσεων, ενώ το 2016, ιδρύθηκε μια μη-κερδοσκοπική ένωση, η οποία λαμβάνει τα ετήσια μικτά έσοδα της μιας από τις 12 ανεμογεννήτριες. Παρ' ότι τα μεγαλύτερα οφέλη από αυτό το έργο πηγαίνουν στους ντόπιους αγρότες και τους ιδιοκτήτες γης, το «Bürgerverein» εξασφαλίζει οφέλη και για όλη την κοινότητα. Η γενικότερη υποστήριξη περιλαμβάνει επίσης την προμήθεια κοινοτικών λεωφορείων, εξοπλισμού Η/Υ για το τοπικό σχολείο και ακόμη και ανακαινίσεις εκκλησιών. Χωρίς την υποστήριξη και τη συμμετοχή του δήμου, αυτό το έργο πιθανότατα δεν θα είχε υλοποιηθεί ποτέ.

ΔΗΜΟΙ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΟΤΑ): ΕΝΑΣ ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΕΤΑΙΡΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ | ΕΛΛΑΔΑ

Ως καταλύτες κοινωνικής καινοτομίας και ως παράγοντες ενίσχυσης της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, οι ενεργειακές κοινότητες προωθούν την ιδέα της συμπερίληψης και συμμετοχής. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν διάφοροι Δήμοι και Περιφέρειες που ιδρύουν ή συμμετέχουν σε ενεργειακές κοινότητες με σκοπό να προσφέρουν δωρεάν ή οικονομικά προσιτή ενέργεια σε εύλωτα νοικοκυριά και να στηρίξουν τις τοπικές τους οικονομίες. Ένα σημαντικό παράδειγμα προς αυτή την κατεύθυνση αποτελεί ένα νέο έργο που ανακοινώθηκε στις αρχές του 2021 και αποτελεί πρωτοβουλία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, των τοπικών Δήμων και των οργανισμών εγγείων βελτιώσεων της Δυτικής Ελλάδας, που μέσω ενεργειακών κοινοτήτων θα κατασκευάσουν ένα φωτοβολταϊκό πάρκο ισχύος 108 MW. Το έργο θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα της περιοχής καθώς θα μειώσει το κόστος άρδευσης, θα υποστηρίξει την ενεργειακή μετάβαση σε καθαρές μορφές ενέργειας και θα καταπολεμήσει την ενεργειακή φτώχεια παρέχοντας δωρεάν ηλεκτρική ενέργεια σε εύλωτα νοικοκυριά.

ΜΑΘΕ
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Πώς οι τοπικές αρχές μπορούν να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση: <https://energy-cities.eu/publication/how-local-authorities-can-encourage-citizen-participation-in-energy-transitions/>

Πώς οι Δήμοι μπορούν να υποστηρίξουν ενεργειακές κοινότητες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας: <https://energy-cities.eu/publication/how-cities-can-back-renewable-energy-communities/>

Πληροφορίες από το ICLEI για την κατασκευή ενός αστικού ενεργειακού συστήματος βασισμένο 100% σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: https://iclei.org/en/100RE_Resources.html

Οδηγός από τον οργανισμό 'Εργοστάσιο δημοκρατικής μετάβασης' - Εμπλέκοντας τους πολίτες στην ενεργειακή μετάβαση της Ευρώπης: <https://energy-cities.eu/publication/fabrique-de-transition-democratique/>

Η μεθοδολογία LICHT: <https://www.rescoop.eu/toolbox/the-licht-approach>

Η μεθοδολογία RESCOOP για τους Δήμους: <https://www.rescoop.eu/toolbox/the-rescoop-municipality-approach>

Διερευνητική μελέτη για τις πρωτοβουλίες που ασχολούνται με το ζήτημα της επαναδημοτικοποίησης (Ηνωμένο Βασίλειο): <https://www.rescoop.eu/toolbox/local-energy-ownership-in-europe>

ΔΙΝΟΝΤΑΣ ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΣΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8	ΧΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΣΟΥ	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9	Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	ΔΙΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ	66
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11	ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	70

Οι κοινότητες είναι πιο δυνατές όταν συνεργάζονται.
© Rawpixel.com /Shutterstock

ΧΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΣΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Τα έργα κοινοτικής ενέργειας συνεχώς αναζητούν περισσότερους ανθρώπους σαν κι εσένα, γεμάτους ενέργεια και καινοτόμες ιδέες, για να βοηθήσουν στην υλοποίησή τους.

56 |

Ίσως και να συμβαίνει ήδη κάτι στην περιοχή σου στο οποίο να μπορείς να συμμετέχεις. Θα μπορούσες για παράδειγμα να βοηθήσεις μια τοπική εταιρεία προμήθειας ενέργειας να αυξήσει το ποσοστό της καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας που προμηθεύει στους καταναλωτές. Εναλλακτικά, θα μπορούσες να ενταχθείς σε με μία υφιστάμενη τοπική ομάδα που μπορεί να ενδιαφέρεται να δραστηριοποιηθεί σε ζητήματα κοινοτικής ενέργειας αλλά δεν το έχει κάνει ακόμη. Είναι συνήθως ευκολότερο να συμμετάσχεις σε μία ομάδα που ήδη υπάρχει ήδη και διαθέτει πόρους, από το να δημιουργήσεις μία μόνη/ος σου από την αρχή. Είναι πιθανό να υπάρχει ήδη μία μικρή ομάδα την οποία δε γνωρίζεις, όποτε βεβαιώσου ότι έχεις κάνει την έρευνά σου πριν ξεκινήσεις τη δική σου!

Αν δεν υπάρχει κάποια τέτοια ομάδα, τότε μπορείς να πάρεις τα πράγματα στα χέρια σου. Τα μεγαλύτερα έργα κοινοτικής ενέργειας ξεκινούν από μικρές συναντήσεις και μικρές συζητήσεις. Η Ecorpower, ένας από τους μεγαλύτερους ενεργειακούς συνεταιρισμούς στην Ευρώπη, ξεκίνησε με μία συζήτηση γύρω από ένα τραπέζι κουζίνας μέσα σε ένα νερόμυλο. Μπορείς να κάνεις εσύ το πρώτο βήμα. Ακόμη κι αν ενδιαφέρονται μόνο ένας ή δύο άνθρωποι στην κοινότητά σου, συνάντησέ τους για ένα καφέ για να μοιραστείς μαζί τους τις ιδέες σου.

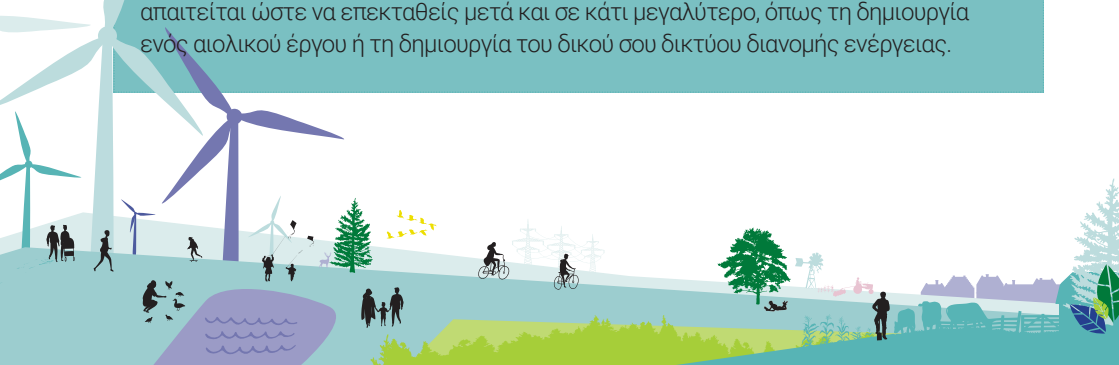

ΞΕΚΙΝΑ ΜΕ ΜΙΚΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΑΛΛΑ ΣΤΟΧΕΥΣΕ ΨΗΛΑ!

Οι πρωτοβουλίες κοινοτικής ενέργειας μπορεί να είναι τόσο ποικιλόμορφες, όσο και οι κοινότητες μέσα στις οποίες αναπτύσσονται. Κάποιες είναι σχετικά μικρές, έχουν λιγότερα μέλη και ασχολούνται μόνο με μικρής κλίμακας έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (συνήθως φωτοβολταϊκά) ή σχήματα ενεργειακού διαμοιρασμού (energy sharing). Επίσης, υπάρχουν και μεγάλοι ενεργειακοί συνεταιρισμοί όπως η Ecorower (Βέλγιο), η οποία το 2019 είχε σχεδόν 60.000 μέλη, είχε στην ιδιοκτησία της 22 ανεμογεννήτριες, 3 υδροηλεκτρικούς σταθμούς, 322 φωτοβολταϊκούς σταθμούς, 1 εγκατάσταση παραγωγής ηλεκτρισμού από κραμβέλαιο και ένα εργοστάσιο πέλλετ ξύλου.

Η εμπειρία δείχνει ότι είναι ευκολότερο να πείσεις μία μεγάλη ομάδα ανθρώπων να συμμετάσχει σε μία ενεργειακή κοινότητα όταν το πρώτο έργο βρίσκεται ήδη σε πλήρη λειτουργία ή όταν τα μέλη της έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν άμεσα την ενέργεια που παράγεται. Από εκεί και έπειτα η δυναμική χτίζεται από μόνη της. Όταν η επιτυχία του έργου αρχίζει να γίνεται ορατή περισσότεροι άνθρωποι θέλουν να εμπλακούν στο έργο. Συχνά τα κοινοτικά έργα πασχίζουν να βρουν ενδιαφερόμενους και να διαθέσουν τις μερίδες τους στον πρώτο γύρο προσφοράς. Όταν όμως πλέον ξεκινούν να κατασκευάζουν έργα, η ζήτηση γίνεται σταδιακά μεγαλύτερη από τη διαθέσιμη προσφορά μετοχών και μεριδίων. Οι άνθρωποι φυσικά προτιμούν να επενδύουν τα χρήματά τους περισσότερο όταν βλέπουν ότι ένα έργο έχει ήδη ένα επιτυχημένο ιστορικό.

Ακόμα και αν έχεις πολύ μεγάλα σχέδια, λόγω χάρη σκέφτεσαι τη δημιουργία πολλών αιολικών έργων, είναι πάντα καλό να ξεκινάς σε μικρή κλίμακα. Θα μπορούσες να αρχίσεις εγκαθιστώντας φωτοβολταϊκά πάνω σε ένα σχολείο ή με ένα πρόγραμμα εξοικονόμησης ενέργειας σε μία γειτονιά. Αυτά τα έργα δε θα είναι απαραίτητα εύκολα, ωστόσο θα σε βοηθήσουν να χτίσεις την εμπιστοσύνη και την αναγνώριση που απαιτείται ώστε να επεκταθείς μετά και σε κάτι μεγαλύτερο, όπως τη δημιουργία ενός αιολικού έργου ή τη δημιουργία του δικού σου δικτύου διανομής ενέργειας.

ΧΤΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΣΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΧΤΙΖΟΝΤΑΣ ΜΑΖΙ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ

Μία σημαντική αρχή που χρειάζεται να έχεις υπόψη σου καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας είναι να είσαι ευέλικτος/η με τις ιδέες σου και την εφαρμογή τους. Χρειάζεται να διατηρείς μία ισορροπία ανάμεσα στο να ακολουθήσεις το δικό σου όραμα και στο να είσαι ανοιχτός/η στις ιδέες των άλλων. Πρέπει να μπορείς να προσαρμόζεσαι στο τι θέλουν να κάνουν οι άλλοι, να ανακαλύπτεις τι τους εμπνέει και τι τους ενθουσιάζει. Αυτή η ισορροπία θα αποτελέσει βασικό συστατικό για την επιτυχία του έργου σου!

Ρώτα τι ιδέες έχουν και οι υπόλοιποι στην ομάδα και ποιο είναι το όραμά τους. Σιγουρέψου ότι δε μιλάς μόνο αλλά και ακούς προσεκτικά· στόχος είναι να αναπτύξετε τις ιδέες σας συλλογικά ως ομάδα. Είναι πάντα καλό να έχεις σε ετοιμότητα σταυλό και χαρτί και μη διστάσεις οποιαδήποτε στιγμή να αρχίσεις να αποτυπώνεις ιδέες μαζί με την ομάδα σου.

Επίσης, θα μπορούσες να απευθυνθείς και σε άλλα μέλη της τοπικής κοινότητας ώστε να δεις ποιά άλλη και ποιάς άλλος θα ενδιαφερόταν ενδεχομένως να συμμετάσχει στο έργο σας. Γνωρίζεις κάποιον ο οποίος είναι πρακτικός και συνεπής; Κάποια που είναι έτοιμη να αναλάβει μία ευθύνη; Δημιούργησε μία λίστα με υποψήφιας και υποψήφιους με τις οποίες και τους οποίους θα ήθελες να επικοινωνήσεις σχετικά με τις ιδέες σου. Λάβε υπόψη σου ότι δε χρειάζεσαι μόνο άνδρες συνταξιούχους μηχανικούς,

αλλά μία ομάδα εθελοντών από διαφορετικά υπόβαθρα, οι οποίοι μπορούν να φέρουν στο τραπέζι διαφορετικές δεξιότητες, επαφές και ιδέες. Στο τέλος κάθε συνάντησης θα πρέπει πάντα να αποφασίζετε από κοινού για τα επόμενα βήματα που θα κάνετε.

Η ΒΑΣΙΚΗ ΣΟΥ ΟΜΑΔΑ

Είναι σημαντικό να δημιουργήσεις μια βασική ομάδα ανθρώπων οι οποίοι θα αφοσιωθούν μακροπρόθεσμα και υπεύθυνα στο έργο. Τα μέλη αυτής της ομάδας μπορούν να κυμαίνονται μεταξύ 4-12 ατόμων, αλλά όσο μεγαλύτερος είναι αυτός ο πυρήνας, τόσο το καλύτερο.

Θα πρέπει επίσης τα μέλη της βασικής σου ομάδας να τα πηγαίνουν καλά και να έχουν καλές σχέσεις μεταξύ τους! Είναι απαραίτητο να χτίσετε ισχυρούς δεσμούς εμπιστοσύνης και αλληλοϋποστήριξης, έτσι ώστε να αποπνέετε ένα αίσθημα υπευθυνότητας και αποφασιστικότητας και στα υπόλοιπα μέλη της ομάδας. Μία επίσης καλή πρακτική για εσένα και την ομάδα σου είναι να δημιουργήσετε ένα πλαίσιο στο οποίο όλοι και όλες αισθάνονται άνετα να εκφράσουν τις σκέψεις τους.

Εκμεταλεύσου καθημερινές ευκαιρίες, όπως ένα γεύμα, και αφιέρωσε όσο χρόνο χρειάζεται για να χτίσεις δεσμούς φιλίας και εμπιστοσύνης ανάμεσα στα μέλη της βασικής σου ομάδας. Είναι σημαντικό να αφιερώσετε χρόνο για να καταλάβει ο ένας τα κίνητρα του άλλου και το τι σας κινητοποιεί. Αυτό, θα σας βοηθήσει στο να διανείμετε πιο αποτελεσματικά τις

δουλειές και τις ευθύνες που απαιτεί το έργο σας. Ακόμη, μπορείτε να ξεκινήσετε με συμμετοχικές ασκήσεις, όπως μία χαρτογράφηση των διαφορετικών οραμάτων σας, κατά την οποία μπορείτε να αποτυπώσετε συλλογικά τις ιδέες που έχετε για την ανάπτυξη του έργου σας.

ΔΟΥΛΕΥΟΝΤΑΣ ΜΕ ΔΗΜΟΥΣ

Αρχικά, είναι καλό να μάθεις ποια/ος είναι υπεύθυνος/α για τα ενεργειακά ζητήματα στον δήμο σου. Ένα σημαντικό επόμενο βήμα είναι να τον συναντήσετε μαζί με την ομάδα σου και να ακούσετε τις ιδέες και τα σχέδια του για την τοπική κοινότητα. Θα μπορούσατε επίσης να μελετήσετε από κοινού το Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ), το οποίο πρέπει όλοι οι Δήμοι να υποβάλουν εντός δύο ετών από τη στιγμή που ενταχθούν στο Σύμφωνο των Δημάρχων ή σε παρόμοια προγράμματα, όπως το Σχέδιο Κοινοτήτων στη Γερμανία.

Τα ΣΔΑΕΚ μπορεί να αποδειχθούν δύσκολα στην ανάγνωση και στην ανάλυση ως προς την κάθε τους λεπτομέρεια. Γι' αυτό, μαζί με την ομάδα σου μπορείτε να χωρίσετε το κείμενο σε κομμάτια έτσι ώστε να δουλέψετε πιο αποτελεσματικά. Έπειτα, μπορείτε να συναντηθείτε όλοι μαζί για να μοιραστείτε τι έχει μάθει ο καθένας και να συζητήσετε πως μπορείτε να υποστηρίξετε και να ενισχύσετε τη

δέσμευση της πόλης σας σε ότι αφορά την επίτευξη των κλιματικών και ενεργειακών στόχων της ΕΕ. Με αυτόν τον τρόπο μειώνεται ο φόρτος εργασίας για όλες και όλους μιας και οι άνθρωποι έχουν και άλλες υποχρεώσεις που πρέπει να εκπληρώσουν στην καθημερινότητά τους - αυτό είναι κάτι το οποίο πρέπει να λαμβάνεις υπόψη σου καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

ΑΣΚΩΝΤΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΙΕΣΗ ΣΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Το πιο σημαντικό πράγμα που μπορείς να κάνεις είναι να ωθήσεις τις αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης της πόλης σου να δεσμευτούν δημόσια για την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ. Μία τέτοια δέσμευση θα πρέπει να υποστηρίζει την τοπική παραγωγή καθαρής ενέργειας με τη συμμετοχή των πολιτών.

ΜΑΘΕ ΠΕΡΙΣ-ΣΟΤΕΡΑ

Χτίζοντας μία βασική ομάδα:

https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/organizzarelecomunita/pages/93/attachments/original/1446665138/BUILDING_A_CORE_TEAM_IN_YOUR_ORGANIZATION.pdf?1446665138

Δημιουργώντας ένα κίνημα αλλαγής από τα κάτω:

https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/hemes/52e6e37401925b6f9f000002/attachments/original/1423171411/Organizers_Handbook.pdf?1423171411

ΧΤΙΖΟΝΤΑΣ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΤΑΧΤΕΣ | ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Το χειρότερο πυρηνικό ατύχημα στην ιστορία παραμένει το Τσερνόμπιλ. Η έκρηξη στο εργοστάσιο παραγωγής πυρηνικής ενέργειας στο Τσερνόμπιλ της Ουκρανίας προκάλεσε πάνω από 10.000 θανάτους και μακροχρόνιες επιπτώσεις στην υγεία ανθρώπων σε όλη την Ευρώπη. Στην 34η επέτειο του ατυχήματος τον Απρίλιο του 2020, που επισκιάστηκε από τις πυρκαγιές στη μολυσμένη από ακτινοβολία αποκλεισμένη ζώνη, ο πρόεδρος της Ουκρανίας απέτινε φόρο τιμής στους «ήρωες που έσωσαν το μέλλον από τον κίνδυνο της πυρηνικής ακτινοβολίας».

Ο φοίνικας που αναδύεται από αυτές τις στάχτες είναι η νέα πόλη Σλάβιουτικ (πληθυσμός 25.000 κάτοικοι). Το Σλάβιουτικ χτίστηκε σκοπίμως από το μηδέν σε ένα δάσος στη βόρεια Ουκρανία για τους εργαζόμενους που είχαν απομακρυνθεί από το εργοστάσιο παραγωγής και τις οικογένειές τους και από την αρχή προσέλκυσε και διασύνδεσε εξειδικευμένους μηχανικούς, τεχνικούς και καινοτόμες ιδέες.

Το καλοκαίρι του 2018, μία μικρή ομάδα ανθρώπων με επικεφαλής τον Andrij Zinchenko, θέλησε να αλλάξει την εικόνα της περιοχής και έτσι παρουσίασε στον δήμαρχο μια πρόταση που είχε. «Αντί να προσκολληθούμε στην ανάμνηση του Τσερνόμπιλ, θελήσαμε να ανακατασκευάσουμε την πόλη. Στο πνεύμα της αυτάρκειας, θελήσαμε να δείξουμε ότι μπορείς να φροντίσεις την κοινότητα σου δημιουργώντας παράλληλα οικονομικές ευκαιρίες για όλους».

ΠΩΣ ΤΟ ΣΛΑΒΙΟΥΤΙΚ ΕΚΑΝΕ ΤΗ ΜΕΤΑΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Με την υποστήριξη του δημάρχου, ο Andrij και οι φίλοι του έχτισαν την SolarTown, έναν ηλιακό συνεταιρισμό σε μία πόλη γεμάτη μηχανικούς πυρηνικής ενέργειας. Η SolarTown αποτελεί ένα πρακτικό παράδειγμα για το πως οι ενεργειακές καινοτομίες μπορούν να ωφελήσουν την κοινότητα με ποικίλους τρόπους, όπως με την εξοικονόμηση ενέργειας, με έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε τοπικό επίπεδο, με τη απλοποίηση των διαδικασιών σύνδεσης στο δίκτυο και παρέχοντας εκπαιδευτικά προγράμματα σε άλλες κοινότητες.

Χτίζοντας το Sonyachne Misto, SolarTown στην πόλη του Σλάβιουτικ στην Ουκρανία. © Solar Town Project

Το 2018, ο συνεταιρισμός καταχωρήθηκε ως ο πρώτος στο είδος του στην Ουκρανία. Σήμερα, ενώνει 97 μέλη στα οποία ανήκουν τρεις μονάδες παραγωγής ηλιακής ενέργειας. Κάθε μέλος ξεκινάει με μία επένδυση τουλάχιστον 500€ και κάθε επένδυση της τάξης των 1000€ έχει ετήσιο όφελος περίπου 130€ έως και το 2030. Αυτό επιτρέπει σε ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων να επενδύσουν στο έργο χωρίς να χρειάζεται να είναι πλούσιοι.

Ο Andriy είναι ξεκάθαρος σχετικά με το κοινό στο οποίο απευθύνεται η κοινότητα Solar Town. «Προτεραιότητά μας είναι άτομα που ζουν στην περιοχή. Είμαστε περήφανοι που η πρώτη μας επενδύτρια είναι μία ντόπια γυναίκα με επαγγελματικό υπόβαθρο στη διαχείριση ενέργειας και που οι δύο από τους μεγαλύτερους μετόχους μας είναι στην ηλικία των είκοσι».

Επισημαίνει ότι η SolarTown δεν είναι απλά ένα εμπορικό έργο, αλλά ένα έργο με μεγάλο κοινωνικό αντίκτυπο. «Η SolarTown δωρίζει το 5% του ετήσιου εισοδήματός της για την ανάπτυξη της πόλης. Αυτό είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι του καταστατικού και της φιλοσοφίας της. Πιστεύουμε στο να δίνουμε πίσω στην κοινότητα».

ΤΟ ΚΛΕΙΔΙ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Η ομάδα της SolarTown, με τη βοήθεια ντόπιων μηχανικών, ολοκλήρωσαν επιτυχώς την κατασκευή των τριών προγραμματισμένων μονάδων παραγωγής ηλιακής ενέργειας, συγκεντρώνοντας 145.000€ σε μόλις τέσσερις μήνες, όντας έτσι πλήρως προετοιμασμένοι να θέσουν σε εφαρμογή το έργο. Το κλειδί της επιτυχίας τους; «Ένα καλό οικονομικό πλάνο, ένα κατάλληλο νομικό μοντέλο, άδεια από τον τοπικό πάροχο και υποστήριξη από τον δήμαρχο και την κοινότητα. Ο πιο σημαντικός παράγοντας είναι η διαφάνεια: δείχνουμε όλα μας τα σχέδια σε όλους και απαντάμε ανοιχτά σε κάθε ερώτηση».

Παρόλο που ο Andriy αφοσίωσε όλη του την ενέργεια σε αυτό το έργο τα τελευταία χρόνια, η αποστολή να δημιουργήσει μία ακμάζουσα κοινότητα της οποίας το ενεργειακό μοντέλο είναι βιώσιμο μακροπρόθεσμα αποτελεί ακόμη μία πρόκληση για εκείνον. Η SolarTown είναι ένα παράδειγμα του πως οι άνθρωποι μπορούν να ξεπεράσουν εμπόδια για να χτίσουν κάτι μεγάλο από κοινού. Η κοινότητα επαναπροσδιόρισε την πόλη, δίνοντάς της μία νέα κατεύθυνση προς ένα καλύτερο μέλλον.

«Δε θέλουμε να σταματήσουμε εδώ στο Σλάβιουτικ. Είναι απαραίτητο να ανάγουμε σε ένα μεγαλύτερο επίπεδο τους μικρούς συνεταιρισμούς. Με το να ενημερώνουμε για τη πρακτική μας, δηλαδή την πρακτική της διαφάνειας, και με το να μοιραζόμαστε τις εμπειρίες μας, θέλουμε να δείξουμε στους Ουκρανούς πως μπορούν να συγκεντρώσουν κεφάλαια από τους πολίτες και να ξεκινήσουν έργα. Θέλουμε να εμπνεύσουμε με το παράδειγμά μας όσους περισσότερους ανθρώπους γίνεται».

Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Σχεδόν σε όλες τις ομάδες που προσπαθούν να φέρουν την κοινωνική αλλαγή ενδέχεται να δημιουργηθούν τριβές. Είναι πιθανό ότι κάποια στιγμή θα προκύψουν διαφωνίες, ακόμη και συγκρούσεις. Μην αφήσεις αυτό το γεγονός να σε αποθαρρύνει καθώς αποτελεί φυσικό κομμάτι της λειτουργίας μιας ομάδας και υπάρχουν πολλά εργαλεία και τεχνικές που μπορούν να βοηθήσουν στην επίλυση αυτών των προβλημάτων. Να βρίσκεσαι σε ετοιμότητα ώστε να μπορέσεις να αντιμετωπίσεις τέτοιες καταστάσεις με υπομονή και κατανόηση.

ΓΕΦΥΡΩΝΟΝΤΑΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Να είσαι ευέλικτος/η με το πως προσεγγίζεις την ομαδική δουλειά έτσι ώστε να δίνεις την ευκαιρία σε όλους να συμμετάσχουν ενεργά. Για παράδειγμα τα μέλη της ομάδας μπορεί να έχουν διαφορετικές προσδοκίες όσον αφορά στο πώς οφείλουν να συμπεριφέρονται στις συναντήσεις. Η συμπεριφορά αυτή μπορεί να αφορά το πόσο επίσημοι θα πρέπει να είναι, το πόσο πρέπει να μιλάνε και το κατά πόσο είναι αποδεκτό να εκφράζεις τον θυμό σου. Και αν αποδειχθεί ότι ο τρόπος έκφρασης κάποιου ατόμου είναι διαφορετικός από τον δικό σου, αυτό δε σημαίνει ότι ένας από τους δυο σας είναι «λάθος»!

Επιπλέον, να λαμβάνεις υπόψη σου τις διαφορετικές ικανότητες και προσωπικότητες που υπάρχουν στην ομάδα σου. Για παράδειγμα, κάποια μέλη μπορεί να είναι πολύ ενθουσιασμένα με το έργο και έτσι να λαμβάνουν παραπάνω χρόνο και χώρο, με αποτέλεσμα να μην δίνεται η ευκαιρία σε άλλα μέλη να εκφράσουν τις σκέψεις τους.

Ένας πολύ καλός τρόπος για να τεθούν όρια και κανόνες ως προς τον τρόπο εργασίας είναι να συμφωνήσετε από κοινού σε ένα βασικό κείμενο που θα ορίζει τις αρχές, τους τρόπους και τις μεθοδολογίες με τις οποίες θα συνεργάζεστε. Μπορείτε περιστασιακά να επικαιροποιείτε αυτό το έγγραφο και φυσικά βεβαιωθείτε ότι το μοιράζεστε πάντα με τα νέα μέλη.

Επίσης, μπορεί να προκύψουν διαφωνίες σχετικά με το όραμα της ομάδας, όπως για παράδειγμα αν κάποιος θελήσει να συνεργαστεί με ένα συντηρητικό κόμμα ενώ άλλοι στην ομάδα δεν υποστηρίζουν αυτή την προσέγγιση. Είναι σημαντικό να αφιερώνεται πάντα χρόνος για να λύνονται τα προβλήματα που προκύπτουν από όλα τα μέλη ως ομάδα και να αποδεχτούν όλες και όλοι ότι θα πρέπει να συμβιβαστούν κάποια στιγμή. Ακόμη, είναι σημαντικό να υπάρχει η κατανόηση ότι οι άνθρωποι κουβαλούν συναισθηματικό φόρτο από την προσωπική τους ζωή ή συνήθειες από προϋπάρχουσες σχέσεις που ανέπτυξαν μέσα σε μία ομάδα. Μην παίρνεις τα πράγματα προσωπικά και συνέχισε να βρίσκεις τρόπους να ωθείς την ομάδα να κινείται προς τα εμπρός. Παράλληλα, ίσως να αποδειχθεί πολύ βοηθητικό το να υπάρχει ένα συμφωνημένο σύστημα αξιών και κατευθυντήριων οδηγιών για την ομάδα.

ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

Οι ομάδες δημιουργούνται επειδή οι άνθρωποι έχουν περισσότερη δύναμη μαζί, είτε για να σταματήσουν την εξόρυξη άνθρακα, είτε για να τοποθετήσουν φωτοβολταϊκά σε δημοτικές στέγες. Παρόλα αυτά, μερικές φορές η δύναμη είναι άνισα κατανεμημένη μέσα σε μια ομάδα. Αυτό δεν πρέπει να προκαλεί έκπληξη μιας και αντικατοπτρίζει τη διχασμένη, άنيση και ανταγωνιστική κοινωνία μας. Ως άνθρωποι δεν σταματάμε να εξελισσόμαστε ποτέ. Το ίδιο ισχύει και για τη συμπεριφορά μας.

Κατά καιρούς, μπορεί να εξουσιοδοτούμε ορισμένα άτομα για να παίρνουν αποφάσεις εκ μέρους μας, όπως για παράδειγμα όταν μια ομάδα εκλέγει μια επιτροπή αντιπροσώπων. Μπορεί επίσης να εξουσιοδοτήσουμε κάποια ώστε να φέρει εις πέρας μια συγκεκριμένη εργασία. Για παράδειγμα, κάποιος με εμπειρία στον τομέα της τροφοδοσίας εκδηλώσεων (catering), θα μπορούσε να οριστεί επικεφαλής σεφ για έναν έρανο. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις μεμονωμένα άτομα συγκεντρώνουν όλη τη δύναμη χωρίς να υπάρχει ομόφωνη συγκατάθεση από την ομάδα και εκεί είναι που ξεκινούν να δημιουργούνται προβλήματα. Να δίνεις προσοχή στην άτυπη ισορροπία δυνάμεων και τον τρόπο που η ισορροπία αυτή χάνεται ή διατηρείται μέσα στην ομάδα.

Η ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ | ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

- Προσπάθησε να αναπτύξεις ικανότητες που θα σου επιτρέψουν να διακρίνεις έγκαιρα τις πιθανές ανισορροπίες δυνάμεων και βοήθησε να αντιμετωπιστούν σχετικά προβλήματα και προκλήσεις.
- Εάν η φωνή σου ακούγεται περισσότερο από των άλλων στις αποφάσεις της ομάδας, αναζήτησε τρόπους για να ανακατευθύνεις μέρος της ενέργειάς σου και να υποστηρίξεις και άλλους. Για παράδειγμα, εάν έχεις επικοινωνιακές δεξιότητες θα μπορούσες να υποστηρίξεις κι άλλους ανθρώπους να εκφραστούν, κάνοντας για παράδειγμα ανοιχτές ερωτήσεις. Εάν το δοκιμάσεις αυτό και παρόλα αυτά δε φαίνεται να χαλαρώνουν και να συμμετέχουν περισσότερο, δοκίμασε να μιλάς γενικά λιγότερο και παρατήρησε αν έτσι έμμεσα δημιουργείται περισσότερος χώρος για τους άλλους να εκφραστούν.
- Θέσε προκλήσεις στους υπόλοιπους, αν αισθάνεσαι έτοιμη/ος. Το πως μπορείς να το κάνεις αυτό με τον καλύτερο τρόπο εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Εάν αισθάνεσαι πληγωμένη/ος, ευάλωτη/ος και θυμωμένη/ος έχεις το δικαίωμα να το εκφράσεις, ανεξάρτητα από το αν κάποιος σε αντιμετωπίσει αμυντικά ή με δυσaráσκεια. Το να εκφραστείς ελεύθερα και αποφασιστικά μπορεί επίσης να βοηθήσει και τους άλλους να συνειδητοποιήσουν τον πραγματικό αντίκτυπο της συμπεριφοράς τους.
- Σκέψου τι θα μπορούσε να είναι εύκολο για κάποιον να ακούσει πραγματικά. Ειδικά εάν αμφισβητείς τη συμπεριφορά κάποιου βάσει ενός κοινού σας προνομίου (π.χ. το φύλο ή την εθνικότητά σας), προσπάθησε να αποφύγεις τον ανταγωνισμό ή την ανάγκη να αποδείξεις ότι είσαι πιο πολιτικά συνειδητοποιημένος ή «σωστός». Το να προσεγγίσεις κάποιον με ενσυναίσθηση, αναγνωρίζοντας τα δικά σου λάθη, μπορεί να κάνει τον άλλο ή την άλλη πιο δεκτικό στη δική σου οπτική.
- Μερικά άτομα μπορεί να μην αισθάνονται άνετα να εκφράσουν τις ανησυχίες τους μπροστά σε ολόκληρη την ομάδα. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να έχεις υπόψη σου. Βεβαιώσου ότι η ηγεσία της ομάδας σας βρίσκεται σε τακτική επικοινωνία με αυτά τα άτομα.

Τα έργα κοινοτικής ενέργειας αφορούν εξίσου το χτίσιμο μιας κοινότητας, όσο και το χτίσιμο μιας ανεμογεννήτριας ή οποιοδήποτε άλλου ενεργειακού έργου. Δημιουργείς κάτι που προορίζεται να έχει μακροπρόθεσμη διάρκεια, οπότε να είσαι υπομονετική/ός, συμπονετική/ος και έτοιμη/ος να δεχτείς ότι δε θα γίνεται πάντα αυτό που θες εσύ.

ΜΑΘΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Οι “SEEDS FOR CHANGE” έχουν πολλές σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη διευκόλυνση της συνεργασίας και του συντονισμού, με τη δυναμική της ομάδας, καθώς και με άλλες πτυχές της ομαδικής εργασίας:
<https://www.seedsforchange.org.uk/resources>

Several interesting resources about group dynamics and personal development here.
<https://www.thechangeagency.org/campaigners-toolkit/training-resources/personal-development-life-skills/>

Επίσκεψη της ομάδας της Ecopower στο σημείο που είναι εγκατεστημένη η ανεμογεννήτρια του γειτονικού της συνεταιρισμού στη Βαλλώνια 'Vents du Sud'. © Ecopower cv

ΔΙΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Όπως θα έχεις αρχίσει να αντιλαμβάνεσαι, το να δημιουργήσεις ένα έργο κοινοτικής ενέργειας απαιτεί αρκετό χρόνο. Δεν πρόκειται για μία γρήγορη καμπάνια που μπορείς να κερδίσεις μέσα σε ένα βράδυ. Αυτό ισχύει άλλωστε και σε κάθε περίπτωση που κάποιος ή κάποια σχεδιάζει μια σημαντική και μακροπρόθεσμη αλλαγή για την κοινότητά του/της και το ενεργειακό σύστημα. Αυτό σημαίνει ότι η ομάδα σου θα πρέπει να είναι δυνατή για να συνεχίσετε να δουλεύετε αποτελεσματικά μαζί.

Στο προηγούμενο κεφάλαιο, αναφέραμε κάποιες συμβουλές που βοηθούν στην αντιμετώπιση πιθανών προβλημάτων. Είναι καλό να είσαι προετοιμασμένος/η και να αποδεχθείς ότι μερικές φορές θα προκύπτουν προβλήματα. Ωστόσο, ακόμη και σε μία φαινομενικά υγιή ομάδα, είναι καλό να καλλιεργείται το ομαδικό πνεύμα. Συνέχισε να καλλιεργείς το ενδιαφέρον και την έμπνευση της ομάδας σου, καθώς και να προσκαλείς καινούργια άτομα σε αυτή.

Αν αποφασίσεις να γίνεις μέλος μιας υφιστάμενης ομάδας κοινοτικής ενέργειας (κάτι το οποίο είναι σχεδόν πάντα πιο αποτελεσματικό από το να ξεκινήσεις από την αρχή το δικό σου έργο), αφιέρωσε λίγους μήνες στο να παρατηρήσεις πως δουλεύουν τα

πράγματα και τι είδους κουλτούρα υπάρχει ήδη στην ομάδα που εντάχθηκες. Παρατήρησε ποια μέλη είναι χαρούμενα και ποια μπορεί να θέλουν να φύγουν για τον οποιονδήποτε λόγο. Έπειτα, μπορείς να ξεκινήσεις να κάνεις προτάσεις και να δουλεύεις με τους ανθρώπους που εργάζονται για την πρόοδο της ομάδας.

Επιπλέον, μπορείς να ψάξεις για συμβουλές από ομάδες κοινοτικής οργάνωσης με μεγάλη εμπειρία. Μπορείς να βρεις παραπάνω πληροφορίες γι' αυτό το θέμα στην ιστοσελίδα Leading Change Network ή μπορείς να ψάξεις τη δουλειά της Margaret Lewith ή του Saul Alinsky.

Είναι πολύ σημαντικό τα μέλη της ομάδας σου να μη χάσουν την έμπνευσή τους και να μην ξεχάσουν το λόγο για τον οποίο εργάζονται μαζί. Όπως αναφέρει και στο επόμενο κεφάλαιο η Ούρσουλα από τον συνεταιρισμό OurPower: «Ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους για να εμπνεύσεις τους άλλους, είναι το να επιφέρεις μια θετική αλλαγή. Είναι πιο πιθανό να καταφέρεις κάτι τέτοιο αν έχεις μία αφοσιωμένη ομάδα ανθρώπων που εμπιστεύονται ο ένας τον άλλον και γνωρίζονται καλά μεταξύ τους. Τότε, όλες και όλοι μαζί, μπορείτε να αλλάξετε το ενεργειακό σύστημα».

ΜΙΑ ΒΑΣΙΚΗ ΗΓΕΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Είναι χρήσιμο να σκέφτεσαι τη βασική σου ομάδα ως μία ομάδα ηγετών που συνεργάζονται. Προσπάθησε να εξασφαλίσεις ότι κάθε μέλος της ηγετικής ομάδας συμβάλλει αποτελεσματικά στην επικοινωνία και επαφή με την ευρύτερη κοινότητα. Για παράδειγμα, ένα άτομο θα μπορούσε να έχει στενή επαφή με τους αγρότες ή, ακόμη καλύτερα, θα μπορούσε ένας ή μια εκπρόσωπος της τοπικής αγροτικής κοινότητας να συμμετέχει στην ομάδα σας. Κάποια άλλη, ιδανικά κάποια με παιδί στο τοπικό σχολείο, θα μπορούσε να εμπλακεί ενεργά στα ζητήματα που αφορούν το σχολείο και έτσι να εξασφαλίσει την εμπιστοσύνη της υπόλοιπης σχολικής κοινότητας.

Όταν μιλάμε για ηγεσία και ηγετικότητα, εννοούμε τις ηγέτιδες και τους ηγέτες που υποστηρίζουν και ενδυναμώνουν τους υπόλοιπους και όχι αυτούς που συμπεριφέρονται αλαζονικά ή αυτούς που κίνητρό τους είναι η ισχύς και η εξουσία. Με βάση το όραμά μας, η ηγετικότητα είναι συνώνυμο της ευθύνης και αποτελεί χαρακτηριστικό των ανθρώπων που είναι ικανοί να φέρουν εις πέρας έργα και να νοιάζονται για την ένταξη νέων ατόμων στην ομάδα. Η ηγετικότητα είναι η βάση της καλής οργάνωσης. Ανάπτυξε τη δική σου ηγετική ικανότητα και υποστήριξε τους άλλους στο να την καλλιεργήσουν.

ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΚΑΛΗ ΗΓΕΣΙΑ

Μία καλή προσπάθεια δεν μπορεί να επιτύχει με μια ή έναν μόνο ηγέτη, αλλά χρειάζεται μία βασική ομάδα ηγετών. Εξασφάλισε πως υπάρχει μια βασική ομάδα 4-12 ατόμων που είναι υπεύθυνοι και αλληλο-υποστηρικτικοί. Ένας καλός πυρήνας και μια καλή βασική ομάδα απαρτίζεται από μέλη τα οποία προσεγγίζουν άλλους ανθρώπους της κοινότητας και οι οποίοι στη συνέχεια προσεγγίζουν ακόμη περισσότερα άτομα, δημιουργώντας έτσι μία "χιονοστιβάδα" επικοινωνίας. Η κεντρική ομάδα θα πρέπει να είναι δυνατή. Μην φοβάσαι να σκεφτείς τον εαυτό σου ως ηγέτη αλλά και τους τρόπους με τους οποίους μπορείς να αναπτύξεις τις ηγετικές σου ικανότητες. Αναρωτήσου: Με ποιους τρόπους υποστηρίζεις τους άλλους ώστε να αισθάνονται ικανοποιημένες/οι με τον ρόλο τους στο έργο; Μπορείς να αναλάβεις μεγαλύτερη ευθύνη για να διασφαλίσεις ότι όλες και όλοι έχουν όρεξη και διάθεση να συμβάλλουν και ότι αισθάνονται έμπνευση;

ΔΙΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

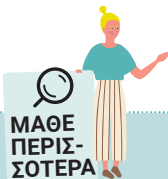
ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ | ΙΔΕΕΣ ΓΙΑ ΝΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ ΣΟΥ

- Αρχικά, χρειάζεσαι ένα πυρήνα ατόμων που αλληλο-υποστηρίζονται και μπορούν να δουλέψουν μαζί σε μακροπρόθεσμη βάση. Θα πρέπει να αφιερωθεί ο απαιτούμενος χρόνος έτσι ώστε να αναπτυχθεί εμπιστοσύνη μέσα στην ομάδα.
- Βρες την κατάλληλη συχνότητα για την πραγματοποίηση συναντήσεων της ομάδας σου (π.χ. μία φορά κάθε μήνα).
- Βεβαιώσου ότι οι συναντήσεις είναι καλά οργανωμένες και δεν είναι περιττά χρονοβόρες. Οι πολύωρες και αναποτελεσματικές συναντήσεις είναι εξαντλητικές και μπορεί να αποθαρρυνθούν τα μέλη της ομάδας και τελικά να τα οδηγήσουν στην αποχώρηση.
- Επίσης, βεβαιώσου ότι κρατούνται καλές σημειώσεις/πρακτικά σε κάθε συνάντηση οι οποίες μοιράζονται σε όλους.
- Συμφωνήστε ως ομάδα ότι όλες και όλοι ολοκληρώνετε αυτά για τα οποία δεσμεύεστε. Η πρόοδος προς την πραγματοποίηση των στόχων της ομάδας παίζει καθοριστικό ρόλο στο να παραμείνουν όλες και όλοι ενθουσιασμένοι. Ακόμη και αν ένα έργο κοινοτικής ενέργειας καθυστερήσει να πραγματοποιηθεί, είναι καλό να κρατάς το αίσθημα του δυναμισμού ζωντανό στην ομάδα.
- Να έχεις υπόψη σου ότι τα περισσότερα μέλη της ομάδας έχουν κι άλλες υποχρεώσεις εκτός του κοινού σας έργου, όπως το σχολείο, την εργασία ή την φροντίδα μελών της οικογένειας. Το έργο σας μπορεί να αποτελεί μία επιπλέον δουλειά που κάποιοι άνθρωποι μπορεί να δυσκολεύονται να διαχειριστούν χρονικά.
- Εκτός από τις συναντήσεις, προγραμματίσε ψυχαγωγικές δραστηριότητες στις οποίες τα μέλη της ομάδας μπορούν να διασκεδάσουν μαζί. Αυτό μπορεί να λειτουργήσει ως ένα απαραίτητο διάλειμμα από το μεγάλο φόρτο εργασίας σας. Άλλωστε, όλες και όλοι αξίζετε να επιβραβεύσετε τους εαυτούς σας για το γεγονός ότι δουλεύετε ενεργά για τον εκδημοκρατισμό του ενεργειακού συστήματος!

Ένα βίντεο για την Οργάνωση και την ικανότητα ηγεσίας:

<https://www.youtube.com/watch?v=dkP4V3602IE>

Το δίκτυο «Leading Change» παρέχει χρήσιμες πληροφορίες και εργαλεία σχετικά με την οργάνωση και τη δημιουργία μιας ισχυρής ομάδας:

<https://leadingchangenetwork.org/resource/public-resource-center-2/public-resource-center/>

Πως μπορούν οι ομάδες ακτιβισμού να αναπτύξουν εμπιστοσύνη, το αίσθημα της φροντίδας και βιωσιμότητα: <https://briarpatchmagazine.com/articles/view/be-careful-with-each-other>

Το Solar Club ενώνει πολίτες της Κροατίας οι οποίοι θέλουν να μάθουν περισσότερα για την ηλιακή ενέργεια και για το πώς μπορούν να την αξιοποιήσουν για τα σπίτια και τις τοπικές τους κοινότητες. © Solar Club

ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Μπορεί να φαίνεται προφανές, αλλά είναι σημαντικό να τονιστεί ότι μια ομάδα κοινοτικής ενέργειας πρέπει να βρίσκεται σε επικοινωνία με την ευρύτερη κοινότητα μέσα στην οποία δραστηριοποιείται. Βεβαιώσου ότι αυτές οι προσπάθειες επικοινωνίας γίνονται με συνέπεια, έχει υπόψη σου ότι οι κοινότητες χαρακτηρίζονται από ποικιλομορφία και χιουρέψου ότι έρχεσαι σε επαφή με ανθρώπους από αντιπροσωπευτικά τμήματα της κοινότητάς σου και όχι μόνο με αυτούς που ανήκουν στις επικρατέστερες και πιο επιφανείς ομάδες.

Υπάρχουν πολλά πράγματα που πρέπει να λάβεις υπόψη σου όταν ενημερώνεις ανθρώπους για τα οφέλη της κοινοτικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων της γλώσσας, του ύφους και της προσέγγισης που χρησιμοποιείς. Σκέψου πως θα εκλάβουν τις απόψεις σου διάφορες ομάδες της κοινότητάς σου, όπως άνθρωποι μεγαλύτεροι σε ηλικία ή άνθρωποι που μιλούν διαφορετικές γλώσσες.

ΤΟ ΝΑ ΔΟΥΛΕΥΕΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΑΠΑΙΤΕΙ ΤΟ ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ ΝΑ ΑΚΟΥΣ

Η συμμετοχή σε ένα κοινοτικό έργο συνεπάγεται ότι θα πρέπει να γίνεις καλός ακροατής. Θα πρέπει να είσαι

συχνά παρών στην κοινότητά σου παρατηρώντας και μαθαίνοντας. Για να καταλάβεις ποια ζητήματα επηρεάζουν τα μέλη της κοινότητάς σου, θα πρέπει να τα γνωρίσεις και να ακούσεις τι έχουν να πουν. Αφιέρωσε χρόνο για να αφουγκραστείς τις ιστορίες που θέλουν να μοιραστούν, τόσο για τους εαυτούς τους, όσο και για τις κοινότητές τους.

Ανάπτυξε τις κατάλληλες ικανότητες ώστε να ακούς με προσοχή και να εμπνέεις εμπιστοσύνη. Αν θέλεις να κατανοήσεις τι κάνει τους ανθρώπους χαρούμενους, ανήσυχους, τι τους εμπνέει ή τους κάνει περήφανους, χρειάζεται να έχεις την ικανότητα να κάνεις χαλαρές, ανεπίσημες συζητήσεις με βάση την ενσυναίσθηση και την εμπιστοσύνη. Αυτό θα σε βοηθήσει να καταλάβεις σε βάθος τα κύρια προβλήματα που αντιμετωπίζει ο καθένας στην καθημερινότητά του και γενικότερα στη ζωή του.

Οι αυθόρμητες συζητήσεις σε μία κοινότητα μπορεί να γίνουν παντού. Στις λαϊκές, στα μαγαζιά, στα λεωφορεία και στο μετρό, στα κομμωτήρια, στις καφετέριες, στα σουπερμάρκετ, στα σχολεία και στα κεντρικά σημεία των κοινοτήτων. Πήγαινε σε αυτά τα μέρη και άκουσε τι συζητείται. Προσπάθησε να αναγνωρίσεις ποια είναι τα κοινά σημεία των συζητήσεων που γίνονται και

ΑΠΟ ΜΙΑ ΑΟΡΙΣΤΗ ΙΔΕΑ ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ OURPOWER | ΑΥΣΤΡΙΑ

Όλα ξεκίνησαν με τρεις φίλους, τον Ούλφερτ, τον Νόρμπερτ και τον Πήτερ τους οποίους πάντα τους ενθουσίαζαν οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η μεγάλη δυναμική ανάπτυξης που θα μπορούσαν να έχουν. Τον Φεβρουάριο του 2018 στον κύκλο των τριών φίλων εντάχθηκε και η Ούρσουλα και μαζί ξεκίνησαν να σκέφτονται τρόπους με τους οποίους θα μπορούσαν να φέρουν το θέμα της ενέργειας πιο κοντά στους ανθρώπους ώστε να επιτευχθεί η ενεργειακή μετάβαση. Έτσι δημιουργήθηκε μία ιδέα: η ανάπτυξη μιας διαδικτυακής αγοράς που φέρνει σε επαφή ανθρώπους που ενδιαφέρονται για θέματα παραγωγής πράσινης τοπικής ενέργειας. Οι γνώσεις και οι διασυνδέσεις της ομάδας σε όλη την Αυστρία τους βοήθησαν να δημιουργήσουν την OurPower το 2018.

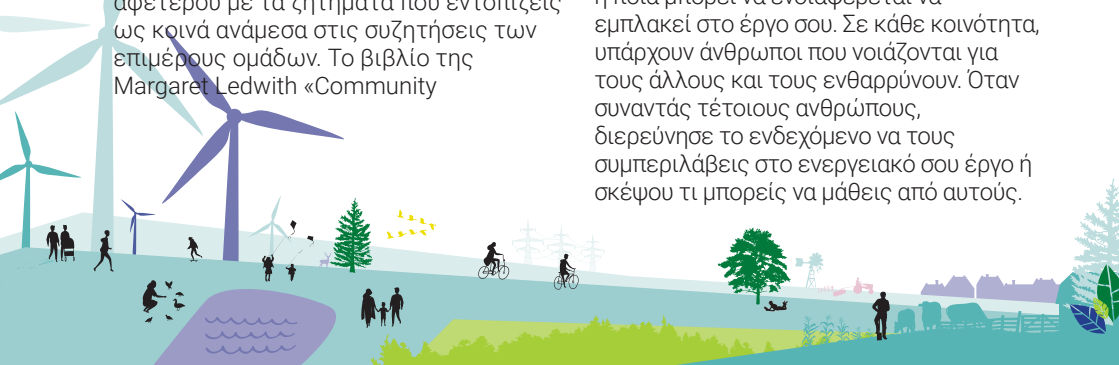
Η OurPower, ο πρώτος ενεργειακός συνεταιρισμός στην Αυστρία, ξεκίνησε με 19 ανθρώπους με όραμα να συμβάλλουν στην ενεργειακή μετάβαση. Οραματιζόμενοι την ύπαρξη ενός χώρου όπου παραγωγοί ενέργειας και καταναλωτές θα μπορούν να συναντώνται και να αλληλεπιδρούν, ανέπτυξαν την ιδέα μιας διαδικτυακής πλατφόρμας. Αφότου παρουσίασαν την ιδέα σε μία γενική συνέλευση, αναπροσάρμοσαν την ιδέα έως ότου όλα τα μέλη ήταν ικανοποιημένα. Με σκοπό να κάνουν την διαδικασία όσο περισσότερο συμμετοχική γίνεται, χρησιμοποίησαν καινοτόμες μεθοδολογίες, καταγράφοντας και εφαρμόζοντας διαδραστικά όλες τις παρατηρήσεις των μελών, καθώς αυτά περιηγούνταν στη διαδικτυακή πλατφόρμα.

συνέδεσε τες με τη δική σου ιστορία για την ενέργεια, το κλίμα και την τοπική οικονομία.

Φτιάξε μία λίστα, αφενός με τα «σημεία συζητήσεων» της κοινότητάς σου και αφετέρου με τα ζητήματα που εντοπίζεις ως κοινά ανάμεσα στις συζητήσεις των επιμέρους ομάδων. Το βιβλίο της Margaret Ledwith «Community

Development in Action» μπορεί να σε βοηθήσει να καταλάβεις περισσότερα για το πώς να εντρυφήσεις σε μια κοινότητα και να συμβάλλεις στην ανάπτυξή της.

Επίσης, σημαντικό είναι να σκεφτείς ποιος ή ποια μπορεί να ενδιαφέρεται να εμπλακεί στο έργο σου. Σε κάθε κοινότητα, υπάρχουν άνθρωποι που νοιάζονται για τους άλλους και τους ενθαρρύνουν. Όταν συναντάς τέτοιους ανθρώπους, διερεμήνησε το ενδεχόμενο να τους συμπεριλάβεις στο ενεργειακό σου έργο ή σκέψου τι μπορείς να μάθεις από αυτούς.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΤΑΙΓΙΣΜΟ ΙΔΕΩΝ (BRAINSTORMING) ΣΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΑΣ OURPOWER | ΑΥΣΤΡΙΑ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Η πλατφόρμα της OurPower δίνει τη δυνατότητα σε παραγωγούς καθαρής ενέργειας να την πωλούν απευθείας σε φίλους και γείτονες σε μία δίκαιη τιμή. Μέσα σε τρία κλικ οποιοσδήποτε ενδιαφέρεται μπορεί να μάθει από που παράγεται η ενέργεια που καταναλώνει και που πηγαίνουν τα χρήματά του. Η Ούρσουλα μας λέει «Αυτό που θέλουμε να κάνουμε είναι να φέρουμε τους ανθρώπους σε επαφή, αλλά και να φέρουμε και την ενέργεια όσο γίνεται πιο κοντά τους. Η ενέργεια δε θα έπρεπε να είναι ένα ξερό και τεχνικό ζήτημα. Είναι ένα κοινωνικό ζήτημα που αφορά τη σύνδεση μεταξύ ανθρώπων, την πραγματοποίηση των επιλογών μας και την ευημερία μας».

Το όνειρο της Ούρσουλα έγινε πραγματικότητα. Ως ειδικός στις διαδικτυακές πλατφόρμες και τη συμμετοχικότητα εφαρμόζει πλέον την ιδέα της με τους συνεργάτες της. Ο στόχος της είναι να ενθαρρύνει τους ανθρώπους να ανταλλάξουν τις σκέψεις και τις ιδέες τους σχετικά με την επίτευξη της ενεργειακής μετάβασης όχι μόνο διαδικτυακά αλλά και από κοντά. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας του Covid-19, η OurPower έχει διοργανώσει διαδικτυακά σεμινάρια και συναντήσεις με σκοπό τη συζήτηση πάνω σε φλέγοντα ζητήματα και με στόχο την ενδυνάμωση των διαπροσωπικών σχέσεων. «Ένας από τους πιο αποτελεσματικούς τρόπους για να εμπνεύσεις τους άλλους, είναι το να επιφέρεις μια θετική αλλαγή. Είναι πιο πιθανό να καταφέρεις κάτι τέτοιο αν έχεις μία αφοσιωμένη ομάδα ανθρώπων που εμπιστεύονται ο ένας τον άλλον και γνωρίζονται καλά μεταξύ τους. Τότε, όλες και όλοι μαζί, μπορείτε να αλλάξετε το ενεργειακό σύστημα».

ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

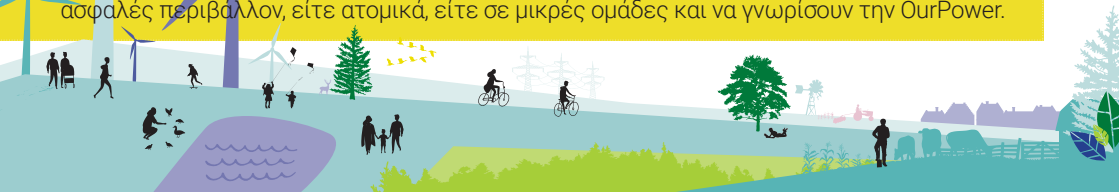
Δύο ζητήματα τα οποία σκέφτηκε πολύ η Ούρσουλα ήταν πρώτον, σε ποιο κοινό θα απευθυνόταν η OurPower και δεύτερον, με ποιους τρόπους θα προσέγγιζαν αυτό το κοινό. Αρχικά ο συνεταιρισμός διοργάνωσε μία σειρά εκδηλώσεων προκειμένου να ενημερώσει και να κινητοποιήσει ανθρώπους να συμμετάσχουν στην ενεργειακή μετάβαση. Επίσης, πραγματοποίησαν έρευνες και δημιούργησαν οκτώ εικονικούς χαρακτήρες (αντιπροσώπους πραγματικών χρηστών της πλατφόρμας) ώστε να κατανοήσουν καλύτερα τον τρόπο ζωής, τις προτιμήσεις, τις απόψεις και τους πόρους που έχει το κοινό στο οποίο απευθύνονται.

Παρόλο που η OurPower ενθαρρύνει τον οποιονδήποτε να συμμετέχει στην πλατφόρμα, οι έρευνες έδειξαν ότι προσελκύουν κυρίως ανθρώπους που είναι κάτοχοι πανεπιστημιακών πτυχίων, έχουν ένα σταθερό εισόδημα, οικογένεια και το δικό τους σπίτι. Αυτό αποτελεί μία καλή αρχή αλλά η OurPower τώρα επικεντρώνεται στο να προσεγγίσει ένα ευρύτερο κοινό, συμπεριλαμβάνοντας συγκεκριμένα γυναίκες και άτομα μικρότερων ηλικιών. Όπως λέει η Ούρσουλα «Οι νέοι είναι πολύ σημαντικοί για εμάς. Θέλουμε να αναπτύξουμε καλύτερες σχέσεις μαζί τους και να καταλάβουμε τις ανάγκες τους. Θέλουμε να μάθουμε από αυτούς και να απαντήσουμε στις ερωτήσεις τους. Μία ιδέα που έχουμε τώρα είναι η δημιουργία ενός παιχνιδιού γνώσεων με ερωτήσεις που αφορούν το κλίμα και τα ενεργειακά ζητήματα».

Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΝ ΚΑΙΡΩ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

Τι ακολουθεί μετά; Η OurPower θέλει να κάνει την πλατφόρμα περισσότερο διαδραστική και συμμετοχική με στόχο να προσαρμοστεί στις τρέχουσες τεχνολογικές εξελίξεις. Η Ούρσουλα θα ήθελε να δώσει τη δυνατότητα σε περισσότερες ενεργειακές κοινότητες να μοιραστούν τις γνώσεις τους, να ενυψωθούν το κοινό, να επικοινωνήσουν δημόσια και να χτίσουν σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ ανθρώπων από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Αν και ο συνεταιρισμός θα εξακολουθήσει να φέρνει σε επαφή και να υποστηρίζει ανθρώπους που ασχολούνται με την παραγωγή καθαρής ενέργειας με στόχο να την προσφέρουν ο ένας στον άλλον, τα μέλη του θέλουν επίσης να ασχοληθούν περισσότερο με τις ενεργειακές καταναλωτικές συνήθειες και συμπεριφορές των ανθρώπων.

Η υγειονομική κρίση που έχει προκληθεί λόγω της πανδημίας του ιού Covid-19 έχει δυσχεράνει το έργο τους. Ενώ πολλά πράγματα μπορούν να πραγματοποιηθούν διαδικτυακά, η ανταλλαγή εμπειριών και η ανάπτυξη σχέσεων αποτελεί μια σημαντική πρόκληση. Δεδομένου ότι οι δια ζώσης συναντήσεις είναι δύσκολο να οργανωθούν και η OurPower δε θέλει να βομβαρδίζει τους πελάτες της με ηλεκτρονικά μηνύματα, τους καλούν ατομικά. Μία νέα ιδέα που έχει αναπτυχθεί για την ενδυνάμωση της κοινότητας είναι η δημιουργία ειδικών χώρων ώστε να έχουν τη δυνατότητα πιθανά νέα μέλη να συναντηθούν σε ένα ασφαλές περιβάλλον, είτε ατομικά, είτε σε μικρές ομάδες και να γνωρίσουν την OurPower.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΟΥ ΟΡΑΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΚΡΙΖΕΝΚΙ | ΚΡΟΑΤΙΑ

Ένας πολύ καλός τρόπος για να προσεγγίσεις μία ευρύτερη κοινότητα είναι να πραγματοποιήσεις ένα μεγαλύτερο διαδραστικό εργαστήριο συγκεντρώνοντας τα μέλη της κοινότητας με στόχο τη δημιουργία ενός κοινού οράματος για την ανάπτυξη της γειτονιάς τους. Στο Κριζενκι (Κροατία) αυτός ο τρόπος προσέγγισης βοήθησε στο να δημιουργηθεί μία ενεργειακή κοινότητα σε συνεργασία με τον δήμαρχο της πόλης και με την υποστήριξη του κροατικού ενεργειακού συνεταιρισμού ZEZ, μέλη του οποίου είτε ζούσαν στο Κριζενκι, είτε κατάγονταν από αυτό και γνώριζαν καλά τους ανθρώπους και το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο της τοπικής κοινότητας.

Το πρώτο πράγμα που έκανε η ZEZ ήταν να μιλήσει ανεπίσημα με ανθρώπους στην πόλη για να δει εάν υπάρχει ενδιαφέρον για τη δημιουργία μιας ενεργειακής κοινότητας. Όταν αισθάνθηκαν ότι είχαν πλέον συγκεντρώσει μια ομάδα ενδιαφερόμενων ανθρώπων, διοργάνωσαν δύο βραδινά εργαστήρια, από τις 19:00 μέχρι τις 21:00 έτσι ώστε να προσαρμοστούν με βάση τις εργασιακές και οικογενειακές υποχρεώσεις όσων θα τα παρακολουθούσαν και να φέρουν όλους τους ενδιαφερόμενους σε επαφή για να συζητήσουν τις ιδέες τους για τη δημιουργία μιας ενεργειακής κοινότητας.

Συμμετέχοντες του εργαστηρίου «Κριζενκι 2030 – Ας οργανώσουμε την κοινή ανάπτυξη του Κριζενκι στα επόμενα 10 χρόνια», Ιούλιος 2020. © ZEZ

ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

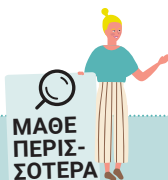
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

76 |

Πώς να οργανώσετε δράσεις χωρίς να χάσετε τον ενθουσιασμό σας:
<http://virtual.foei.org/trainings/tools/1-2-3-action/>

Ένα εργαλείο προετοιμασίας για κοινοτικά εργαστήρια με ασκήσεις σχεδιαστικού οραματισμού: https://arlingtonva.s3.dualstack.us-east-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/sites/31/2016/11/4MRV_Nov16WG_WorkshopPrep.pdf

Ένα εργαλείο από τη Rescoop.eu για να εξασφαλίσεις την αποτελεσματική συμμετοχή πιθανών ενδιαφερόμενων μερών: <https://www.rescoop.eu/toolbox/guide-for-stakeholder-management>

ΕΠΙΛΕΓΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13	ΔΙΑΝΟΜΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	86
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	90
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15	ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	94
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16	ΘΕΡΜΑΝΣΗ	98
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17	ΕΥΕΛΙΞΙΑ, ΙΔΙΟ-ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	102
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18	ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ	108

Γερμανοί πολίτες που συμμετέχουν στην ενεργειακή μετάβαση.
© Jörg Farys

Οι ενεργειακές κοινότητες μπορούν να συμμετέχουν σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων. Το κλειδί είναι να βρεις εκείνη τη δραστηριότητα που ταιριάζει καλύτερα στις ανάγκες και τις δυνατότητες της δικής σου κοινότητάς. Αυτή η ενότητα θα σε βοηθήσει να εμπνευστείς και να μάθεις από άλλα έργα κοινοτικής ενέργειας. Έλα μαζί μας!

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Οι ομάδες που ασχολούνται με έργα κοινοτικής ενέργειας ξεκινάνε συχνά έχοντας στο μυαλό τους να δραστηριοποιηθούν στον τομέα της παραγωγής ενέργειας. Αυτό είναι κάτι αρκετά λογικό διότι αυτή η δραστηριότητα έχει μεγάλο αντίκτυπο και πολλά πλεονεκτήματα, όπως:

- Αυξάνει άμεσα την ποσότητα της ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές στο σύστημα, αντικαθιστώντας τα ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα,
- Προσφέρει στην κοινότητα μία πηγή εισοδήματος, εφόσον γίνει πρώτα απόσβεση του αρχικού ποσού επένδυσης.
- Βοηθάει στην οικοδόμηση του ενεργειακού συστήματος που χρειαζόμαστε, δηλαδή ενός συστήματος βασισμένου 100% σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Το είδος της ενέργειας που θα χρησιμοποιήσει η κοινότητα σου εξαρτάται από τους διαθέσιμους πόρους και τις προτιμήσεις της ομάδας σας. Επίσης, μπορείτε να ξεκινήσετε με ένα συγκεκριμένο είδος τεχνολογίας και να προσθέσετε στην πορεία κι άλλα είδη καθώς αναπτύσσεται η κοινότητα. Για παράδειγμα, μπορείτε να ξεκινήσετε με την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στη στέγη ενός σχολείου και όταν αποκτήσετε περισσότερη εμπειρία να ασχοληθείτε με την αιολική ενέργεια.

Παρακάτω θα βρεις κάποιες ερωτήσεις που θα σε βοηθήσουν στο ξεκίνημα:

1) ΤΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΟΥ;

Αρχικά ξεκίνα χαρτογραφώντας τους διαθέσιμους φυσικούς πόρους: Προς τα που φυσάει ο άνεμος στην περιοχή σου; Σε ποιο σημείο θα μπορούσαν να εγκατασταθούν ανεμογεννήτριες ή φωτοβολταϊκά ώστε να υπάρχει αποδοχή από τους κατοίκους; Ποιες στέγες έχουν προσανατολισμό προς τον Νότο ή τη Δύση και λαμβάνουν επαρκή ηλιακή ακτινοβολία;

Να έχεις υπόψη σου ότι οι τοποθεσίες που θα επιλέξετε θα επηρεάσουν το πόσα χρήματα θα αποκομίσει το έργο σας. Θα πρέπει να σιγουρευτείς ότι θα μπορέσετε ως κοινότητα να βγάλετε αρκετά χρήματα για να αποπληρώσετε δάνεια που ίσως έχετε λάβει και ότι οι επιλογές που θα κάνετε με την ομάδα σας θα είναι οι κατάλληλες για το επιχειρηματικό σας μοντέλο. Μπορεί να θέλετε να τοποθετήσετε φωτοβολταϊκά σε μία συγκεκριμένη στέγη, αλλά αυτή να μη έχει κατάλληλο ηλιακό δυναμικό ώστε να παράγεται η απαιτούμενη ενέργεια που θα κάνει την εγκατάσταση συμφέρουσα. Αντιστοίχως, μπορεί μία τοποθεσία που έχετε επιλέξει να εγκαταστήσετε την ανεμογεννήτρια σας να μην έχει καταλληλο αιολικό δυναμικό λόγω της ύπαρξης λόφων στην περιοχή ή άλλων παραγόντων. Οπότε, δώστε έμφαση στο δυναμικό των διαθέσιμων πόρων καθώς αυτό θα επηρεάσει και το τελικό κέρδος του έργου.

2) ΠΟΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΘΑ ΣΟΥ ΑΠΟΦΕΡΕΙ ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΚΕΡΔΟΣ;

Ανάλογα με το φυσικό περιβάλλον και το ρυθμιστικό πλαίσιο, η καλύτερη επένδυση που μπορείς να κάνεις μπορεί να είναι τα φωτοβολταϊκά, η αιολική ενέργεια, η βιομάζα, η παραγωγή ενέργειας από υδροηλεκτρικούς σταθμούς, η γεωθερμική ενέργεια ή ένας συνδυασμός των παραπάνω. Μπορείς να ξεκινήσεις με μία τεχνολογία και να επεκταθείς και σε άλλες καθώς αναπτύσσεται η κοινότητά σου.

3) ΘΑ ΜΠΟΡΕΣΕΙΣ ΝΑ ΛΑΒΕΙΣ ΑΔΕΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ;

Υπάρχουν πολλά ζητήματα αδειοδότησης τα οποία θα μπορούσαν να εμποδίσουν το έργο σας να υλοποιηθεί. Η ύπαρξη κοντινών αγωγών, αεροπορικών γραμμών ή στρατιωτικών βάσεων μπορεί να αποτρέψει τη λήψη άδειας εγκατάστασης, τουλάχιστον για το σημείο που θα έχεις επιλέξει. Για να αποφύγεις πιθανώς χαμένο χρόνο και ενέργεια, βεβαιώσου ότι έχεις πληροφορηθεί από τον αρμόδιο φορέα για το ποιες περιοχές ή σημεία δεν είναι διαθέσιμα για εγκατάσταση έργων. Αυτό θα βοηθήσει εσένα και την κοινότητά σου να μη ξοδέψετε άσκοπα ενέργεια και μέρος του ενθουσιασμού σας και να αφιερωθείτε στο συντονισμό και το σχεδιασμό του έργου σας!

4) ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Η ΧΩΡΑ, Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Η Ο ΔΗΜΟΣ ΣΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΣΑΣ;

Ένα από τα πρώτα πράγματα που πρέπει να ελέγξεις είναι αν υπάρχει κάποιου είδους ενίσχυση ή κάποιο πρόγραμμα υποστήριξης για υλοποίηση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Πολλές κυβερνήσεις σχεδιάζουν και υλοποιούν προγράμματα οικονομικής υποστήριξης προς τέτοια έργα. Παρόλα αυτά, πολλά από αυτά τα προγράμματα δεν είναι πλέον σε λειτουργία ή σύντομα πρόκειται να διακοπούν. Οι τοπικές ή περιφερειακές αρχές της περιοχής σου μπορεί να προσφέρουν πιθανά χρηματοδότηση ή υποστήριξη, οπότε κάνε και γι' αυτό έρευνα. Φυσικά, το να εμπλέξεις στο έργο σας τις τοπικές αρχές ή τουλάχιστον να εξασφαλίσεις την υποστήριξή τους, είναι πάντα μια πολύ καλή αφετηρία.

5) ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΠΟΥΛΗΣΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΟΜΕΝΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ Η ΣΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΗΣ;

ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΙΝΩΑ | ΕΛΛΑΔΑ

Η Μινώα Ενεργειακή Κοινότητα ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 2019 και έχει την έδρα της στην Κρήτη. Σε λιγότερο από έναν χρόνο, η Μινώα διοργάνωσε ενημερωτικά εργαστήρια σε αγροτικές και αστικές περιοχές, κινώντας το ενδιαφέρον αγροτών, τοπικών επιχειρήσεων, πολιτών, δήμων, συνεταιρισμών και της Περιφέρειας Κρήτης.

Στα σχέδια του συνεταιρισμού περιλαμβάνεται η ανάπτυξη μίας ευρείας γκάμας έργων: Αιολικά πάρκα, εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών συστημάτων, υβριδικά έργα ΑΠΕ και εγκατάσταση συστημάτων αποθήκευση ενέργειας.

Τέσσερις (4) ομάδες εργασίας έχουν σχηματιστεί για να στηρίξουν την ανάπτυξη του συνεταιρισμού στα αρχικά του στάδια. Οι ομάδες αυτές είναι υπεύθυνες για την υποστήριξη σε τεχνικά ζητήματα, σε διοικητικά ζητήματα, για τον συντονισμό της προώθησης και της επικοινωνίας, καθώς και για εκπαιδευτικά θέματα.

Οι βασικοί στόχοι της ενεργειακής κοινότητας είναι:

1. η προώθηση της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας και καινοτομίας στον ενεργειακό τομέα.
2. Η αντιμετώπιση της ενεργειακής ένδειας και η προαγωγή της ενεργειακής αειφορίας.
3. Η παραγωγή, αποθήκευση, ιδιοκατανάλωση, διανομή και προμήθεια ενέργειας.
4. Η ενίσχυση της ενεργειακής αυτάρκειας και ασφάλειας σε νησιωτικούς δήμους.
5. Η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στην τελική χρήση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Ιστοσελίδα: <https://minoanenergy.com>

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

HARNESSING SOLAR POWER COOPÉRNICO | ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Ο Coopérnico είναι ένας συνεταιρισμός ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που αξιοποιεί την ηλιακή ενέργεια προς όφελος της τοπικής κοινότητας και ιδρύθηκε το 2013 στην Πορτογαλία. Ο συνεταιρισμός ξεκίνησε όταν ο ιδρυτής της Nuno Brito έφερε σε επαφή 16 πολίτες οι οποίες/οι επένδυσαν σε ένα έργο ηλιακής ενέργειας μικρής κλίμακας. Τώρα ο συνεταιρισμός απαριθμεί πάνω από 1800 μέλη τα οποία έχουν επενδύσει πάνω από 1.7 εκατομμύρια ευρώ σε 21 ηλιακούς σταθμούς με συνολική εγκατεστημένη ισχύ περίπου 1,9 MWp. Δεδομένου ότι ο συγκεκριμένος συνεταιρισμός βρίσκεται στη Νότια Ευρώπη είναι λογικό να επικεντρώνεται στην ηλιακή ενέργεια. Στη δική σου περιοχή ίσως η αιολική ή υδροηλεκτρική ενέργεια να είναι πιο κατάλληλη πηγή.

Μέλη της Coopérnico στη γενική συνέλευση τους που έγινε στο Μπαγκουίμ Μόντε, στην Πορτογαλία. © Coopérnico

ΕΝΤΟΠΙΣΤΗΤΑ

Ένας από τους τρόπους με τους οποίους δουλεύει ο συνεταιρισμός είναι να νοικιάζει τις στέγες κοινωνικών οργανώσεων και φορέων για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών, προσφέροντας τους μία επιπλέον πηγή εισοδήματος. Στο τέλος της περιόδου ενοικίασης, ο συνεταιρισμός δωρίζει τη φωτοβολταϊκή εγκατάσταση στους οργανισμούς. Η ενέργεια που παράγεται σε αυτές τις στέγες διοχετεύεται στο δίκτυο και αγοράζεται από τον διανομέα σε μία προκαθορισμένη τιμή.

Ο Κοορένικο δραστηριοποιείται επίσης στον τομέα του λιανεμπορίου. Πουλάει δηλαδή ηλεκτρική ενέργεια στα μέλη του σε μία δίκαιη τιμή, έχοντας πρωτίστως διασφαλίσει ότι η ποσότητα ενέργειας που παράγεται από τον Κοορένικο επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες των μελών του. Αυτό είναι ένα από τα πράγματα που τους έχει βοηθήσει στο να γίνουν πολύ επιτυχημένοι.

Αυτήν την περίοδο, ο Κοορένικο είναι επικεντρωμένος σε τρεις βασικούς τομείς: την παραγωγή ενέργειας, την εμπορική διάθεση της ενέργειας και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Ο συνεταιρισμός έχει μία αποστολή που συμπεριλαμβάνει τα εξής τέσσερα κύρια σημεία:

1. 100% ανανεώσιμη ενέργεια: όλη η ηλεκτρική ενέργεια παράγεται αποκλειστικά από ανανεώσιμες πηγές.
2. Ενίσχυση του κοινωνικού κεφαλαίου: όλα τα έργα του συνεταιρισμού δημιουργούν θετικό κοινωνικό αντίκτυπο. Αυτό συμβαίνει είτε μέσω στενής συνεργασίας με οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας, είτε μέσω διαμοιρασμού των κερδών με τους οργανισμούς αυτούς.
3. Ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας: Ο συνεταιρισμός δίνει προτεραιότητα στη συνεργασία με τοπικούς συνεργάτες όταν σχεδιάζει ένα νέο έργο. Αυτό δημιουργεί δουλειές για την τοπική κοινότητα και προάγει την μετάβαση σε μία βιώσιμη οικονομία.
4. Ακεραιότητα και διαφάνεια: Ο Κοορένικο αντιμετωπίζει αυτά τα έργα ως ευκαιρία για το χτίσιμο μακροπρόθεσμων σχέσεων εμπιστοσύνης. Όλα τα μέλη που έχουν υποστηρίξει τον συνεταιρισμό ενημερώνονται για τα νέα του συνεταιρισμού και λαμβάνουν πληροφορίες για τα καινούργια του έργα.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ★

“ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑ” SOM ENERGIA | ΙΣΠΑΝΙΑ

Som Energia σημαίνει «Είμαστε ενέργεια» στα καταλανικά. Η Som Energia ήταν ο πρώτος ενεργειακός συνεταιρισμός που δημιουργήθηκε στην Ισπανία. Ο συνεταιρισμός δημιουργήθηκε το 2010 από 150 πολίτες οι οποίες/οι εμπνεύστηκαν από την EcoPower στο Βέλγιο και την Enercoop στη Γαλλία. Οι περισσότεροι πολίτες δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να χτίσουν αιολικά, υδροηλεκτρικά ή ηλιακά έργα μόνοι τους, αλλά η Som Energia προσέφερε τη δυνατότητα της συνεργασίας με σκοπό την παραγωγή καθαρής ενέργειας από τοπικές πηγές. Ο μη κερδοσκοπικός αυτός οργανισμός ξεκίνησε αγοράζοντας τοπικά παραγόμενη πράσινη ενέργεια και διαθέτοντάς τη στα μέλη του σε προσιτές τιμές.

Παράλληλα, η Som Energia κατασκεύασε τις δικές της ηλιακές εγκαταστάσεις και δούλεψε με τις τοπικές ομάδες της πάνω σε έργα παραγωγής καθαρής ενέργειας. Στόχος της ήταν να παράγει αρκετή ηλεκτρική ενέργεια ώστε να καλύψει σε ποσοστό 100% τις ενεργειακές ανάγκες των μελών της.

Φωτοβολταϊκή εγκατάσταση χρηματοδοτούμενη από την Generation kWh (το επενδυτικό μοντέλο της Som Energia), η οποία προσφέρει ηλεκτρική ενέργεια σε 690 νοικοκυριά. © Som Energia

ΚΟΡΥΦΑΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ!

Επτά χρόνια αργότερα, το εγχείρημα είχε 47.000 μέλη. Σήμερα, η Som Energia έχει σχεδόν 68.000 μέλη. Μέχρι τώρα, πάνω από 6.000 μέλη έχουν επενδύσει συνολικά 15.000.000 ευρώ στο εγχείρημα. Αφότου η ισπανική κυβέρνηση σταμάτησε ξαφνικά να παρέχει οικονομική υποστήριξη, η Som Energia δημιούργησε ένα καινοτόμο χρηματοδοτικό εργαλείο, το οποίο ονόμασε Generation kWh, έτσι ώστε να μπορέσει να αναπτύξει ενεργειακά έργα σε ανταγωνιστικές τιμές.

Οι καταναλωτές που προμηθεύονται την ενέργεια τους από τη Som Energia δεν είναι απλά παθητικοί καταναλωτές αλλά και συνιδιοκτήτες του συνεταιρισμού, συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και μπορούν επίσης να επενδύσουν και σε έργα ΑΠΕ. Η Som Energia συνδυάζει το συνεταιριστικό μοντέλο, τη δέσμευση των ανθρώπων και την παραγωγή καθαρής ενέργειας, εμπνέοντας και προσφέροντας τη δυνατότητα σε κάθε άτομο στην Ισπανία να συμμετάσχει στην ενεργειακή μετάβαση και να επενδύσει απευθείας σε έργα ΑΠΕ ώστε να αναπτυχθεί μία βιώσιμη οικονομία, όπως άλλωστε επιτάσσει η θέληση πολλών πολιτών.

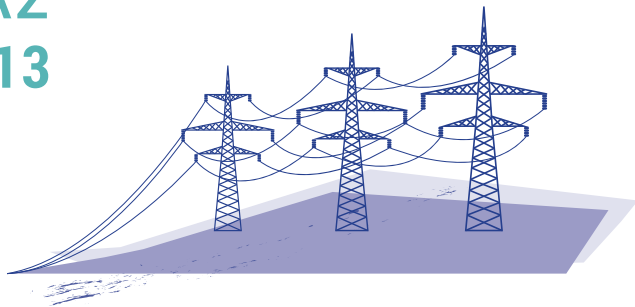
ΕΝΤΟΠΙΟΤΗΤΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ

Στις περισσότερες χώρες υπάρχουν χάρτες που αποτυπώνουν το αιολικό και ηλιακό δυναμικό ανά περιοχή. Εάν έχεις απορίες σχετικά με αυτό το θέμα, ψάξε για περισσότερες πληροφορίες σε κυβερνητικούς ιστότοπους, σε κατασκευαστές έργων παραγωγής ενέργειας ή σε σχετικούς φορείς. Λόγου χάρη, θα αποτελούσε θετική ένδειξη εάν υπάρχουν σε κοντινή απόσταση παρόμοιες εγκαταστάσεις με αυτές που σχεδιάζεις να υλοποιήσεις.

ΔΙΑΝΟΜΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Ένας άλλος τρόπος με τον οποίο οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στην ενεργειακή μετάβαση είναι να αναλάβουν τη λειτουργία του τοπικού δικτύου διανομής. Το δίκτυο διανομής είναι το σύστημα λογισμικού και εξοπλισμού μέσω του οποίου τα σπίτια μας προμηθεύονται με ηλεκτρισμό. Αν παρομοιάσουμε το δίκτυο υψηλής τάσης ή μεταφοράς με τους κεντρικούς αυτοκινητόδρομους του ενεργειακού κόσμου, το δίκτυο διανομής είναι οι παράδρομοι και οι τοπικοί δρόμοι. Το δίκτυο διανομής αποτελεί ένα θεμελιώδες κομμάτι στο σύνολο των ενεργειακών υποδομών και ο έλεγχός του θα αποτελέσει το κλειδί για να δημιουργήσουμε το ενεργειακό σύστημα που θέλουμε.

Στο πρώτο μισό του 20ου αιώνα, τα τοπικά συστήματα διανομής βρισκόνταν υπό την κατοχή των δήμων. Αυτό άρχισε να αλλάζει κατόπιν ενός κύματος ιδιωτικοποιήσεων τη δεκαετία του 1960, αλλά πλέον υπάρχουν πολλές πρωτοβουλίες που ζητούν να θεθεί αυτό το σημαντικό τμήμα των ενεργειακών υποδομών και πάλι στην κατοχή των πολιτών, δηλαδή υπάρχει πλέον το λεγόμενο κίνημα της «επαναδημοτικοποίησης».

Το κίνημα της επαναδημοτικοποίησης λειτουργεί με τους εξής τρόπους:

- Ο δήμος δίνει άδειες σε διαχειριστές για την εγκατάσταση καλωδίων και για τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και θερμικής ενέργειας.
- Αυτές οι άδειες έχουν προκαθορισμένη χρονική ισχύ (κατά μέσο όρο 15 έτη) και πρέπει να ανανεώνονται από τον διαχειριστή ή να παραχωρούνται σε άλλον μετά τη λήξη της άδειας. Θα μπορούσε το έργο σας να είναι αυτό που θα αποκτήσει μία τέτοια άδεια;

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Η EWS SCHÖNAU ΠΑΙΡΝΕΙ ΠΙΣΩ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΙΑΝΟΜΗΣ | ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Οι απομακρυσμένες περιοχές διαχρονικά αντιμετώπιζαν προκλήσεις ως προς το ζήτημα της πρόσβασης σε ενέργεια αφού οι προμηθευτές ενέργειας συχνά απέρριπταν την επέκταση στις εν λόγω περιοχές ως μια μη-κερδοφόρα επένδυση. Σε πολλές περιπτώσεις αυτό οδήγησε τις κοινότητες να πάρουν τα πράγματα στα χέρια τους, αναλαμβάνοντας τη διαχείριση του τοπικού δικτύου διανομής.

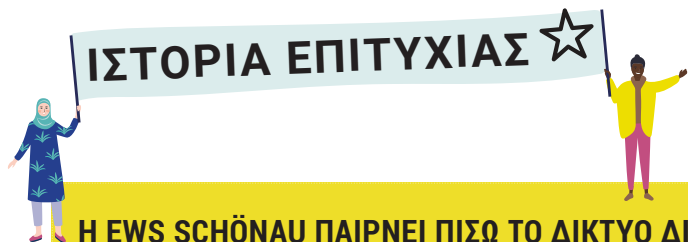
Ένα χαρακτηριστικό τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η ElektrizitätsWerke Schönau (EWS) στη Γερμανία. Το 1991, οι πολίτες της μικρής πόλης του Σόναου στο Μέλανα Δρυμό αποφάσισαν να αγοράσουν το τοπικό δίκτυο διανομής για να το κάνουν πιο αειφορικό, αφού ο τότε προμηθευτής ενέργειας της περιοχής δεν ήθελε να χρησιμοποιήσει ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

Ich bin ein Störfall.

Η εκστρατεία της ElektrizitätsWerke Schönau (EWS): «Ich bin ein Störfall», που σημαίνει στα Γερμανικά «Είμαι ένα τεχνικό πρόβλημα» και αναφέρεται στην πυρηνική καταστροφή του Τσερνόμπιλ. Χάρη σε αυτήν την εκστρατεία, η EWS μπόρεσε να αγοράσει το τοπικό δίκτυο. © EWS Schönau

Η EWS SCHÖNAU ΠΑΙΡΝΕΙ ΠΙΣΩ ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΙΑΝΟΜΗΣ | ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Για να αναλάβει το δίκτυο διανομής, ο συνεταιρισμός συμμετείχε σε διαγωνισμό για την απόκτηση σχετικής άδειας. Το δημοτικό συμβούλιο απέρριψε την πρόταση του, οπότε οι πολίτες ζήτησαν να διεξαχθεί δημοψήφισμα για να αμφισβητήσουν την απόφαση του συμβουλίου της πόλης και κέρδισαν.

Δυσανεστημένη με την κατάσταση, η εταιρεία ηλεκτρισμού στο Σόναου ζήτησε κι αυτή τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος με σκοπό να ανατρέψει την απόφαση και προσπάθησε να πείσει τον τοπικό πληθυσμό ότι ο συνεταιρισμός δε θα μπορούσε να διαχειριστεί κατάλληλα το δίκτυο διανομής. Ενάντια σε όλες τις πιθανότητες, η εταιρεία έχασε το δημοψήφισμα και έτσι επικυρώθηκε η μεταβίβαση της διαχείρισης του τοπικού δικτύου διανομής στους πολίτες της πόλης του Σόναου.

Ένα τελευταίο βήμα για τους πολίτες ήταν το να διαπραγματευτούν το κόστος της άδειας στο δικαστήριο. Εκείνη την περίοδο η αγορά ενέργειας δεν ήταν ακόμη απελευθερωμένη και δεν υπήρχαν συστήματα οικονομικής ενίσχυσης. Παρόλα αυτά, η EWS ενέπνευσε τους πολίτες να εγκαταστήσουν μονάδες παραγωγής καθαρής ενέργειας, επιτρέποντας τη σύνδεσή τους στο δίκτυο διανομής και αποζημιώνοντας τους με ειδικές τιμές. Μετά από χρόνια δικαστικών αγώνων, σήμερα η EWS Schönau προμηθεύει με καθαρή ενέργεια πάνω από 200.000 καταναλωτές στη Γερμανία, τροφοδοτώντας το δίκτυο διανομής με ενέργεια που έχει παραχθεί από πολίτες. Η EWS προμηθεύεται ενέργεια απευθείας από ανανεώσιμες πηγές και από μονάδες συμπαραγωγής. Αυτό μάλιστα το κάνει σε πραγματικό χρόνο, έτσι ώστε να βεβαιώνεται ότι δεν προμηθεύεται ηλεκτρική ενέργεια που έχει παραχθεί από πυρηνικούς σταθμούς.

Η EWS απέδειξε ότι αναλαμβάνοντας εκ νέου τη διαχείριση του δικτύου και πουλώντας ενέργεια, μπορείς να προσαρμόσεις το επιχειρηματικό σου μοντέλο σύμφωνα με τις ανάγκες των μελών σου. Επίσης, ανέδειξε την ισχύ και την ανθεκτικότητα των ενεργειακών συνεταιρισμών και την ικανότητά τους να αξιοποιούν τη δύναμη των εθελοντών, οι οποίοι μάλιστα ήταν σε θέση να παρέχουν δωρεάν τις γνώσεις τους. Από τότε, η EWS έχει υποστηρίξει και άλλες κοινότητες στη Γερμανία, όπως την Energienetz Hamburg, στην υλοποίηση παρόμοιων έργων.

ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΑΔΕΙΩΝ

Μάθε ποιος έχει τώρα την άδεια για το τοπικό δίκτυο διανομής της περιοχής σου και τότε πρόκειται να ανανεωθεί. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει μία ευκαιρία για την ομάδα σου.

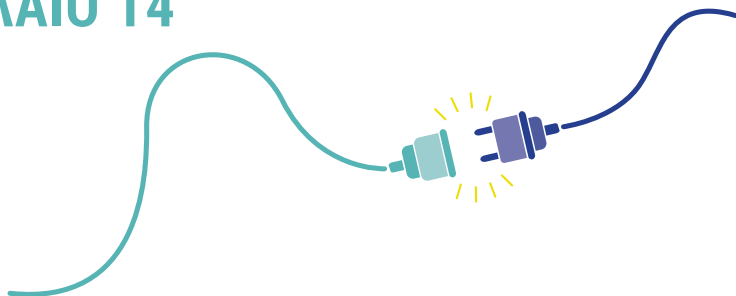
Η έκθεση της Greenpeace «Η μάχη των δικτύων».

https://storage.googleapis.com/planet4-belgium-stateless/2018/12/6a1f28a4-6a1f28a4-publ_battle_of_grids.pdf

ΠΑΡΟΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Κάποιες ενεργειακές κοινότητες έχουν επιλέξει να λειτουργούν ως προμηθευτές. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να γίνει αυτό: κάποιες παράγουν τη δική τους ηλεκτρική ενέργεια και την πωλούν σε πελάτες και κάποιες αγοράζουν και συγκεντρώνουν καθαρή ενέργεια από άλλους παραγωγούς και τη διαθέτουν στα μέλη τους.

Ένα παράδειγμα που εμπίπτει στην πρώτη περίπτωση είναι ο συνεταιρισμός Coorépico από την Πορτογαλία. Όντας ο πρώτος συνεταιριστικός προμηθευτής και παραγωγός της χώρας, προσκάλεσε πολίτες από όλη την Πορτογαλία να γίνουν μέλη και να αγοράσουν μερίδια. Στη συνέχεια, τα κέρδη χρησιμοποιήθηκαν για να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις σε έργα καθαρής ενέργειας, όπως φωτοβολταϊκοί σταθμοί. Η ενέργεια που παράγεται από αυτούς τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς διοχετεύεται στα μέλη του συνεταιρισμού, αλλά και σε άλλους καταναλωτές.

Η Community Power είναι ο πρώτος και ο μοναδικός συνεταιριστικός προμηθευτής ηλεκτρισμού στην Ιρλανδία. Ο συνεταιρισμός δημιουργήθηκε από την ομάδα που έχτισε την πρώτη κοινοτικά ιδιόκτητη ανεμογεννήτρια στην Ιρλανδία, την Templederry, και αποτελεί πλέον μία σύμπραξη ομάδων κοινοτικής ενέργειας που ασχολούνται με την ανάπτυξη έργων καθαρής ενέργειας στις περιοχές τους. Ο συνεταιρισμός, ως προμηθευτής, αγοράζει καθαρή ενέργεια από μικρές ανεμογεννήτριες και μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς και την πουλάει στους πελάτες του. Το 2020, πραγματοποιήθηκε η πρώτη δημοπρασία ηλεκτρισμού από ανανεώσιμες πηγές, στην οποία συμπεριλήφθηκε μία ειδική κατηγορία που αφορούσε στην παραγωγή ηλεκτρισμού από κοινότητες. Μετά την επιτυχία τους σε αυτή τη δημοπρασία, η Community Power θα αναπτύξει δύο φωτοβολταϊκά πάρκα τα οποία θα ανήκουν σε πολίτες.

Πριν από μερικά χρόνια, οι ενεργειακοί συνεταιρισμοί από τη γαλλόφωνη περιοχή του Βελγίου αποφάσισαν να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να δημιουργήσουν την Cociter, τον δικό τους συνεταιριστικό προμηθευτή ενέργειας. Η ενέργεια που παράγουν από κοινού οι συνεταιρισμοί μπορεί να καλύψει τις ανάγκες 15.000 οικογενειών. Έχοντας 3.000 μέλη, η Cociter μπορεί να υποστηρίξει επιπλέον 12.000 οικογένειες.

Όπως και με την παραγωγή ηλεκτρισμού, η δημιουργία ενός συνεταιριστικού προμηθευτή ενέργειας έχει τις δυσκολίες της. Αυτές οι δυσκολίες σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με τους ισχύοντες κανονισμούς, με την επίδραση και επιρροή που ασκούν οι ισχυροί παράγοντες της αγοράς, καθώς και με διάφορους οικονομικούς περιορισμούς. Μην απελπιστείτε αν η κοινότητά σου αντιμετωπίσει μία τέτοιου είδους δυσκολία. Είναι κάτι φυσιολογικό και με τη βοήθεια άλλων συνεταιρισμών θα βρείτε λύση.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ο αριθμός των συνεταιριστικών προμηθευτών ενέργειας σε όλη την Ευρώπη διαρκώς μεγαλώνει. Αν δεν παίρνεις ήδη την ενέργεια σου από έναν τέτοιο προμηθευτή, τώρα είναι η στιγμή! Η *Enostra* από την Ιταλία έχει 4.000 μέλη, η *Enercoop* από τη Γαλλία έχει σχεδόν 90.000 μέλη, η *Som Energia* από την Ισπανία έχει 115.000 μέλη η *Greenpeace Energy* (Γερμανία) έχει πάνω από 180.000 μέλη, η *Ecorower* (Φλάνδρα, Βέλγιο) έχει πάνω από 55.000 μέλη και η *EWS* (Γερμανία) έχει πάνω από 200.000 μέλη.

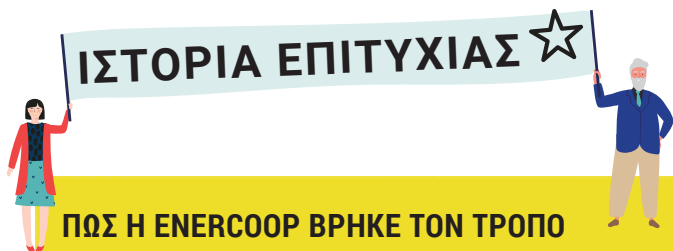
**ΜΑΘΕ
ΠΕΡΙΣ-
ΣΟΤΕΡΑ**

Οδηγός για την είσοδο στη λιανική αγορά ενέργειας. Αυτός ο οδηγός είναι από τη βρετανική ρυθμιστική αρχή, αλλά έχει πολλές πληροφορίες γενικής σημασίας:
https://www.ofgem.gov.uk/system/files/docs/2016/07/entering_the_retail_energy_market_-_a_guide.pdf

Κατανώνοντας τις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ: <http://www.easyres-project.eu/wp-content/uploads/2019/02/understanding-electricity-markets-in-the-eu.pdf>

ΠΩΣ Η ENERCOOP ΒΡΗΚΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΝΑ ΜΠΕΙ ΣΤΗΝ ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ | ΓΑΛΛΙΑ

Όταν πρίν 15 χρόνια, γαλλικές περιβαλλοντικές μη-κερδοσκοπικές οργανώσεις, ειδικοί από τον χώρο της ενέργειας, κατασκευαστές έργων ΑΠΕ και εταιρείες εναλλακτικών μεθόδων χρηματοδότησης ξεκίνησαν να ιδρύσουν την συνεταιριστική εταιρεία παροχής ενέργειας Enercoop, η κατάσταση δεν ήταν ακριβώς ευνοϊκή. Εκείνη την εποχή όλα τα ενεργειακά περιουσιακά στοιχεία της Γαλλίας όπως η ενεργειακή εταιρεία EDF και ο κύριος διαχειριστής του συστήματος διανομής ERDF, ήταν κρατικά. Το μεγαλύτερο μέρος της ηλεκτρικής ενέργειας που παραγόταν στη Γαλλίας (75%) προερχόταν από πυρηνική ενέργεια - κάτι που εξακολουθεί να ισχύει και σήμερα. Εκείνη την εποχή, η γαλλική κυβέρνηση ήταν πολύ διστακτική στο να απελευθερώσει την αγορά ενέργειας της Γαλλίας, γεγονός που καθιστούσε πολύ δύσκολο για οποιονδήποτε άλλο παράγοντα να ανταγωνιστεί την EDF. Αυτό εμπόδιζε εγχειρήματα να αναπτύξουν έργα παραγωγής καθαρής ενέργειας και κατ' επέκταση ήταν εξαιρετικά δύσκολο για έναν

Η ομάδα της Enercoop σε μία εκδήλωση του COP21 (Παρίσι). Ενεργειακή δημοκρατία: η συμμετοχή των πολιτών στις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής—οργανωμένη από την Enercoop και το REScoop.eu το 2015. © Enercoop

ανεξάρτητο προμηθευτή να επιβιώσει επιχειρηματικά και οικονομικά. Σήμερα, παραμένει δύσκολο αλλά σε μικρότερο βαθμό -εν μέρη χάρη στη νομοθεσία της ΕΕ. Αρχικά, ο γαλλικός νόμος όριζε ότι κάθε ποσότητα παραγόμενης καθαρής ενέργειας θα έπρεπε να πωληθεί στην EDF εάν οι ιδιοκτήτες ήθελαν να εξασφαλίσουν ειδικές τιμές πώλησης από την κυβέρνηση. Έτσι, κατά τη διάρκεια των πρώτων χρόνων της δραστηριοποίησης της, η Enercoop ήταν υποχρεωμένη να αγοράζει καθαρή ενέργεια από δημόσιους υδροηλεκτρικούς σταθμούς.

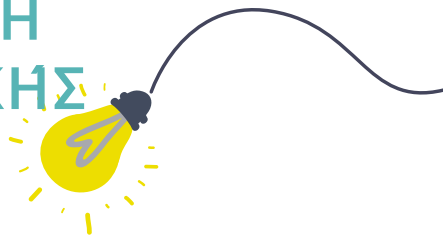
Για να προμηθευτεί η Enercoop ενέργεια από την EDF ήταν απαραίτητη η υποβολή εγγυητικής επιστολής για τη συνολική ποσότητα ενέργειας που θα αγόραζε. Τότε, η Enercoop δεν ήταν σε θέση να διαθέσει από μόνη της αυτή την εγγύηση και ως έσχατη λύση ζήτησαν βοήθεια από το γειτονικό βελγικό συνεταιρισμό Ecorpower. Μαζί με την ηθική τράπεζα Triodos, τη γαλλική τράπεζα Credit Coopératif και την Ecorpower, κατάφεραν να εξασφαλίσουν την απαραίτητη υποστήριξη. Η Enercoop δε χρειάστηκε ποτέ να διεκδικήσει αυτήν την εγγύηση, αλλά ήταν απαραίτητη για να σωθεί ο συνεταιρισμός σε μια κρίσιμη στιγμή της ιστορίας του.

Σήμερα, μετά από χρόνια προσπαθειών και πιέσεων, τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Enercoop μπορεί να αγοράσει ηλεκτρική ενέργεια απευθείας από παραγωγούς καθαρής ενέργειας που εξακολουθούν να λαμβάνουν κρατική ενίσχυση. Κάνοντας μια αναδρομή στο παρελθόν, αυτή η δυσκολία που αντιμετώπισε κατά την πορεία του ο γαλλικός συνεταιρισμός και η συνεργασία του με την Ecorpower είναι αυτό που ενέπνευσε την ιδέα για τη δημιουργία μιας ομοσπονδίας ενεργειακών συνεταιρισμών σε Πανευρωπαϊκό επίπεδο. Έτσι ώστε «να βοηθήσει νέους και υφιστάμενους συνεταιρισμούς να υπερπηδήσουν εμπόδια που αντιμετωπίζουν - μαθαίνοντας ο ένας από τον άλλον».

Έργο πολιτών στο Πλούγκρας (Βρετανία) με εγκατεστημένο δυναμικό της τάξης των 6 MW, το οποίο πουλάει την παραγωγή του στην Enercoop.
© Enercoop

ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

Ένα άλλο σημαντικό έργο για την ομάδα σου θα μπορούσε να είναι η βελτίωση της ενεργειακής εξοικονόμησης και της ενεργειακής αποδοτικότητας στην κοινότητά σου. Αυτός είναι ένας εξαιρετικός τρόπος για να ξεκινήσεις να δραστηριοποιείσαι στην κοινότητα σου και να κερδίσεις την εμπιστοσύνη της.

Πολλοί άνθρωποι, ειδικά στη νότια και ανατολική Ευρώπη, ζουν σε χαμηλής ενεργειακής αποδοτικότητας σπίτια που δεν αξιοποιούν όλη τη διαθέσιμη θερμότητα τον χειμώνα. Ένα σημαντικό μέρος της ενέργειας χάνεται μέσω λεπτών παραθύρων, τοίχων και στεγών. Αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία και την ευημερία των ανθρώπων, ενώ παράλληλα αυξάνει κατά πολύ και την ενεργειακή κατανάλωση.

Η ενεργειακή φτώχεια είναι το φαινόμενο μέσω του οποίου εκδηλώνεται η κοινωνική ανισότητα σε ότι αφορά στη δυνατότητα κατανάλωσης ενέργειας και στη δυνατότητα πρόσβασης σε ενεργειακές υπηρεσίες. Αυτό οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων είναι τα χαμηλά εισοδήματα, το υψηλό κόστος των

ενεργειακών υπηρεσιών και τα σπίτια χαμηλής ενεργειακής απόδοσης. Το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας αυξήθηκε δραματικά μετά την οικονομική κρίση του 2008, επηρεάζοντας εκατομμύρια ανθρώπους και οδηγώντας στη δημιουργία πολλών ευρωπαϊκών ριζοσπαστικών κινημάτων τα οποία αγωνίζονται για την ενίσχυση της ενεργειακής δημοκρατίας και απαιτούν να μην κόβεται το ρεύμα σε νοικοκυριά.

- Έως και 1 στους 4 Ευρωπαίους, δηλαδή 125 εκατομμύρια άνθρωποι, ζουν σε καθεστώς ενεργειακής φτώχειας.
- Το 2015, σχεδόν 50 εκατομμύρια άνθρωποι στην ΕΕ είτε καθυστέρησαν είτε δε μπόρεσαν να πληρώσουν τους λογαριασμούς τους. Στην Ελλάδα, ο αριθμός αυτός αντιστοιχούσε σε πάνω από το 40% του συνολικού πληθυσμού.
- Το 2015, το 15% των ευρωπαϊκών νοικοκυριών, δηλαδή σχεδόν 80 εκατομμύρια άνθρωποι, ζούσαν σε σπίτια με στέγες που είχαν διαρροή, με υγρούς τοίχους, πατώματα ή θεμέλια, ή με παράθυρα των οποίων τα κουφώματα ήταν μουχλιασμένα.

- Έως και 100.000 Ευρωπαίοι πεθαίνουν ετησίως λόγω έλλειψης θέρμανσης.

Η ενεργειακή φτώχεια τροφοδοτεί έναν φαύλο κύκλο κοινωνικού αποκλεισμού. Πρώτους βλάπτει τους πιο ευάλωτους: ηλικιωμένους, οικογένειες χαμηλού εισοδήματος, κατοικίες μονογονεϊκών οικογενειών (στο 80% των οποίων οι γονείς είναι γυναίκες) και έγχρωμους ανθρώπους. Παρόλα αυτά, μόνο το ένα τρίτο των κυβερνήσεων της ΕΕ αναγνωρίζει επίσημα το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας. Ωστόσο, ακόμη και στις χώρες που αναγνωρίζεται, πολλές αποτυγχάνουν να αντιληφθούν το γεγονός ότι το φαινόμενο σχετίζεται και με τον τρόπο λειτουργίας του υφιστάμενου ενεργειακού συστήματος και την υπερβολική κατανάλωση ορυκτών καυσίμων, αλλά και την σπατάλη και γενικότερα τη μη-βέλτιστη χρήση της ενέργειας.

Οι πρωτοβουλίες κοινοτικής ενέργειας μπορούν να προσεγγίσουν ευάλωτα νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα έτσι ώστε:

- Να επενδύσουν ώστε να έχουν πρόσβαση σε καθαρή ενέργεια και να μπορούν με αυτόν τον τρόπο να επωφεληθούν από τον συλλογικά παραγόμενο πλούτο,
- Να επενδύσουν σε μέτρα ενεργειακής απόδοσης και στην υλοποίηση έργων ανακαίνισης για να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσής τους,
- Να μάθουν πως να μειώσουν την ενεργειακή κατανάλωσή τους και τους λογαριασμούς τους.

Μπορείς να ξεκινήσεις εντοπίζοντας τους ανθρώπους της κοινότητάς σου που βρίσκονται σε καθεστώς ενεργειακής φτώχειας μέσω μιας έρευνας από πόρτα σε πόρτα ώστε να τους συναντήσεις και να μιλήσεις μαζί τους. Η έρευνα θα μπορούσε επίσης να σε βοηθήσει να γνωρίσεις καλύτερα την περιοχή και τους ανθρώπους που μένουν σε αυτήν. Ακόμη, θα μπορούσες να οργανώσεις μια συνάντηση στην κοινότητά σας και να μιλήσετε για τις ιδέες τους. Θα ήθελαν πιστεύεις να συν-διοργανώσουν εργασίες επισκευής και μόνωσης των σπιτιών τους, αξιοποιώντας πόρους από διαθέσιμα προγράμματα επιχορήγησης;

ΜΑΘΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Το εγχειρίδιο ενεργειακής φτώχειας από το Housing Europe:

<https://www.housingeurope.eu/resource-835/energy-poverty-handbook>

Παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών – συνεταιρισμών που εφαρμόζουν την ενεργειακή απόδοση:

<https://www.rescoop.eu/toolbox/rescoop-plus-energy-efficiency-toolkit>

Ιστοσελίδα με παραδείγματα ενεργειακών συνεταιρισμών που επικεντρώνονται στην αλληλεγγύη στην Ευρώπη: <http://www.rescoop-ee.eu/energy-solidarity>

Συμπεριφορικοί παράγοντες για την ενεργειακή απόδοση στους συνεταιρισμούς ανανεώσιμης ενέργειας:
<https://www.rescoop.eu/toolbox/behavioral-drivers-for-energy-efficiency-in-rescoops>

CREW ENERGY: ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΑΟ | ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Η CREW Energy ιδρύθηκε το 2014 από τα μέλη του οργανισμού Friends of the Earth με σκοπό να αναλάβει δράση κατά της ενεργειακής φτώχειας, της ελλιπούς ενεργειακής αποδοτικότητας και των ορυκτών καυσίμων. Σήμερα, ο κύριος στόχος του οργανισμού είναι να βοηθήσει κοινότητες του νοτιοδυτικού Λονδίνου να γίνουν περιβαλλοντικά και οικονομικά βιώσιμες.

Το όραμά του είναι μια πιο πράσινη και πιο δίκαιη κοινότητα για όλους, η οποία θα χτιστεί από τα κάτω προς τα πάνω. Η CREW Energy συντονίζει έργα σχετικά με την ενεργειακή μετάβαση και διοργανώνει συγκεντρώσεις σε καφέ, παρέχοντας συμβουλευτική υποστήριξη στους κατοίκους για την ενεργειακή αποδοτικότητα.

Αυτές οι τακτικές συναντήσεις πραγματοποιούνται σε κοινοτικούς κόμβους, όπου το προσωπικό της CREW Energy καλεί τα μέλη της κοινότητας να συζητήσουν το ρόλο τους στην ενεργειακή αποδοτικότητα, ενώ μοιράζονται τσάι και μπισκότα. Σε αυτό το φιλόξενο περιβάλλον, οι άνθρωποι μπορούν να λάβουν συμβουλές για τα καλύτερα ενεργειακά τιμολόγια, για πρόσθετα οφέλη, για επιχορηγήσεις και για εκπτώσεις στους λογαριασμούς ενέργειας.

Οι συγκεντρώσεις αυτές της CREW Energy στοχεύουν στην αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και στην υποστήριξη περιθωριοποιημένων κοινωνικών ομάδων. Πολλές κοινότητες, ιδίως αυτές που βρίσκονται σε κοινωνικά και οικονομικά μειονεκτικές περιοχές, συνήθως δεν έχουν πρόσβαση σε αυτού του είδους τη γνώση για ενεργειακά ζητήματα. Χάρη σε αυτές τις συναντήσεις ένας κάτοικος κατάφερε να εξοικονομήσει 300 λίρες από τους ενεργειακούς του λογαριασμούς, πράγμα το οποίο αποδεικνύει το πόσο σημαντικές είναι αυτές οι συγκεντρώσεις και το πώς δυνητικά μπορούν να αλλάξουν τη ζωή των μελών της κοινότητας.

Στοχεύοντας σε ένα μακροπρόθεσμο θετικό αντίκτυπο στην κοινότητά τους, τα μέλη της CREW Energy εκπαιδεύουν και παρακινούν νέους ανθρώπους να ακολουθήσουν επαγγελματικές σταδιοδρομίες στον ενεργειακό τομέα. Ο Yunus Nas, πρόσφατος απόφοιτος στον κλάδο της Περιβαλλοντικής Επισημής, ο οποίος ολοκλήρωσε την εκπαίδευσή στην CREW Energy για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας στον οικιακό τομέα, είπε «Η συνεργασία μου με την CREW Energy μου έδωσε την αυτοπεποίθηση και την ενθάρρυνση για να εφαρμόσω τη γνώση που έλαβα από την εκπαίδευσή μου, ώστε να φέρω την αλλαγή σε τοπικό επίπεδο. Είναι ένας σπουδαίος τρόπος για να αξιοποιήσω τις δεξιότητες και την εμπειρία μου και να βοηθήσω την κοινότητά μου να επιταχύνει τις προσπάθειες προς ένα πιο βιώσιμο και περιβαλλοντικά φιλικό μέλλον».

Η CREW Energy υποστηρίζει νέους πρωταθλητές στην κοινοτική ενέργεια.
© CREW

ΕΝΤΟΠΙΟΤΗΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΑΥΤΟΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΩΣ ΜΕΣΟ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΟΣΚΑΝΗ | ΙΤΑΛΙΑ

Το 2019, η ιταλική εταιρεία κοινωνικής στέγασης "Edilizia Pubblica Pratese" εγκαινίασε το συγκρότημα κατοικιών NzeB στο San Giusto (Πράτο) με 29 καταλύματα, ένα κοινοτικό κέντρο 250 τετραγωνικών μέτρων, με έναν κήπο και μια νέα πλατεία. Το έργο αυτό αποτελεί ένα εξαιρετικό παράδειγμα συλλογικής αυτοκατανάλωσης για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας. Συνδυάζει επίσης την υψηλή ενεργειακή απόδοση με την κοινωνική στέγαση για την ελαχιστοποίηση του ενεργειακού κόστους χάρη στις καινοτόμες προσεγγίσεις που αξιοποιούν την ηλιακή και την αιολική ενέργεια.

Η ενέργεια που παράγεται στο ίδιο το κτίριο προέρχεται εξ ολοκλήρου από ανανεώσιμες πηγές. Επίσης, το 90% της ενέργειας που καταναλώνεται για θέρμανση και ζεστό νερό και πάνω από το 60% της συνολικής ενέργειας (συμπεριλαμβανομένης της ηλεκτρικής ενέργειας) προέρχεται επίσης από ανανεώσιμες πηγές. Το κεντρικό σύστημα αποτελείται από μια αντλία θερμότητας που παράγει 12,701 kWh / έτος και τροφοδοτείται από 100 φωτοβολταϊκά πάνελ. Για τη θέρμανση χρησιμοποιείται ενδοδαπέδιο σύστημα, ενώ χρησιμοποιούνται και ηλιακοί συλλέκτες για θέρμανση και παραγωγή ζεστού νερού. Τα κτίρια είναι πολύ αποδοτικά χάρη στη μονωμένη οροφή και τα προηγμένα θερμοκά συστήματα, διατηρώντας έτσι τις οικογένειες ζεστές το χειμώνα και δροσερές το καλοκαίρι.

ΘΕΡΜΑΝΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

Η θέρμανση και η ψύξη κτιρίων απαιτεί πολύ ενέργεια και πολλά χρήματα, ενώ ευθύνεται και για μεγάλες εκπομπές CO₂, συχνά λόγω της χρήσης μη-αποτελεσματικών και απαρχαιωμένων συστημάτων. Τα καλά νέα είναι ότι μπορείς να χτίσεις βιώσιμα και αποτελεσματικά συστήματα θέρμανσης και ψύξης, τα οποία μάλιστα μπορούν να ανήκουν στην κοινότητα! Στην Ολλανδία για παράδειγμα, η κοινότητα του Γκρόνινγκεν ανέλαβε τη διαχείριση του συστήματος τηλεθέρμανσης ώστε να σταματήσει τελείως την παροχή φυσικού αερίου στο δίκτυο της.

Ο ευκολότερος τρόπος για να ξεκινήσεις είναι να σκεφτείς τα συστήματα τηλεθέρμανσης. Αυτά τα συστήματα διαμοιράζουν θερμική ενέργεια σε όλη την πόλη. Πολλοί δήμοι διανέμουν τη θερμική ενέργεια μέσω ενός συστήματος όπου ζεστό νερό ρέει μέσα σε μονωμένους σωλήνες. Στη συνέχεια, αυτό χρησιμοποιείται είτε για να ζεστάνει το οικιακό νερό, είτε για τη θέρμανση χώρων σε σπίτια και επιχειρήσεις. Η θερμότητα παράγεται κεντρικά και μπορεί να προέρχεται από την καύση ορυκτών καυσίμων ή από θερμότητα που παράγεται ως υποπροϊόν μιας βιομηχανικής διαδικασίας. Αυτά τα συστήματα μπορούν να τροποποιηθούν κατάλληλα έτσι ώστε να χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Μάθε αν η πόλη σου διαθέτει σύστημα τηλεθέρμανσης και τον τρόπο με τον οποίο αυτό τροφοδοτείται.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΗΝΙΔΟΝΡΕ FJERNVARME:

ΕΝΑΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗΣ | ΔΑΝΙΑ

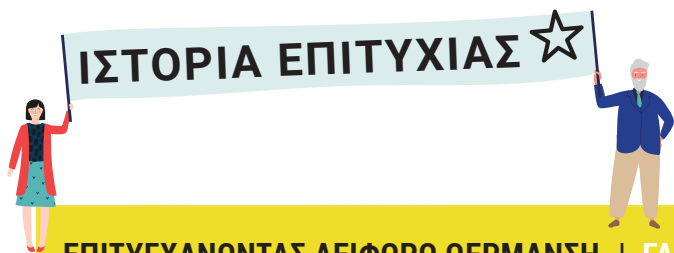
Υπάρχουν εκατοντάδες συνεταιρισμοί θέρμανσης στη Δανία όπου η ζήτηση θερμικής ενέργειας είναι μεγάλη, η νομοθεσία είναι υποστηρικτική και οι συνεταιρισμοί μπορούν να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε χαμηλότοκα δημοτικά δάνεια. Ο Hvidovre Fjernvarme είναι ένας συνεταιρισμός 250 μελών και 33.000 καταναλωτών, συμπεριλαμβανομένου του δήμου Hvidovre και παρέχει θερμότητα από ανανεώσιμες πηγές στους κατοίκους του. Μαζί με τρεις άλλους συνεταιρισμούς τηλεθέρμανσης (FDHvidovre, Avedøre και Rebæk Søpark), ανέπτυξαν ένα πρόγραμμα για να βοηθήσουν τα μέλη τους να βελτιστοποιήσουν τις εγκαταστάσεις θέρμανσής που έχουν, βοηθώντας τους έτσι να εξοικονομήσουν ενέργεια και χρήματα.

Κάθε δεύτερο χρόνο, ο συνεταιρισμός ελέγχει δωρεάν τις εγκαταστάσεις θέρμανσης των καταναλωτών του. Ο πρώτος έλεγχος περιλαμβάνει ανάλυση της μονάδας τηλεθέρμανσης καθώς και μία έκθεση για την ενεργειακή απόδοση των σπιτιών τους, αξιολογώντας το προφίλ της κατανάλωσής τους. Η έκθεση παρέχει επίσης συστάσεις σχετικά με πιθανούς τρόπους βελτιστοποίησης της ενεργειακής απόδοσης του σπιτιού τους. Κάθε δύο χρόνια πραγματοποιείται έλεγχος συντήρησης της μονάδας τηλεθέρμανσης και γίνονται ρυθμίσεις - σε περίπτωση που αυτές απαιτούνται.

ΕΝΤΟΠΙΟΤΗΤΑ

ΕΠΙΤΥΓΧΑΝΟΝΤΑΣ ΑΕΙΦΟΡΟ ΘΕΡΜΑΝΣΗ | ΓΑΛΛΙΑ

Στη Γαλλία, το έργο «Forestener - the Citizen Heat» υποστηρίζει τοπικά έργα δασικής βιομάζας αξιοποιώντας τοπικούς πόρους για τον σχεδιασμό, τη χρηματοδότηση και τη λειτουργία συστημάτων θέρμανσης που βασίζονται στην ξυλεία - σε συνεργασία με τους κατοίκους της περιοχής.

Σε ένα χωριό στο Χότε Σαβουά στις Λίγκινες, δημιουργήθηκε το 2018 ένα πρωτοπύρο δίκτυο κοινοτικής θέρμανσης το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από πολίτες, υπό τον συντονισμό δημόσιων φορέων. Το δίκτυο τηλεθέρμανσης που ονομάζεται Forestener εξασφαλίζει θέρμανση για τα δημοτικά κτίρια, ενώ στόχος είναι να θερμανθούν μέσω αυτού όλα τα κτίρια στο κέντρο του χωριού. Το δίκτυο του ενός χιλιομέτρου στοχεύει στη θέρμανση 60 μονάδων συλλογικής στέγασης, 5 μεμονωμένων σπιτιών, ενός σχολείου και του κυλικείου του, του δημαρχείου, της δημοτικής βιβλιοθήκης, του κοινοτικού κέντρου, δύο πολιτιστικών κέντρων, μιας βιολογικής ζυθοποιίας και μιας εταιρείας.

Η μονάδα καύσης είναι εξοπλισμένη με δύο λέβητες ξύλου οι οποίοι θα αποδίδουν 1100 MWh ετησίως. Πριν την εγκατάσταση αυτού του δικτύου το χωριό θερμαινόταν με υγρά ορυκτά καύσιμα και προπάνιο μέσω παλαιών εγκαταστάσεων. Καθώς ο δήμος έχτιζε νέες μονάδες κατοικίας, αποφάσισε να εγκαταστήσει ένα κεντρικό σύστημα θέρμανσης και να αντικαταστήσει τη χρήση ορυκτών καυσίμων με αειφορικές λύσεις προερχόμενες από ξυλεία. Πριν από αυτή τη μετάβαση, τα

ΕΝΤΟΠΙΟΤΗΤΑ

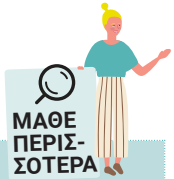

Το έργο του Forestener είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα για το πως μπορεί να μεταμορφωθεί το σύστημα θέρμανσης μιας πόλης μέσω της συνεργασίας με την τοπική κοινότητα. © Energie Partagée

μισά κέρδη που προερχόντουσαν από τους λογαριασμούς ενέργειας ωφελούσαν φορείς εκτός της κοινότητας. Το νέο σύστημα βοηθά να παραμείνουν τα κέρδη αυτά στο χωριό και να αξιοποιηθούν για τη βελτίωση των κοινοτικών υποδομών. Η ξυλεία που χρησιμοποιείται προέρχεται από ένα κοντινό δάσος και έτσι περιορίζονται στο ελάχιστο οι ανάγκες για μεταφορές.

Το μυστικό συστατικό αυτού του έργου είναι η συμμετοχή των πολιτών. Το μοντέλο διακυβέρνησης του είναι συμμετοχικό και δημοκρατικό και περίπου 45 άτομα επένδυσαν στο σύστημα για να υποστηρίξουν την εκκίνηση του, μαζί με την υποστήριξη του γαλλικού συνεταιρισμού Énergie Partagée, εμπνεόμενοι από ηθικά και περιβαλλοντικά κίνητρα. Μέχρι και σήμερα, περισσότεροι από 5.000 πολίτες έχουν γίνει επενδυτές στο Forestener και σε άλλα έργα που υποστηρίζονται από την Énergie Partagée. Η γαλλική περιφέρεια Rhône-Alpes ήταν επίσης βασικός υποστηρικτής, επενδύοντας στο έργο κεφάλαια αξίας 442.000 ευρώ, ενώ το έργο έλαβε και δάνειο από την ηθική τράπεζα La Nef.

Οδηγός για πόλεις που θέλουν να αναπτύξουν έργα τηλεθέρμανσης:

<https://guidetodistrictheating.eu/guidance-for-cities-and-towns/>

Η εργαλειοθήκη HOTMAPS για την υποστήριξη της εκκίνησης του προγραμματισμού ενεργειακών έργων:

<https://energy-cities.eu/publication/the-hotmaps-toolbox/>

Μία διαδικτυακή εργαλειοθήκη για την υποστήριξη έργων θέρμανσης:

<https://www.hotmaps-project.eu>

ΕΥΕΛΙΞΙΑ, ΙΔΙΟ-ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

Εκτός από τις πιο παραδοσιακές δραστηριότητες στην αγορά ενέργειας, οι ενεργειακές κοινότητες έχουν αναπτύξει καινοτόμες λύσεις στον τομέα της ενεργειακής ευελιξίας, όπως η αποθήκευση, η ηλεκτροκίνηση και ακόμη και η τεχνολογία blockchain. Εάν πιστεύεις ότι η κοινότητά σου θα ενδιαφερόταν για αυτούς τους τομείς τα παρακάτω παραδείγματα είναι για εσένα!

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΥΤΟΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ

Οι άνθρωποι συχνά ζουν σε ενοικιαζόμενα διαμερίσματα και μπλοκ κατοικιών όπου η εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών είναι δύσκολη. Ένα συλλογικό ηλιακό έργο του ενεργειακού συνεταιρισμού EnerGent (Βέλγιο) προσπαθεί να αναπτύξει λύσεις για αυτό το πρόβλημα. Το έργο Buurzame Stroom αποσκοπεί στην εγκατάσταση ηλιακών φωτοβολταϊκών πάνελ σε μία έκταση 5.000 τετραγωνικών μέτρων κατά μήκος μιας περιοχής στη Γάνδη για να αυξήσει την παραγωγή καθαρής ενέργειας στην περιοχή και να δημιουργήσει ένα καινοτόμο επιχειρηματικό μοντέλο συλλογικής ιδιοκατανάλωσης.

Μια πολύ καλή λύση είναι το να ενώσεις άτομα που κατέχουν διαμερίσματα στο ίδιο κτίριο για να εγκαταστήσουν ηλιακά

πάνελς στην οροφή. Μπορεί να είναι δύσκολο να επιτευχθεί μια κοινά αποδεκτή συμφωνία μεταξύ όλων των ιδιοκτητών και να αποφασίσουν από κοινού το πώς μπορούν να μοιραστούν την ενέργεια, αλλά αν καταφέρεις τελικά να αναπτύξεις ένα καλό μοντέλο θα μπορέσεις μετά να το διαδώσεις στην πόλη ή την περιοχή σου.

Το έργο στοχεύει επίσης στο να μετατρέψει την περιοχή σε ένα ολοκληρωμένο τοπικό ενεργειακό σύστημα που θα τροφοδοτείται από ανανεώσιμες πηγές. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που η παραγωγή ενέργειας από τα φωτοβολταϊκά ήταν πλεονεσματική, υπήρχε η δυνατότητα η ενέργεια να αποθηκευτεί σε ηλεκτρικά οχήματα του συνεταιρισμού Partago και σε ξεχωριστά συστήματα μπαταριών. Επίσης, το έργο Buurzame Stroom αξιοποιεί και την τεχνολογία διαφόρων συνεταιρισμών, συμπεριλαμβανομένων των Ecorpower, EnergielD και του έργου WiseGRID.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ BLOCKCHAIN

Τα δεδομένα κατανάλωσης ή παραγωγής συχνά μετρούνται από μετρητές οι οποίοι ανήκουν σε διαχειριστές δικτύων διανομής. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι καταναλωτές να έχουν περιορισμένο

ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

έλεγχου και πρόσβαση σε πληροφορίες που στην πραγματικότητα είναι ιδιωτικές και ευαίσθητες. Για να λύσει αυτό το πρόβλημα, το Pylon Network στην Ισπανία ανέπτυξε επιτυχώς μια ανεξάρτητη και ουδέτερη βάση δεδομένων βασισμένη στην τεχνολογία blockchain. Μέσω της τεχνολογίας αυτής, τα δεδομένα παραγωγής και κατανάλωσης μπορούν να αποθηκευτούν και να μοιραστούν με ασφάλεια. Οι τελικοί χρήστες ή οι παραγωγοί-καταναλωτές (prosumers) μπορούν να διατηρήσουν τον έλεγχο των δεδομένων τους και να αποφασίσουν πώς θέλουν να μοιραστούν τις πληροφορίες τους.

ΕΥΕΛΙΞΙΑ ΖΗΤΗΣΗΣ

Σε αρκετές χώρες, ειδικά στη βόρεια Ευρώπη, η έλλειψη ηλεκτρικής ενέργειας (ειδικά κατά τη διάρκεια μεγάλων χειμωνιάτικων νυκτών) αντισταθμίζεται από επιδοτούμενες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο. Οι ενεργειακές κοινότητες προσφέρουν μια φθηνότερη και πιο πράσινη εναλλακτική λύση. Τα μέλη της κοινότητας μπορούν να κάνουν μια προσφορά ευελιξίας μέσω της οποίας, όταν χρειάζεται, θα δεχτούν να έχουν περιορισμένη παροχή ηλεκτρικού ρεύματος για έναν συγκεκριμένο αριθμό ωρών ετησίως, με αντάλλαγμα μια οικονομική αποζημίωση.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΣΙΦΝΟΥ (ΣΕΣ) | ΕΛΛΑΔΑ

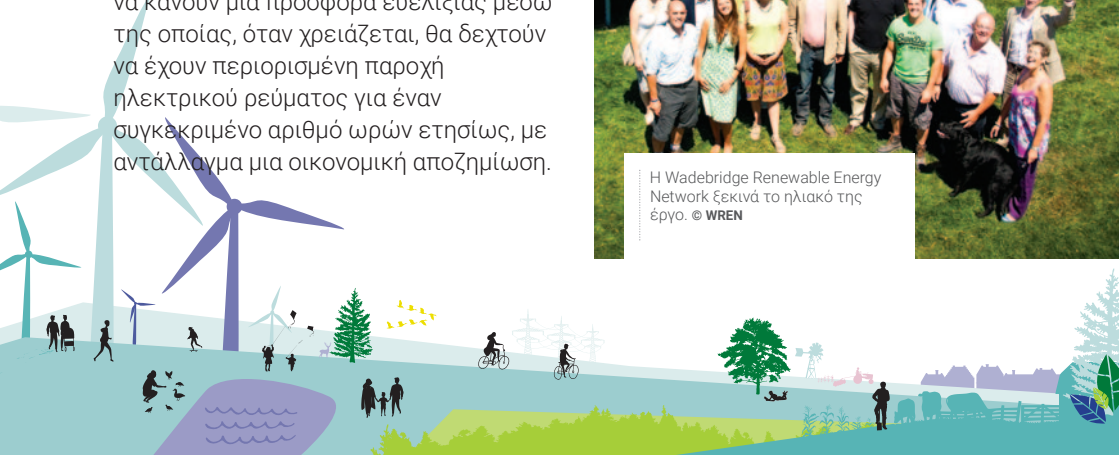
Η ΣΕΣ στοχεύει στη στήριξη της τοπικής οικονομίας του νησιού και στην προστασία του περιβάλλοντος, μέσω στοχευμένων πολιτικών πράσινης ανάπτυξης, ενώ οι δράσεις του εγχειρήματος στοχεύουν στην ενδυνάμωση της τοπικής κοινωνίας.

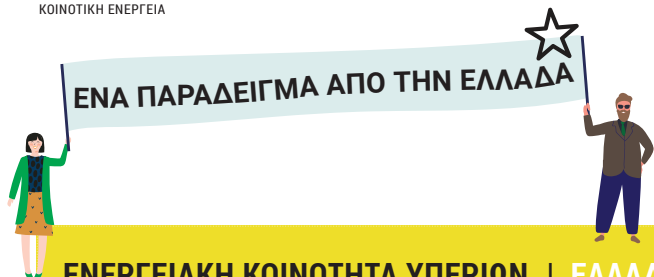
Το βασικό όραμα της ΣΕΣ είναι η ενεργειακή αυτονομία της Σίφνου, μέσω της κατασκευής ενός υβριδικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που αποτελείται από ένα αιολικό πάρκο και ένα αναστρέψιμο υδροηλεκτρικό.

Ιστοσελίδα:
<https://www.sifnosislandcoop.gr>

Η Wadebridge Renewable Energy Network ξεκινά το ηλιακό της έργο. © WREN

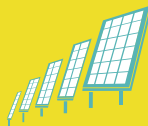

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΥΠΕΡΙΩΝ | ΕΛΛΑΔΑ

Ο ΥΠΕΡΙΩΝ είναι μία ενεργειακή κοινότητα με έδρα την Αθήνα στην οποία συμμετέχουν πολίτες και μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις. Αναπτύσσει κατά κύριο λόγο έργα συλλογικής ιδιο-κατανάλωσης και βασίζεται στο σχήμα του εικονικού ενεργειακού συμφητισμού. Το συγκεκριμένο μοντέλο δίνει τη δυνατότητα στα μέλη να κατασκευάσουν έναν συλλογικό φωτοβολταϊκό σταθμό και το κάθε μέλος να αποκτήσει ένα ποσοστό αυτού - ανάλογα με την κατανάλωση που θέλει να καλύψει στο σπίτι ή στην επιχείρησή του. Ένα σημαντικό όφελος του συγκεκριμένου μοντέλου είναι το ότι μπορεί να επιτύχει οικονομία κλίμακας.

Κατανάλωση 1000 kwh
αυτών τον μήνα
=> -1000kwh

Το μερίδιό μου στο
συλλογικό φωτοβολταϊκό
παρήγαγε 800 kwh αυτών
τον μήνα!

Θα χρειαστεί να
πληρώσω στον
λογαριασμό μου
200 kwh!

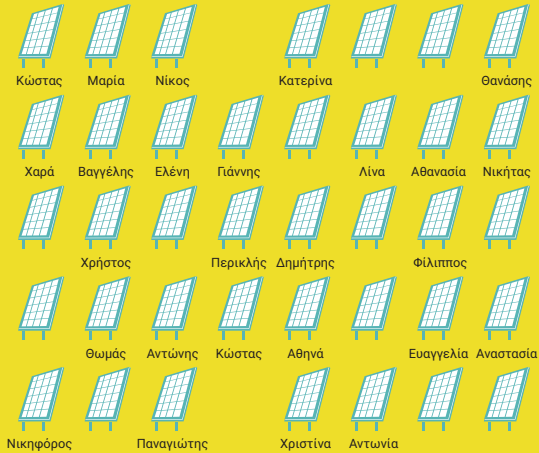

+800kwh

Ένα δεύτερο σημαντικό όφελος είναι ότι η μονάδα μπορεί να εγκατασταθεί οπουδήποτε εντός των ορίων της Περιφέρειας (ή γειτονικών Περιφερειών για την περίπτωση της Αττικής). Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για αστικές περιοχές όπου η πρόσβαση σε κατάλληλη γη ή στις ταράτσες των πολυκατοικιών είναι περιορισμένη ή δύσκολη.

Στόχος του ΥΠΕΡΙΩΝ είναι να επεκταθεί και σε τομείς όπως η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, η ηλεκτροκίνηση, η αποθήκευση ενέργειας, ενώ

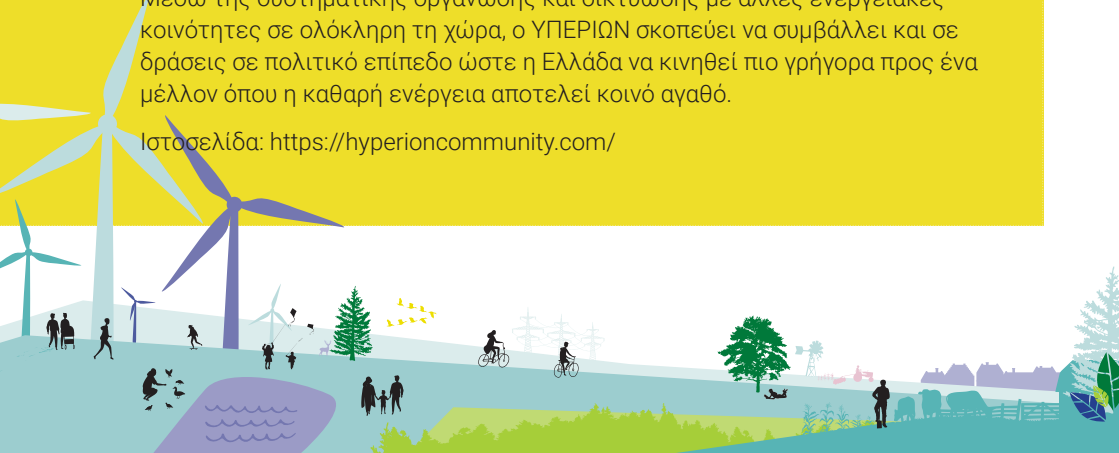

σκοπεύει επίσης να διαθέσει δωρεάν μια ποσότητα της παραγόμενης ενέργειας σε ευάλωτα νοικοκυριά. Ένας ακόμα βασικός στόχος του ΥΠΕΡΙΩΝ είναι να στηρίξει και άλλες ενεργειακές κοινότητες, με το να μοιραστεί μαζί τους τα εργαλεία, τις γνώσεις και τους πόρους που έχει δημιουργήσει.

Τα οφέλη του έργου για τα μέλη του Hyperion είναι πολλαπλά: ένα άμεσο όφελος είναι η σημαντική μείωση των λογαριασμών ενέργειας. Μέσω της συνεχούς εκπαίδευσης και της συμμετοχικής λήψης αποφάσεων, τα μέλη εξοικειώνονται με τις συνεταιριστικές αρχές, καθώς και με διάφορες τεχνολογικές καινοτομίες. Μέσω της συστηματικής οργάνωσης και δικτύωσης με άλλες ενεργειακές κοινότητες σε ολόκληρη τη χώρα, ο ΥΠΕΡΙΩΝ σκοπεύει να συμβάλλει και σε δράσεις σε πολιτικό επίπεδο ώστε η Ελλάδα να κινηθεί πιο γρήγορα προς ένα μέλλον όπου η καθαρή ενέργεια αποτελεί κοινό αγαθό.

Ιστοσελίδα: <https://hyperioncommunity.com/>

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΟ ΔΙΑΜΟΙΡΑΣΜΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ GECCO | ΙΤΑΛΙΑ

Το Agrifood Center της Μπολονία (CAAB) είχε εγκαταστήσει μια φωτοβολταϊκή μονάδα αλλά η κατανάλωση ήταν περιορισμένη και έτσι το πλεόνασμα ενέργειας τροφοδοτούταν στο δίκτυο λαμβάνοντας μια χαμηλή αποζημίωση. Οι συζητήσεις σχετικά με τους νέους νόμους της ΕΕ το 2018 αναζωπύρωσαν την ιδέα της εμπλοκής τοπικών επιχειρήσεων και πολιτών στη δημιουργία μιας ενεργειακής κοινότητας ώστε να εκμεταλλευτούν το ενεργειακό πλεόνασμα για να ωφελήσουν ανθρώπους που μένουν σε κατοικίες κοινωνικής στέγασης.

Την ίδια χρονιά το Neighbourhood Economics Project, που είχε ως στόχο τη στήριξη αειφορικών επενδύσεων στην περιοχή, πραγματοποίησε προκαταρκτικές μελέτες πάνω στην ιδέα. Το 2019, η CAAB και ο Τοπικός Οργανισμός Ανάπτυξης Pilaastro North East συνεργάστηκαν με τοπικούς φορείς για να προωθήσουν την πρωτοβουλία και ανακάλυψαν ένα παρόμοιο εγχείρημα που ήταν υπό διερεύνηση από τον οργανισμό ENEA σε μια κοντινή περιοχή, το Roveri.

Ετσι λοιπόν αποφάσισαν να ενώσουν τις δυνάμεις τους και να παρουσιάσουν την ιδέα για το έργο GECCO (Green Energy COmmunity) στο ταμείο EIT Climate-KIC με σκοπό τη δημιουργία μιας καινοτόμου τοπικής ενεργειακής κοινότητας που θα συμπεριλάμβανε και τις δύο περιοχές.

Το GECCO βασίζεται σε νέα συστήματα που χρησιμοποιούν έξυπνους μετρητές και σε μια πλατφόρμα η οποία είναι βασισμένη σε τεχνολογία blockchain. Εκτός από τις ηλιακές

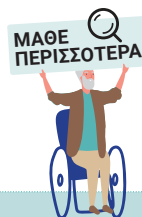
Χάρτης της περιοχής που καλύπτει το έργο GECCO.
© GECCO

εγκαταστάσεις, περιλαμβάνει εγκαταστάσεις βιοαερίου και αποθήκευσης με στόχο την αύξηση της ευελιξίας και της ανταπόκρισης στη ζήτηση. Το σύστημα θα εγκατασταθεί σε εμπορικά, βιομηχανικά και οικιακά κτίρια και το GECCO θα χρησιμοποιήσει το δημόσιο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας για τη δημιουργία μιας εικονικής κοινότητας.

Επί του παρόντος, καθώς εκκρεμεί η πλήρης ενσωμάτωση των νέων οδηγιών της ΕΕ σχετικά με την κοινοτική ενέργεια, οι ενεργειακές κοινότητες μπορούν να δημιουργηθούν μόνο από χρήστες που βρίσκονται υπό τον ίδιο υποσταθμό χαμηλής τάσης και για συστήματα παραγωγής τα οποία έχουν μέγιστη ισχύ 200kWin. Σε αυτήν την πρώτη φάση, το GECCO θα βασιστεί στη δημιουργία μικρών ενεργειακών κοινοτήτων που αργότερα θα γίνουν μέρος μιας μεγαλύτερης σύμπραξης. Η ιδέα είναι να καλλιεργηθεί μια αποτελεσματική καταναλωτική συμπεριφορά και διαχείριση, μιας και η ενέργεια θα διαμοιράζεται και με εμπορικά κτίρια και γραφεία τα οποία λειτουργούν κυρίως κατά τη διάρκεια της ημέρας.

Το έργο GECCO περιλαμβάνει επίσης δραστηριότητες εκπαίδευσης και πληροφόρησης σε σχολεία, συλλόγους και άλλες τοπικές ομάδες, με στόχο την ευαισθητοποίηση και την υποστήριξη νέων παραγωγών-καταναλωτών (prosumers) στην περιοχή.

Η τεχνολογία blockchain και η ενεργειακή μετάβαση: <https://energy-cities.eu/publication/blockchain-and-energy-transition-what-challenges-for-cities-find-out-in-our-newly-released-publication/>

Διαδικτυακό σεμινάριο της World Wind Energy Agency σχετικά με αποθήκευση και εφεδρικά συστήματα εξισορρόπησης:
<https://library.wwindea.org/grid-integration-system-balancing-backup-and-storage-interconnections-demand-and-d-supply-forecasting/>

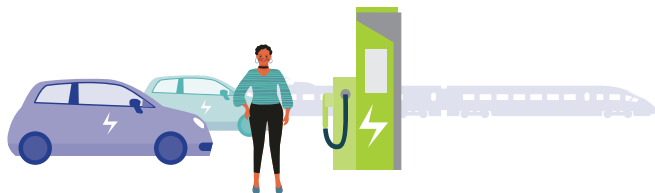
Έξυπνη ενέργεια για τους τελικούς χρήστες – μία μελέτη σκοπιμότητας από το Samsø:
<https://www.rescoop.eu/toolbox/smart-energy-for-end-users-a-feasibility-study-from-samsø>

Έκθεση από το FLEXcoop: Αναδυόμενα επιχειρηματικά μοντέλα - στρατηγικές για την ευελιξία στη χρήση της ενέργειας (demand-response) και υποδείγματα συμβολαίων:
<https://www.rescoop.eu/toolbox/emergin-g-business-models-associated-demand-response-strategies-and-contract-templates>

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

Όταν σκεφτόμαστε το πως θα είναι η αγορά ενέργειας στο μέλλον θα πρέπει να λαμβάνουμε ταυτόχρονα υπόψη μας τους τομείς της ηλεκτρικής ενέργειας, της θέρμανσης και των μεταφορών. Οι μεταφορές είναι ο τομέας που ευθύνεται για τις μεγαλύτερες ποσότητες εκπομπών CO₂ στην Ευρώπη - περίπου το 30% των εκπομπών CO₂ της ΕΕ. Οι μεταφορές είναι επίσης ο μόνος τομέας στον οποίο οι εκπομπές αυξάνονται αντί να μειώνονται από το 1990. Μην ξεχνάς λοιπόν τον τομέα των μεταφορών όταν σκέφτεσαι την αλλαγή του ενεργειακού μας συστήματος.

Για να μειωθούν οι εκπομπές στον τομέα των μεταφορών θα πρέπει να μειωθεί δραματικά η μεμονωμένη χρήση αυτοκινήτων και να γίνει μεταστροφή στη χρήση ηλεκτρικής ενέργειας. Τα κοινοτικά έργα μπορούν να βοηθήσουν στην επίτευξη και των δύο αυτών στόχων. Μπορείς να δημιουργήσεις ένα πρόγραμμα κοινής χρήσης ηλεκτρικών αυτοκινήτων στην κοινότητά σου, κάτι το οποίο είναι μια εξαιρετική δραστηριότητα στην οποία μπορεί να επεκταθεί μία υφιστάμενη ενεργειακή κοινότητα. Ένας

συνεταιρισμός μπορεί να επενδύσει στην αγορά ενός στόλου ηλεκτρικών αυτοκινήτων τα οποία θα ανήκουν στην κοινότητα, αντί σε μεμονωμένα άτομα και οι άνθρωποι θα μπορούν να τα χρησιμοποιούν κατόπιν κράτησης.

Είναι επίσης σημαντικό η έννοια της κοινότητας να επεκταθεί και να εφαρμοστεί και στον τομέα των μεταφορών. Σήμερα, οι άνθρωποι βγαίνουν από τα σπίτια τους και μπαίνουν κατευθείαν στο προσωπικό τους όχημα όπου κάθονται μόνοι τους μέσα σε μεταλλικά κουτιά χωρίς να αλληλεπιδρούν ουσιαστικά με το περιβάλλον και τους ανθρώπους της κοινότητάς τους. Ο διαμοιρασμός ενός αυτοκινήτου με άλλους είναι μια εμπειρία συλλογικής φύσης - καθώς πας προς το πλησιέστερο αυτοκίνητο, με τα πόδια ή το ποδήλατο, προσπερνάς και χαιρετάς τους ανθρώπους που συναντάς στο δρόμο σου. Όλη αυτή η εμπειρία μας επιτρέπει να απομακρυνθούμε από την ατομικιστική νοοτροπία της ιδιοκτησίας προσωπικών αυτοκινήτων και να αποκτήσουμε ένα πνεύμα κοινής χρήσης και μοιράσματος.

Το 2018, το REScoor.eu διευκόλυνε τη διεθνή συνεργασία μεταξύ τριών συνεταιρισμών κοινής χρήσης αυτοκινήτων που τελικά αποφάσισαν να ιδρύσουν μια νέα ευρωπαϊκή συνεταιριστική ένωση που ονομάζεται The Mobility Factory (TMF). Περιλαμβάνει μια ευρωπαϊκή πλατφόρμα που επιτρέπει σε ενεργειακές κοινότητες σε όλη την Ευρώπη να μοιράζονται ηλεκτρικά αυτοκίνητα εντός των κοινοτήτων τους. Η διαδικτυακή αυτή πλατφόρμα επιτρέπει σε διάφορα εγχειρήματα να προσφέρουν εφαρμογές, διαδικτυακά εργαλεία, συστήματα online πληρωμών, καθώς και το λογισμικό που απαιτείται για τη δημιουργία μιας υπηρεσίας κοινής χρήσης αυτοκινήτων στην κοινότητά σου, όπως έξυπνα συστήματα για το άνοιγμα αυτοκινήτων χωρίς κλειδιά.

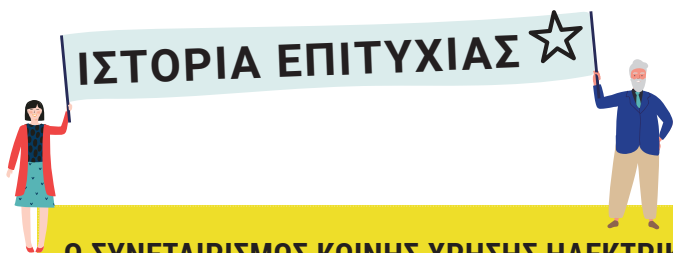
Κάθε συνεταιριστική επιχείρηση που ασχολείται με την κοινή χρήση ηλεκτρικών αυτοκινήτων μπορεί να γίνει μέλος του TMF και να επωφεληθεί από τις υπηρεσίες του. Οι ενεργειακές κοινότητες δεν θα χρειάζεται να

ασχολούνται με τη δημιουργία και τη συντήρηση μιας διαδικτυακής πλατφόρμας και έτσι θα μπορούν να επικεντρωθούν αποκλειστικά στο να αποφασίζουν για το πώς θέλουν να λειτουργούν, τι χρώματα, τι λογότυπα και ποια αυτοκίνητα θα συμπεριλάβουν, καθώς και να αποφασίζουν για την τιμολογιακή πολιτική που θα ακολουθήσουν. Ως μέλος θα έχεις επίσης τη δυνατότητα να παραμετροποιήσεις τον ψηφιακό κώδικα και να τον προσαρμόσεις σύμφωνα με τις ανάγκες σου: η συνεταιριστική ιδιοκτησία και η από κοινού ανάπτυξη ψηφιακού κώδικα ονομάζεται "Platform Cooperativism".

Αφότου δημιουργήσεις κάτι, μοιράσου το! Αυτή είναι μια βασική αξία των συνεταιρισμών και αποτελεί μέρος των αρχών της Διεθνούς Συνεταιριστικής Συμμαχίας (International Cooperative Alliance - ICA).

Οι συνεταιρισμοί βοηθούν άλλους συνεταιρισμούς!

Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ | ΒΕΛΓΙΟ

Ο Partago είναι ένας συνεταιρισμός κοινής χρήσης ηλεκτρικών αυτοκινήτων που ιδρύθηκε το 2015 από 5 γείτονες κατά τη διάρκεια ενός τοπικού φεστιβάλ δρόμου στη Γάνδη (Βέλγιο). Μία φορά το χρόνο, τη λεγόμενη «Κυριακή χωρίς αυτοκίνητα», τα αυτοκίνητα απαγορεύεται να κυκλοφορούν στους δρόμους. Ενώ τα παιδιά έπαιζαν και οι άνθρωποι απολάμβαναν τις συναντήσεις τους στο δρόμο που χτες κυκλοφορούσαν αυτοκίνητα, μια μικρή ομάδα κατοίκων αποφάσισε να αξιοποιήσει και να χτίσει πάνω στη θετική και δημιουργική ατμόσφαιρα εκείνης της στιγμής. Επιζητώντας καθαρότερο αέρα, περισσότερο χώρο και περισσότερη ηρεμία στους δρόμους, ίδρυσαν έναν συνεταιρισμό ανταλλαγής ηλεκτρικών αυτοκινήτων ώστε να μειωθεί ο αριθμός των οχημάτων στους δρόμους της περιοχής τους. Με την

ΕΝΤΟΠΙΟΤΗΤΑ

Τα ηλεκτρικά οχήματα της Partago παρατεταγμένα σε μία σειρά στο ιστορικό κέντρο της Γάνδης. Εδώ τα αυτοκίνητα χρησιμοποιούνται από τους συνεργάτες του WiseGRID που συγκεντρώνονται στη Γάνδη για συνάντηση στο πλαίσιο του έργου τους. © REScoop.eu

υποστήριξη 740 ντόπιων πολιτών και μικρών επιχειρήσεων ο συνεταιρισμός διαχειρίζεται έναν στόλο 74 ηλεκτρικών αυτοκινήτων και διαθέτει μια διαδικτυακή πλατφόρμα για κινητά τηλέφωνα. Η Partago έχει δύο κύριους στόχους: να παρέχει πρόσβαση σε ηλεκτρικά αυτοκίνητα στα μέλη του συνεταιρισμού και να κάνει βήματα προς μια υγιή και βιώσιμη πόλη. Η Partago διαθέτει σήμερα 74 ηλεκτρικά αυτοκίνητα με συνολική αποθηκευτική χωρητικότητα μπαταριών 3 MWh και 8 σταθμούς φόρτισης.

Ο Partago παρέχει πολλά οφέλη:

1. Μειώνει τη χρήση ορυκτών καυσίμων και την ατμοσφαιρική ρύπανση,
2. Συμβάλλει στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής,
3. Χρησιμοποιεί ενέργεια και υλικά με αποτελεσματικό τρόπο,
4. Απελευθερώνει χώρο σε πολύ πυκνοκατοικημένες πόλεις, όπου το ένα τρίτο του χώρου καταλαμβάνεται από μη χρησιμοποιούμενα οχήματα.

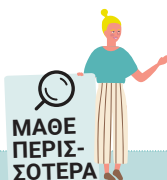
Ο Partago θέλει να κάνει τα ηλεκτρικά οχήματα προσβάσιμα και εύκολα στη χρήση για όλους. Έτσι, δραστηριοποιείται ώστε να κάνει την υπηρεσία του ανοιχτή και διαθέσιμη:

1. Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν έχουν οδηγήσει κάποιο ηλεκτρικό όχημα. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο ο Partago φέρνει σε επαφή κάθε νέο μέλος με ένα άλλο μέλος της γειτονιάς για να ξεκινήσει.
2. Εφόσον υπάρχουν διαθέσιμα αυτοκίνητα του Partago στην περιοχή, άτομα που δεν είναι ακόμα μέλη του συνεταιρισμού μπορούν να κάνουν μια δοκιμαστική διαδρομή δωρεάν
3. Ο Partago διοργανώνει τακτικά κοινοτικές εκδηλώσεις οι οποίες γίνονται στα σπίτια των μελών του. Πίνοντας ένα ποτό, τα μέλη λένε στους γείτονές τους ιστορίες και μοιράζονται τις εμπειρίες τους σχετικά με την κοινή χρήση ηλεκτρικών αυτοκινήτων και με τον συνεταιρισμό.

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

Έκθεση για την ηλιακή ενέργεια και την κινητικότητα από την Solar Power Europe:

<https://www.solarpowereurope.org/solar-in-the-driving-seat-solar-mobility-report/>

Δες την ιστοσελίδα του mobility factory: <http://www.themobilityfactory.eu>

ΕΠΙΛΕΓΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΣΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19	ΑΙΟΛΙΚΑ	114
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20	ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ	119
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21	ΥΔΡΗΛΕΚΤΡΙΚΑ	125
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22	ΒΙΟΜΑΖΑ	130

Στο Templederry είναι εγκατεστημένη η πρώτη κοινοτικά ιδιόκτητη ανεμογεννήτρια. © TEA

Η παραγωγή και πώληση ενέργειας αποτελεί συχνά μια βασική δραστηριότητα για κοινοτικά ενεργειακά έργα. Είτε είναι η κύρια δραστηριότητα είτε όχι, παραμένει μια πολύ σημαντική δραστηριότητα μιας και αντικαθιστά τα ορυκτά καύσιμα στο ενεργειακό σύστημα, συμβάλλει στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και διατηρεί οικονομικούς πόρους εντός της τοπικής κοινότητας. Συνήθως τα μεγάλα έργα παράγουν ενέργεια αξιοποιώντας ταυτόχρονα διάφορες τεχνολογίες ταυτόχρονα, αλλά αν ξεκινάς τώρα, σε αυτήν την ενότητα θα βρεις χρήσιμες πληροφορίες για διάφορες ανανεώσιμες πηγες ώστε να επιλέξεις με ποια θα ήθελες να κάνεις την αρχή.

ΑΙΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

«Ο άνεμος φυσάει για όλους και όχι μόνο για τις εταιρείες», ανέφερε ο συνεταιρισμός Escorower στον τοπικό δήμο το 2016. Η εκμετάλλευση αυτής της μορφής ενέργειας δίνει στους κατοίκους της περιοχής την ευκαιρία να μεταμορφώσουν το ενεργειακό τους σύστημα και να βελτιώσουν τις κοινότητές τους. Ο άνεμος είναι ένα μεγάλο κομμάτι της ενεργειακής πίτας, μην αφήνεις τις μεγάλες εταιρείες να τον μονοπωλήσουν!

ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΕΠΙΛΕΞΕΙΣ ΤΟΝ ΑΝΕΜΟ ΩΣ ΠΗΓΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ;

Ένα αιολικό πάρκο μπορεί να παράγει σημαντική ποσότητα ενέργειας, περισσότερο από τα φωτοβολταϊκά για παράδειγμα. Μια μέση χερσαία ανεμογεννήτρια μπορεί να παράγει περισσότερα από 6 εκατομμύρια kWh ετησίως - τροφοδοτώντας 1.500 νοικοκυριά με ηλεκτρικό ρεύμα. Ο άνεμος αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για την αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων που αποσταθεροποιούν το κλίμα μας.

Ο άνεμος μπορεί επίσης να παράγει ένα σημαντικό εισόδημα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη στήριξη της κοινότητάς σου. Είτε απευθείας μέσω του διαμοιρασμού των κερδών, είτε έμμεσα μιας και δημιουργεί προστιθέμενη αξία για την τοπική οικονομία.

Όταν σκέφτεσαι τον άνεμο, σκέψου επίσης και τη μορφολογία της περιοχής σου. Είναι κατάλληλη η γεωγραφία της περιοχή σου για ένα αιολικό έργο; Υπάρχουν μήπως νομικοί περιορισμοί που το καθιστούν μη-υλοποιήσιμο ή μη κερδοφόρο; Πώς θα μετέφερες μια ανεμογεννήτρια στην περιοχή σου; Αυτές είναι μερικές ερωτήσεις για τις οποίες θα πρέπει να αρχίσεις να ψάχνεις τις απαντήσεις πριν αποφασίσεις εάν ο άνεμος είναι η τεχνολογία που θέλεις να επιλέξεις.

Αυτές οι ερωτήσεις είναι ευκολότερες να απαντηθούν μόλις εντοπίσεις μια πιθανή έκταση γης και αναθέσεις σε κάποιον ειδικό τη διεξαγωγή μιας λεπτομερούς τεχνικής μελέτης σχετικά με τις επιλογές που έχεις ως προς τις διάφορες τεχνολογίες. Στις περισσότερες χώρες οι χάρτες ταχύτητας των ανέμων μπορούν να σε βοηθήσουν να καταλάβεις κατά πόσο θα ήταν υλοποιήσιμη η εγκατάσταση μιας ανεμογεννήτριας σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί ότι συχνά οι ανεμογεννήτριες απαγορεύεται να εγκαθίστανται κοντά σε στρατιωτικές βάσεις, αεροδρόμια ή αγωγούς φυσικού αερίου.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Το κλειδί για να αποκτήσεις δημόσια υποστήριξη για την υλοποίηση ενός έργου αιολικής ενέργειας είναι να δώσεις μια λευκή κόλλα χαρτιού στα μέλη της τοπικής κοινότητας και να τα αφήσεις να συν-δημιουργήσουν το όραμα τους για την κοινότητά τους. Ζήτησε από τους κατοίκους να συναντηθούν με ειδικούς οι οποίοι και οποίες θα τους δώσουν παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών και θα απαντήσουν σε ερωτήσεις. Μην τους παρουσιάσεις ένα προκαθορισμένο σχέδιο: αυτός είναι ο γρηγορότερος τρόπος για να χάσεις την εμπιστοσύνη τους. Να είσαι ευέλικτη! Το να αποκτήσεις υποστήριξη απαιτεί χρόνο αλλά όπως φαίνεται και από το παράδειγμα της Eeklo παρακάτω, ο σχεδιασμός που υλοποιείται μέσω της ουσιαστικής συμμετοχής πολιτών, μπορεί να οδηγήσει στην επιτυχή έκδοση των απαιτούμενων αδειών χωρίς σημαντικές αντιρρήσεις και αντιδράσεις.

Τα χερσαία αιολικά πάρκα συχνά αποκαλούνται εκτρώματα, αφού οι άνθρωποι παραπονιούνται ότι καταστρέφουν φυσικά τοπία. Ωστόσο, είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι οι άνθρωποι τείνουν να τους αρέσει τελικά η όψη των ανεμογεννητριών όταν τα κέρδη που αποφέρουν μοιράζονται στην κοινότητα. Είναι φυσικό οι άνθρωποι να αντιστέκονται στην εγκατάστασή τους όταν αυτά τους επιβάλλονται στον τόπο τους και όταν δεν υπάρχει ουσιαστικό κέρδος γι' αυτούς!

Ο ΑΝΕΜΟΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΦΤΩΧΕΙΑ ΕΕΚΛΟ | ΒΕΛΓΙΟ

Ο άνεμος είναι ένας κοινός φυσικός πόρος και πρέπει να είναι διαθέσιμος σε όλους. Στο Eeklo (Βέλγιο) ο συνεταιρισμός EcoPOWER μοιράζεται την ιδιοκτησία μιας ανεμογεννήτριας με τις τοπικές αρχές. Αυτός ο τύπος συνεργασίας μεταξύ πολιτών και δημοτικών αρχών έχει μεγάλες προοπτικές: η εκλεγμένη αρχή έχει άμεσο συμφέρον από την εκμετάλλευση του αιολικού δυναμικού, ενώ ο ενεργειακός συνεταιρισμός παρέχει τεχνογνωσία, αντιπροσωπεύει άμεσα τη φωνή των πολιτών και εμπλέκει ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Το έργο Eeklo ξεκίνησε με αργά βήματα ώστε να μπορέσει να ληφθεί αποτελεσματικά υπόψη η γνώμη των ανθρώπων και να εξασφαλιστεί ότι υπάρχει ουσιαστική υποστήριξη από την τοπική κοινότητα. Η πόλη προσπαθεί τώρα να εμπλέξει οικογένειες που βρίσκονται σε καθεστώς ενεργειακής φτώχειας, άτομα που συχνά έχουν περιορισμένο προϋπολογισμό και που στην πραγματικότητα πληρώνουν ακριβά την ηλεκτρική ενέργεια. Η Eeklo σχεδιάζει να παρέχει σε 750 άτομα ένα προπληρωμένο μερίδιο του ενεργειακού συνεταιρισμού, αξιοποιώντας μια ανεμογεννήτρια που κατέχει σε ποσοστό 25%. Με αυτόν τον τρόπο αυτοί οι άνθρωποι που βρίσκονται σε καθεστώς ενεργειακής φτώχειας θα αποκτήσουν όλα τα πλεονεκτήματα που έχουν τα πλήρη μέλη της EcoPOWER, τα οποία είναι συνιδιοκτήτες της ανεμογεννήτριας, και θα μπορούν να αγοράζουν ηλεκτρική ενέργεια σε τιμή κόστους, μειώνοντας έτσι τους λογαριασμούς τους και παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να εξοφλήσουν τα χρέη τους. Αυτά τα μέλη μπορούν επίσης να αγοράσουν και ένα μερίδιο (250 €) από τον συνεταιρισμό μέσω της εξοικονόμησης που θα κάνουν από τον λογαριασμό ενέργειάς τους.

Τα μέλη της EcoPOWER στέκονται μπροστά από την ανεμογεννήτρια που θα κατασκευαστεί στο Eeklo.

© EcoPOWER cv

Στη συνέχεια, εργαζόμενοι στις τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες θα στηρίξουν τις ενεργειακά φτωχές οικογένειες, καθοδηγώντας και βοηθώντας τους στη διαχείριση του προϋπολογισμού τους ώστε να περιοριστεί το ρίσκο μη-αποπληρωμής προς τον συνεταιρισμό.

Η πρωτοβουλία αναδεικνύει το πώς μπορείς να συμπεριλάβεις άτομα που αντιμετωπίζουν δυσκολίες με τους ενεργειακούς τους λογαριασμούς, παρέχοντάς τους πρόσβαση σε καθαρή και οικονομικά προσιτή ηλεκτρική ενέργεια, χωρίς να χρειάζεται να αγοράσουν ένα συνεταιριστικό μερίδιο αξίας 250€. Χωρίς τον κίνδυνο να στιγματιστεί κοινωνικά, οποιοσδήποτε μπορεί να γίνει πλήρες μέλος της ενεργειακής κοινότητας και να πληρώσει το κόστος του μεριδίου του καθώς εξοικονομεί χρήματα από τους λογαριασμούς του.

Ο συνεταιρισμός και ο δήμος του Eeklo συνεργάζονται επίσης και για την παροχή θέρμανσης μέσω ενός νέου δικτύου τηλεθέρμανσης βασισμένου σε παραγωγή θερμότητας από υπολειπόμενη ενέργεια που πήγαινε χαμένη και από και ανανεώσιμες πηγές. Στον διαγωνισμό που προκήρυξε ο δήμος για την κατασκευή ενός μεγάλου δικτύου τηλεθέρμανσης υπήρχαν οι εξής δύο προϋποθέσεις: πρώτον, η 100% χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και δεύτερον, η εξασφάλιση της συνιδιοκτησίας του έργου από πολίτες σε ποσοστό τουλάχιστον 30%. Η κοινοπραξία που κέρδισε κατάφερε να εγγυηθεί την πραγματοποίηση αυτών των όρων συμπράττοντας με την Escorpower και κάνοντας την παροχή θερμότητας βιώσιμη και προσιτή για όλους.

Η δημόσια διαβούλευση δεν είναι απλώς ένα μέσο για να αποκτηθεί μία άδεια κατασκευής και λειτουργίας ενός έργου ΑΠΕ, αλλά είναι και μια ευκαιρία να χαρτογραφηθούν και να αξιοποιηθούν οι γνώσεις και οι δεξιότητες των μελών της κοινότητας. Οι κάτοικοι της περιοχής θα σκαρφιστούν ιδέες, ερωτήσεις, προβληματισμούς και ανησυχίες που δεν θα μπορούσες ποτέ να σκεφτείς από μόνος σου. Οι συζητήσεις θα σε βοηθήσουν να αναπτύξεις ένα καλό σχέδιο, ενώ παράλληλα θα χτίζεις σχέσεις εμπιστοσύνης και την κατάλληλη βάση για τη μελλοντική συγκέντρωση κεφαλαίων. Μπορεί επίσης να σε βοηθήσει να εντοπίσεις άτομα με ηγετικές ικανότητες στην κοινότητα και να τις ή τους ζητήσεις να συμμετέχουν στο έργο σας.

ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΓΗ

Η μέση διάρκεια ζωής μιας ανεμογεννήτριας είναι 20 έως 25 χρόνια, οπότε θα πρέπει να έχεις κάνει τον κατάλληλο προγραμματισμό! Είναι μάλλον απίθανο η κοινότητα να κατέχει τη γη στην οποία θα γίνει η εγκατάσταση της ανεμογεννήτριας, γι' αυτό και οι περισσότεροι συνεταιρισμοί νοικιάζουν εκτάσεις σε χωράφια αγροτών. Ωστόσο, να είσαι προσεκτική: μόλις τεθεί σε λειτουργία μία ανεμογεννήτρια, μπορεί τα γειτονικά αγροκτήματα να στερηθούν τη δυνατότητα να εγκαταστήσουν τις δικές τους ανεμογεννήτριες και να αποκομίσουν τα ίδια οφέλη, λόγω χωροταξικών περιορισμών. Η ουσιαστική διαπστήριξη συνεπάγεται έναν δίκαιο απομερισμό των κερδών. Γι' αυτό οι συνεταιρισμοί συχνά παρέχουν αποζημίωση και σε γειτονικά αγροκτήματα.

ΑΙΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

Η έγκαιρη μελέτη ολόκληρης της περιοχής είναι πολύ σημαντική για την αναζήτηση της κατάλληλης τοποθεσίας εγκατάστασης. Μια ιδιωτική εταιρεία θα μπορούσε να έχει πιθανά γη και να είναι διατεθειμένη να τη νοικιάσει ή πιθανά οι τοπικές αρχές θα μπορούσαν επίσης να συμβάλλουν στην εξεύρεση γης. Ξεκίνησε επικοινωνώντας με την τοπική αρχή για να συζητήσετε και τα δεδομένα που αφορούν τις χρήσεις γης, μπορεί να υπάρχει ένα τοπικό σχέδιο χρήσης γης που μπορείς να μελετήσεις. Τα κοινοτικά ενεργειακά έργα που εμπλέκουν τον τοπικό δήμο είναι συνήθως τα πιο επιτυχημένα.

ΑΠΟΚΤΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΕΣΑΙ

Εάν σε οποιοδήποτε στάδιο αισθανθείς πελαγωμένη, μην ξεχνάς ότι δεν είσαι το πρώτο άτομο που εγκαθιστά μια κοινοτικά συνιδιόκτητη ανεμογεννήτρια. Πολλές κοινότητες το έχουν κάνει αυτό στο παρελθόν και έχουν συγκεντρώσει πολλές γνώσεις. Μην διστάσεις να επικοινωνήσεις για να λάβεις συμβουλές, ειδικά εάν κάποιος στη χώρα σου το έχει κάνει με επιτυχία ή ακόμα αν γνωρίζεις κάποιον που τουλάχιστον έχει προσπαθήσει να το κάνει! Χαρτογράφησε τις δεξιότητες των ανθρώπων που υπάρχουν στην περιοχή και βρες άτομα που έχουν εμπειρία στον ενεργειακό τομέα και δεξιότητες στην κατασκευή και διαχείριση έργων ή στην οικονομική και λογιστική διαχείριση.

ΖΗΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

Κάλεσε κάποιον και ζήτησέ του συμβουλές. Μπορείς πιθανά να τον καλέσεις και να τον κεράσεις ένα γεύμα ή ένα ποτό και να συζητήσετε. Μερικές φορές, ακόμη και αν κάποιος δεν γνωρίζει την απάντηση, η συζήτηση μπορεί να σε βοηθήσει να σκεφτείς πιθανές λύσεις ή να βρείτε λύσεις από κοινού. Φυσικά δεν χρειάζεται να βασιζέσαι μόνο στην τοπική κοινότητα! Έλεγξε εάν υπάρχουν σε κοντινές περιοχές άλλες ομάδες κοινοτικής ενέργειας από τις οποίες θα μπορούσες να ζητήσεις συμβουλές ή εάν υπάρχει στην περιοχή σου μια ομοσπονδία που θα μπορούσε να παρέχει υποστήριξη. Και μην ξεχνάς ότι υπάρχει πάντα και η REScoop.eu.

ΜΑΘΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Ευρωπαϊκός άτλαντας ανέμου:

<https://map.neweuropeanwindatlas.eu>

Περιπτώσεις βέλτιστων πρακτικών από το έργο Win Wind: <https://winwind-project.eu/resources/best-practice-cases/>

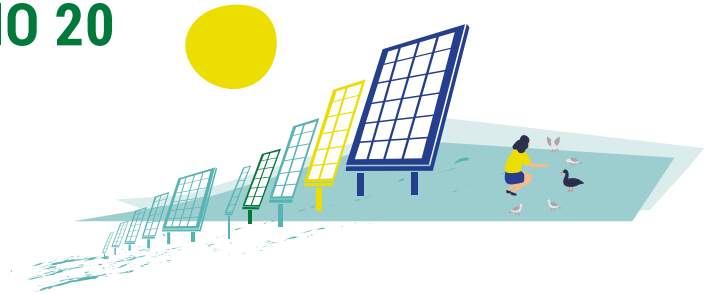
Έκθεση σχετικά με την ενίσχυση της κοινωνικής αποδοχής γύρω από την αιολική ενέργεια:

<https://www.rescoop.eu/toolbox/final-publishable-report-of-the-wise-power-project>

ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

Η πλειονότητα των κοινοτικών ενεργειακών έργων που κατασκευάζονται στην Ευρώπη είναι φωτοβολταϊκά. Για πολλούς λόγους τα φωτοβολταϊκά αποτελούν μια ιδανική τεχνολογία για την ανάπτυξη κοινοτικών έργων. Παρόλο που δεν παράγουν τόση ενέργεια όσο οι ανεμογεννήτριες, αποτελούν μια εξαιρετική επιλογή για να ξεκινήσεις το πρώτο έργο σου λόγω του φθηνότερου κόστους και των απλούστερων διαδικασιών που απαιτούνται.

Εάν εργάζεσαι στην τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει να λάβεις υπόψη σε μεγάλο βαθμό την ηλικιακή ενέργεια: είναι ιδανική για αστικά περιβάλλοντα και συμβάλλει σημαντικά στη δημιουργία θέσεων εργασίας στην τοπική κοινότητα και στην οικονομική της ανάπτυξη. Οι φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις μικρής κλίμακας απαιτούν συνήθως περισσότερη εργασία (ως προς τον σχεδιασμό, την εγκατάσταση, τη συντήρηση και τον έλεγχο) σε σχέση με τις πιο μεγάλες μονάδες, δημιουργώντας έτσι τρεις φορές περισσότερες θέσεις εργασίας ανά μονάδα εγκατεστημένης ισχύος.

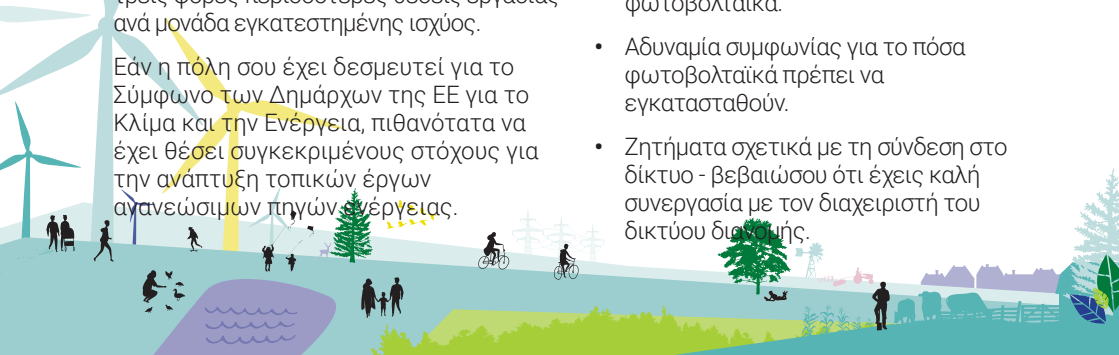
Εάν η πόλη σου έχει δεσμευτεί για το Σύμφωνο των Δημάρχων της ΕΕ για το Κλίμα και την Ενέργεια, πιθανότατα να έχει θέσει συγκεκριμένους στόχους για την ανάπτυξη τοπικών έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Τα καλά νέα είναι ότι με τη βοήθεια των ντόπιων πολιτών μπορείς να πετύχεις γρήγορα και εντυπωσιακά αποτελέσματα! Κατάλληλες πολιτικές και επιχειρηματικά μοντέλα μπορούν να αναπτυχθούν έτσι ώστε:

1. Να αξιολογηθεί η δυνατότητα εγκατάστασης στις στέγες της πόλης,
2. Να αυξηθεί ο ρυθμός ανάπτυξης έργων ηλικιακής ενέργειας σε όλα τα κτίρια της πόλης μέσω θέσπισης συγκεκριμένων κανόνων.

Όποια και αν είναι η στρατηγική σου, έχε υπόψη σου πιθανά εμπόδια που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι ομάδες πολιτών και οι κοινότητες με τις οποίες συνεργάζεσαι. Αυτά τα εμπόδια μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Ζητήματα πολιτιστικής κληρονομιάς διατηρητέων κτιρίων,
- Αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις για το αν μια στέγη πρέπει να μετατραπεί σε "πράσινη" ή πρέπει να εγκατασταθούν φωτοβολταϊκά.
- Αδυναμία συμφωνίας για το πόσα φωτοβολταϊκά πρέπει να εγκατασταθούν.
- Ζητήματα σχετικά με τη σύνδεση στο δίκτυο - βεβαιώσου ότι έχεις καλή συνεργασία με τον διαχειριστή του δικτύου διαμετρικής.

ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

Τόσο το Παρίσι όσο και η Λισαβόνα έχουν αναπτύξει πρωτοποριακά εργαλεία για να παρέχουν στους πολίτες, τις κοινοτικές ομάδες και τις μικρές επιχειρήσεις, μια εκτίμηση του ηλιακού δυναμικού των στεγών της πόλης, λαμβάνοντας υπόψη πολλές παραμέτρους όπως το σχήμα, ο προσανατολισμός, η κλίση των κτιρίων και λοιπά.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΗΛΙΑΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Πολλές πόλεις της ΕΕ έχουν υιοθετήσει συγκεκριμένους στόχους για τη διασύνδεση των πολιτικών τους δεσμεύσεων με ποσοτικούς στόχους. Στη Λισαβόνα, η πόλη δεσμεύτηκε να επιτύχει αθροιστικά εγκατεστημένη ισχύ 103 MW έως το 2030. Στη Βαρκελώνη, η τοπική αρχή απαίτησε την εγκατάσταση ηλιακών θερμοσιφώνων σε όλα τα νέα κτίρια και στα κτίρια που ανακαινίζονται, κάτι το οποίο αποτέλεσε μια πρωτοφανή κίνηση στην Ευρώπη εκείνη την εποχή, εμπνέοντας περίπου 70 άλλους ισπανικούς δήμους να κάνουν το ίδιο.

Οι πόλεις γίνονται ολοένα και πιο καινοτόμες όσον αφορά στο σχεδιασμό νέων μοντέλων συνεργασίας με τους πολίτες τους, ειδικά όσον αφορά στην αύξηση εκμετάλλευσης του ηλιακού δυναμικού. Στη Βρετανία (Γαλλία), η πόλη Lorient συνεργάστηκε με έναν επενδυτικό συνεταιρισμό που ονομάζεται Ohcimé για να ξεκινήσει ένα μοναδικό πρόγραμμα ενοικίασης ηλιακών συλλεκτών.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΕΝΑΣ ΗΛΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΛΙΣΑΒΟΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ “ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ” (ENERGY CITIZENS) SOLIS | ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Η «Λισαβόνα Πόλη του Ήλιου» είναι η ηλιακή στρατηγική της Λισαβόνας και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Σχεδίου Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ), το οποίο εγκρίθηκε από τον δήμο στο πλαίσιο του Συμφώνου των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια. Με βάση αυτήν τη στρατηγική, η πόλη έθεσε ορισμένους φιλόδοξους στόχους:

- Μέχρι το 2021: εγκατάσταση αθροιστικής ηλιακής ισχύος 8 MW σε κτίρια.
- Μέχρι το 2021: εγκατάσταση ισχύος 2 MW για την τροφοδότηση του στόλου ηλεκτρικών δημοτικών λεωφορείων και των φορτηγών που χρησιμοποιούνται για τη συγκομιδή και διαχείριση σκουπιδιών και αποβλήτων.
- Μέχρι το 2030: Εγκατάσταση αθροιστικής ισχύος 103 MW στην πόλη.

Το έργο SOLIS είναι ο ακρογωνιαίος λίθος αυτής της στρατηγικής. Το έργο ήταν αποτέλεσμα συνεργασίας μεταξύ του τοπικού ενεργειακού οργανισμού

και του δήμου. Με τη συγχρηματοδότηση του Πορτογαλικού Υπουργείου Περιβάλλοντος, μια διεπιστημονική ομάδα εμπειρογνομένων στις τεχνολογίες φωτοβολταϊκών, τα Γεωγραφικά Πληροφοριακά Συστήματα (GIS), τη χαρτογράφηση, την επικοινωνία και το μάρκετινγκ, εργάστηκαν πάνω στην πλατφόρμα.

Χρησιμοποιώντας κατάλληλα γραφικά και παρουσιάζοντας συνοπτικά ορισμένα βασικά στοιχεία, το SOLIS προσφέρει στους πολίτες, τις τοπικές αρχές, τους επενδυτές και τις επιχειρήσεις, τρία διαφορετικά προϊόντα χαρτογράφησης σε τρεις διαφορετικές κλίμακες - την πόλη, την συνοικία και το κτίριο:

- έναν επικαιροποιημένο χάρτη ηλιακής ακτινοβολίας ο οποίος παρουσιάζει την προσπίπτουσα ηλιακή ακτινοβολία στις στέγες της πόλης.
- έναν χάρτη παραγωγής ηλιακής ηλεκτρικής ενέργειας, τόσο του δυναμικού όσο και της (εκτιμώμενης) πραγματικής ενέργειας. Παρέχει επίσης και μια επιπρόσθετη λειτουργία που υπολογίζει εκτιμήσεις μερικών βασικών στοιχείων και δεδομένων ιδιοκατανάλωσης σε επίπεδο κτιρίου για ένα συγκεκριμένο προφίλ καταναλωτών.
- έναν ενημερωτικό χάρτη φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων στην πόλη και την εξέλιξή της ανάπτυξής τους με την πάροδο του χρόνου

Όμως το SOLIS είναι κάτι παραπάνω από ένας απλός χάρτης: δίνει στους πολίτες την ευκαιρία να συμμετάσχουν στο τοπικό ενεργειακό σύστημα. Μπορούν να καταχωρίσουν τα δικά τους ηλιακά συστήματα και να καταγράψουν τα σχόλιά τους. Έχουν τη δυνατότητα να εκτιμήσουν την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια της εγκατάστασης στην τάρατσα τους και να υπολογίσουν τις επενδύσεις και τα έσοδα. Επίσης, η πλατφόρμα προσφέρει πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες της αγοράς και εκπαιδευτικό περιεχόμενο, όπως γραφήματα και ταινίες μικρού μήκους για τη δημιουργία μιας νέας γενιάς πολιτών ηλιακής ενέργειας!

Χάρτης
ακτινοβολίας της
Solis Solar.
© Solis

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ LORIENT | ΓΑΛΛΙΑ

Το πρωτοποριακό σύστημα ενοικίασης ηλιακών συλλεκτών της γαλλικής πόλης Lorient στη Βρετανή και του OnCIMè γνώρισε μεγάλη επιτυχία. Το OnCIMè είναι ένα τοπικό εγχείρημα αφιερωμένο στην ανάπτυξη έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με στόχο την αντιμετώπιση της υπερθέρμανσης του πλανήτη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην τοπική κοινότητα. Η συνεργασία μεταξύ της Bretagne Énergies Citoyennes και του δήμου της Lorient ήταν πρωτοποριακή αφού συνδύασε την ενοικίαση φωτοβολταϊκών πάνελ με την εμπλοκή των πολιτών γύρω από ένα έργο που βασίζεται στην ιδιοκατανάλωση.

ΠΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ;

1. **Ιδιοκατανάλωση:** η ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από τα φωτοβολταϊκά πάνελ χρησιμοποιείται απευθείας από τα κτίρια στα οποία είναι εγκατεστημένα. Αυτό είναι κατάλληλο ιδιαίτερα για κτίρια που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της ημέρας, όπως σχολεία, διοικητικά κτίρια, κτίρια γραφείων κ.λπ.
2. **Ενοικίαση:** Το OnCIMè, μετά από συμμετοχή σε σχετικό δημόσιο διαγωνισμό, έχει συνάψει συμφωνία ενοικίασης με τον δήμο του Lorient. Ο δήμος πληρώνει ένα

Έργο OnCIMè στην πόλη Lorient.
© Bretagne Energie Citoyenne

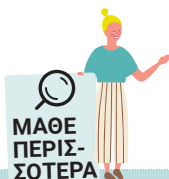
μηνιαίο ενοίκιο με αντάλλαγμα το δικαίωμα χρήσης των φωτοβολταϊκών και εγκατάστασής τους στις στέγες των κτιρίων του για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας η οποία είναι φθηνότερη από την αγορά ηλεκτρισμού από το δίκτυο.

Οι μέτοχοι του έργου είναι κυρίως ντόπιες/οι και ο κανόνας διακυβέρνησης «ένας άνθρωπος μία ψήφος» είναι σύμφωνος με το πνεύμα μιας κοινωνικής και χωρίς αποκλεισμούς οικονομίας. Το OnCImè διοργανώνει επίσης, εκδηλώσεις κάθε χρόνο σε κτίρια εξοπλισμένα με φωτοβολταϊκά για μαθητές και το προσωπικό του δήμου, με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ηλιακή και άλλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Το 2019 η OnCImè είχε περισσότερους από 100 μετόχους, σχεδόν 400 νοικιασμένα φωτοβολταϊκά πάνελ και ένα σχέδιο χρηματοδότησης ενός φωτοβολταϊκού σταθμού σε ένα κατάστημα βιολογικών προϊόντων στη Lorient. Η ηλιακή ενέργεια προσφέρει την ευκαιρία για τη δημιουργία συναρπαστικών συνεργασιών και συμπράξεων!

ΕΝΤΟΠΙΟΤΗΤΑ

Μοντέλα χρηματοδότησης για φωτοβολταϊκά έργα:

<https://www.rescoop.eu/toolbox/financing-models-for-solar-pv-projects>

Οδηγός βελτιστοποίησης της χρήσης στεγών - Community Energy England:

<https://hub.communityenergyengland.org/resources/resource/185/ost-energy-rooftop-performance-enhancement-guide/>

Ο οδηγός αρχαρίων για την ηλιακή ενέργεια:

<https://unboundsolar.com/solar-information/solar-power-101>

ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΒΙΕΝΝΗ | ΑΥΣΤΡΙΑ

Η εγκατάσταση ενός μεμονωμένου συστήματος ΑΠΕ δεν είναι πάντα εφικτή, ειδικά στις πόλεις όπου η πλειονότητα του πληθυσμού ζει σε διαμερίσματα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο στη Βιέννη η δημοτική εταιρεία προμήθειας ενέργειας Wien Energie, έθεσε σε εφαρμογή το 2012 το πρόγραμμα «Μονάδες παραγωγής ενέργειας των πολιτών».

Η Wien Energie εγκαθιστά ηλιακούς συλλέκτες σε κατάλληλα κτίρια και προσφέρει στους πολίτες τη δυνατότητα να αγοράσουν έως 10 φωτοβολταϊκά στην τιμή των 950 € ανά πάνελ. Η Wien Energie είναι επίσης υπεύθυνη για την κατασκευή και τη λειτουργία των φωτοβολταϊκών συστημάτων καθώς επίσης αναλαμβάνει και την ευθύνη για τους όποιους τεχνικούς και οικονομικούς κινδύνους. Στη συνέχεια, οι πολίτες εκμισθώνουν αυτά τα πάνελ πίσω στη Wien Energie και λαμβάνουν μία ετήσια απόδοση (όφελος) επί της επένδυσής τους η οποία μπορεί επίσης να δοθεί με τη μορφή κουπονιών χάρη στη συνεργασία με την αλυσίδα σουπερμάρκετ SPAR. Οι ιδιοκτήτες έχουν πάντα τη δυνατότητα να επιστρέψουν το πάνελ στη Wien Energie έναντι του αρχικού κόστους που κατέβαλαν. Στο τέλος της διάρκειας της σύμβασης ενοικίασης το αρχικό ποσό επένδυσης επιστρέφεται στον επενδυτή.

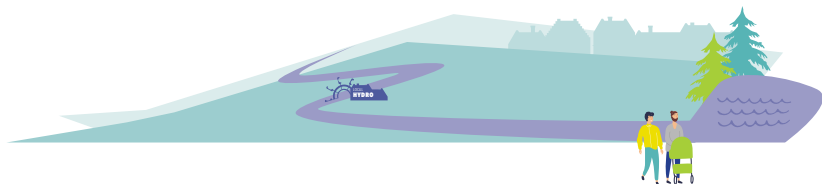
Από τον Μάιο του 2012, περισσότεροι από 6.000 Βιεννέζοι πολίτες έχουν συμβάλει στην ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην πόλη. Οι πολίτες μπόρεσαν να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη του αιολικού πάρκου Pottendorf, δυναμικού 3 MW, το οποίο μπορεί να παρέχει ενέργεια σε 1.800 νοικοκυριά.

Η Wien Energie στοχεύει να αυξήσει το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών επί του συνόλου της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας, στο 40% έως το 2030. Η Wien Energie έχει υλοποιήσει 24 έργα ηλιακής ενέργειας και έχει εγκαταστήσει 4 ανεμογεννήτριες. Το 2015 το συμμετοχικό μοντέλο επεκτάθηκε στην αιολική ενέργεια. Αυτήν τη στιγμή παρέχουν καθαρή ενέργεια σε 800.000 άτομα και αναμένουν να φτάσουν το 1,5 εκατομμύριο έως το 2030!

ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

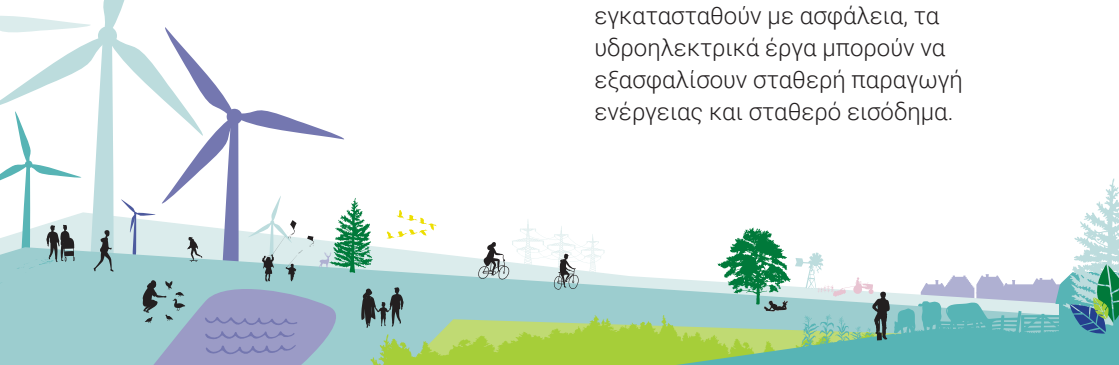

Η παραγωγή ενέργειας από νερό είναι ένας από τους παλαιότερους τρόπους ενεργειακής παραγωγής και αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο οι μύλοι άλεσης, τα υδροπρίονα ή τα ελαιοτριβεία βρίσκονταν πάντα κοντά σε ποτάμια. Τα υδροηλεκτρικά έργα χρησιμοποιούν την ίδια αρχή και αξιοποιούν την ενέργεια του ρέοντος νερού για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Το νερό που ρέει από έναν φυσικό καταρράκτη ή ένα φράγμα εκτρέπεται σε έναν σωλήνα ή ένα κανάλι και περιστρέφει έναν ειδικό τροχό ή έναν υδροστρόβιλο ο οποίος είναι συνδεδεμένος, μέσω ενός κιβωτίου ταχυτήτων, με μια γεννήτρια που παράγει ηλεκτρική ενέργεια.

Τα υδροηλεκτρικά έργα μεγάλης κλίμακας μπορεί να είναι καταστροφικά για τις κοινότητες και το φυσικό περιβάλλον αλλά οι επιπτώσεις μπορούν να μειωθούν δραστικά σε μικρής κλίμακας κοινοτικά έργα τα οποία λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα. Πολλά κοινοτικά υδροηλεκτρικά έργα συνδυάζονται και με την ανακαίνιση ιστορικών εγκαταστάσεων. Η διάσημη Escorower αναπτύχθηκε από την ανακαίνιση ενός παλιού νερόμυλου κοντά στο Rotselaar στο Βέλγιο.

Τα υδροηλεκτρικά έργα χρειάζονται επιπλέον άδειες ώστε να αποτραπεί η καταστροφή των ποταμών και της άγριας πανίδας τους, ενώ η υλοποίηση αναλυτικών μελετών σκοπιμότητας είναι πολύ σημαντική. Ωστόσο, μόλις εγκατασταθούν με ασφάλεια, τα υδροηλεκτρικά έργα μπορούν να εξασφαλίσουν σταθερή παραγωγή ενέργειας και σταθερό εισόδημα.

ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

Υπάρχουν δύο κύριοι τύποι υδροηλεκτρικών έργων: Ο τύπος μεγάλου ύψους υδατόπτωσης και ο τύπος μικρού ύψους υδατόπτωσης. Το μικτό ύψος υδατόπτωσης είναι η υψομετρική διαφορά μεταξύ της μέγιστης στάθμης και της ελάχιστης στάθμης του νερού σε μια υδροηλεκτρική εγκατάσταση.

- Για τύπους μεγάλου ύψους υδατόπτωσης απαιτείται μεγάλη υψομετρική διαφορά (πάνω από 10 μέτρα). Ένα τυπικό τέτοιο σχήμα θα περιελάμβανε ένα ορεινό ρέμα που ρέει σε διάφορα χωράφια ή σε ένα δάσος.
- Οι τύποι χαμηλού ύψους υδατόπτωσης χρησιμοποιούν γενικά μεγάλες ποσότητες νερού που πέφτουν από σχετικά μικρό ύψος (λιγότερο από 10 μέτρα), όπως συμβαίνει σε παλιούς μύλους ή φράγματα.

Ένα βιώσιμο σχήμα θα περιλαμβάνει γενικά είτε μεγάλη ροή νερού σε μικρό ύψος, είτε μικρή ροή σε μεγάλο ύψος. Ενώ η ισχύς των δύο αυτών συστημάτων μπορεί να είναι η ίδια, τα τεχνολογικά, οικολογικά και κατασκευαστικά ζητήματα θα είναι αρκετά διαφορετικά. Η μορφολογία της περιοχής θα καθορίσει τελικά και τον τύπο που θα επιλέξει μια ενδιαφερόμενη ομάδα. Σε γενικές γραμμές, τα συστήματα μεγάλου ύψους υδατόπτωσης είναι φθηνότερα ανά εγκατεστημένο kW καθώς απαιτούν λιγότερα έργα πολιτικού μηχανικού.

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ | ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΣΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΞΕΚΙΝΗΣΕΙΣ ΕΝΑ ΥΔΡΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ

- Μεγάλη (ή συνεχή) βροχόπτωση,
- Επαρκή όγκο ροής, ή/και επαρκή πίεση νερού και πάνω από τουλάχιστον 2 μέτρα υψομετρική διαφορά. Αυτά είναι τα στοιχεία που θα καθορίσουν τελικά την πιθανή ισχύ,
- Αυστηρά περιβαλλοντικά κριτήρια τα οποία θα διασφαλίσουν ότι το έργο δεν θα βλάψει σημαντικά τη φυσική ζωή στο ρέμα, το ποτάμι ή τις ακτές,
- Μια πηγή νερού πάνω από ένα φράγμα ή πίσω από έναν ταμιευτήρα,
- Ένα σύστημα μεταφοράς για τη διοχέτευση του νερού,
- Ένα σύστημα ελέγχου ροής,
- Έναν υδροστρόβιλο και μία γεννήτρια,
- Ένα σημείο απορροής του νερού.

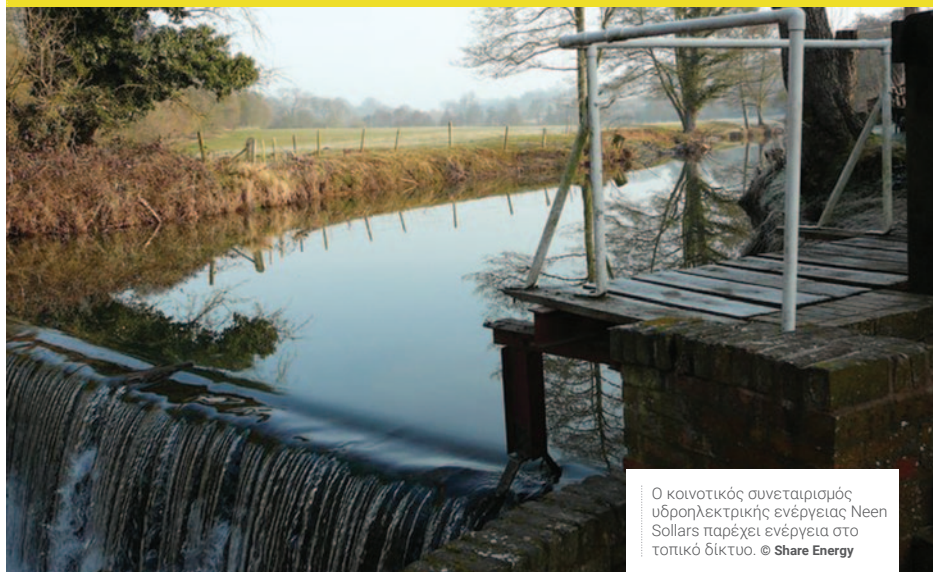

ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΥΔΡΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ NEEN SOLLARS | ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Στο Ηνωμένο Βασίλειο ο κοινοτικός συνεταιρισμός υδροηλεκτρικής ενέργειας Neen Sollars κατέχει μία υδροηλεκτρική εγκατάσταση δυναμικού 12,5 kW στο Tetstill Mill στον ποταμό Rea. Η τουρμπίνη παρέχει καθαρή ηλεκτρική ενέργεια στο τοπικό ηλεκτρικό δίκτυο που αντιπροσωπεύει περίπου το 20% της ενέργειας που χρησιμοποιείται για οικιακή χρήση στο χωριό Neen Sollars και επιτυγχάνει σε τοπικό επίπεδο τον εθνικό στόχο του 20% για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Αυτό το έργο αποτελεί μοντέλο για την περιοχή μιας και είναι το πρώτο κοινοτικό έργο καθαρής ενέργειας στα West Midlands.

Ο κοινοτικός συνεταιρισμός υδροηλεκτρικής ενέργειας Neen Sollars παρέχει ενέργεια στο τοπικό δίκτυο. © Share Energy

Τα βασικά οφέλη είναι:

- Η παραγωγή πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας,
- Η εμπλοκή της τοπικής κοινότητας στην ιδιοκτησία και τη λειτουργία ενός συστήματος παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ,
- Η ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση στην περιοχή,
- Ένα ετήσιο εισόδημα για μια τοπική κοινωνική επιχείρηση.

Το έργο έχει σχεδιαστεί και έχει εκτελεστεί εξ ολοκλήρου από ντόπιους και ενσωματώνεται στις ευρύτερες προσπάθειες που πραγματοποιούνται για την οικολογική αναβάθμιση της λεκάνης απορροής Rea.

ΕΝΤΟΠΙΣΤΗΤΑ

ΜΑΘΕ
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Κοινωνικές πρωτοβουλίες υδροηλεκτρικών έργων:

https://www.ieahydro.org/media/d5cfc855/OWA_2016-Waterpower-Development-Guide-web.compressed.pdf

Εργαλείο διαστασιολόγησης υδροηλεκτρικών:

<https://www.rescoop.eu/toolbox/hydro-intake-sizing-and-design>

Ένα εργαλείο για την αξιολόγηση υδροηλεκτρικών, από το REScoop.eu:
<https://www.rescoop.eu/toolbox/hydro-assessment-c>

ΒΙΟΜΑΖΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

Η βιομάζα μπορεί να θεωρηθεί ως ανανεώσιμο καύσιμο όταν προέρχεται από πηγές όπως τα δασικά υπολείμματα, τα υπολείμματα που προκύπτουν από κλαδέματα δέντρων, τα απορρίμματα τροφίμων, τα γεωργικά απόβλητα και άλλα υπολείμματα ξύλου (όπως το πριονίδι).

Θεωρητικά εκπέμπεται CO₂ με την καύση του ξύλου, αλλά η βασική ιδέα είναι ότι ο άνθρακας θα απορροφηθεί τελικά από την ανάπτυξη των νέων δέντρων που θα αντικαταστήσουν αυτά που έχετε κάψει.

Ωστόσο, δεν είναι πάντα δεδομένο ότι αυτή η νέα ανάπτυξη θα πραγματοποιηθεί. Ξέρουμε καλά ότι βρισκόμαστε σε μια κρίσιμη δεκαετία για το κλίμα και πρέπει να αφαιρέσουμε τον

άνθρακα από την ατμόσφαιρα! Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η βιομάζα δεν είναι κατάλληλη για ανάπτυξη έργων μεγάλης κλίμακας. Για ορισμένες όμως κοινότητες μπορεί να είναι μέρος της λύσης, ιδίως όταν η διαχείριση των τοπικών πόρων γίνεται με βιώσιμο τρόπο.

Η βιομάζα είναι ένα ευέλικτο υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για:

- τη θέρμανση χώρων ή και την παραγωγή ζεστού νερού,
- την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας,
- την παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας από μονάδες συμπαραγωγής (CHP - Combined Heat and Power).

ΤΥΠΟΙ ΒΙΟΜΑΖΑΣ

1) ΞΥΛΟ

Το ξύλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί με τη μορφή κορμών, ροκανιδιών και πλίνθων, για ξυλόσομπες ή λέβητες ξύλου που χρησιμοποιούνται για τη θέρμανση χώρων και για την παραγωγή ζεστού νερού. Τα ροκανίδια χρησιμοποιούνται γενικά μόνο σε μεγαλύτερους λέβητες, όπως αυτοί που είναι εγκατεστημένοι σε σχολεία, κτίρια και γραφεία.

Σε μεγαλύτερη κλίμακα, το ξύλο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Η κύρια μέθοδος για αυτό είναι τα εργοστάσια καύσης (όπου το ξύλο καίγεται για την παραγωγή ατμού). Ωστόσο, τα κοινοτικά έργα δεν πρέπει ποτέ να εμπλέκονται στην καύση ολόκληρων δέντρων ή σε άλλες δραστηριότητες που σχετίζονται με την αποψίλωση των δασών.

2) ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Άλλες μέθοδοι αξιοποιούν βιομάζα η οποία αποτελεί υποπροϊόν διάφορων αγροτικών δραστηριοτήτων. Αυτά περιλαμβάνουν:

- «Ξηρά» αγροτικά απόβλητα, όπως το άχυρο που μπορεί να καεί για παραγωγή ενέργειας.
- «Υγρά» απόβλητα όπως χλωρά υλικά ή βιολάσπη μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή μεθανίου μέσω μιας διαδικασίας η οποία είναι γνωστή ως αναερόβια επεξεργασία χώνευσης. Το μεθάνιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την τροφοδοσία ενός κινητήρα για την παραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας.

Υπάρχουν ήδη παραδείγματα έργων παραγωγής θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας από την καύση περιττωμάτων από κοτόπουλα και τη χώνευση ζωικής βιολάσπης σε συνδυασμό με άχυρα. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις αυτά τα έργα είναι οικονομικά βιώσιμα μόνο εάν μπορούν να βρεθούν τρόποι για την αξιοποίηση της θερμότητας που παράγεται, όπως η τροφοδότηση κοντινών εργοστασίων και η αξιοποίηση των υποπροϊόντων ως λιπάσματα σε χωράφια.

Να έχεις υπόψη σου ότι η εκτροφή ζώων σε μεγάλη κλίμακα συνδέεται επίσης με πολλά οικολογικά ζητήματα - εάν αυξάνεις τα κέρδη αυτής της δραστηριότητας μέσω της βιοενέργειας μπορεί έτσι να καταλήξεις να υποστηρίζεις και να διαιωνίζεις ένα μη βιώσιμο σύστημα.

ΒΙΟΜΑΖΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

3) ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ

Τα δημοτικά απόβλητα πρέπει να ελαχιστοποιούνται ή να ανακυκλώνονται όπου είναι δυνατόν. Ωστόσο, θα υπάρχει πάντα η ανάγκη για απόρριψη αποβλήτων. Ορισμένες μορφές αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων μπορούν να θεωρηθούν ως βιομάζα - όπως τα απόβλητα τροφίμων και τα υπολείμματα ξύλου (για παράδειγμα, από την κατασκευαστική βιομηχανία).

Πολλές τοπικές αρχές προσφέρουν πλέον υπηρεσίες συλλογής τροφικών απορριμμάτων. Τα απορρίμματα τροφίμων ανακυκλώνονται και χρησιμοποιούνται για την παραγωγή λιπάσματος ή χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε μια μονάδα αναερόβιας επεξεργασίας (μονάδα βιοαερίου).

Το κατά πόσον η καύση άλλων τύπων αστικών αποβλήτων μπορεί να χαρακτηριστεί ως κατάλληλη μέθοδος για την παραγωγή καθαρής ενέργειας είναι ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα. Μπορεί να υπάρχουν περιβαλλοντικά οφέλη εάν τα απόβλητα χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ή και θερμότητας, όπως ο περιορισμός της δέσμευσης χώρων για την ταφή αποβλήτων. Ωστόσο, οι εκπομπές και τα κατάλοιπα πιθανά να έχουν περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Αυτό που είναι σημαντικό να αποφευχθεί είναι η δημιουργία ζήτησης για απόβλητα. Εάν τα απορρίμματα τροφίμων σε μια κοινότητα προκύπτουν λόγω μη βιώσιμης κατανάλωσης, η δημιουργία μιας μονάδας παραγωγής ενέργειας για τη χρήση αυτών των αποβλήτων καθιστά απίθανη την αντιμετώπιση του αρχικού προβλήματος. Οι εγκαταστάσεις βιοαερίου είναι ένας καλός τρόπος επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων όταν μπορούν να παράγουν ταυτόχρονα ενέργεια και βιολογικά λιπάσματα.

ΕΣΕΚ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ | ΕΛΛΑΔΑ

Η Ενεργειακή Συνεταιριστική Εταιρεία Καρδίτσας (ΕΣΕΚ) έχει την έδρα της στην Καρδίτσα και δραστηριοποιείται στην αξιοποίηση της τοπικής βιομάζας ενώ έχει ήδη κατασκευάσει και λειτουργεί μια μονάδα παραγωγής πέλετ.

Η εφοδιαστική αλυσίδα που έχει σχεδιάσει για τη συλλογή, μεταφορά και αξιοποίηση της βιομάζας, ενισχύει την τοπική οικονομία και συμβάλει τη βέλτιστη διαχείριση των φυσικών πόρων, προστατεύοντας έτσι το περιβάλλον και το κλίμα.

Η βιομάζα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή καθαρής ενέργειας, αλλά και για τομείς στους οποίους είναι δυσκολότερο να επιτευχθεί η απανθρακοποίηση, όπως η θέρμανση.

Παράλληλα, η ΕΣΕΚ συμμετέχει σε διεθνή προγράμματα όπως το Horizon BECoop (2020-2023), για την δημιουργία ενός κατάλληλου θεσμικού, τεχνολογικού και οικονομικού πλαισίου για την αξιοποίηση της βιο-ενέργειας στην Ελλάδα. Μέσω αξιοποίησης ερευνητικών ευρημάτων και συντονισμένης προσπάθειας ευαισθητοποίησης του κοινού σχετικά με τις ενεργειακές κοινότητες, η ΕΣΕΚ προσπαθεί να συμβάλει στη δημιουργία νέων «βιο-ενεργειακών κοινοτήτων» στη χώρα.

Ιστοσελίδα: <https://www.facebook.com/esekarditsas>

ΤΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΧΩΡΙΟ ΚΝĚŽICE | ΤΣΕΧΙΑ

Αξιοποιώντας τη βιομάζα που παράγεται στην τοπική κοινότητα, το χωριό ΚνĚžice στην Τσεχία δεν χρειάζεται πλέον να πληρώνει για την αγορά κάρβουνου και μπορεί αντί αυτού να διοχετεύει κεφάλαια σε τοπικές επιχειρήσεις. Μετά από αρκετά χρόνια λειτουργίας τα στοιχεία δείχνουν ότι το έργο ενίσχυσε την τοπική οικονομία και μείωσε τις εκπομπές CO₂.

«Η μονάδα βιομάζας ταιριάζει καλά στην νοοτροπία των αγροτών της περιοχής μας», δήλωσε ο Μιλάν Καζντά. «Οι αγρότες καλλιεργούν τη βιομάζα, ο δήμος την αγοράζει από αυτούς, η θερμική ενέργεια που παράγεται στη συνέχεια πωλείται στους κατοίκους και γενικά η ροή των κεφαλαίων διατηρείται εντός του χωριού. Δεν ήταν και κάτι τόσο επαναστατικό αυτό - αποτελεί μία τυπική πρακτική αυτάρκειας σε τοπικό επίπεδο που ιστορικά υπήρχε πάντα εδώ. Θέλαμε απλώς να επιστρέψουμε στις ρίζες μας».

Η τρέχουσα εγκατάσταση διαχωρίζεται σε δύο μέρη, τη μονάδα βιομάζας που παράγει θερμότητα για το χωριό και τη μονάδα βιοαερίου που παράγει θερμότητα και ηλεκτρική ενέργεια για την τροφοδότηση του δικτύου.

Η μονάδα βιομάζας, που βρίσκεται στο βόρειο άκρο του χωριού χρησιμοποιεί βιομάζα που προέρχεται από διάφορες πηγές οι οποίες είναι κυρίως ξυλεία και άχυρο που αγοράζεται από ντόπιους αγρότες. Η θερμότητα που παράγεται διοχετεύεται σε καλά μονωμένους αγωγούς μήκους έξι χιλιομέτρων σε 150 σπίτια του χωριού παρέχοντας θέρμανση και ζεστό νερό.

Η εγκατάσταση βιοαερίου χρησιμοποιεί βιολογικά απόβλητα, συμπεριλαμβανομένης της κοπριάς ζώων από αγροτικούς συνεταιρισμούς του χωριού, απόβλητα από τη δασοκομία ή τις κηπουρικές δραστηριότητες, λύματα από

Ο Milan Kazda,
Δήμαρχος της ΚνĚžice.

σηπτικούς βόθρους, ακόμη και υπολείμματα από εστιατόρια της περιοχής! Τα υλικά που προηγουμένως θα πετάγονταν είναι τώρα μια πολύτιμη πηγή ενέργειας. Αυτή η μονάδα παράγει θερμότητα και ηλεκτρισμό. Συνολικά, η μονάδα βιοαερίου παράγει 2.600 MWh ηλεκτρικής ενέργειας ετησίως. Τα υποπροϊόντα της διαδικασίας χρησιμοποιούνται επίσης ως λιπάσματα για τους τοπικούς αγρούς.

Σε ότι αφορά στη λειτουργία του συστήματος, αν η μονάδα βιοαερίου (η οποία χρησιμοποιεί μόνο προϊόντα αποβλήτων) καταφέρνει να καλύπτει τις ανάγκες θερμικής ενέργειας, τότε η μονάδα βιομάζας απενεργοποιείται. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα (και άλλες κρύες μέρες) λειτουργούν τόσο η μονάδα βιομάζας όσο και η μονάδα βιοαερίου.

Το έργο αυτό είναι ένα από τα πρώτα του είδους του στην Τσεχία και για να υλοποιηθεί έπρεπε να ξεπεραστούν πολλά εμπόδια. Αντί να πουλάει το ηλεκτρικό ρεύμα απευθείας στους κατοίκους του, ο δήμος πρέπει να το πουλήσει πρώτα στο δίκτυο και οι κάτοικοι του χωριού στη συνέχεια πρέπει να το αγοράσουν από αυτό σε πενταπλάσια τιμή από αυτή που είχε αρχικά πωληθεί. Το γεγονός αυτό αποτρέπει άλλα χωριά από το να αναπτύξουν παρόμοια ενεργειακά συστήματα, ενώ εμποδίζει επίσης και το Κνέζιτσε να αναπτύξει περαιτέρω το έργο, αλλά το χωριό σχεδιάζει να εγκαταστήσει φωτοβολταϊκά σε δημοτικά κτίρια όταν επιτραπεί από τη νομοθεσία.

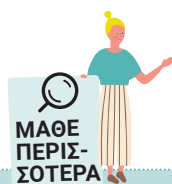
Αρχικά, δεν ήταν όλοι πεπεισμένοι/ες στο χωριό για την νέα προσπάθεια. Μια έρευνα έδειξε ότι μόνο 80 νοικοκυριά ενδιαφέρθηκαν για το νέο έργο και αυτοί μόνο και μόνο λόγω της χαμηλής τιμής θέρμανσης. Ο δήμαρχος Milan Kazda ήξερε ότι το έργο θα μπορούσε να λειτουργήσει μόνο αν υποστηριζόταν από την κοινότητα του Κνέζιτσε. Έτσι, έδωσε οδηγίες σε παλαιότερα και αξιοσέβαστα μέλη του χωριού να συζητήσουν για το έργο με οικογένειες στην κοινότητα. Αυτό βοήθησε στο να συμφωνήσουν τελικά τα 120 νοικοκυριά που χρειάζονταν ώστε να είναι το έργο βιώσιμο από οικονομική άποψη.

Παρόλα αυτά, πολλοί κάτοικοι του χωριού φοβήθηκαν ότι το νέο σύστημα δεν θα λειτουργούσε και έτσι ο δήμαρχος τους διαβεβαίωσε ότι θα μπορούσαν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν το προηγούμενο σύστημα θέρμανσης εάν το επιθυμούσαν. Ωστόσο, αφού εγκαταστάθηκε το νέο κεντρικό σύστημα θέρμανσης βιομάζας, όλο και περισσότεροι άνθρωποι εντάχθηκαν σε αυτό. Λίγο μετά την ολοκλήρωση του έργου 27 ακόμη νοικοκυριά έκαναν εγγραφή. Σήμερα, η μονάδα εξυπηρετεί περίπου το 90% του πληθυσμού του χωριού Κνέζιτσε.

Αυτό δείχνει πώς οι άνθρωποι συχνά χρειάζονται να δουν ότι κάτι λειτουργεί για να αισθανθούν εμπιστοσύνη. Να είσαι προετοιμασμένη/ος ότι θα χρειαστεί να είσαι υπομονετική/ός, ειδικά στην πρώτη φάση υλοποίησης του έργου σου.

ΒΙΟΜΑΖΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

Συχνές ερωτήσεις σχετικά με τη χρήση του ξύλου ως καύσιμο:

<http://www.nef.org.uk/knowledge-hub/wood-fuel-equipment/wood-fuel-frequently-asked-questions>

Τα συστήματα τηλεθέρμανσης με βιομάζα και πώς λειτουργούν:

<https://www.renewableenergyhub.co.uk/main/biomass-boiler-information/district-and-community-biomass-heating-solutions/>

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

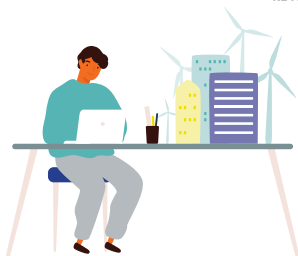
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23	ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΠΙΘΑΝΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	138
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ	144
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25	ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΟΝΤΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	147
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26	ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	154

Μέλη της Enecoop στη Γαλλία ανυψώνουν μία ανεμογεννήτρια.

© Enecoop

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΠΙΘΑΝΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

Η πορεία προς την υλοποίηση ενός επιτυχημένου κοινοτικού ενεργειακού έργου δεν είναι πάντα εύκολη. Θα αντιμετωπίσεις πολλά εμπόδια και προκλήσεις.

Οι νέες οδηγίες της ΕΕ θα σε διευκολύνουν, καθώς οι εθνικές κυβερνήσεις είναι υποχρεωμένες να αξιολογήσουν τα εμπόδια που υπάρχουν

στην ανάπτυξη έργων κοινοτικής ενέργειας (βλέπε το παρακάτω πλαίσιο κειμένου). Το να ελέγξεις εάν η κυβέρνηση της χώρας σου έχει ήδη πραγματοποιήσει και δημοσιεύσει αυτήν την αξιολόγηση, θα μπορούσε να είναι ένα πρώτο βήμα προς τον εντοπισμό αυτών των εμποδίων.

ΝΕΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΒΑΣΕΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ

Η κοινοτική ενέργεια δεν έχει αναπτυχθεί το ίδιο σε όλες τις χώρες της Ευρώπης. Η επιτυχής ανάπτυξη έργων προϋποθέτει την ύπαρξη υποστηρικτικών νόμων και κανονισμών. Σε χώρες με ευνοϊκά νομοθετικά πλαίσια παρατηρείται σημαντική ανάπτυξη κοινοτικών εγχειρημάτων ενώ σε χώρες όπου το νομοθετικό σύστημα είναι ασταθές, απαιτείται η ύπαρξη πολύ αφοσιωμένων ακτιβιστών για να δρομολογηθεί η υλοποίησή τους. Οι συχνές αλλαγές στις εθνικές νομοθεσίες αποτελούν έναν επιπρόσθετο παράγοντα δυσκολίας.

Από το 2018, η κοινοτική ενέργεια αναγνωρίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ ως μέρος του νομοθετικού πακέτου που διέπει το ενεργειακό σύστημα της ΕΕ για την κρίσιμη επερχόμενη δεκαετία. Αυτό μπορεί να αποτελέσει σημείο κλειδί για όποιον θέλει να εμπλακεί στην κοινοτική ενέργεια.

Τόσο η Αναθεωρημένη Οδηγία για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, όσο και η Οδηγία για την Αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας αναγνωρίζουν τον σημαντικό ρόλο που θα διαδραματίσουν οι κοινότητες στην ενεργειακή μετάβαση. Έχουν θεσπιστεί δικαιώματα τα οποία πρέπει να εφαρμοστούν ώστε να μπορείς να συμμετέχεις στην ανάπτυξη έργων κοινοτικής ενέργειας και είναι ευθύνη της κυβέρνησης της χώρας σου να διασφαλίσει ότι δεν υπάρχουν άδικα εμπόδια που θα εμποδίσουν τη συμμετοχή σου.

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ | ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΝΟΜΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

- Αναγνωρίζεται ο ρόλος των πολιτών και των κοινοτήτων στην ενεργειακή μετάβαση,
- Τα κοινοτικά ενεργειακά έργα θεσπίζονται νομικά (βλέπε πλαίσιο ορισμών),
- Μέσω μιας κοινότητας πολιτών ή μιας κοινότητας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πολίτες, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τοπικές αρχές μπορούν να συνεργαστούν δημιουργώντας έναν νομικά αναγνωρισμένο οργανισμό,
- Όλοι και όλες έχουν το δικαίωμα να παράγουν, να αποθηκεύουν, να μοιράζονται, να καταναλώνουν και να πωλούν τη δική τους καθαρή ενέργεια,
- Έχεις το δικαίωμα να μην σου επιβάλλονται άδικες χρεώσεις για ενέργεια που παράγεις ο ίδιος,
- Έχεις το δικαίωμα να συμμετέχεις σε μια κοινότητα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,
- Έχεις το δικαίωμα πρόσβασης σε ενημερωτικό υλικό και εκπαιδεύσεις που θα σε βοηθήσουν να συμμετέχεις ενεργά στην ενεργειακή μετάβαση,
- Οι εθνικές κυβερνήσεις πρέπει να αξιολογήσουν τα εμπόδια και τις δυνατότητες της κοινοτικής ενέργειας στην επικράτειά τους,
- Οι εθνικές κυβερνήσεις πρέπει να δημιουργήσουν ένα θεσμικό πλαίσιο που να υποστηρίζει την κοινοτική ενέργεια στη χώρα τους,
- Πρέπει να υπάρχει κάποια υπηρεσία στην οποία οι πολίτες μπορούν να απευθυνθούν για να ζητούν συμβουλές και να λαμβάνουν άδειες εγκατάστασης και συμμετοχής στο ενεργειακό σύστημα.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΠΙΘΑΝΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

Ακολουθεί μια λίστα εμποδίων που μπορεί να οδηγήσουν στην αποτυχία υλοποίησης έργων. Ωστόσο, εάν είσαι προετοιμασμένος και έχεις υπομονή αυτά τα εμπόδια μπορούν να ξεπεραστούν. Η ανάλυση των εμποδίων και η ανάπτυξη ιδεών για την αντιμετώπισή τους βήμα προς βήμα μπορεί να τα κάνει λιγότερο τρομακτικά στη διαχείριση. Επίσης, είναι πιθανό ότι τα εμπόδια που αντιμετωπίζεις να τα έχουν αντιμετωπίσει στο παρελθόν κι άλλες πρωτοβουλίες κοινοτικής ενέργειας. Η αναζήτηση συμβουλών και καθοδήγησης από άλλους είναι πάντα κλειδί για την επιτυχία.

Ακολουθούν μερικές προκλήσεις για τις οποίες πρέπει να προετοιμαστείς:

1) ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο για τη δυναμική των ομάδων, είναι σχεδόν αναπόφευκτο να υπάρχουν σε κάποιο στάδιο εσωτερικές συγκρούσεις στην ομάδα σου. Αυτές οι συγκρούσεις μπορεί να σχετίζονται με την εξουσία, την ύπαρξη διαφορετικών οραμάτων ή κάποια άλλη προβληματική συμπεριφορά. Διάβασε τα κεφάλαια σχετικά με τη δυναμική μίας ομάδας και μην εκπλαγείς ή απογοητευτείς εάν προκύψουν τέτοιου είδους προβλήματα.

Μπορείς επίσης να αποτρέψεις την εμφάνιση προβλημάτων πριν προκύψουν, έχοντας μια σαφή ομαδική συμφωνία και κοινά αποδεκτές μεθόδους εργασίας. Προσπάθησε να μην παίρνεις τα πράγματα προσωπικά και να θυμάσαι

ποια είναι η μεγάλη εικόνα. Η εμπλοκή των ανθρώπων μπορεί να είναι ο λόγος για τον οποίο η εργασία μέσα σε μία κοινότητα είναι δύσκολη αλλά ταυτόχρονα είναι και αυτή που την καθιστά εξαιρετικά εποικοδομητική.

2) ΕΛΛΕΙΨΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

Η εύρεση κεφαλαίων μπορεί να είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τα έργα κοινοτικής ενέργειας. Ελλείψει πρόσβασης σε κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία, ορισμένα έργα μπορεί να χρειαστεί να διακόψουν πλήρως ή να αλλάξουν ριζικά τα σχέδιά υλοποίησής τους. Να είστε προετοιμασμένοι στην ομάδα σας να αφιερώσετε κάποιο χρόνο και ενέργεια για να σκεφτείτε το ζήτημα των χρημάτων. Το Κεφάλαιο 25 είναι αφιερωμένο στην παροχή πληροφοριών σχετικά με τη χρηματοδότηση για κάθε διαφορετικό στάδιο του έργου σας. Είναι επίσης καλό να ψάξετε για κάποιον που έχει προϋπάρχουσα σχετική εμπειρία ή γνώσεις.

Εάν η έλλειψη χρηματοδότησης συνεχίζει να εμποδίζει την υλοποίηση του έργου σας, σκεφτείτε πιθανώς να μειώσετε την κλίμακα του έργου και να ξεκινήσετε με κάτι μικρότερο, όπως το να κάνετε αίτηση για να λάβετε επιχορήγηση για την ανακαίνιση κάποιων σπιτιών στην κοινότητά σας. Έτσι, μπορείτε να δημιουργήσετε ένα ιστορικό επιτυχιών που θα σας βοηθήσει να αποκτήσετε στο μέλλον πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Τα καλά νέα είναι ότι υπάρχουν πάντα επιλογές - οπότε ακόμα και αν στην αρχή δεν τα καταφέρετε, προσπαθήστε ξανά και ξανά.

3) ΑΔΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Η λήψη άδειας κατασκευής είναι ένα από τα βασικά ορόσημα κατά τη διάρκεια εκπόνησης ενός οποιουδήποτε έργου. Χωρίς άδεια για να χτίσετε αυτό που θέλετε, η διαδικασία υλοποίησης του έργου σας θα πρέπει να αλλάξει κατεύθυνση. Είναι καλό να κάνετε έρευνα νωρίς σχετικά με το τι είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί στην περιοχή σας. Για παράδειγμα, η εγγύτητα σε ένα αεροδρόμιο ή μία προστατευόμενη περιοχή μπορεί να είναι πρόβλημα για τα αιολικά έργα.

Κατά τη διεξαγωγή της μελέτης σκοπιμότητας, η ικανότητα του έργου σας να λάβει άδεια θα πρέπει να είναι ένα από τα βασικά πράγματα που πρέπει να αξιολογηθούν, μαζί με τη διαθεσιμότητα των φυσικών πόρων (για παράδειγμα, αξιολόγηση του αν υπάρχει αρκετός ήλιος ή άνεμος). Η συνεργασία με έναν επαγγελματία σύμβουλο με εμπειρία στους τοπικούς κανόνες σχεδιασμού μπορεί να αποτελέσει ένα τεράστιο πλεονέκτημα. Δες περισσότερα σχετικά με τον προγραμματισμό της αδειοδότησης στο παρακάτω πλαίσιο.

4) ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ

Θα υπάρχουν πολλές άδειες και υποβολές αιτήσεων τις οποίες θα πρέπει να κάνετε, καθώς και άδειες κατασκευής για τις οποίες θα πρέπει να αιτηθείτε. Η υποβολή αίτησης για σύνδεση στο δίκτυο και η επικοινωνία με εθνικές και περιφερειακές

υπηρεσίες και τράπεζες απαιτεί πολύ χρόνο και ενέργεια. Συχνά αυτές οι διαδικασίες σχεδιάζονται λαμβάνοντας υπόψη μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες έχουν επαγγελματίες που μπορούν να αφιερώσουν πολύ χρόνο για να τις πραγματοποιήσουν. Προετοιμαστείτε να συμπληρώσετε πολλές φόρμες και να περάσετε κάποια βράδια μπροστά από τον υπολογιστή σας απασχολημένοι με τη διαχείριση της γραφειοκρατίας για το έργο σας.

Βεβαιωθείτε ότι αυτή η δουλειά δε θα ανατεθεί μόνο σε ένα ή δύο άτομα. Γι' αυτόν τον σκοπό απαιτείται μία ομάδα μεταξύ 3 και 6 ατόμων. Η ομαδική εργασία είναι πάντα πιο αποτελεσματική και ευχάριστη από την ατομική. Ίσως καλό θα ήταν να δημιουργήσετε έναν χώρο συλλογικής εργασίας στο διαδίκτυο, όπου μπορείτε να διατηρείτε όλα τα έγγραφα και τις προηγούμενες αιτήσεις σας και κάποιες φορές να κάνετε απλά αντιγραφή-επικόλληση για αιτήσεις που έχουν ήδη γίνει.

5) ΣΥΝΔΕΣΗ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ

Ανάλογα με το πού βρίσκεται το έργο σας, η σύνδεση στο δίκτυο μπορεί να είναι πολύ δύσκολη. Αυτό θα ήταν καλό να το ερευνήσετε στα αρχικά στάδια του έργου σας. Μερικές φορές μπορεί να χρειαστεί να γίνουν εργασίες για την αναβάθμιση του δικτύου και ενδέχεται να πρέπει να πληρώσετε εσείς για αυτό. Πολλοί διαχειριστές δικτύων δεν υιοθετούν μία ευνοϊκή στάση προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ειδικά προς τα μικρότερα έργα.

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΠΙΘΑΝΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 23

Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τον οποίο ίσως θα έπρεπε να σκεφτείτε το ενδεχόμενο να αγοράσετε το τοπικό σας δίκτυο ώστε να μπορείτε να το διαχειριστείτε με τρόπο που υποστηρίζει τη μετάβαση σε ένα αποτελεσματικό και αποκεντρωμένο σύστημα καθαρής ενέργειας. Διάβασε την ιστορία του EWS Schöнау στο κεφάλαιο 13.

6) ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Μερικές φορές οι άνθρωποι δεν κατανοούν πως λειτουργεί ένα κοινοτικό ενεργειακό έργο. Σε χώρες όπου η κοινοτική δράση πάνω σε ενεργειακά ζητήματα δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένη ή γνωστή, αυτό μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο. Πρακτικά αυτό σημαίνει πως θα μπορούσε να είναι πιο δύσκολο να λάβεις δάνειο από την τράπεζα, η τοπική αρχή της περιοχής σου μπορεί να μην καταλαβαίνει τι είναι αυτό που θέλεις να κάνεις και ακόμη και η υποβολή αίτησης για σύνδεση στο δίκτυο ή η απόκτηση άδειας κατασκευής και λειτουργίας να είναι εξαιρετικά δύσκολη. Όλα αυτά συμβαίνουν επειδή θα σε θεωρούν ως ένα νέο είδος «παράγοντα της αγοράς». Σε μερικές περιπτώσεις, όπως στην Ανατολική Ευρώπη για παράδειγμα, μπορεί η λέξη «συνεταιρισμός» να ενέχει μία αρνητική χροιά λόγω της σοβιετικής εποχής.

Μπορείς να ξεπεράσεις αυτά τα εμπόδια χρησιμοποιώντας μερικά από τα παραδείγματα αυτού του βιβλίου για να εξηγήσεις τι είναι η κοινοτική ενέργεια

και πώς λειτουργεί. Ίσως θα ήταν καλή ιδέα να οργανώσεις μια παρουσίαση για την κοινότητά σου για να δείξεις μερικά παραδείγματα από όλη την Ευρώπη που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν και στην περιοχή σας. Είναι πιθανό ότι κάποια ή κάποιος από το REScoop, το Energy Cities ή το Friends of the Earth Europe θα μπορούσε να σε βοηθήσει με αυτήν την παρουσίαση ή ενδεχομένως να έρθει και να σας υποστηρίξει αυτοπροσώπως.

7) ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Μερικοί άνθρωποι εναντιώνονται στις ανανεώσιμες πηγές λόγω των πιθανών παρεμβάσεων στο περιβάλλον. Τα αιολικά και ηλιακά πάρκα πράγματι επηρεάζουν οπτικά το τοπίο. Είναι κατανοητό ότι οι άνθρωποι δεν το ανέχονται αυτό, ειδικά όταν η κοινότητα δε λαμβάνει κανένα από τα οφέλη. Για αυτόν τον λόγο ορισμένοι άνθρωποι ενδέχεται να αντιταχθούν στο να λάβετε άδεια για το έργο σας. Μπορεί ακόμη και να είσαι αρκετά άτυχη/ος ώστε να ζεις κάπου όπου υπάρχει μία οργανωμένη ομάδα ενάντια στην ανάπτυξη έργων αιολικής ενέργειας.

Θα πρέπει να αποδείξεις σε όσο το δυνατόν περισσότερους ανθρώπους στην κοινότητά σου ότι αυτό το έργο θα αποφέρει οφέλη για την περιοχή σας. Ενημέρωσε τους ανθρώπους όσο το δυνατόν νωρίτερα για τα σχέδιά σου ώστε να αποφύγεις την εναντίωση της τοπικής κοινότητας.

ΑΔΕΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Οι άδειες κατασκευής είναι ζωτικής σημασίας. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, ο σχεδιασμός ενός αιολικού πάρκου μπορεί να είναι ένα πολύπλοκο εγχείρημα. Θεωρητικά, οι ανεμογεννήτριες χαίρουν προνομιακή αντιμετώπιση και μπορούν να εγκατασταθούν οπουδήποτε στη χώρα, συμπεριλαμβανομένων των μη κατοικημένων περιοχών. Ωστόσο, οι ομοσπονδιακές πολιτείες (Länder) ή οι δήμοι μπορούν να περιορίσουν στην πράξη την εγκατάσταση ανεμογεννητριών σε συγκεκριμένες ζώνες - σύμφωνα με τον χωροταξικό σχεδιασμό. Επομένως, είναι σημαντικό να μάθεις που επιτρέπεται στην περιοχή σου η ανάπτυξη έργων αιολικής ενέργειας - με βάση και το χωροταξικό σχεδιασμό. Οι περισσότερες ομοσπονδιακές πολιτείες παρέχουν συμβουλές και εγχειρίδια για το πώς ρυθμίζεται αυτό. Σε άλλες χώρες, ομοσπονδίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μπορεί επίσης να προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες ή συμβουλές.

Είναι πιθανό ότι στο στάδιο του σχεδιασμού, ειδικά για έργα αιολικής ενέργειας, θα υπάρχουν αντιρρήσεις. Να είσαι προετοιμασμένη για αυτό και βεβαιώσου ότι εξακολουθείς να επικοινωνείς με την ευρύτερη κοινότητα όσο το δυνατόν περισσότερο για να συζητήσεις ανησυχίες που πιθανώς να υπάρχουν. Ενδεχομένως και να χρειαστεί να αλλάξεις τα σχέδιά σου βάσει αυτών των ανησυχιών.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24

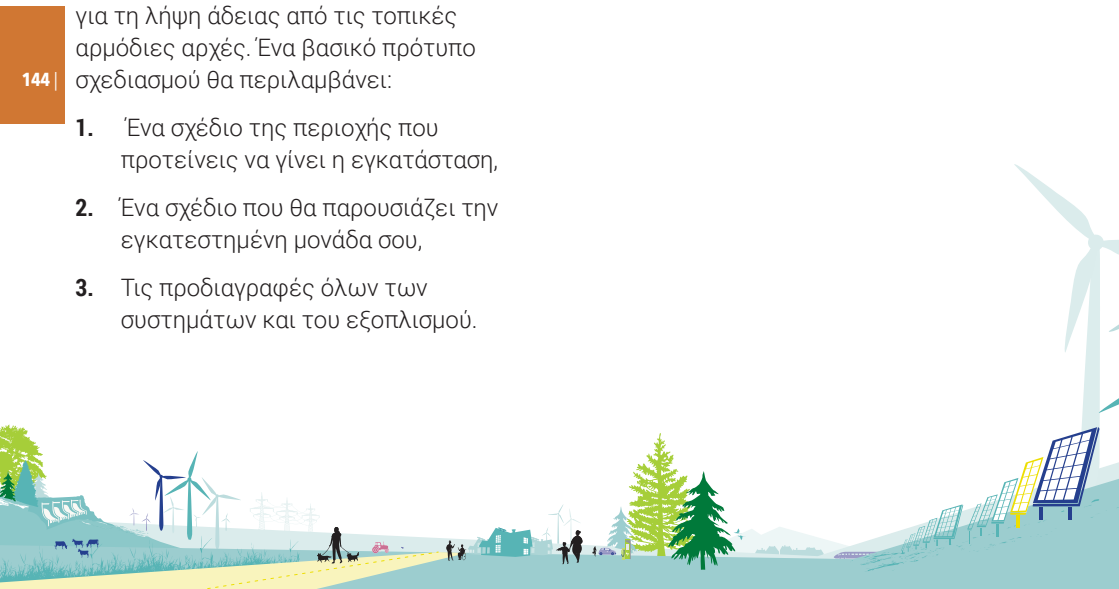
Αφού αποφασίσεις τι θέλεις να κάνεις, θα χρειαστεί να καταρτίσεις ένα σχέδιο και μια μελέτη σκοπιμότητας. Θα χρειαστείς ένα πλάνο για να σε βοηθήσει να λάβεις χρηματοδότηση (δες το επόμενο κεφάλαιο) και αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει κάποιες πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα και τους τρόπους αξιοποίησης των φυσικών πόρων στην περιοχή σου.

Ο σχεδιασμός θα είναι ζωτικής σημασίας για τη λήψη άδειας από τις τοπικές αρμόδιες αρχές. Ένα βασικό πρότυπο σχεδιασμού θα περιλαμβάνει:

1. Ένα σχέδιο της περιοχής που προτείνεις να γίνει η εγκατάσταση,
2. Ένα σχέδιο που θα παρουσιάζει την εγκατεστημένη μονάδα σου,
3. Τις προδιαγραφές όλων των συστημάτων και του εξοπλισμού.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Ένα επιχειρηματικό σχέδιο θα είναι πολύ χρήσιμο για το έργο σας. Θα βοηθήσει πολύ όταν προσεγγίσετε μια τράπεζα ή άλλους συνεργάτες. Η απλή άσκηση του να καθίσετε με την ομάδα σου και να δημιουργήσετε ένα τέτοιο σχέδιο μπορεί από μόνη της να αποδειχθεί πολύ χρήσιμη καθώς θα σας ωθήσει να συγκεκριμενοποιήσετε με σαφή τρόπο τις συζητήσεις και το όραμά σας.

ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ | ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Δεν υπάρχει μία προκαθορισμένη λίστα πραγμάτων που πρέπει να εμπεριέχει ένα επιχειρηματικό σχέδιο, αλλά θα μπορούσαμε να σκεφτούμε τα εξής:

- Ποιο είναι το γενικό μακροπρόθεσμο όραμά σου, η αποστολή και ο στόχος σου;
- Ποιά στρατηγική σκοπεύεις να εφαρμόσεις για να επιτύχεις τον βασικό σου στόχο;
- Σε ποιά θέματα θα εστιάσεις πρώτα; Ένεργειακή απόδοση και εξοικονόμηση ενέργειας; Ανανεώσιμη ενέργεια; Μεταφορές/κινητικότητα; Θέρμανση και ψύξη; Οι συνεταιρισμοί συνήθως ξεκινούν εστιάζοντας σε μία συγκεκριμένη δραστηριότητα και αναλαμβάνουν συχνά περισσότερες προκλήσεις με την πάροδο του χρόνου.
- Ποιές δραστηριότητες θέλεις να προωθήσεις πρώτα; Παραγωγή; Προμήθεια; Έναν συνδυασμό και των δύο; Αποθήκευση και ευελιξία, συμπεριλαμβανομένης της συγκέντρωσης και της ανταπόκρισης στη ζήτηση; Διαχείριση του δικτύου διανομής; Και εδώ ισχύει το ίδιο, μπορεί να θέλεις να ξεκινήσεις με μία δραστηριότητα και να επεκταθείς σε άλλες στο μέλλον.
- Πώς θα είναι το μοντέλο διακυβέρνησής σας; Ποιός θα είναι ιδιοκτήτης του έργου: πολίτες, ο δήμος ή ένας τρίτος εταίρος; Χρειάζεται η δημιουργία κάποιας νομικής οντότητας; Μήπως θα έπρεπε αυτή η νομική οντότητα να είναι ένας συνεταιρισμός;
- Με ποιόν/α θα επικοινωνήσεις; Ποια θα ηγηθεί του εγχειρήματος; Έχεις υποστήριξη από τις τοπικές αρχές;
- Πώς θα χρηματοδοτήσεις το έργο σας; Θα είναι το έργο σας οικονομικά βιώσιμο; Πόσα έσοδα και πόσα έξοδα αναμένεται να έχει το έργο σας; Πώς θα εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου;

Ένα επιχειρηματικό σχέδιο δεν είναι ένα στατικό έγγραφο, πιθανότατα να αλλάξει με την πάροδο του χρόνου και πιθανότατα θα έχει πολλές εκδοχές. Είναι επίσης εξαιρετικά σημαντικό να μην αναθέσεις αυτό το έργο σε ένα μόνο άτομο. Η δημιουργία ενός σχεδίου θα πρέπει να συζητηθεί με ολόκληρη την ομάδα και ιδανικά θα πρέπει να είναι το αποτέλεσμα συλλογικής ζύμωσης.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 24

Έκθεση της REScoop.eu σχετικά με τα επιχειρηματικά μοντέλα:
<https://www.rescoop.eu/toolbox/report-on-the-existing-business-models>

Η KlimaGEN παρέχει απαντήσεις σε συχνές ερωτήσεις / έννοιες για την ανάπτυξη του σωστού επιχειρηματικού μοντέλου για την κοινή χρήση ηλεκτρικών αυτοκινήτων, την ηλεκτρική ενέργεια για ενοικιαστές και την εξοικονόμηση ενέργειας. (Γερμανικά):
<https://klimagen.de/downloads/geschaeftsmodelle>

Οδηγός για την επικοινωνία και αποτελεσματική συμμετοχή σχετικών φορέων και άλλων μελών:
<https://www.rescoop.eu/toolbox/guide-for-stakeholder-management>

Οδηγός για τον κοινοτικό ενεργειακό στρατηγικό σχεδιασμό:
<https://www.energy.gov/eere/slsc/guide-community-energy-strategic-planning>

ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΟΝΤΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που θα αντιμετωπίσεις είναι η χρηματοδότηση του έργου σου. Θα χρειαστείς χρηματοδότηση, με διαφορετικά ποσά και μορφές, από το στάδιο του αρχικού προγραμματισμού έως τα στάδια της ανάπτυξης, της επένδυσης και της λειτουργίας. Αυτό μερικές φορές πρέπει να συμβεί ταυτόχρονα ή ακόμα και πριν γίνει η μελέτη σκοπιμότητας.

Για να υπερβείς τα οικονομικά εμπόδια θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσεις παραδοσιακά μέσα, αλλά και καινοτόμες προσεγγίσεις. Μερικοί άνθρωποι είναι πιο έμπειροι στον τομέα των χρηματοοικονομικών - λάβε το υπόψη σου αυτό όταν σκέφτεσαι το ποιά μπορεί να είναι χρήσιμη για να ενταχθεί στη βασική ομάδα σου.

Τα καλά νέα είναι ότι υπάρχει μια ποικιλία καινοτόμων λύσεων από τις οποίες μπορείς να επιλέξεις, όπως οι προσφορές μετοχών, η κρατική υποστήριξη, τα τραπεζικά δάνεια και η άντληση χρηματοδότησης από το κοινό.

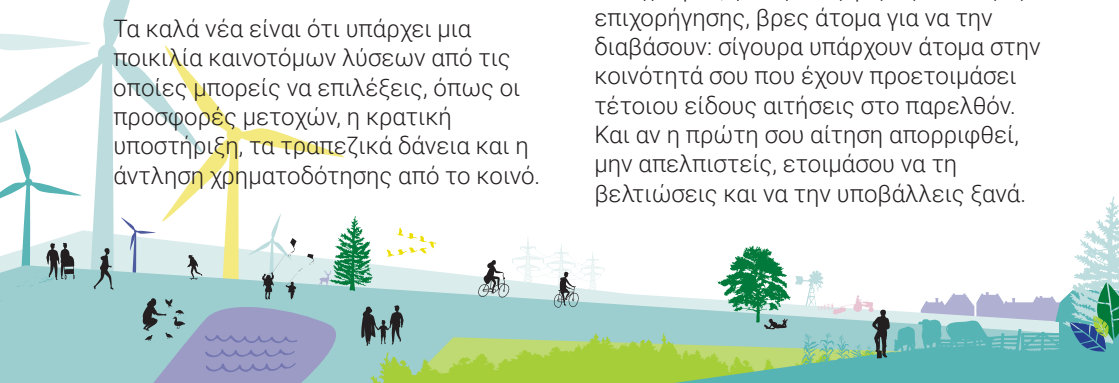
ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

1) ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Μια καλή επιλογή, ειδικά στα πρώτα στάδια του έργου σου, είναι να υποβάλεις αίτηση για τη λήψη επιχορήγησης. Δες τι είναι διαθέσιμο σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο. Μπορεί πιθανά να υπάρχουν για παράδειγμα επιχορηγήσεις κοινοτικής και τοπικής ανάπτυξης οι οποίες θα μπορούσαν να σε βοηθήσουν στην κάλυψη των πρώτων εξόδων.

Για τις περισσότερες από αυτές τις αιτήσεις θα χρειαστείς το καταστατικό της ομάδας σου, ή μία δήλωση που περιγράφει τους στόχους σας, και θα πρέπει να εξηγήσετε τι θέλετε να πετύχετε με τα χρήματα.

Εάν γράφεις για πρώτη φορά μια αίτηση επιχορήγησης, βρες άτομα για να την διαβάσουν: σίγουρα υπάρχουν άτομα στην κοινότητά σου που έχουν προετοιμάσει τέτοιου είδους αιτήσεις στο παρελθόν. Και αν η πρώτη σου αίτηση απορριφθεί, μην απελπιστείς, ετοιμάσου να τη βελτιώσεις και να την υποβάλλεις ξανά.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΟΝΤΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

2) ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΙΝΟ (CROWDFUNDING)

Τα κοινοτικά ενεργειακά έργα χρηματοδοτούνται συνήθως από πολίτες και υπάρχει μια ποικιλία από προγράμματα crowdfunding στη διάθεσή σου.

- Μερικά έργα χρηματοδοτούνται μέσω δωρεών, όπου οι πολίτες δεν περιμένουν κάτι ως αντάλλαγμα: βάζουν χρήματα μόνο και μόνο επειδή πιστεύουν στο έργο και θέλουν να το υποστηρίξουν.
- Τα ομόλογα είναι δάνεια που εξοφλούνται μετά από ένα ορισμένο χρονικό διάστημα: οι πολίτες θα αναμένουν μία οικονομική επιστροφή για την επένδυσή τους (τόκος).
- Οι μετοχές/μερίδια δεν είναι δάνεια και δεν χρειάζεται να επιστραφούν. Η απόκτηση μετοχών αντιστοιχεί και στην απόκτηση μέρους της ιδιοκτησίας του συνεταιρισμού και σου δίνει παράλληλα τη δυνατότητα να εκφράσεις και την άποψη σου σχετικά με το πως πρέπει να κινηθεί επενδυτικά ο συνεταιρισμός. Οι ενεργειακοί συνεταιρισμοί πολιτών χρηματοδοτούν συνήθως τα έργα τους εκδίδοντας συνεταιριστικά μερίδια. Είναι σημαντικό να ελέγξεις ποιοι είναι οι κανόνες που διέπουν τις σχετικές διαδικασίες στη χώρα σου, μιας και πιθανόν θα πρέπει να εκδώσεις και ένα ενημερωτικό φυλλάδιο για ενδιαφερόμενους.

3) ΛΗΨΗ ΔΑΝΕΙΟΥ ΑΠΟ ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

«Τα καλά έργα βρίσκουν χρηματοδότηση»: τουλάχιστον αυτό θέλουν οι τράπεζες να πιστεύουμε. Με βάση αυτή τη λογική, αξίζει σίγουρα να διερευνήσεις αν μια παραδοσιακή τράπεζα είναι πρόθυμη να παρέχει δάνειο για το έργο σας, αν και η πραγματικότητα είναι συχνά πιο περίπλοκη. Αυτές και αυτοί που βρίσκονται στα πρώτα τους βήματα συχνά δυσκολεύονται να λάβουν δάνεια από συμβατικές τράπεζες.

Κάτι άλλο που πρέπει να λάβεις υπόψη σου είναι ότι οι τράπεζες παρέχουν συνήθως δάνειο για την κάλυψη έως και του 80% των απαιτούμενων κεφαλαίων, ενώ για το υπόλοιπο 20% τα μέλη πρέπει να βρουν άλλους τρόπους να το καλύψουν.

4) ΗΘΙΚΗ Ή ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Εάν οι συμβατικές τράπεζες δεν είναι πρόθυμες να χρηματοδοτήσουν το έργο σας, μπορείς να εξετάσεις το ενδεχόμενο να απευθυνθείς σε ηθικές ή συνεταιριστικές τράπεζες. Στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής ομοσπονδίας ηθικών και εναλλακτικών τραπεζών (Federation of ethical and alternative banks - FEBEA), θα βρεις τα στοιχεία επικοινωνίας των ηθικών και εναλλακτικών τραπεζών που λειτουργούν στην περιοχή σου.

5) ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΡΙΤΟΥΣ

Εάν οι τράπεζες δεν θέλουν να παρέχουν χρηματοδότηση μπορείς να εξετάσεις το ενδεχόμενο χρηματοδότησης από τρίτους. Η χρηματοδότηση από τρίτους θα μπορούσε να αφορά κυρίως έναν ήδη εδραιωμένο συνεταιρισμό. Η BeauVent από το Βέλγιο και η Som Energia από την Ισπανία παρείχαν στη Boa Energia από την Πορτογαλία δάνειο για να μπορέσουν να κάνουν το πρώτο τους έργο. Το δάνειο εξοφλήθηκε μόλις το έργο πήρε δημοσιότητα και οι πολίτες αποφάσισαν να συμμετάσχουν.

6) ΜΙΣΘΩΣΗ (LEASING)

Η μίσθωση είναι ένα μοντέλο που σου επιτρέπει να νοικιάσεις εγκαταστάσεις ΑΠΕ από τρίτους και σου δίνουν και τη δυνατότητα να αγοράσεις τις εγκαταστάσεις αυτές μετά από μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Η μίσθωση μπορεί να είναι μία ενδιαφέρουσα επιλογή για ομάδες που είναι σε αρχικά στάδια και που συνήθως χρειάζονται χρόνο για να συγκεντρώσουν χρήματα από τα μέλη τους.

7) ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τα έργα ΑΠΕ απαιτούν συνήθως μεγάλα κεφάλαια, ειδικά στην αρχή. Ταυτόχρονα, οι πολίτες συνήθως αποφασίζουν να συμμετάσχουν μόνο εφόσον ένα έργο βρίσκεται σε λειτουργία και βλέπουν έμπρακτα αποτελέσματα. Για να εμπλέξει πολίτες σε έργα ΑΠΕ, ένας συνεταιρισμός μάλλον θα χρειαστεί να καλύψει πρώτα το ποσό της αρχικής επένδυσης. Νέοι συνεταιρισμοί μπορεί να έχουν σχεδιάσει έργα και να αναζητούν κεφάλαια για να τα υλοποιήσουν, ενώ εδραιωμένοι συνεταιρισμοί μπορεί να αναζητούν έργα για να επενδύσουν. Ένα συνεταιριστικό ταμείο με ανακυκλούμενα κεφάλαια (revolving fund) μπορεί να προσφέρει ευκαιρίες συνεργασίας που γεφυρώνουν αυτές τις δύο κατηγορίες.

8) ΤΟΠΙΚΗ ΑΡΧΗ Ή ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΔΗΜΟ

Το Rumbling Bridge Hydro Coop στη Σκωτία ιδρύθηκε με την υποστήριξη ενός αναπτυξιακού δανείου CARES και του Energy4All, ενός άλλου συνεταιρισμού. Ο συνεταιρισμός διαθέτει πλέον υδροηλεκτρικό σταθμό ισχύος 500 kW. Η πραγματική παραγωγή ενέργειας από τον σταθμό έχει υπερβεί τις προβλέψεις και οπότε η τοπική κοινότητα αναμένεται να αποκομίσει σημαντικά οφέλη από το έργο μέσα στα επόμενα 40 έτη που αναμένεται να είναι διάρκεια ζωής της εγκατάστασης.

ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΟΝΤΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 25

 ΚΟΡΥΦΑΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ!

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Το να απευθυνθείς σε μια κανονική ή συμβατική τράπεζα μπορεί να είναι ένας από τους πιο δύσκολους τρόπους για να συγκεντρώσεις χρήματα, καθώς πολλές τράπεζες δεν είναι κατάλληλα καταρτισμένες ή δεν επιθυμούν να αφιερώσουν πόρους σε τέτοια έργα - συχνά, απλώς δεν τα καταλαβαίνουν.

Η λύση μπορεί να είναι η συνεργασία με ηθικές και εναλλακτικές τράπεζες μιας και η φιλοσοφία τους τις καθιστά πιο δεκτικές στις συνεργατικές και κοινοτικές αξίες και στην κατανόηση των περιορισμών που αντιμετωπίζεις. Συνήθως είναι πολύ πιο πρόθυμες να ακολουθήσουν και να υποστηρίξουν μικρότερα έργα - άλλωστε γενικά αξίζει να στηρίζεις ηθικές και συνεταιριστικές τράπεζες. Όσο μεγαλώνουν, τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες να χρηματοδοτήσουν και άλλα κοινοτικά έργα!

Τα νέα δικαιώματα που παρέχονται από τη νομοθεσία της ΕΕ αναμένεται να οδηγήσουν στην ανάπτυξη νέων έργων. Αυτό σταδιακά θα διευκολύνει τα περισσότερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να κατανοήσουν τις βασικές προκλήσεις, αλλά και τις ευκαιρίες που παρουσιάζει η κοινοτική ενέργεια.

Η Westmill Solar είναι ένα από τα παλαιότερα κοινοτικά ηλιακά έργα του ΗΒ με περισσότερα από 1.500 μέλη. © Westmill Solar

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΜΕΤΟΧΩΝ

Ένα πολύ επιτυχημένο μοντέλο που χρησιμοποιείται από πολλούς συνεταιρισμούς είναι η προσφορά μετοχών/συνεταιριστικών μερίδων. Αυτός είναι ένας τρόπος συγκέντρωσης κεφαλαίων και δημιουργεί επίσης μέλη που έχουν τη δυνατότητα λήψης αποφάσεων. Τα μέλη του συνεταιρισμού έχουν ταυτόχρονα ποικίλες ιδιότητες οι οποίες συνδυάζουν την ιδιοκτησία, την επένδυση και τη χρήση υπηρεσιών ή προϊόντων του συνεταιρισμού. Κάθε μία από αυτές τις ιδιότητες σχετίζεται με συγκεκριμένες ευθύνες και αποφάσεις.

- Με την απόκτηση μετοχών, τα μέλη γίνονται ιδιοκτήτες του έργου και επομένως συμμετέχουν στον έλεγχο του συνεταιρισμού.
- Με την απόκτηση μετοχών, γίνονται επίσης επενδυτές και άρα ενδέχεται να αναμένουν κάποιο όφελος ως επιστροφή από την επένδυσή τους, είτε πρόκειται για οικονομικό, κοινωνικό ή περιβαλλοντικό όφελος.
- Μέσω της οικονομικής συμμετοχής, γίνονται χρήστες του συνεταιρισμού και έχουν το δικαίωμα να «χρησιμοποιούν» τις υπηρεσίες του.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΩΝΤΑΣ ΕΝΑ ΑΙΟΛΙΚΟ ΕΡΓΟ | ΟΛΛΑΝΔΙΑ

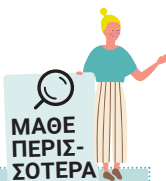
Οι Zeeuwind και Deltawind από την Ολλανδία είναι δύο τοπικοί ενεργειακοί συνεταιρισμοί πολιτών που συνεργάστηκαν επιτυχώς για να αναπτύξουν ένα έργο αιολικής ενέργειας με δυναμικό 102 MW αξίας 215 εκατομμυρίων ευρώ που ονομάζεται "Windpark Krammer". Αυτό είναι κάτι που πρέπει να σκεφτείς και εσύ: φάξε στη χώρα σου ή την περιοχή σου και να δες εάν υπάρχουν άλλοι συνεταιρισμοί με τους οποίους μπορείς να συνεργαστείς. Αυτό είναι κάτι μπορεί να βοηθήσει στη χρηματοδότηση μεγάλων έργων όπως των αιολικών.

Για να καταφέρουν να "κλείσουν" τη συμφωνία χρηματοδότησης, οι δύο συνεταιρισμοί πούλησαν το 2018 το 49% του έργου τους στον κατασκευαστή ανεμογεννητριών Epercon. Εκτός από τα υφιστάμενα μέλη, κάτοικοι της περιοχής

Οι Zeeuwind και Deltawind από την Ολλανδία είναι δύο ενεργειακοί συνεταιρισμοί πολιτών που συνεργάστηκαν για την ανάπτυξη του "Windpark Krammer". © Sky Images

ΜΑΘΕ
ΠΕΡΙΣ-
ΣΤΟΤΕΡΑ

μπορούσαν επίσης να συμμετάσχουν απευθείας μέσω της αγοράς ομολόγων. Αυτό βοήθησε στο να συγκεντρωθούν επιπλέον κεφάλαια. Σε μόλις δύο ημέρες κατάφεραν να συγκεντρώσουν πάνω από 10 εκατομμύρια ευρώ.

Τώρα που το έργο έχει ολοκληρωθεί και οι ανεμογεννήτριες λειτουργούν, η Enercon δήλωσε πρόθυμη να πουλήσει το μερίδιό της. Αυτό έδωσε στους συνεταιρισμούς την ευκαιρία να αυξήσουν το μερίδιο ιδιοκτησίας τους στο έργο. Πράγματι, τον Οκτώβριο του 2020 οι δύο συνεταιρισμοί ξεκίνησαν μια δεύτερη εκστρατεία χρηματοδότησης και κατάφεραν να συγκεντρώσουν άλλα 6 εκατομμύρια ευρώ και να αποκτήσουν το 60% της ιδιοκτησίας του έργου. Το υπόλοιπο 40% πωλήθηκε στην Kallista Energy, μια εταιρία η οποία είναι ιδιοκτήτης και ενός άλλου πάρκου ανεμογεννητριών που αναπτύσσεται στην περιοχή. Αυτό θα μπορούσε να είναι μια λύση και για το έργο σας, ειδικά εάν συνεργάζεστε με έναν φιλικό και πρόθυμο για συνέργειες κατασκευαστή, όπως η Enercon. Υπάρχουν σχεδόν πάντα λύσεις για εύρεση χρηματοδότησης - συνάπτοντας κατάλληλες συνεργασίες με άλλους μπορείς να τα καταφέρεις!

Φυλλάδιο χρηματοδότησης από το Σύμφωνο των Δημάρχων της ΕΕ:

<https://www.eumayors.eu/news-and-events/news/1809-funding-and-financing-opportunities-two-new-leaflets-to-guide-you.html>

Επενδυτικές ανάγκες για την τοπική ενεργειακή μετάβαση: <https://energy-cities.eu/publication/investment-needs-for-the-local-energy-transition/>

Καινοτόμο μοντέλο χρηματοδότησης για την ενεργειακή απόδοση: Ecorpower, Rajorpower και:

<https://www.rescoop.eu/toolbox/innovative-financing-model-for-energy-efficiency>

Έκθεση σχετικά με τα οικονομικά εμπόδια και τις υπάρχουσες λύσεις:

<https://www.rescoop.eu/toolbox/report-on-financial-barriers-and-existing-solutions>

Οικονομικό εγχειρίδιο για συνεταιρισμούς ανανεώσιμης ενέργειας (ΑΓΓΛΙΚΑ / ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ / ΓΑΛΛΙΚΑ):

<https://www.rescoop.eu/toolbox/financial-handbook-for-rescoops>

Βιβλίο της REScoop: Κινητοποιώντας ευρωπαίους πολίτες να επενδύσουν στην καθαρή ενέργεια:

<https://www.rescoop.eu/toolbox/mobilising-european-citizens-to-invest-in-sustainable-energy>

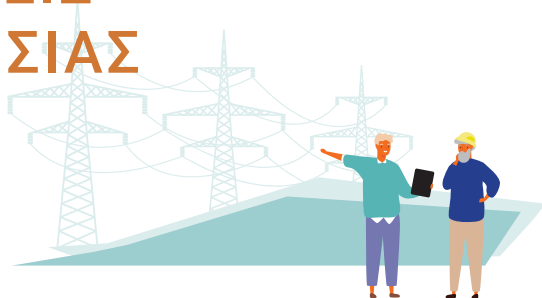
Μάθε περισσότερα για τα επτά προγράμματα που χρηματοδοτούν την Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Μετάβαση:

<https://energy-cities.eu/your-brief-guide-to-the-7-em-programmes-funding-the-energy-transition-in-cities/>

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 26

Εάν έχεις ένα έργο που παράγει ηλεκτρική ενέργεια θα πρέπει να έχεις σύνδεση στο δίκτυο για να μπορείς να την πουλήσεις και θα χρειαστείς και κάποια/ον να την αγοράσει.

- Ένα μοντέλο ανταμοιβής για την ενέργεια που διοχετεύεις στο δίκτυο είναι το λεγόμενο "feed-in-tariff" το οποίο αποτελεί μια μορφή επιδότησης. Ωστόσο, το μοντέλο αυτό καταργείται σταδιακά σε πολλά μέρη.
- Μία λύση είναι να πουλήσεις την ενέργειά σου σε έναν πάροχο πράσινης ενέργειας, που θα μπορούσε να είναι και ένας συνεταιρισμός. Ο συνεταιρισμός Enercoop στη Γαλλία, για παράδειγμα, αγοράζει ηλεκτρική ενέργεια από έργα μικρής κλίμακας που παράγουν καθαρή ενέργεια.
- Μερικές φορές, ένας συνεταιρισμός συνδυάζει τη δική του παραγωγή καθαρής ενέργειας με μία άδεια προμήθειας, που σημαίνει ότι μπορεί να πουλήσει απευθείας στα μέλη του την ενέργεια που παράγει. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η Escopower στη Φλάνδρα ή η Co-op energy στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Για να συνδεθείς στο δίκτυο πρέπει να μάθεις ποιος το κατέχει και ποιος είναι ο διαχειριστής του συστήματος διανομής (Distribution System Operator - DSO). Στην περίπτωση της Ελλάδας, ο διαχειριστής του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας είναι ο ΔΕΔΔΗΕ (Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας). Ο ΔΕΔΔΗΕ μπορεί να καθορίσει σε πολύ μεγάλο βαθμό αν θα συνδεθείς ή όχι στο δίκτυο, οπότε προσπάθησε να αναπτύξεις καλές σχέσεις με το προσωπικό του και κυρίως με το τοπικό παραρτημα που σε αφορά! Σε ορισμένες χώρες η σύνδεση στο δίκτυο μπορεί να είναι μια μακρά και απογοητευτική διαδικασία, επομένως θα πρέπει να μάθεις ποια είναι η κατάσταση στην περιοχή σου προτού ξεκινήσεις τη διαδικασία κατασκευής. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο είναι σημαντικό να μεταφέρουν οι πολίτες την ιδιοκτησία του δικτύου στην τοπική κοινότητα, έτσι ώστε να λειτουργεί για το κοινό καλό και όχι για το κέρδος. Για να μάθεις περισσότερα ρίξε μια ματιά στο κεφάλαιο 13 στην ιστορία επιτυχίας του Schönau στη Γερμανία που αποτελεί πηγή έμπνευσης προς αυτή την κατεύθυνση.

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η Σύμβαση Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας είναι μια μακροπρόθεσμη (π.χ. 10 έως 20 χρόνια) συμφωνία αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας όπου συνήθως ένας μεγάλος χρήστης ηλεκτρικής ενέργειας ή ένα πλήθος μικρότερων χρηστών, αγοράζει μια ορισμένη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας από έναν παραγωγό.

Να είσαι έτοιμη να διαπραγματευτείς καθώς η εταιρεία με την οποία θα πρέπει να συνάψεις μία σύμβαση θα θέλει πιθανώς να κάνει σκληρές διαπραγματεύσεις. Καλό θα ήταν να ξεκινήσεις διαπραγματεύσεις με αρκετές εταιρείες και να ψάξεις για την καλύτερη συμφωνία.

Μια άλλη επιλογή που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η απευθείας πώληση σε δημόσιες εγκαταστάσεις που έχουν μεγάλη κατανάλωση ενέργειας, όπως μία θερμαινόμενη πισίνα ή μία μονάδα επεξεργασίας λυμάτων. Έλεγξε εάν υπάρχει πιθανότητα η τοπική αρχή της περιοχής σου να εξετάσει το ενδεχόμενο να υπογράψει απευθείας σύμβαση αγοράς ενέργειας με την ενεργειακή σου κοινότητα. Αυτοί οι τύποι συμβολαίων είναι εξαιρετικοί, εάν μπορείς να τους εξασφαλίσεις. Θα παρείχαν στο έργο σας την ευκαιρία να επωφεληθεί από μια σταθερή ροή εσόδων με βάση μια σταθερή τιμή ηλεκτρικής ενέργειας για μια μακρά περίοδο.

Έλεγξε την εργαλειοθήκη για αγοραστές ανανεώσιμης ενέργειας από τη REsource: <http://resource-platform.eu/toolkit/>

Πληροφορίες σχετικά με τις συμβάσεις αγοράς ενέργειας από τη Community Energy England: <https://hub.communityenergyengland.org/resources/power-purchase-agreements/>

ΣΥΝΕΧΙΣΤΕ ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΝΕΤΕ

Όλα τα κοινοτικά ενεργειακά έργα είναι ένα ταξίδι, συχνά με πολλές ανατροπές. Ελπίζουμε ότι αυτό το βιβλίο σου έδωσε ιδέες και έμπνευση για τη δική σου περιπέτεια.

Πολλά μεγάλα και επιτυχημένα έργα ξεκίνησαν έχοντας μέτριο υπόβαθρο. Κάνε μεγάλα όνειρα για να μπορέσει το έργο σου να αναπτυχθεί.

Τα μέλη της κοινότητάς σου μπορεί στην αρχή να αγχωθούν, αλλά όταν σε δουν να πετυχαίνεις, θα εμπιστευτούν το έργο. Η ίδια η τοπική κοινότητα θα αποκτήσει υπερηφάνεια και αυτοπεποίθηση. Οι άνθρωποι θα σκεφτούν: "Είμαστε μια πόλη με ένα μοντέρνο ενεργειακό σχέδιο, είμαστε ένα μέρος όπου συμβαίνουν καλά πράγματα, αυτό είναι ένα χωριό με μέλλον."

Μόλις κατασκευαστεί ένα έργο ανανεώσιμης ενέργειας γίνεται πολύ πιο εύκολο να προσελκύσετε και άλλους ανθρώπους για να επενδύσουν. Αρκετές χώρες, περιοχές και δήμοι παρέχουν άμεση οικονομική υποστήριξη για να βοηθήσουν τις ενεργειακές κοινότητες να ξεπεράσουν τα πρώτα εμπόδια και να ξεκινήσουν το έργο τους,

Όσο περισσότεροι άνθρωποι αισθάνονται ενθουσιασμένοι και συνδεδεμένοι με το έργο σας, τόσο πιθανότερο είναι να σας υποστηρίξουν με τις δεξιότητές τους και τις ηγετικές τους ικανότητες, καθώς και να σας προσφέρουν οικονομική υποστήριξη, επιτρέποντας στο έργο σας να αναπτυχθεί. Θα μάθεις πολλά κατά τη διάρκεια της πορείας και θα αποκτήσεις απροσδόκητες επαφές, διασυνδέσεις και δεξιότητες που θα σε βοηθήσουν να προχωρήσεις το έργο σας ακόμα παραπέρα.

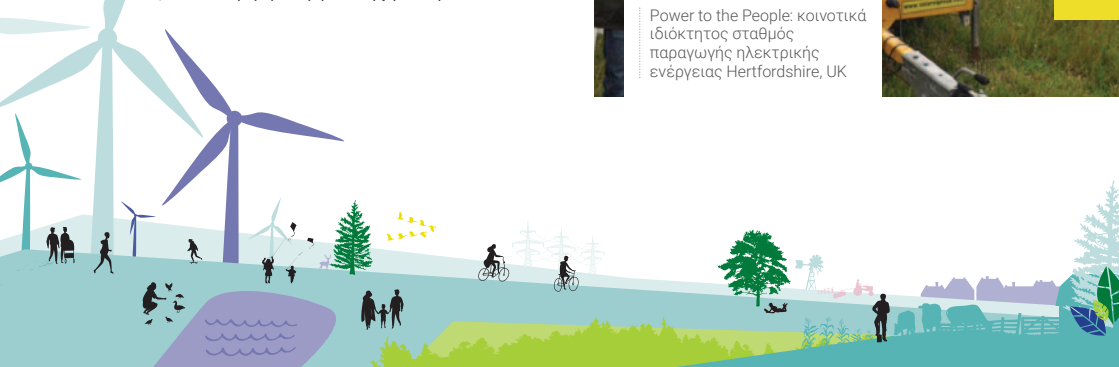
Η κλιματική και ενεργειακή κρίση είναι δύο προβλήματα χωρίς εύκολες λύσεις, αλλά ελπίζουμε ότι αυτό το βιβλίο σε έπεισε ότι έχεις έναν πραγματικό ρόλο να διαδραματίζεις στην αντιμετώπισή τους. Η ενεργή συμμετοχή στην

οικοδόμηση ενός καλύτερου ενεργειακού συστήματος είναι στο χέρι μας. Αυτή η δεκαετία είναι ζωτικής σημασίας για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και την επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης. Αν δεν εμπλακείς τώρα στην προσπάθεια, τότε θα το κάνεις; Το κίνημα της ενεργειακής δημοκρατίας μας χρειάζεται όλους - αν δε συμβάλλεις εσύ σε αυτό, τότε ποιά/ός θα το κάνει;

**Καλή τύχη στο ταξίδι σου.
Μπορείς να τα καταφέρεις!**

Power to the People: κοινοτικά ιδιόκτητος σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Hertfordshire, UK

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Παρακάτω θα βρεις κι άλλες χρήσιμες πληροφορίες και εργαλεία που μπορούν να σε βοηθήσουν στο ταξίδι σου.

ΧΩΡΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΑΥΣΤΡΙΑ	http://pv-gemeinschaft.at/
ΒΕΛΓΙΟ - ΦΡΑΓΚΟΦΩΝΟ	http://apere.org/fr/webinaire-sur-les-communautes-denergie
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	https://storage.googleapis.com/planet4-bulgaria-stateless/2019/08/fc698bf7-energy-citizens_booklet_bg.pdf
ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	https://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2017/11/infolist_o_komunit_nich_obnovitelnych_zdrojich.pdf
ΕΣΘΟΝΙΑ	https://www.trea.ee/wp-content/uploads/2020/06/Co2mmunity_k%C3%A4siraamat.pdf
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	http://co2mmunity.eu/wp-content/uploads/2020/04/Co2mmunity-handbook-FI-Yhteis%C3%B6energian-k%C3%A4sikirja-Soumi-V1.1.pdf
ΓΑΛΛΙΑ	https://www.enercoop.fr/content/les-communautes-energetiques-definition-des-futurs-moteurs-europeens-de-la-transition
ΓΑΛΛΙΑ	https://energie-partagee.org/propositions-denergie-partagee-pour-des-communautes-energetiques-en-phase-avec-les-projets-citoyens/
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	https://www.buendnis-buergerenergie.de/fileadmin/user_upload/Broschuere_Nutzeffekte_von_Buergerenergie_17092015.pdf
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	https://www.energiegenossenschaften-gruenden.de/fileadmin/user_upload/downloads/Gruendungsbroschuere_Energiegenossenschaften_A4_WEB.pdf
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	https://www.buendnis-buergerenergie.de/fileadmin/user_upload/downloads/Broschuere_Klimaschutz_selbermachen/Brosch%C3%BCre%20B%C3%BCrgerenergie_interaktiv17small.pdf
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	https://www.mtvsz.hu/kozossegi-energia

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΧΩΡΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	https://www.foe.ie/energy/community-energy.html
ΙΤΑΛΙΑ	https://www.energyco-ops.ie/
ΙΤΑΛΙΑ	https://www.legambiente.it/wp-content/uploads/2020/06/rapporto-comunita-rinnovabili-2020.pdf
ΛΕΤΟΝΙΑ	http://www.comunirinnovabili.it/storymap/
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	http://co2mmunity.eu/wp-content/uploads/2020/05/Co2mmunity-handbook-LV-Rokasgr%C4%81mata-Latvija-V1.2.pdf
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	http://co2mmunity.eu/wp-content/uploads/2020/07/Co2mmunity-handbook-LT-Vadovas-Lietuva-V1.1.pdf
ΠΟΛΩΝΙΑ	https://energiesamen.nu/
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	http://co2mmunity.eu/wp-content/uploads/2020/03/Co2mmunity-handbook-PL-Podr%C4%99cznik-Polska.pdf
ΙΣΠΑΝΙΑ	https://www.coopernico.org/pt/faqs/1
ΣΟΥΗΔΙΑ	https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion/financiacion-del-idae/comunidades-energeticas-locales
ΗΝΩΜΕΝΟ	http://co2mmunity.eu/wp-content/uploads/2020/03/Co2mmunity-handbook-SE-Handbok-Sverige.pdf
ΒΑΣΙΛΕΙΟ	https://communityenergyengland.org/how-to-pages/starting-up-a-group-organisation-inc-structure-registration

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Διοικητικό εμπόδιο: Όταν υπάρχει πολλή γραφειοκρατία στην υλοποίηση ενός έργου, σε βαθμό που αυτό καθίσταται δύσκολο να προχωρήσει, θεωρείται διοικητικό εμπόδιο.

Πακέτο Καθαρής Ενέργειας (Clean Energy Package): Επίσης γνωστό ως Πακέτο Καθαρής Ενέργειας για Όλους τους Ευρωπαίους (Clean Energy for All Europeans' Package). Αυτό ήταν ένα μεγάλο σύνολο νόμων της ΕΕ που συμφωνήθηκε το 2019. Καθορίζει όλους τους κανόνες που θα διέπουν το ενεργειακό σύστημα για την επερχόμενη κρίσιμη δεκαετία έως το 2030.

Κοινοτική Ενέργεια: Η συλλογική ιδιοκτησία έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας από οποιαδήποτε κοινότητα. Μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την ιδιοκτησία οποιουδήποτε άλλου είδους ενεργειακού περιουσιακού στοιχείου, όπως μόνωση ή ηλεκτρικά οχήματα.

Η Ενέργεια των Πολιτών (Citizen Energy): Ένας όρος με μεγάλο εύρος που αφορά σε κάθε είδους συμμετοχή των πολιτών στην αγορά ενέργειας. Συμπεριλαμβάνει την κοινοτική ενέργεια και τους παραγωγούς-καταναλωτές (prosumers).

Ενεργειακή φτώχεια: Η ενεργειακή φτώχεια αναφέρεται στην αδυναμία εξασφάλισης των απαραίτητων ενεργειακών υπηρεσιών σε ένα νοικοκυριό. Συνήθως οφείλεται σε ένα συνδυασμό παραγόντων, μεταξύ των οποίων είναι τα χαμηλά εισοδήματα, οι

υψηλές ενεργειακές δαπάνες και η χαμηλή ενεργειακή απόδοση.

Ενεργειακή εγκράτεια: Ένας όρος που επινοήθηκε από μέλη του Γαλλικού ενεργειακού συνεταιριστικού κινήματος. Προσπαθεί να προωθήσει και να επικοινωνήσει την έννοια της συνειδητής μη-χρήσης ενέργειας, όταν αυτό είναι δυνατό.

Ενεργειακή απόδοση είναι η μείωση της ποσότητας ενέργειας που απαιτείται για την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών. Για παράδειγμα, η μόνωση ενός σπιτιού επιτρέπει σε ένα κτίριο να χρησιμοποιεί λιγότερη ενέργεια για θέρμανση και ψύξη ώστε να επιτευχθεί και να διατηρηθεί η κατάλληλη θερμοκρασία.

Ενεργειακή δημοκρατία: Η ενεργειακή δημοκρατία είναι μια πολιτική, οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική έννοια που συγχωνεύει την τεχνολογική ενεργειακή μετάβαση με την ενίσχυση της δημοκρατίας και της συμμετοχής των πολιτών.

Οικονομία εξάντλησης των πόρων: Πρόκειται για έναν τύπο οικονομίας που βασίζεται στην υπερ-εκμετάλλευση πόρων όπως τα μεταλλεύματα ή τα ορυκτά καύσιμα. Προωθεί την κατανάλωση σε μη βιώσιμα επίπεδα.

Αποκεντρωμένο ενεργειακό σύστημα: Ένα αποκεντρωμένο ενεργειακό σύστημα είναι ένα σύστημα όπου οι μονάδες παραγωγής ενέργειας δεν είναι κεντρικά εγκατεστημένες. Το κυρίαρχο σύστημα

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

στην Ευρώπη αυτή τη στιγμή είναι κεντρικό· μεγάλα εργοστάσια ορυκτών καυσίμων ή πυρηνικής ενέργειας παράγουν τεράστιες ποσότητες ενέργειας που στη συνέχεια πρέπει να μεταφερθούν σε μεγάλες αποστάσεις. Ένα αποκεντρωμένο ενεργειακό σύστημα επιτρέπει την καλύτερη δυνατή χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και το συνδυασμό παραγωγής θερμότητας και ενέργειας, μειώνει τη χρήση ορυκτών καυσίμων και αυξάνει την οικολογική απόδοση.

Εγκατεστημένο δυναμικό: Η ικανότητα παραγωγής ενέργειας μιας συγκεκριμένης μονάδας. Συνήθως εκφράζεται σε μεγαβάτ και μπορεί να πορεύεται από πυρηνική, θερμική, ηλιακή, αιολική ενέργεια ή υδροηλεκτρική ενέργεια.

Megawatt (MW): Η ποσότητα ενέργειας που μπορεί να παραχθεί από ένα σύστημα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας εκφράζεται συχνά σε Megawatts (Μεγαβάτ). Ένα μεγαβάτ είναι μια μεγάλη ποσότητα ενέργειας η οποία, ενδεικτικά, μπορεί να τροφοδοτήσει 650 σπίτια. Τα περισσότερα οικιακά ηλιακά συστήματα έχουν ισχύ πολύ μικρότερη από ένα μεγαβάτ. Μια σύγχρονη μέση χερσαία ανεμογεννήτρια παράγει 2-3 μεγαβάτ.

Φωτοβολταϊκά (συστήματα): Ο συγκεκριμένος όρος αφορά γενικά την ηλιακή ενέργεια. Αναφέρεται σε συσκευές που παράγουν ηλεκτρισμό απευθείας από το φως του ήλιου μέσω μιας διαδικασίας που συμβαίνει φυσικά σε συγκεκριμένους τύπους υλικών. Τα φωτοβολταϊκά πάνελ είναι ηλιακά πάνελ.

Παραγωγός – Καταναλωτής (Prosumer): Αυτός ο όρος αφορά στους καταναλωτές ενέργειας που ταυτόχρονα παράγουν μέρος της ενέργειας που καταναλώνουν. Γενικά, ισχύει για μεμονωμένα νοικοκυριά.

Επαναδημοτικοποίηση: Συνήθως αναφέρεται στην επαναφορά υπό δημόσιο έλεγχο και ιδιοκτησία, μιας υπηρεσίας ή μιας υποδομής κοινής ωφέλειας που είχε προηγουμένως ιδιωτικοποιηθεί. Στην περίπτωση του ενεργειακού τομέα, συχνά αναφέρεται στο δίκτυο ενέργειας ή σε μια τοπική ή περιφερειακή εταιρεία προμήθειας ενέργειας.

REScoop: Είναι ένας συνεταιρισμός ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

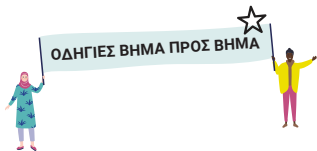
Νομοθετική ενσωμάτωση: Είναι η διαδικασία με την οποία οι νόμοι της ΕΕ, όπως η οδηγία REDII για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ενσωματώνονται στο εθνικό δίκαιο. Η νομοθετική ενσωμάτωση της οδηγίας REDII πρέπει να ολοκληρωθεί έως τον Ιούνιο του 2021.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΕΝΑΣ ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΝΑ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Σε ενδιαφέρει να αναλάβεις δράση σε πρακτικό επίπεδο για το κλίμα στην κοινότητά σου, αλλά δεν είσαι σίγουρη/ος από πού πρέπει να ξεκινήσεις; Αυτό το εγχειρίδιο είναι εδώ για εσένα!

Συγκεντρώνοντας γνώσεις από τους οργανισμούς Friends of the Earth, REScoop.eu, Energy Cities και 27 έργα από όλη την Ευρώπη, αυτός ο οδηγός είναι γεμάτος με οδηγίες, πρακτικές συμβουλές, δυναμικές ιστορίες επιτυχίας και ανεκτίμητες χρήσιμες πληροφορίες και εργαλεία για τη δημιουργία μιας τοπικής, κοινοτικής ενεργειακής επανάστασης από και για την κοινωνία.

Η κοινοτική ενέργεια είναι κλειδί για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης, για την ενίσχυση των τοπικών οικονομιών και την αναζωογόνηση των κοινοτήτων. Είτε είστε μια ομάδα που ξεκινά ένα ταξίδι υλοποίησης ενός έργου ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, είτε μία τοπική αρχή που βρίσκεται σε φάση σχεδιασμού, είτε ένα μεμονωμένο άτομο που απλά είστε περίεργη/ος να μάθετε περισσότερα, αυτό το εγχειρίδιο είναι για εσάς. Καλύπτει όλα όσα πρέπει να γνωρίζεις για να ξεκινήσεις το δικό σου έργο κοινοτικής ενέργειας. Από συμβουλές για τη διαχείριση της δυναμικής της ομάδας σου και την τεχνολογία που θα χρησιμοποιήσεις, έως οδηγίες για την υπέρβαση τυχόν εμποδίων που ενδέχεται να αντιμετωπίσεις.

**Μπορείς και εσύ να είσαι μέρος αυτής της ήσυχης
επανάστασης και αυτό το βιβλίο σου λέει πώς!**

RESCOOP.EU

www.foeeurope.org

www.rescoop.eu

www.energy-cities.eu

